

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Οικονομικών

Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013

Κατατέθηκε στη **Βουλή των Ελλήνων** από τον
Γιάννη Στουρνάρα
Υπουργό Οικονομικών

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γιάννης Στουρνάρας

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Χρήστος Σταϊκούρας

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γιώργος Μαυραγάνης

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2013

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Καταθέτω προς έγκριση από τη Βουλή των Ελλήνων το οριστικό Σχέδιο του Προϋπολογισμού του έτους 2013, το οποίο συντάχθηκε έχοντας λάβει υπόψη τη συζήτηση που διεξήχθη επί του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού 2013 στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής.

Το περιεχόμενο του σηματοδοτεί μια μεγάλη προσπάθεια για να τεθεί τέλος στην αμφισβήτηση της προοπτικής της Ελληνικής οικονομίας, σε ένα περιβάλλον, ωστόσο, βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης, υψηλής ανεργίας και μεγάλης αβεβαιότητας.

Είναι αλήθεια ότι τα χρόνια διαρθρωτικά και δημοσιονομικά προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας, η αδυναμία πρόσβασης στις διεθνείς αγορές και, κυρίως, το βελτιούμενο μεν αλλά υπαρκτό έλλειμμα αξιοπιστίας, δημιουργούν ασφυκτικές συνθήκες στην άσκηση της επιθυμητής δημοσιονομικής πολιτικής. Η αστάθεια και η αβεβαιότητα στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, οι υφεσιακές πιέσεις σε αρκετές ανεπτυγμένες οικονομίες και η συνεχιζόμενη κρίση χρέους σε αρκετά κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, επηρεάζουν δυσμενώς το οικονομικό κλίμα της χώρας μας και διαβρώνουν την αποτελεσματικότητα της προσπάθειας δημοσιονομικής προσαρμογής.

Παρ' όλα αυτά η επιτάχυνση στην υλοποίηση μεγάλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος και η πιστή εκτέλεση του Προϋπολογισμού του τρέχοντος έτους, παρά την περίοδο των δύο εκλογικών αναμετρήσεων, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ανάκτηση της εμπιστοσύνης στην Ελληνική οικονομία και την επίτευξη μιας διατηρήσιμης δημοσιονομικής σταθερότητας, ξεκινώντας από την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος Γενικής Κυβέρνησης το 2013.

Οι εκτιμήσεις που εμπεριέχονται στον Προϋπολογισμό βασίζονται σ' ένα νέο, πιο δίκαιο, πιο απλό και σταθερό φορολογικό σύστημα, στην αναδιάρθρωση και στον περιορισμό των δομών του κράτους, στον εξορθολογισμό των δημόσιων δαπανών, στην εξάλειψη της σπατάλης σε όλες τις βαθμίδες του δημόσιου τομέα, στην εντατικοποίηση των διαδικασιών αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου.

Σε κάθε περίπτωση, ο Προϋπολογισμός διαμορφώνεται εντός ενός πλαισίου που αποτυπώνει την ευρύτερη εθνική προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή και σταδιακή επανεκκίνηση της πραγματικής οικονομίας, με δημιουργία συνθηκών εξωστρέφειας.

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Γνωρίζουμε ότι κατά τη διετία που ακολούθησε την ένταξη της χώρας στο Μηχανισμό Στήριξης, η οικονομία βίωσε μια μεγάλη προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής και οι πολίτες κατέβαλαν τεράστιες θυσίες.

Ο Προϋπολογισμός του 2013 και το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 θα συμβάλουν στο να εισέλθει το συντομότερο δυνατόν η Ελληνική οικονομία στον ενάρετο κύκλο της δημοσιονομικής σταθερότητας και της εξωστρεφούς ανάπτυξης, ώστε να είναι σε θέση μεσοπρόθεσμα να ανταποκριθεί με όρους ευημερίας και αξιοπρέπειας στην προσπάθεια και τις θυσίες που καταβάλλουν οι Έλληνες πολίτες.

Μια εθνική προσπάθεια την οποία δεν πρέπει καθ' οιονδήποτε τρόπο να επιτρέψουμε να σπαταληθεί.

Λαμβάνοντας υπόψη την κρισιμότητα της οικονομικής κατάστασης της χώρας και την αδήριτη ανάγκη για συνεννόηση και συνεργασία όλων των μελών του Ελληνικού Κοινοβουλίου, προσβλέπω σε μια ειλικρινή και εποικοδομητική εξέταση και τελικώς στην έγκριση από εσάς του Σχεδίου του Προϋπολογισμού του 2013.

Αθήνα, Οκτώβριος 2012

Γιάννης Στουρνάρας
Υπουργός Οικονομικών

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Κεφάλαιο 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	11
1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις	11
2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα	16
2.1 Οι εξελίξεις το 2012	18
2.2 Οι προοπτικές το 2013	25

Κεφάλαιο 2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	27
1 Πλαίσιο άσκησης οικονομικής πολιτικής	27
2 Φορολογική πολιτική	28
3 Στοχευμένες δράσεις εξορθολογισμού της δημόσιας δαπάνης	32
4 Πολιτική ελέγχου δαπανών	33
5 Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων	38
6 Δράσεις βελτίωσης της διαδικασίας συνταξιοδότησης στην κεντρική διοίκηση	42
7 Κοινωνική πολιτική	43
8 Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις	46
9 Αναπτυξιακές πρωτοβουλίες	51
10 Περιφερειακή ανάπτυξη-Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013	56
11 Εξυγίανση τραπεζικού συστήματος-Ανακεφαλαιοποίηση τραπεζικών ιδρυμάτων	60
12 Αξιοποίηση περιουσίας του Δημοσίου	60
13 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δημοσίου	63

Κεφάλαιο 3

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	65
1 Γενικά	65
2 Κρατικός προϋπολογισμός 2012	67
2.1 Τακτικός προϋπολογισμός	68
2.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	79
3 Προϋπολογισμός 2012	80
3.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού	80
3.2 Τακτικός προϋπολογισμός	81
3.3 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	97
4 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης	109
4.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2012	109
4.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2013	112
5 Νομικά πρόσωπα	113
6 Κοινωνικός προϋπολογισμός	115
6.1 Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	115
6.2 Νοσοκομεία	116
7 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	119
8 Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί	123
9 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις	125

Κεφάλαιο 4

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ 127

Δημόσιο χρέος 127

1	Χρέος κεντρικής διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης.....	128
2	Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης.....	129
3	Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους κεντρικής διοίκησης	130
4	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής διοίκησης.....	132
5	Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων	134
6	Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου	135
7	Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2013	138

Εγγυήσεις 139

Κεφάλαιο 5

ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 143

1	Δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί.....	143
2	Αποκρατικοποιήσεις	155

Κατάλογος πινάκων και διαγραμμάτων

Πίνακες

1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας.....	12
1.2 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών	22
1.3 Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας.....	25
2.1 Απορρίψεις δαπανών ελεγχόμενων από τις ΥΔΕ	35
2.2 Ελεγκτική δραστηριότητα	37
2.3 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις γενικής κυβέρνησης.....	63
3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης (κατά ESA 95) περιόδου 2008-2013	65
3.2 Ενοποιημένος προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης (ταμειακή βάση).....	66
3.3 Κρατικός Προϋπολογισμός	69
3.4 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 95).....	70
3.5 Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	71
3.6 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2005-2013	72
3.7 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία	73
3.8 Σχέση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ, φορολογικών εσόδων και ΦΠΑ για την περίοδο 2005-2013.....	74
3.9 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά κατηγορία	78
3.10 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2013	81
3.11 Δημοσιονομικές παρεμβάσεις σχεδίου Προϋπολογισμού 2013	83-84
3.12 Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων	88
3.13 Αποδιδόμενοι πόροι.....	89
3.14 Αριθμός συνταξιούχων του Δημοσίου (στοιχεία Οκτωβρίου)	89
3.15 Έσοδα και δαπάνες ΤΠ για συντάξεις Δημοσίου	90
3.16 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά φορέα	91
3.17 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα	94
3.18 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2011 (παλαιά δομή)	97
3.19 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (νέα δομή)	98
3.20 Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ (2003-2013).....	98
3.21 Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ).....	99
3.22 Περιφερειακό πρόγραμμα ΠΔΕ 2013.....	105
3.23 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες	106
3.24 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου	106
3.25 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ	107
3.26 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2013	108
3.27 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2011-2013.....	111
3.28 Ενοποιημένος προϋπολογισμός νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ	113
3.29 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις νομικών προσώπων	114
3.30 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ	114
3.31 Ενοποιημένος κοινωνικός προϋπολογισμός.....	115
3.32 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων	117
3.33 Πόροι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό.....	119
3.34 Πόροι Περιφερειών από τον Τακτικό Προϋπολογισμό.....	120

3.35	Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ.....	120
3.36	Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΤΑ.....	120
3.37	Ενοποιημένος Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ εκτός Πράσινου Ταμείου.....	123
3.38	Προϋπολογισμός Πράσινου Ταμείου.....	124
3.39	Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις	125
4.1	Σύνθεση χρέους κεντρικής διοίκησης	129
4.2	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης.....	129
4.3	Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης.....	130
4.4	Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους κεντρικής διοίκησης.....	132
4.5	Χρέος κεντρικής διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια	132
4.6	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής διοίκησης.....	133
4.7	Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων	133
4.8	Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης	134
4.9	Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2012	140
5.1	Βασικά οικονομικά μεγέθη δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών (φορέων Γενικής Κυβέρνησης)	147
5.2	Οικονομικό αποτέλεσμα, έσοδα και επιχορηγήσεις Τακτικού Προϋπολογισμού	148-149
5.3	Έξοδα και δαπάνες μισθοδοσίας	150-151
5.4	Λοιπά έξοδα και τόκοι	152-153
5.5	Έσοδα και αποκρατικοποιήσεις	156
5.6	Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ	158
5.7	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου	158
5.8	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Εισηγμένες στο ΧΑ.....	159
5.9	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Μη εισηγμένες στο ΧΑ.....	159-160

Διαγράμματα

3.1 Λόγος έμμεσων – άμεσων φόρων	73
3.2 Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων	74
3.3 Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ.....	74
4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής διοίκησης την 30/9/2012	131
4.2 Σύνθεση χρέους κεντρικής διοίκησης την 30/9/2012.....	131
4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής διοίκησης (% του ΑΕΠ)	134
4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου.....	135
4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)	136
4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2012 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)	137
4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ	137
4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2012 (% του ΑΕΠ)	140
5.1 Οικονομικό αποτέλεσμα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων	154
5.2 Σύνολο εσόδων	154
5.3 Συνολικά έξοδα και δαπάνες μισθοδοσίας.....	155

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Εξελίξεις στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από αστάθεια και γενικευμένη αβεβαιότητα, λόγω της κρίσης χρέους και της συνεχιζόμενης επιδείνωσης του οικονομικού κλίματος. Η πορεία ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας χαρακτηρίζεται εύθραυστη και οι κίνδυνοι και οι αβεβαιότητες που αφορούν τις προβλέψεις παραμένουν ιδιαίτερα αυξημένοι.

Σύμφωνα με την πρόσφατη Έκθεση του ΔΝΤ (Οκτώβριος 2012), η παγκόσμια οικονομία, παρά τα ενθαρρυντικά σημάδια ανάκαμψης στις αρχές του χρόνου, παρουσιάζει πλέον ενδείξεις επιβράδυνσης με αποτέλεσμα οι προβλέψεις για την ανάπτυξη να αναθεωρούνται προς το δυσμενέστερο σε σχέση με τις προβλέψεις του Ιουλίου. Ο ρυθμός μεταβολής για τους δείκτες οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και η ανεργία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012, παρουσιάζουν στασιμότητα, ενώ και το τρίτο τρίμηνο του 2012 δεν σημειώνεται σημαντική βελτίωση. Υπό το πρίσμα των πρόσφατων εξελίξεων, η αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ εκτιμάται στο 3,3% το 2012 και στο 3,6% το 2013, από 3,8% το 2011. Οι ανωτέρω προβλέψεις, πάντως, υπόκεινται σε σημαντικούς κινδύνους και αβεβαιότητες, καθώς, μεταξύ άλλων, προϋποθέτουν επαρκείς δράσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους στην ευρωζώνη και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της μείωσης των εμπορικών συναλλαγών από τις αναδυόμενες οικονομίες.

Στη ζώνη του ευρώ το 2012 αναμένεται μείωση της οικονομικής δραστηριότητας υπό την επίδραση της κρίσης χρέους, της αυξημένης αβεβαιότητας, της περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής και της απομόχλευσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της κρίσης χρέους, επιχειρήθηκε η ενδυνάμωση του ευρωπαϊκού μηχανισμού διαχείρισης της κρίσης με την επίσπευση της ενεργοποίησης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM) και την παράλληλη λειτουργία του μαζί με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility- EFSF). Παράλληλα, η νομισματική πολιτική διατήρησε τον ελαστικό της χαρακτήρα το 2011 και το 2012 και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), λαμβάνοντας υπόψη τη ραγδαία επιδείνωση των συνθηκών στη ζώνη του ευρώ και τις χαμηλές πληθωριστικές πιέσεις και προσδοκίες, επικεντρώθηκε σε παρεμβάσεις και μη συμβατικά μέτρα για την ενίσχυση της ρευστότητας και την αντιμετώπιση της πιστωτικής στενότητας. Παράλληλα, ανακοίνωσε το Σεπτέμβριο ότι μελετάται η παρέμβαση στην αγορά ομολόγων (ιδιαίτερα τίτλων βραχείας διάρκειας), χωρίς εκ των προτέρων όρια και παραιτούμενη από οποιοδήποτε καθεστώς προνομιακής μεταχείρισης. Ο ρυθμός ανάπτυξης για την ευρωζώνη προβλέπεται να διαμορφωθεί στο -0,4% το 2012 και να επανέλθει σε θετικό επίπεδο το 2013 (0,2% σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Οκτωβρίου 2012 του ΔΝΤ).

Μεταξύ των προηγμένων οικονομιών, στις ΗΠΑ η οικονομική δραστηριότητα επιβραδύνθηκε σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2012 με την οικονομική ανάκαμψη να απειλείται από την εφαρμογή μέχρι το τέλος του έτους της προγραμματισμένης αύξησης της φορολογίας συνοδευόμενης από την ταυτόχρονη περιστολή δημοσίων δαπανών. Στην Ιαπωνία, οι δαπάνες ανοικοδόμησης υποστήριξαν την οικονομική ανάπτυξη το 2012, αλλά προβλέπεται ότι θα μειωθούν δραστικά το 2013. Στις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να επιβραδυνθεί από 6,2% το 2011 σε 5,3% το 2012, για να διαμορφωθεί σε 5,6% το 2013.

Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας συντέλεσε στην υποχώρηση του πληθωρισμού. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις του ΔΝΤ, ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί κατά το

τρέχον έτος στο 1,9% στις προηγμένες οικονομίες και στο 6,1% στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες και να υποχωρήσει περαιτέρω στο 1,6% και 5,8% αντίστοιχα το 2013. Για το 2012 η μέση τιμή του αργού πετρελαίου εκτιμάται στα 106,18 δολάρια το βαρέλι, ενώ προβλέπεται οριακή μείωσή της το επόμενο έτος. Οι τιμές των εμπορευμάτων παρουσιάζουν διακυμάνσεις μέσα στο 2012, αλλά αναμένεται να σταθεροποιηθούν μεσοπρόθεσμα.

Η υποχώρηση της παγκόσμιας εξωτερικής ζήτησης και η αυξημένη αβεβαιότητα είχε ως αποτέλεσμα την υποχώρηση του ρυθμού αύξησης του όγκου των συναλλαγών του παγκόσμιου εμπορίου το 2012 (σε 3,2% έναντι 5,8% το 2011), ενώ το 2013 προβλέπεται επιτάχυνση του ρυθμού μεταβολής του στο 4,5%.

**Πίνακας 1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας
(% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)**

	2010	2011	2012	2013
Παγκόσμιο ΑΕΠ	5,1	3,8	3,3	3,6
ΑΕΠ Ευρωζώνης	2,0	1,4	-0,4	0,2
ΑΕΠ ΗΠΑ	2,4	1,8	2,2	2,1
Όγκος παγκόσμιου εμπορίου (αγαθά και υπηρεσίες)	12,6	5,8	3,2	4,5
Πληθωρισμός ευρωζώνης				
α. Προηγμένες οικονομίες	1,5	2,7	1,9	1,6
β. Αναδυόμενες & αναπτυσσόμενες οικονομίες	6,1	7,2	6,1	5,8
Τιμή πετρελαίου/βαρέλι (\$ ΗΠΑ)	79,03	104,01	106,18	105,10

Πηγή: IMF, World Economic Outlook (Οκτώβριος 2012)

Η ενιαία νομισματική πολιτική και οι εξελίξεις στις αγορές κεφαλαίων στη ζώνη του ευρώ

Το α' εξάμηνο του 2012 τα βασικά επιτόκια του Ευρωσυστήματος διατηρήθηκαν σταθερά μετά τις μειώσεις κατά 25 μονάδες βάσης το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 2011. Το επιτόκιο στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης παρέμεινε στο 1%, το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο 1,75% και το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων στο 0,25%. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ διατήρησε τα βασικά επιτόκια αμετάβλητα, επειδή αναμενόταν να επικρατήσει η σταθερότητα των τιμών μεσοπρόθεσμα παρά την εκδήλωση βραχυπρόθεσμων πληθωριστικών πιέσεων που συνδέονταν κυρίως με την ανοδική πορεία των τιμών της ενέργειας και τις αυξήσεις των έμμεσων φόρων. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ παρακολουθούσε κατά πόσο οι αυξήσεις αυτές μετακυλίωναν στις τιμές των τελικών προϊόντων, ενδεχόμενο που θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί μεταξύ άλλων εάν συμπαρασύρονταν προς τα άνω οι μισθολογικές διεκδικήσεις και τα περιθώρια κέρδους.

Τον Ιούλιο του 2012 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ μείωσε εκ νέου τα βασικά επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης, με αποτέλεσμα το επιτόκιο στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης να διαμορφωθεί σε 0,75% και το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο 1,50%, ενώ το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων μηδενίστηκε.¹ Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έλαβε αυτή την απόφαση καθώς εκτίμησε ότι οι προοπτικές για την οικονομική δραστηριότητα στη ζώνη του ευρώ είχαν επηρεαστεί δυσμενώς, με αποτέλεσμα τον περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων, κυρίως λόγω των εντάσεων στις αγορές κρατικών ομολόγων. Στην απόφαση για μείωση των επιτοκίων βάρυνε και το γεγονός ότι στο πλαίσιο της νομισματικής ανάλυσης, διαπιστώθηκε ότι ο υποκείμενος ρυθμός νομισματικής επέκτασης,² παραμένει χαμηλός.

¹ Δηλ. οι καταθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Ευρωσύστημα στο πλαίσιο αυτής της διευκόλυνσης δεν τους αποδίδουν πλέον τόκους.

² Ο «υποκείμενος» (underlying) ρυθμός νομισματικής επέκτασης υπολογίζεται από την ΕΚΤ με διάφορες εναλλακτικές μεθόδους (βλ. ΕΚΤ, *Monthly Bulletin*, Μάιος 2008, Πλαίσιο 1, σελ. 15) και δεν δημοσιεύεται. Θεωρείται ότι το μέγεθος αυτό συσχετίζεται στενότερα από ότι ο ρυθμός αύξησης του M3 με την εξέλιξη του πληθωρισμού, λαμβανομένων υπόψη των χρονικών υστερήσεων.

Το α' τρίμηνο του 2012 το ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ παρέμεινε σταθερό, μετά από αύξηση κατά 0,7% κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του 2011. Ακολούθως, το β' τρίμηνο του 2012 το ΑΕΠ υποχώρησε με τριμηνιαίο ρυθμό 0,2%, μεταξύ άλλων επειδή οι εντάσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές συνέβαλαν σε περιορισμό της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αναμένει σταδιακή ανάκαμψη του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ το 2013. Η ενιαία νομισματική πολιτική, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής μη συμβατικών μέτρων, υποστηρίζει την οικονομική δραστηριότητα, αλλά παρεμβαίνουν και διάφοροι ανασχετικοί παράγοντες, όπως (α) οι εντάσεις στις αγορές κρατικών ομολόγων οι οποίες προκαλούν χειρότερηση των συνθηκών χρηματοδότησης και για τον ιδιωτικό τομέα, (β) η διαδικασία προσαρμογής των ισολογισμών με απομόχλευση, στο χρηματοπιστωτικό και στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα και (γ) η υψηλή ανεργία στη ζώνη του ευρώ. Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων του Ευρωσυστήματος, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 2012, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ θα διαμορφωθεί στη ζώνη του ευρώ μεταξύ -0,6% και -0,2% το 2012 και -0,4% και 1,4% το 2013.

Ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ σημείωσε περιορισμένη επιβράδυνση, από 2,7% το Δεκέμβριο του 2011 σε 2,4% την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου και 2,6% το δίμηνο Αυγούστου-Σεπτεμβρίου 2012. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αναμένει περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού ώστε να διαμορφωθεί κάτω από το 2% κατά τη διάρκεια του 2013. Μεσοπρόθεσμα η ένταση των πληθωριστικών πιέσεων αναμένεται να διατηρηθεί μέτρια, δεδομένης της υποτονικής οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ και της σταθερότητας των μακροπρόθεσμων πληθωριστικών προσδοκιών. Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 2012, ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση θα διαμορφωθεί στη ζώνη του ευρώ μεταξύ 2,4% και 2,6% το 2012 και μεταξύ 1,3% και 2,5% το 2013.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι στρεβλώσεις στο μηχανισμό σχηματισμού τιμών στις αγορές κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ το Ευρωσύστημα εφάρμοσε διάφορα πρόσθετα μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής από τα τέλη του 2011. Πραγματοποιήθηκαν πράξεις ανοικτής αγοράς για τη χορήγηση χρηματοδότησης διάρκειας 36 μηνών το Δεκέμβριο του 2011 και το Μάρτιο του 2012.³ Το Πρόγραμμα για τις Αγορές Τίτλων εξακολούθησε να εφαρμόζεται στις αρχές του 2012 αλλά καταργήθηκε το Σεπτέμβριο του 2012, ενώ το Νοέμβριο του 2011 ξεκίνησε νέο Πρόγραμμα Αγοράς Καλυμμένων Ομολογιών.

Επιπροσθέτως, από τα μέσα Ιανουαρίου του 2012 μειώθηκε ο συντελεστής υποχρεωτικών καταθέσεων από 2% σε 1%, με στόχο να αυξηθούν οι συναλλαγές στην αγορά χρήματος και να περιοριστούν οι ανάγκες των πιστωτικών ιδρυμάτων για άντληση χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα και κατ' επέκταση για κατοχή αποδεκτών εξασφαλίσεων. Άλλο μέτρο το οποίο αποσκοπούσε στην αύξηση των συναλλαγών στην αγορά χρήματος ήταν η διακοπή, από τα μέσα Δεκεμβρίου του 2011, της συγκέντρωσης στο Ευρωσύστημα καταθέσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα μέσω δημοπρασίας την τελευταία ημέρα κάθε περιόδου τήρησης. Αυξητικά για τις διατραπεζικές συναλλαγές στην αγορά χρήματος είναι πιθανόν να επιδράσει και ο μηδενισμός του επιτοκίου στις καταθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της πάγιας διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων από τις αρχές Ιουλίου 2012.

Επίσης διευρύνθηκε το σύνολο των τίτλων οι οποίοι γίνονται αποδεκτοί ως εξασφαλίσεις για την άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα. Πρώτον, το Δεκέμβριο του 2011 και τον Ιούνιο του 2012 μειώθηκε η κατώτατη επιτρεπτή πιστωτική διαβάθμιση για τους τίτλους οι οποίοι έχουν εκδοθεί έναντι κατεχομένων περιουσιακών στοιχείων όπως ενυπόθηκα δάνεια που χρηματοδοτούν την απόκτηση ακινήτων ή χορηγήσεις προς επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους (asset-backed securities – ABS). Επιπλέον, το Σεπτέμβριο του 2012 ανακοινώθηκε ότι αίρεται η εφαρμογή της ελάχιστης επιτρεπτής πιστωτικής διαβάθμισης στην περίπτωση χρεογράφων που έχουν εκδώσει ή εγγυηθεί κεντρικές κυβερνήσεις (α) κρατών-μελών τα οποία ακολουθούν κοινό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ, εφόσον τα κράτη-μέλη συμμορφώνονται με τους όρους που έχουν συμφωνηθεί στο

³ Ως ημερομηνία διεξαγωγής λαμβάνεται η ημερομηνία διακανονισμού της πράξης, δηλ. η ημερομηνία που η πράξη έχει άμεση επίπτωση στη ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος.

πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος, ή (β) κρατών-μελών επιλέξιμων για πραγματοποίηση Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών. Επίσης στις αποδεκτές εξασφαλίσεις περιλήφθηκαν, σε προσωρινή βάση, τίτλοι εκφρασμένοι στα κυριότερα ξένα νομίσματα οι οποίοι, ωστόσο, έχουν εκδοθεί και διακρατούνται στη ζώνη του ευρώ.

Δεύτερον, το Δεκέμβριο του 2011 επετράπη στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να αποδέχονται, με ευθύνη τους, πρόσθετα ενήμερα τραπεζικά δάνεια ως εξασφαλίσεις. Εξάλλου, σε όλες τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, εφαρμόστηκε και θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται, τουλάχιστον μέχρι τις αρχές του 2013, η διαδικασία των δημοπρασιών με σταθερό επιτόκιο και απεριόριστη χορήγηση ρευστότητας.

Τα μέτρα νομισματικής πολιτικής που εφάρμοσε το Ευρωσύστημα πέτυχαν να αποτραπεί τυχόν απότομος περιορισμός της χρηματοδότησης που χορηγούν τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ προς την πραγματική οικονομία. Το ενδεχόμενο απότομης απομόχλευσης στο τραπεζικό σύστημα θεωρείτο πιθανό λόγω των εντάσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές τους τελευταίους μήνες του 2011 και ειδικότερα της απώλειας για πολλές τράπεζες της δυνατότητας να αντλήσουν πόρους από τη διατραπεζική αγορά ή με την έκδοση σχετικά πιο μακροπρόθεσμων ομολόγων. Από την άλλη πλευρά, οι ρυθμοί νομισματικής και πιστωτικής επέκτασης στη ζώνη του ευρώ παρέμειναν συγκρατημένοι μέχρι και τον Αύγουστο του 2012 (στον οποίον αναφέρονται τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), καθώς η πλήρης θετική επίδραση των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής στην εξέλιξη των τραπεζικών δανείων εκδηλώνεται με χρονική υστέρηση και μόνον εφόσον ανακάμψει η ζήτηση των δανείων από τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Όμως, η ζήτηση δανείων παραμένει ασθενής λόγω της οικονομικής ύφεσης, της αβεβαιότητας και της επιθυμίας των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών να προβούν σε απομόχλευση δεδομένης της συσσώρευσης υψηλών χρεών κατά το παρελθόν, ενώ το γεγονός ότι η κεφαλαιακή βάση των τραπεζών είναι περιορισμένη επιδρά ανασταλτικά για την προσφορά πιστώσεων.

Το Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2012 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ χαρακτήρισε ως μη λογική εξέλιξη τη διαμόρφωση των αποδόσεων στις αγορές των ομολόγων ορισμένων κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ σε τέτοια επίπεδα ώστε να ενσωματώνουν ασφάλιστρο έναντι του κινδύνου αντιστροφής της εισαγωγής του ευρώ και επανεισαγωγής εθνικών νομισμάτων. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ τόνισε ότι το φαινόμενο αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί εκ θεμελίων καθώς η υιοθέτηση του ευρώ δεν είναι αναστρέψιμη. Κατά συνέπεια, το Ευρωσύστημα σχεδιάζει να πραγματοποιεί πράξεις οριστικών αγορών κρατικών τίτλων («Οριστικές Νομισματικές Συναλλαγές») επαρκούς ύψους ώστε να εξομαλυνθούν οι συνθήκες στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Κύρια επιδίωξη είναι να ενδυναμωθεί ο μηχανισμός μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής σε όλες τις οικονομίες των χωρών-μελών της ζώνης του ευρώ και να διασφαλιστεί ο ενιαίος χαρακτήρας της πολιτικής αυτής στην πράξη. Η θεσμοθέτηση καθαυτή των Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών συνέβαλε σε περιορισμό των εντάσεων στις εν λόγω αγορές κατά το δίμηνο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2012.

Οι Οριστικές Νομισματικές Συναλλαγές θα αφορούν τίτλους οι οποίοι έχουν εκδοθεί από κράτη-μέλη που έχουν προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) ή, μελλοντικά, στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) για χρηματοδοτική στήριξη και συμμορφώνονται με τους σχετικούς όρους που έχουν αποδεχθεί στο πλαίσιο προγράμματος οικονομικής προσαρμογής⁴ (ή χορήγησης προληπτικής χρηματοπιστωτικής συνδρομής με τη μορφή πιστωτικού ορίου με ενισχυμένους όρους). Το εν λόγω πρόγραμμα είναι αναγκαίο να προβλέπει τη δυνατότητα απόκτησης κρατικών τίτλων από την πρωτογενή αγορά εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) ή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM). Οι οριστικές αγορές του Ευρωσυστήματος θα είναι πρόσθετες προς αυτές τις οποίες δύναται να πραγματοποιήσει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF). Η επίδραση των Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών στη ρευστότητα θα εξουδετερώνεται πλήρως. Οι πράξεις αυτές θα αφορούν βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα με διάρκεια μεταξύ ενός και τριών ετών και θα πραγματοποιούνται στη δευτερογενή

⁴ Οι οριστικές αγορές θα αναστέλλονται στη διάρκεια του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο θα αξιολογείται η πρόοδος του κράτους-μέλους όσον αφορά τη συμμόρφωση με τους όρους του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής.

αγορά. Θα γίνονται γνωστά τόσο ως προς το ύψος των αγορών όσο και ως προς τα κράτη-μέλη τα χρεόγραφα των οποίων θα αγοράζονται. Οι εν λόγω οριστικές αγορές δεν θα προκαλέσουν ανησυχίες μεταξύ των ιδιωτών επενδυτών όσον αφορά τη σειρά ικανοποίησής τους σε σχέση με αυτήν του Ευρωσυστήματος σε περίπτωση αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους ή πτώχευσης ενός κράτους-μέλους, καθώς το Ευρωσύστημα δεν θα έχει προτεραιότητα έναντι των λοιπών ομολογιούχων – αλλά αντιθέτως θα τυγχάνει ίσης μεταχείρισης με τους λοιπούς ομολογιούχους (*pari passu*).

Όσον αφορά στα εμπορεύσιμα χρεόγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο και εκείνα τα οποία καλύπτονται πλήρως από εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, στις 28 Φεβρουαρίου του 2012 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε προσωρινά να μη γίνονται αποδεκτά ως εξασφαλίσεις στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Ακολούθως, στις 8 Μαρτίου του 2012 οι τίτλοι αυτοί αποφασίστηκε να γίνονται και πάλι αποδεκτοί από το Ευρωσύστημα δεδομένης της ενεργοποίησης των μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητάς τους. Τα μέτρα αυτά βασίζονταν στην έκδοση ομολόγων ονομαστικής αξίας 35 δισ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Αποφασίστηκε επίσης ότι η ελάχιστη επιτρεπτή πιστωτική διαβάθμιση δεν θα εφαρμόζοταν προσωρινά, στην περίπτωση που εμπορεύσιμα χρεόγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο ή εμπορεύσιμα χρεόγραφα τα οποία καλύπτονται πλήρως από εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προσφέρονταν ως ασφάλειες στο Ευρωσύστημα. Με τη λήξη των μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας των εν λόγω χρεογράφων, στις 25 Ιουλίου του 2012, τα εν λόγω χρεόγραφα έπαυσαν προσωρινά να γίνονται αποδεκτά ως εξασφαλίσεις και θεωρήθηκε ότι δεν ικανοποιούν την ελάχιστη επιτρεπτή πιστωτική διαβάθμιση την οποία ορίζει το Ευρωσύστημα. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα επανεξετάσει την υπαγωγή στις αποδεκτές εξασφαλίσεις των εμπορευσίμων χρεογράφων του Ελληνικού Δημοσίου καθώς επίσης και των εμπορευσίμων χρεογράφων τα οποία καλύπτονται πλήρως από εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, αφού πρώτα αξιολογηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, η πρόοδος της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο του δεύτερου προγράμματος προσαρμογής. Στο μεταξύ, οι ανάγκες για ρευστότητα των αντισυμβαλλομένων του Ευρωσυστήματος οι οποίοι επηρεάστηκαν από αυτή την απόφαση είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν από τις οικείες εθνικές κεντρικές τράπεζες με άντληση έκτακτης χρηματοδότησης βάσει διαδικασιών οι οποίες έχουν συμφωνηθεί στο επίπεδο του Ευρωσυστήματος.

Όσον αφορά στις εξελίξεις στην ενιαία αγορά χρήματος, τα διατραπεζικά επιτόκια Euribor κατέγραψαν σημαντική υποχώρηση την περίοδο Νοεμβρίου 2011-μέσα Οκτωβρίου 2012. Η υποχώρηση των διατραπεζικών επιτοκίων τροφοδοτήθηκε τόσο από τις μειώσεις των βασικών επιτοκίων (κατά 25 μονάδες βάσης κάθε φορά) το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 2011 όπως και τον Ιούλιο του 2012 όσο και από τις προσδοκίες για μειώσεις επιτοκίων οι οποίες είχαν προηγηθεί της εκάστοτε μείωσης. Πολύ σημαντικότερη όμως ήταν η συμβολή του περιορισμού του ασφαλίστρου που αξίωναν οι συναλλασσόμενοι στη διατραπεζική αγορά έναντι του κινδύνου αντισυμβαλλομένου (το οποίο ενσωματώνεται στα διατραπεζικά επιτόκια Euribor) από τα τέλη Δεκεμβρίου του 2011. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα κυρίως των πρόσθετων μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής τα οποία υιοθετήθηκαν από το Ευρωσύστημα το μήνα αυτό και εφαρμόστηκαν και κατά τους ακόλουθους μήνες και ιδίως των δύο πράξεων ανοικτής αγοράς για τη χορήγηση χρηματοδότησης με διάρκεια 36 μηνών. Όσον αφορά τις εξελίξεις σε άλλες σημαντικές χρηματοπιστωτικές αγορές, οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων (δεκαετών) γερμανικών ομολόγων, τα οποία έχουν την ανώτατη πιστωτική διαβάθμιση AAA και θεωρούνται ως η ασφαλέστερη τοποθέτηση με τον υψηλότερο βαθμό ρευστότητας στη ζώνη του ευρώ, υποχώρησαν συνολικά την περίοδο Ιανουαρίου-μέσα Οκτωβρίου 2012. Κατά μέσον όρο οι εν λόγω αποδόσεις διαμορφώθηκαν σε 1,51% το πρώτο ήμισυ του Οκτωβρίου του 2012, έναντι 1,86% το Δεκέμβριο του 2011. Οι διαφορές αποδόσεων μεταξύ των δεκαετών κρατικών ομολόγων από τη μια πλευρά της Γαλλίας, της Αυστρίας, της Φινλανδίας και του Βελγίου και από την άλλη πλευρά του αντιστοιχούν γερμανικού ομολόγου, περιορίστηκαν μεταξύ αρχής και τέλους της περιόδου Ιανουαρίου-μέσα Οκτωβρίου 2012.

Οι διαφορές αποδόσεων μεταξύ των κρατικών ομολόγων της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας, δηλ. των λοιπών κρατών-μελών στα οποία παρέχεται χρηματοδοτική στήριξη εκτός Ελλάδος, και του γερμανικού κρατικού ομολόγου με εναπομένονσα διάρκεια περίπου 10 έτη ακολούθησαν καθοδική τάση, καθώς οι αγορές εκτίμησαν ότι επιτελείται ικανοποιητική πρόοδος ως προς την επίτευξη των στόχων

των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής στις χώρες αυτές. Αντιθέτως, διεύρυνση της αντίστοιχης διαφοράς αποδόσεων έναντι των γερμανικών ομολόγων σημειώθηκε για μεγάλο μέρος της περιόδου από τις αρχές του 2012 στις αγορές δεκαετών κρατικών ομολόγων της Ιταλίας και της Ισπανίας, όπου παρατηρήθηκαν και ισχυρές εντάσεις. Στην περίπτωση των ισπανικών κρατικών ομολόγων η διεύρυνση ήταν συνεχής καθ' όλη την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου 2012, ενώ το διάστημα Αυγούστου-μέσα Οκτωβρίου 2012 παρατηρήθηκε αποκλιμάκωση της εν λόγω διαφοράς αποδόσεων ώστε συνολικά μεταξύ τέλους του 2011 και μέσα Οκτωβρίου 2012 η διαφορά αποδόσεων να εμφανίζεται ελαφρά αυξημένη. Στην περίπτωση των ιταλικών τίτλων η προοδευτική διεύρυνση σημειώθηκε την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου 2012, ενώ, όπως και στην Ισπανία, το διάστημα Αυγούστου-μέσα Οκτωβρίου 2012 η διαφορά αποδόσεων αποκλιμακώθηκε. Οι εξελίξεις αυτές αντανακλούν αφενός την εξάπλωση της κρίσης στα εν λόγω κράτη-μέλη τα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα διεθνούς ανταγωνιστικότητας και δημοσιονομικές ανισορροπίες ή προβλήματα αφερεγγυότητας στον τραπεζικό τομέα και αφετέρου τη σχετική εξομάλυνση των συνθηκών στις αγορές ομολόγων από τον Αύγουστο του 2012 καθώς τα σχέδια της ΕΚΤ για τη θέσπιση των Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών έπαιρναν προοδευτικά μορφή.

Οι τιμές των μετοχών στη ζώνη του ευρώ παρουσίασαν διακυμάνσεις, συνολικά όμως μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 2011 και μέσα Οκτωβρίου 2012 ο δείκτης EUROSTOXX αυξήθηκε κατά περίπου 9% και ο αντίστοιχος δείκτης για τις τιμές των μετοχών των επιχειρήσεων περίπου κατά 8%.

Ο κύριος παράγοντας ο οποίος συνέβαλε στην άνοδο των τιμών των μετοχών (η οποία συγκεντρώθηκε κυρίως στις αρχές του 2012) ήταν η εφαρμογή μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής από το Ευρωσύστημα που επέτυχε βελτίωση του κλίματος στο χρηματοπιστωτικό τομέα και η επιτυχής αναδιάρθρωση του ελληνικού δημόσιου χρέους που επίσης μετρίασε τις ανησυχίες μεταξύ των επενδυτών. Αντιθέτως, παράγοντες που επέδρασαν αρνητικά στις τιμές των μετοχών ήταν η εξασθένηση της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ μετά το α' τρίμηνο και η αναζωπύρωση της κρίσης χρέους στη ζώνη του ευρώ το καλοκαίρι, ενώ και η κερδοφορία των επιχειρήσεων εξελίχθηκε δυσμενώς (αν και επικρατούσαν προσδοκίες μελλοντικής αύξησής της). Γενικότερα, καθ' όλη την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2012 οι τιμές των μετοχών επηρεάστηκαν από την εναλλαγή μεταξύ αισιοδοξίας και απαισιοδοξίας στις αγορές όσον αφορά τις προοπτικές επίλυσης της κρίσης χρέους με θεσμικές παρεμβάσεις.

2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

Γενική επισκόπηση της Ελληνικής οικονομίας

Το 2011, δεύτερο έτος εφαρμογής του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, επιτεύχθηκε μείωση του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης κατά 1,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, ενώ συνολικά την περίοδο 2009-2011 η μείωση ήταν 6,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (από 15,6% το 2009 σε 9,4% το 2011). Αυτή η μείωση είναι η μεγαλύτερη που έχει σημειωθεί από κράτος-μέλος της Ευρωζώνης. Το αποτέλεσμα αυτό στηρίχθηκε στα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν και τα οποία έφθαναν τα 49 δισ. ευρώ ή το 22,5% του ΑΕΠ την περίοδο 2010-2012,⁵ έναντι 21% του ΑΕΠ του αντίστοιχου προγράμματος της Ιρλανδίας (2008-2015)⁶ για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Επίσης σημαντικό αποτέλεσμα ήταν η μείωση του κυκλικά προσαρμοσμένου ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης, σε εθνολογιστική βάση, κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ την περίοδο 2009-2011, καθώς και η βελτίωση του πρωτογενούς ελλείμματος κατά 8,4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ.

Ως προς την απόδοση των μέτρων για τη δημοσιονομική προσαρμογή θα πρέπει να αναφερθεί η μικρότερη, σε σχέση με την αύξηση των συντελεστών, αποδοτικότητα των φορολογικών εσόδων. Το φαινόμενο οφείλεται σε αρκετούς λόγους όπως η ύφεση, η μείωση του εισοδήματος των φορολογου-

⁵ European Commission, The economic adjustment programme for Greece, Table 12. March 2012.

⁶ Central Bank of Ireland, Fiscal Consolidation – Does it deliver? August 2012.

μένων, η φοροδιαφυγή, η περιορισμένη ρευστότητα των επιχειρήσεων και των ιδιωτών και η καθυστέρηση έκδοσης αποφάσεων από τα δικαστήρια. Καταμερισμός της υστέρησης σε κάθε έναν από τους παραπάνω παράγοντες είναι δύσκολο να γίνει. Αν όμως ληφθούν υπόψη οι ελαστικότητες φορολογικών εσόδων, όπως αυτές εκτιμώνται από τους διεθνείς οργανισμούς, προκύπτει, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, ότι τα 2/3 της υστέρησης του συνόλου των εσόδων από έμμεσους και άμεσους φόρους αποδίδονται στην ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας.⁷

Ταυτόχρονα, όμως, δρομολογήθηκαν κάποιες σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, όπως οι αλλαγές στο ασφαλιστικό σύστημα, η δημιουργία ενιαίας αρχής πληρωμών στο δημόσιο τομέα, το ενιαίο μισθολόγιο, η αναδιάρθρωση και συγχώνευση φορέων και υπηρεσιών του Δημοσίου, ο εξορθολογισμός της φαρμακευτικής δαπάνης και των υπηρεσιών υγείας. Μεταρρυθμίσεις βέβαια που θα πρέπει να ενισχυθούν, να επιταχυνθούν και να ολοκληρωθούν.

Παρά τη σημαντική πρόοδο των δημοσιονομικών δεικτών, η πλήρης επίτευξη των μεσοπρόθεσμων στόχων, καθώς και η αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους με τη συμμετοχή των ιδιωτών ομολογιούχων (PSI)⁸ δημιούργησε την ανάγκη για επιπλέον χρηματοδότηση των συνολικών δανειακών αναγκών της χώρας για την περίοδο 2012-2014. Για την αντιμετώπιση αυτών υπεγράφη νέα δανειακή σύμβαση, η οποία περιλαμβάνει:

- τη χρηματοδότηση μέρους της εθελοντικής ανταλλαγής των ομολόγων μέχρι ύψους 30 δισ. ευρώ,
- τη χρηματοδότηση της επαναγοράς τίτλων που έχουν παρασχεθεί ως ενέχυρο στο Ευρωσύστημα ύψους 35 δισ. ευρώ,
- τη χρηματοδότηση της αποπληρωμής των δεδουλευμένων τόκων ύψους 5,7 δισ. ευρώ,
- τη χρηματοδότηση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών ύψους 23 δισ. ευρώ και
- τη χρηματοδότηση των δανειακών αναγκών μέχρι του ποσού των 109,1 δισ. ευρώ (εκ των οποίων ποσό ύψους 24,4 δισ. ευρώ προέρχεται από το μη χρησιμοποιηθέν ονομαστικό κεφάλαιο της πρώτης δανειακής σύμβασης, και ποσό ύψους 23 δισ. ευρώ προέρχεται από μη χρησιμοποιηθέν ονομαστικό κεφάλαιο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών).

Το νέο Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής συνοδεύτηκε από τη λήψη νέων μέτρων, τα οποία απαιτούσαν την τροποποίηση του ήδη κατατεθέντα στη Βουλή Κρατικού Προϋπολογισμού του 2012. Ο Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός, ο οποίος ψηφίστηκε στις 28 Φεβρουαρίου (ν. 4051/2012), περιελάμβανε νέες, επιπλέον, δημοσιονομικές παρεμβάσεις ύψους περίπου 3 δισ. ευρώ για το 2012.

Βασικό χαρακτηριστικό των οικονομικών εξελίξεων για το 2012 ήταν η παραμονή της οικονομίας σε βαθιά ύφεση, η οποία άρχισε το 2008 και συνεχίζεται αμείωτη για πέμπτο συνεχόμενο έτος, με τη συνολική συρρίκνωση του ΑΕΠ να ξεπερνά το 20% την τελευταία πενταετία. Φαίνεται ότι η Ελληνική οικονομία έχει περιπέσει σε ένα φαύλο κύκλο δημοσιονομικής προσαρμογής – ύφεσης – μη επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων, με κεντρικό σημείο αναφοράς την εντεινόμενη αβεβαιότητα, ο οποίος μπορεί να διακοπεί αν ενισχυθούν οι θετικές προσδοκίες για την οικονομία. Οι θετικές προσδοκίες είναι συνάρτηση, κυρίως, ενός αξιόπιστου προγράμματος οικονομικής πολιτικής, ενός σταθερού χρηματοπιστωτικού πλαισίου και πρωτοβουλιών για την ανάταξη της οικονομίας.

Το 2012 ήταν το τρίτο έτος δημοσιονομικής προσαρμογής με την προσπάθεια της χώρας για περαιτέρω εξορθολογισμό των δαπανών, βελτίωση των δημοσιονομικών συνθηκών και εντατικοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων να συνεχίζεται, κυρίως μετά το σχηματισμό της Κυβέρνησης Εθνικής Ευθύνης. Τα αποτελέσματα της μεγάλης δημοσιονομικής προσαρμογής, που ακολούθησε την ένταξη της χώρας στο Μηχανισμό Στήριξης, και οι τεράστιες θυσίες που κατέβαλλαν οι πολίτες συνιστούν τη βάση της νέας προσπάθειας, στο πλαίσιο του νέου Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, για να επιτευχθεί η δημοσιονομική σταθερότητα και η αποτελεσματική ανασυγκρότηση της οικονομίας. Η προ-

⁷ Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή. Απρίλιος 2012.

⁸ Η συμφωνία καλύπτει ομόλογα συνολικού ύψους 205,6 δισ. ευρώ, τα οποία αναλύονται σε ομόλογα ύψους 177,3 δισ. ευρώ υπό το Ελληνικό Δίκαιο, ομόλογα ύψους 18,6 δισ. ευρώ υπό ξένο δίκαιο και ομόλογα ύψους 9,7 δισ. ευρώ δημοσίων επιχειρήσεων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

σπάθεια αυτή είναι δύσκολη και πρωτόγνωρη για την Ελληνική οικονομία δεδομένων των χρόνιων στρεβλώσεων και των διαχρονικών διαρθρωτικών προβλημάτων. Ωστόσο, είναι μια εθνική προσπάθεια που ενσωματώνει όρους των εταίρων μας, αλλά και τη σταθερή βούληση η χώρα να αξιοποιεί τα δικά της αποτελέσματα αλλά και τις ευκαιρίες που φαίνεται να δημιουργούνται στο Ευρωπαϊκό περιβάλλον, ώστε, εν πορεία, να τροποποιηθούν όροι προς την κατεύθυνση της ελάφρυνσης των πιέσεων.

Σ' αυτό το πλαίσιο, η δημοσιονομική στρατηγική της Κυβέρνησης για το 2013 βασίζεται στους παρακάτω πυλώνες:

- στην εφαρμογή ενός νέου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής για την περίοδο 2013-2016,
- στην υλοποίηση των αναγκαίων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και θεσμικών αλλαγών,
- στη δημιουργία ενός απλού, δίκαιου και σταθερού φορολογικού συστήματος,
- στην επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων και του προγράμματος αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου και
- στην περαιτέρω αναδιάρθρωση και συγχώνευση των φορέων του δημόσιου τομέα.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές και η επιτάχυνση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων είναι παράγοντες που μπορούν να επιταχύνουν την ανάκαμψη της Ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι ιδιωτικοποιήσεις και η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και συνεπώς σε ενίσχυση της παραγωγικότητας και επιτάχυνση της τεχνολογικής αναδιάρθρωσης, παράγοντες που συνδέονται άμεσα και με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Η αρχική εισροή ξένων κεφαλαίων, λόγω των ιδιωτικοποιήσεων, είναι δυνατόν να δημιουργήσει δευτερογενείς εισροές, ενώ θα υπάρξουν και παρεπόμενα οφέλη για άλλες επιχειρήσεις ή κλάδους της οικονομίας. Αντίστοιχα, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να αποτελέσουν έναν καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της εξωστρέφειας της Ελληνικής οικονομίας και τη βελτίωση του επενδυτικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

2.1 Οι εξελίξεις το 2012

Η οικονομική δραστηριότητα

Σχεδόν όλοι οι δείκτες που αποτυπώνουν σε μηνιαία βάση τη δραστηριότητα της Ελληνικής οικονομίας, είτε από την πλευρά της δαπάνης είτε από την πλευρά της παραγωγής, δείχνουν σημαντική συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας για το 2012 (με εξαίρεση τη διατήρηση της σχετικά καλύτερης εικόνας των εξαγωγών). Οι δείκτες οικονομικού κλίματος και οι δείκτες προσδοκιών παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, εμφανίζοντας σημαντική μεταβλητότητα ως αποτέλεσμα της γενικευμένης αβεβαιότητας και του κλίματος ανασφάλειας που επικρατεί. Οι τάσεις αυτές υποδεικνύουν συνέχιση της ύφεσης και στα επόμενα τρίμηνα, λαμβάνοντας υπόψη τον ιδιαίτερα χαμηλό ρυθμό πιστωτικής επέκτασης, καθώς και την περιοριστική δημοσιονομική και εισοδηματική πολιτική.

Με βάση τα διαθέσιμα, μη εποχικά διορθωμένα, τριμηνιαία στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών της ΕΛΣΤΑΤ, το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, κατά το 2^ο τρίμηνο του 2012 παρουσίασε μείωση κατά 6,3% σε ετήσια βάση σε σχέση με το 2^ο τρίμηνο του 2011 (το 1^ο τρίμηνο η μείωση ήταν 6,5%). Για το εξάμηνο του έτους η μείωση του πραγματικού ΑΕΠ είναι της τάξης του 6,4%, σε σύγκριση με 7,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Αναφορικά με τις συνιστώσες του ΑΕΠ, κατά στο 1^ο εξάμηνο του 2012, η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε μείωση κατά 8,4%, η δημόσια κατανάλωση κατά 1,7%, οι συνολικές επενδύσεις κατά 20,4%, οι εξαγωγές κατά 1,3%, και οι εισαγωγές κατά 14,6%.

Για το 2012, εκτιμάται ότι η ετήσια μείωση του πραγματικού ΑΕΠ θα είναι 6,5%, με τη συμβολή του εξωτερικού τομέα να εκτιμάται στις 3,1 εκατοστιαίες μονάδες και την εγχώρια ζήτηση να έχει αρνητική συμβολή 9,1 εκατοστιαίων μονάδων.

Απασχόληση-Ανεργία

Στην αγορά εργασίας σημειώθηκε περαιτέρω αύξηση του ποσοστού ανεργίας. Με βάση τα μηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία της έρευνας της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας τον Ιούλιο του 2012 ανήλθε σε 25,1%, με τον αριθμό των ανέργων να φτάνει τα 1.261.604 άτομα. Εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά της ανεργίας προκύπτει ότι το ποσοστό των ανέργων νέων ηλικίας 15-24 ετών αυξήθηκε δραματικά, φτάνοντας το 54,2%, ενώ και το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι σημαντικά υψηλότερο από αυτό των ανδρών (29% έναντι 22,3%). Για ολόκληρο το έτος 2012, το μέσο ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει το 22,4% (σε εθνικολογιστική βάση).

Πληθωρισμός - Τιμές

Ο πληθωρισμός παραμένει σε πορεία υποχώρησης, καθώς οι πληθωριστικές πιέσεις αποκλιμακώθηκαν αισθητά στο 9μηνο του 2012 λόγω της χαμηλής ζήτησης και της μείωσης του κόστους εργασίας. Ο εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ενΔΤΚ) αυξήθηκε κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου κατά 1,2%, έναντι 3,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2011, ενώ κατά τον Σεπτέμβριο ο ίδιος δείκτης αυξήθηκε μόλις κατά 0,3% (σε 12μηνη μεταβολή), την ίδια στιγμή που ο αντίστοιχος δείκτης στην Ευρωζώνη κατέγραφε αύξηση κατά 2,7%. Ο δομικός πληθωρισμός συνεχίζει την πορεία αποκλιμάκωσής του, και μάλιστα το μήνα Σεπτέμβριο ο ρυθμός μεταβολής του ήταν αρνητικός.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί ότι ήδη από το Μάιο ο εναρμονισμένος ΔΤΚ με σταθερούς φόρους (πληθωρισμός χωρίς την επίδραση φόρων), για πρώτη φορά, υποχώρησε σε αρνητικό έδαφος, στο -0,2%, γεγονός που αντανakλά τις προοπτικές περαιτέρω αποκλιμάκωσης του επιπέδου τιμών μετά τη σταδιακή εξάλειψη της επίδρασης στις τιμές των φορολογικών μέτρων που έχουν ληφθεί μέχρι τώρα.

Από το μήνα Οκτώβριο, πάντως, αναμένεται μια επιβάρυνση των τιμών, εξαιτίας της επίπτωσης δημοσιονομικών μέτρων του Προϋπολογισμού (π.χ. εξίσωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης του πετρελαίου θέρμανσης και του πετρελαίου κίνησης με το 80% της σημερινής τιμής του ειδικού φόρου κατανάλωσης του πετρελαίου κίνησης), με τον ετήσιο πληθωρισμό για το 2012 να εκτιμάται στο 1,1%, δηλαδή σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το 2011.

Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του νομισματικού μεγέθους που αποτελεί την ελληνική συμβολή στο M3 της ζώνης του ευρώ (εκτός του νομίσματος σε κυκλοφορία) έγινε προοδευτικά περισσότερο αρνητικός κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου του 2012 και διαμορφώθηκε σε -18,9% τον Αύγουστο του 2012 έναντι -16,4% το Δεκέμβριο του 2011. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας διαμορφώθηκε σε 22,5% τον Αύγουστο 2012 από 18,0% το Δεκέμβριο του 2011, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των καταθέσεων προθεσμίας έως 2 ετών έφτασε το 16,3% τον Αύγουστο του 2012 από 15,3% το Δεκέμβριο του 2011.

Η ενίσχυση του ετήσιου ρυθμού μείωσης των νομισματικών μεγεθών που προαναφέρθηκαν αντικατοπτρίζει τη συνεχιζόμενη φυγή των εγχώριων καταθέσεων, με απαρχή τον Οκτώβριο του 2009 (η ελληνική συμβολή στο M3 αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από καταθέσεις). Βασικό ερμηνευτικό παράγοντα της συνεχιζόμενης μείωσης των καταθέσεων αποτελεί η περαιτέρω υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία προκαλεί μείωση της ζήτησης χρήματος. Η μείωση των καταθέσεων πέρα από την έκταση που δικαιολογείται από την υποχώρηση του ΑΕΠ αντανakλά την αβεβαιότητα ως προς τις οικονομικές προοπτικές της χώρας και ιδίως ως προς την παραμονή στη ζώνη του ευρώ. Πράγματι έχει παρατηρηθεί ότι κατά τους μήνες που συμβαίνουν γεγονότα τα οποία εντείνουν την αβεβαιότητα (π.χ. προεκλογική περίοδος), σημειώνονται εκροές καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα, ενώ υπάρχουν ενδείξεις ότι αυξάνονται παράλληλα αφενός η ζήτηση του κοινού για τραπεζογραμμάτια τα οποία αποθησαυρίζονται και αφετέρου οι μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό, τα οποία τοποθετούνται κυρίως σε τραπεζικές καταθέσεις και ξένα χρεόγραφα.

Η βελτίωση της εμπιστοσύνης των αποταμιευτών είναι άμεση συνάρτηση της προόδου ως προς τις δι-
αρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την εξάλειψη των δημοσιονομικών ανισορροπιών, ενώ σημαντική θα
είναι και η συμβολή της ολοκλήρωσης της ανακεφαλαιοποίησης και της περαιτέρω προόδου με την
εξυγίανση και αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος. Είναι χαρακτηριστικό ότι μετά το σχημα-
τισμό της κυβέρνησης και τον συνεπακόλουθο περιορισμό της πολιτικής αβεβαιότητας οι καταθέσεις
των νοικοκυριών εμφάνισαν αύξηση τον Ιούλιο και μόνο οριακή μείωση τον Αύγουστο, η οποία όμως
εκτιμάται ότι αντανάκλυνε αναλήψεις για την εξόφληση φορολογικών υποχρεώσεων.

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του υπολοίπου της συνολικής χρηματοδότησης της οικονομίας από τα
εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (NXI), γινόταν σχεδόν αδιάλειπτα περισσότερο
αρνητικός από τον Ιούλιο του 2011, ώστε τον Αύγουστο του 2012 να διαμορφωθεί σε -3,5% (Δεκέμ-
βριος 2011: -2,0%). Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της χρηματοδότησης προς τον τομέα
της Γενικής Κυβέρνησης επιβραδύνθηκε από 2,0% το Δεκέμβριο του 2011 σε 1,0% τον Αύγουστο του
2012. Παράλληλα, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης της χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα
(επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες-αγρότες-ατομικές επιχειρήσεις και ιδιώτες-ιδιωτικά μη κερ-
δοσκοπικά ιδρύματα) ενισχύθηκε από 3,1% το Δεκέμβριο του 2011 σε 4,8% τον Αύγουστο του 2012.
Η υποχώρηση του ετήσιου ρυθμού της πιστωτικής επέκτασης προς τη Γενική Κυβέρνηση αντανάκλα
την επιβράδυνση του ρυθμού μεταβολής τόσο των τοποθετήσεων των εγχωρίων NXI σε ελληνικούς
κρατικούς τίτλους, εν μέρει εξαιτίας της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους, όσο και την υποχώρη-
ση του υπολοίπου των τραπεζικών δανείων προς τον εν λόγω τομέα - καθώς η χρηματοδότηση προς
αυτόν προέρχεται πλέον κυρίως από τα δάνεια των λοιπών κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ και το
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η συνεχιζόμενη επιτάχυνση του ρυθμού μείωσης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον εγχώριο
ιδιωτικό τομέα ερμηνεύεται από παράγοντες που αφορούν τόσο την πλευρά της ζήτησης όσο και της
προσφοράς δανείων. Η έντονη και παρατεταμένη κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας και το κλί-
μα αυξημένης αβεβαιότητας στη χώρα μας επηρέασαν αρνητικά τη ζήτηση των νοικοκυριών και των
επιχειρήσεων για τραπεζικό δανεισμό. Για παράδειγμα, λόγω του χαμηλού βαθμού χρησιμοποίησης
του παραγωγικού δυναμικού και της αβεβαιότητας, οι επιχειρήσεις περιόρισαν ή ανέστειλαν τα επεν-
δυτικά τους σχέδια με αποτέλεσμα να υποχωρήσουν αντιστοίχως οι ανάγκες τους για τραπεζικό δα-
νεισμό.

Από την άλλη πλευρά, η αβεβαιότητα και η βαθειά οικονομική ύφεση συνέβαλαν σε περιορισμό των
δυνατοτήτων του τραπεζικού τομέα να χορηγήσει δανειακά κεφάλαια. Πρώτον, τα εγχώρια πιστωτικά
ιδρύματα αντιμετωπίζουν έλλειμμα ρευστότητας εξαιτίας της συνεχούς υποχώρησης της καταθετικής
τους βάσης τα τελευταία δύο και πλέον έτη αλλά και του δραστικού περιορισμού των δυνατοτήτων
τους για πρόσβαση στις διεθνείς αγορές χρήματος και έκδοση μεσομακροπρόθεσμων ομολόγων. Δεύ-
τερον, η αποδυνάμωση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών από την απομείωση της αξίας των ελ-
ληνικών κρατικών ομολόγων λόγω της δημοσιονομικής κρίσης και ειδικότερα της αναδιάρθρωσης
του δημόσιου χρέους και την καταγραφή ζημιών από επισφαλή δάνεια, υψηλότερων από ότι στο πα-
ρελθόν λόγω της βαθειάς οικονομικής ύφεσης, δημιουργεί την αναγκαιότητα τα τραπεζικά ιδρύματα
να προβούν σε απομόχλευση. Οι παράγοντες αυτοί αναδεικνύουν τη σημασία της αναδιάρθρωσης και
της ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού τομέα για τη βελτίωση της χρηματοδότησης και άρα των
προοπτικών της ελληνικής οικονομίας. Τρίτον, η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου λόγω της οικονο-
μικής ύφεσης αποθάρρυνε περαιτέρω την προσφορά δανείων από τις τράπεζες προκειμένου να απο-
φύγουν την πραγματοποίηση ζημιών στο μέλλον.

Τα επιτόκια των νέων τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα, τα οποία ακολούθησαν ανοδική πορεία
από τα τέλη του 2009, σημείωσαν μικρή περαιτέρω άνοδο το πρώτο εξάμηνο του 2012, συνολικά ό-
μως την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2012 παρουσίασαν πτώση. Η ανοδική πορεία των επιτοκίων
καταθέσεων τα τελευταία έτη αντανάκλα την προσπάθεια των τραπεζών να συγκρατήσουν τις εκτετα-
μένες αποσύρσεις καταθέσεων. Ωστόσο, το επιτόκιο στη σημαντικότερη κατηγορία καταθέσεων, δηλ.
εκείνων με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος από τα νοικοκυριά, συνολικά την περίοδο Ιανουαρί-
ου-Αυγούστου 2012 σημείωσε πτώση κατά 33 μονάδες βάσης και τον Αύγουστο του 2012 διαμορφώ-
θηκε σε 4,56%. Λόγω όμως της σημαντικής υποχώρησης του πληθωρισμού, σε πραγματικούς όρους,

το επιτόκιο αυτό (το οποίο παραμένει σε θετικά επίπεδα από τον Απρίλιο του 2011) παρουσίασε αύξηση κατά 69 μονάδες βάσης και ανήλθε σε 3,40% τον Αύγουστο του 2012.

Τα επιτόκια των νέων τραπεζικών δανείων υποχώρησαν σημαντικά την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2012 αντανακλώντας την ευνοϊκή επίδραση των μειώσεων των βασικών επιτοκίων και των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, την υποχώρηση της ζήτησης για νέα δάνεια αλλά και τις αναδιαρθρώσεις-ρυθμίσεις παλαιών δανείων. Το μέσο επιτόκιο των δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις υποχώρησε κατά 63 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε σε 6,38% τον Αύγουστο του 2012, ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων προς τους ιδιώτες και τα ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα σημείωσε πτώση κατά 112 μονάδες βάσης, και διαμορφώθηκε στο 5,15%.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2012 διαμορφώθηκε σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τα επίπεδα στα οποία είχε διαμορφωθεί το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2011. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν, κυρίως, η σημαντική μείωση τόσο του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων (κατά 4,4 δισ. ευρώ) όσο και του ισοζυγίου εισοδημάτων (κατά 3,3 δισ. ευρώ), αλλά και η αύξηση του πλεονάσματος των ισοζυγίων υπηρεσιών και τρεχουσών μεταβιβάσεων. Κατά συνέπεια, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε κατά 66,5% ή 9,1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2011, και διαμορφώθηκε έτσι σε 4,6 δισ. ευρώ.

Κατά την επισκοπούμενη περίοδο, παρατηρήθηκε μείωση του εμπορικού ελλείμματος εξαιρουμένων των καυσίμων και των πλοίων κατά 2,6 δισ. ευρώ, η οποία προήλθε τόσο από την περιστολή της εισαγωγικής δαπάνης κατά 2,2 δισ. ευρώ όσο και από την αύξηση των εξαγωγικών εισπράξεων κατά 388 εκατ. ευρώ. Αλλά και η δαπάνη για καθαρές εισαγωγές πλοίων και καυσίμων παρουσίασαν μείωση κατά 1,85 δισ. ευρώ και 190 εκατ. ευρώ αντιστοίχως. Οι εξελίξεις αυτές επηρεάστηκαν από την ύφεση στην εγχώρια αγορά, λόγω της οποίας η ζήτηση μειώθηκε και η παραγωγή κατευθύνθηκε στις αγορές του εξωτερικού (έως το τέλος του 2011). Επομένως, η προοπτική να συνεχιστεί η άνοδος των εξαγωγών θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις στην εγχώρια και την εξωτερική αγορά και από το βαθμό στον οποίο θα ενισχυθούν το επιχειρηματικό κλίμα και η ρευστότητα των εξαγωγέων.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η άνοδος των εξαγωγών το 2012 συνοδεύτηκε από σημαντική αλλαγή της γεωγραφικής κατανομής τους. Οι εξαγωγές προς τους παραδοσιακούς προορισμούς, δηλ. χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της ΝΑ Ευρώπης, μειώθηκαν – το ίδιο και το μερίδιό τους στις συνολικές ελληνικές εξαγωγές. Σημαντική άνοδο παρουσίασαν οι εξαγωγές σε χώρες εκτός ΕΕ, όπως η Τουρκία, οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα, η Ιαπωνία, η Ινδία και οι χώρες της Μέσης Ανατολής και της Β. Αφρικής. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, άνοδος των εξαγωγών παρατηρήθηκε σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων εκτός από τα προϊόντα μεταλλουργίας και τον εξοπλισμό μεταφορών. Στη συνολική άνοδο των εισπράξεων από εξαγωγές εκτός καυσίμων, τα λοιπά προϊόντα της μεταποίησης είχαν τη μεγαλύτερη συμβολή, ακολουθούμενα από τα αγροτικά προϊόντα (κυρίως τα τρόφιμα).

**Πίνακας 1.2 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών
(σε εκατ. ευρώ)**

	Ιανουάριος-Αύγουστος			Αύγουστος		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
I. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-14.857,8	-13.668,9	-4.585,7	-159,4	-102,8	1.601,0
I.A Εμπορικό ισοζύγιο (I.A.1 - I.A.2)	-19.990,2	-18.939,7	-14.300,4	-2.029,5	-2.169,7	-1.499,0
Ισοζύγιο καυσίμων	-6.191,3	-7.634,8	-7.445,3	-724,0	-959,6	-840,9
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-13.798,9	-11.304,9	-6.855,1	-1.305,6	-1.210,1	-658,1
Ισοζύγιο πλοίων	-2.456,0	-2.592,4	-739,3	-227,0	-321,1	9,2
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα και πλοία	-11.342,9	-8.712,5	-6.115,9	-1.078,6	-889,0	-667,3
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	10.694,1	13.180,2	14.182,6	1.358,1	1.834,8	1.926,3
Κάυσιμα	2.994,1	4.126,4	4.720,2	410,0	621,0	704,0
Πλοία (εισπράξεις)	611,1	554,7	575,6	45,2	37,5	93,5
Λοιπά αγαθά	7.088,8	8.499,1	8.886,8	902,9	1.176,3	1.128,8
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	30.684,3	32.119,9	28.483,0	3.387,7	4.004,4	3.425,3
Κάυσιμα	9.185,5	11.761,2	12.165,5	1.134,0	1.580,6	1.544,9
Πλοία (πληρωμές)	3.067,1	3.147,1	1.314,8	272,2	358,6	84,3
Λοιπά αγαθά	18.431,7	17.211,6	15.002,7	1.981,5	2.065,2	1.796,1
I.B Ισοζύγιο υπηρεσιών (I.B.1 - I.B.2)	9.410,9	9.907,9	10.573,2	2.561,1	2.825,4	2.989,6
I.B.1 Εισπράξεις	19.580,1	19.538,5	19.087,3	3.770,1	4.033,0	3.965,5
Ταξιδιωτικό	7.013,8	7.723,4	7.464,6	2.232,9	2.427,9	2.498,4
Μεταφορές	10.441,6	9.306,7	9.149,3	1.278,6	1.223,5	1.142,8
Λοιπές υπηρεσίες	2.124,7	2.508,4	2.473,5	258,6	381,6	324,4
I.B.2 Πληρωμές	10.169,1	9.630,6	8.514,1	1.209,0	1.207,6	976,0
Ταξιδιωτικό	1.489,0	1.632,3	1.308,6	211,2	338,2	188,8
Μεταφορές	5.492,0	4.966,4	4.301,3	665,4	585,5	511,4
Λοιπές υπηρεσίες	3.188,1	3.031,9	2.904,2	332,3	283,8	275,8
I.Γ Ισοζύγιο εισοδημάτων (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-5.164,3	-5.492,4	-2.161,6	-532,6	-588,7	-92,6
I.Γ.1 Εισπράξεις	2.701,6	2.148,2	2.186,7	321,6	276,6	297,4
Αμοιβές, μισθοί	134,3	124,3	129,3	16,0	13,2	17,1
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	2.567,3	2.023,9	2.057,4	305,6	263,4	280,3
I.Γ.2 Πληρωμές	7.865,9	7.640,6	4.348,3	854,2	865,3	390,0
Αμοιβές, μισθοί	251,5	297,0	317,4	30,6	41,6	38,7
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	7.614,4	7.343,5	4.030,9	823,6	823,7	351,4
I.Δ Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων (I.Δ.1 - I.Δ.2)	885,7	855,4	1.303,1	-158,4	-169,7	203,0
I.Δ.1 Εισπράξεις	3.855,5	3.568,8	3.962,4	228,3	142,2	476,1
Γενική κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	2.857,7	2.763,4	3.239,6	125,6	39,2	383,5
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	997,7	805,4	722,8	102,8	102,9	92,7
I.Δ.2 Πληρωμές	2.969,7	2.713,5	2.659,3	386,7	311,9	273,1
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	1.905,6	1.721,8	1.908,2	215,4	171,4	184,3
Λοιποί τομείς	1.064,1	991,7	751,1	171,4	140,5	88,8
II. Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (II.1-II.2)	787,4	1.144,2	1.590,8	-13,2	579,9	371,9
II.1 Εισπράξεις	970,4	1.304,2	1.750,1	11,7	604,8	391,7
Γενική κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	885,5	1.236,8	1.698,4	2,6	591,6	385,0
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	84,8	67,4	51,8	9,2	13,2	6,7
II.2 Πληρωμές	183,0	160,0	159,3	24,9	24,9	19,8
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	12,8	8,9	11,8	0,7	0,9	4,9
Λοιποί τομείς	170,1	151,0	147,5	24,2	24,0	14,9
III. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (I + II)	-14.070,4	-12.524,7	-2.994,9	-172,6	477,2	1.972,9
IV. Ισοζύγιο χρηματοοικον. συν/γών (IV.A+IV.B+IV.Γ+IV.Δ)	15.430,1	13.370,0	4.389,8	739,6	-65,0	-1.431,7
IV.A Άμεσες επενδύσεις *	-582,5	-1.729,0	2.058,9	-319,4	-158,9	-227,5
Κατοίκων στο εξωτερικό	-797,9	-1.184,8	200,0	-160,4	-27,1	-35,4
Μη κατοίκων στην Ελλάδα	215,4	-544,2	1.858,9	-158,9	-131,8	-192,1
IV.B Επενδύσεις χαρτοφυλακίου*	-18.077,9	-13.266,8	-76.024,7	-11.880,2	-3.863,8	-3.529,8
Απαιτήσεις	9.637,3	7.490,6	-40.575,4	387,1	2.095,2	174,8
Υποχρεώσεις	-27.715,2	-20.757,4	-35.449,3	-12.267,2	-5.959,0	-3.704,6
IV.Γ Λοιπές επενδύσεις*	33.989,4	28.360,7	78.363,6	12.935,1	3.929,6	2.303,6
Απαιτήσεις	-4.342,1	94,0	12.511,3	11.731,0	3.586,5	672,6
Υποχρεώσεις	38.331,5	28.266,7	65.852,3	1.204,1	343,2	1.630,9
(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	18.521,3	32.069,0	75.143,8	-329,6	-87,9	-10,0
IV.Δ Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων **	101,0	5,0	-8,0	4,0	28,0	22,0
V. Τακτοποιητέα στοιχεία (I+II+ IV+V=0)	-1.359,7	-845,3	-1.394,9	-567,0	-412,1	-541,1
Υψος συναλλαγματικών διαθεσίμων (τέλος περιόδου)***				3.348,0	4.624,0	5.475,0

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή

** (+) μείωση (-) αύξηση

*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη «συναλλαγματική θέση» στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα «ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα» και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Η άνοδος των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών (κατά 508 εκατ. ευρώ), από ταξιδιωτικές υπηρεσίες (κατά 65 εκατ. ευρώ) και η μείωση των καθαρών πληρωμών για λοιπές υπηρεσίες (κατά 93 εκατ. ευρώ) συνέβαλαν στην άνοδο του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 665 εκατ. ευρώ. Η μικρή αύξηση των εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες – αποτέλεσμα της αβεβαιότητας λόγω των δύο διαδοχικών εκλογικών αναμετρήσεων – οφείλεται στη μείωση κατά 19,8% (ή 324 εκατ. ευρώ) των ακαθάριστων πληρωμών η οποία αντισταθμίστηκε μερικώς από την πτώση των ακαθάριστων εισπράξεων κατά 259 εκατ. ευρώ (ή 3,4%) έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2011.⁹

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων συρρικνώθηκε κατά 3,3 δισ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011, κυρίως λόγω της δραστηκής μείωσης των καθαρών πληρωμών για τόκους επί των τίτλων του Δημοσίου που διακρατούν κάτοικοι του εξωτερικού, η οποία οφείλεται στην εφαρμογή του PSI, καθώς και στη μείωση των καταβαλλομένων τόκων που αφορούν δάνεια του μηχανισμού στήριξης λόγω αναπροσαρμογής του επιτοκίου.

Στο οκτάμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου του 2012, το ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων παρουσίασε πλεόνασμα 1,3 δισ. ευρώ, από 855 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2011, οφειλόμενο αποκλειστικά στην αύξηση του πλεονάσματος των καθαρών τρεχουσών μεταβιβάσεων προς τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης (κυρίως από την ΕΕ).¹⁰ Κατά την ίδια χρονική περίοδο το πλεόνασμα του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων¹¹ διαμορφώθηκε σε 1,6 δισ. ευρώ, από 1,1 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Έτσι, το συνολικό πλεόνασμα των ισοζυγίων τρεχουσών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων διαμορφώθηκε σε 2,9 δισ. ευρώ έναντι 2,0 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Οι συνολικές καθαρές μεταβιβάσεις πόρων από την ΕΕ (τρέχουσες και κεφαλαιακές μεταβιβάσεις μείον αποδόσεις στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό) διαμορφώθηκαν σε 3,0 δισ. ευρώ, έναντι 2,3 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2011.

Οι σωρευτικές εισροές των κονδυλίων του ΕΣΠΑ, μέχρι τέλος Αυγούστου 2012 ανήλθαν σε περίπου 9,0 δισ. ευρώ - συμπεριλαμβανόμενων των προκαταβολών - με αποτέλεσμα το ποσοστό απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων να προσεγγίσει το 44% της κοινοτικής χρηματοδότησης της περιόδου 2007-2013 υπερβαίνοντας ελαφρά τον αντίστοιχο μέσον όρο της ΕΕ-27, χωρίς όμως να υλοποιηθούν όλα τα προβλεπόμενα στο «Μνημόνιο Συνεννόησης» μέτρα που αφορούν το γενικότερο ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο σχετικά με την απαλοιφή των γραφειοκρατικών διαδικασιών για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.¹²

Στην ταχεία αύξηση της απορρόφησης των διαθεσίμων κοινοτικών πόρων και κυρίως την αποτελεσματική χρήση τους, αναμένεται να συμβάλουν η επικύρωση της απόφασης για αύξηση του ποσοστού της κοινοτικής συγχρηματοδότησης στο 95% κατά ανώτατο όριο του συνολικού κόστους των έργων και προγραμμάτων του ΕΣΠΑ με αντίστοιχη προεκταμίευση των κοινοτικών κονδυλίων, ο ενισχυμένος ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)¹³ και η επικείμενη αναθεώρηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Επίσης στη βελτίωση της διαχείρισης των κοινοτικών πόρων αναμένεται να συμβάλουν η ιεράρχηση των έργων με βάση την «προστιθέμενη αξία» τους για την ανάπτυξη και την απασχόληση, η υλοποίηση μέτρων για την απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης

⁹ Η μείωση των τουριστικών εισπράξεων είναι αποτέλεσμα κυρίως της μείωσης των αφίξεων κατά 5,9% (σύμφωνα με στοιχεία της «έρευνας συνόρων» της Τράπεζας της Ελλάδος) σε σχέση με την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2011.

¹⁰ Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς και τις καταβολές από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ενώ οι τρέχουσες μεταβιβάσεις προς την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις αποδόσεις προς τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. Το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών κονδυλίων του έτους τα οποία αφορούν άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της (ΚΑΠ) εισρέουν σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες εντός του πρώτου διμήνου κάθε έτους.

¹¹ Οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις απολήψεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία –πλην του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου– και από το Ταμείο Συνοχής βάσει των ΚΠΣ και του ΕΣΠΑ.

¹² Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία του Ισοζυγίου Πληρωμών που καταρτίζει η Τράπεζα της Ελλάδος τα επιχειρησιακά προγράμματα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα», «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» και «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού» παρουσίασαν τα υψηλότερα ποσοστά απορρόφησης, σε αντίθεση με τα προγράμματα «Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων», «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση», τα οποία σημείωσαν τους χαμηλότερους ρυθμούς απορρόφησης (βλ. Υπουργείο ΑΝΥΠ, Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, Υπηρεσία ΟΠΣ, [13.9.12]).

¹³ Ο ρόλος της (ΕΤΕπ) ενισχύεται με μέτρα όπως η ενεργοποίηση της συμφωνίας με την ΕΤΕπ για τη σύσταση του Ταμείου Εγγυοδοσίας για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (Guarantee Fund for SMEs), η δημιουργία Ταμείου Επιμερισμού Κινδύνου για Έργα Υποδομών και Παραγωγικών Επενδύσεων (Risk Sharing Instrument) με εγγύηση πόρων του ΕΣΠΑ και μόχλευση από την ΕΤΕπ, καθώς και η παροχή στήριξης της ΕΤΕπ στην ολοκλήρωση των αυτοκινητοδρόμων που υλοποιούνται με συμβάσεις παραχώρησης, στο ελληνικό πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων, στην υλοποίηση έργων ΣΔΙΤ, στη χρηματοδότηση ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα και στην προώθηση έργων σε κρίσιμους τομείς όπως η ενέργεια και η διαχείριση αποβλήτων.

του ΕΣΠΑ καθώς και η παροχή τεχνικής βοήθειας της ειδικής ομάδας της ΕΕ (EU Task Force for Greece).

Σημειώνεται ότι μέχρι το 2013 οι άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της ΚΑΠ διατηρούνται σε γενικές γραμμές ως έχουν (περί τα 2,2 δισ. ευρώ ετησίως), δεδομένου ότι η αναθεώρηση της ΚΑΠ θα εφαρμοστεί από το 2014.

Όσον αφορά την περίοδο μετά το 2013 οι συνολικές μεταβιβάσεις κοινοτικών πόρων προς την Ελλάδα (διαθροτικές δράσεις και μεταβιβάσεις προς τον αγροτικό τομέα) θα περιοριστούν και θα χορηγούνται με εντελώς διαφορετικούς όρους, όπως διαφαίνεται στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό (ΚΠ) της περιόδου 2014-2020, ο οποίος εστιάζει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Στην κατεύθυνση περιορισμού των απωλειών η Ελληνική Κυβέρνηση εργάζεται μεθοδικά και συστηματικά, επιδιώκοντας την αναπροσαρμογή των ετών αναφοράς.

Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Το επισκοπούμενο οκτάμηνο οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εισροή ύψους 2,1 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εκροής 1,7 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Ειδικότερα, στις άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό από κατοίκους Ελλάδος σημειώθηκε καθαρή εισροή κεφαλαίων ύψους 200,0 εκατ. ευρώ (αποεπένδυση), ενώ η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα ανήλθε σε 1,9 δισ. ευρώ.

Από πλευράς επενδύσεων χαρτοφυλακίου σημειώθηκε καθαρή εκροή ύψους 76,0 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εκροής 13,3 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Ειδικότερα, καταγράφηκε εκροή κεφαλαίων ύψους 39,6 δισ. ευρώ λόγω μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου καθώς και εκροή 35,4 δισ. ευρώ λόγω αύξησης των τοποθετήσεων των εγχώριων θεσμικών επενδυτών σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού. Επίσης σημειώθηκε εκροή 718 εκατ. ευρώ λόγω της αύξησης των τοποθετήσεων κατοίκων σε παράγωγα εξωτερικού, αλλά και της αύξησης των τοποθετήσεων κατοίκων σε μετοχές του εξωτερικού κατά 250 εκατ. ευρώ. Μείωση σημειώθηκε και στις τοποθετήσεις μη κατοίκων σε μετοχές ελληνικών επιχειρήσεων κατά 143 εκατ. ευρώ.

Στην κατηγορία των "λοιπών" επενδύσεων η καθαρή εισροή ύψους 78,4 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εισροής 28,4 δισ. ευρώ το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2011 οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καθαρών δανειακών υποχρεώσεων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα προς μη κατοίκους κατά 76,0 δισ. ευρώ και στη μείωση κατά 12,8 δισ. ευρώ των τοποθετήσεων των εγχωρίων πιστωτικών ιδρυμάτων και θεσμικών επενδυτών σε καταθέσεις και repos στο εξωτερικό (εισροή). Σημειωτέον ότι για την επισκοπούμενη περίοδο ο ακαθάριστος δανεισμός του δημόσιου τομέα από το EFSF και το ΔΝΤ έχει διαμορφωθεί σε 75,6 δισ. ευρώ και ο καθαρός δανεισμός του τομέα της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθε σε 75,1 δισ. ευρώ. Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίζονται εν μέρει από την εκροή λόγω μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε καταθέσεις και repos στην Ελλάδα κατά 10,2 δισ. ευρώ.

Στο τέλος Αυγούστου 2012 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 5,5 δισ. ευρώ.

2.2 Οι προοπτικές το 2013

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ το 2012 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί κοντά στο -6,5%. Λαμβάνοντας υπόψη το «carry-over» από την υψηλότερη του αναμενομένου ύφεση το 2012, και τα δημοσιονομικά μέτρα του αναθεωρημένου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται στο -4,5% για το 2013.

Η μείωση αναμένεται να προέλθει από την εγχώρια ζήτηση, η συμβολή της οποίας προβλέπεται στις -6,9 εκατοστιαίες μονάδες, με την ιδιωτική κατανάλωση να μειώνεται κατά 7,0%, τη δημόσια κατανάλωση κατά 7,2% και τις επενδύσεις κατά 3,7%. Αντίθετα, η συμβολή του εξωτερικού τομέα αναμένεται θετική (συμβολή 2,2 εκατοστιαίες μονάδες στη μεταβολή του ΑΕΠ), με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να προβλέπεται ότι θα αυξηθούν κατά 2,6% και τις εισαγωγές να μειώνονται κατά 5,2%.

Το ποσοστό ανεργίας, χωρίς την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών που σχεδιάζει η Κυβέρνηση για την επανεκκίνηση της οικονομίας, εκτιμάται να αυξηθεί περαιτέρω το 2013, και να διαμορφωθεί στο 22,8% (σε εθνικολογιστική βάση) του εργατικού δυναμικού, κυρίως λόγω της κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας που θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση της απασχόλησης κατά 2,1%.

Τέλος, ο πληθωρισμός αναμένεται διαμορφωθεί σε αρνητικά επίπεδα το 2013 (-0,8%), επηρεαζόμενος κυρίως από τη χαμηλή εγχώρια ζήτηση, το μειωμένο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και τις διαρθρωτικές αλλαγές που βελτιώνουν τη λειτουργία των αγορών.

Στον πίνακα 1.3 παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τα βασικά μεγέθη του πραγματικού τομέα της Ελληνικής οικονομίας για το 2013.

Πίνακας 1.3 Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)			
	2011	2012	2013
ΑΕΠ	-7,1	-6,5	-4,5
Ιδιωτική κατανάλωση	-7,7	-7,7	-7,0
Δημόσια κατανάλωση	-5,2	-6,2	-7,2
Επενδύσεις	-19,6	-15,0	-3,7
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	0,3	0,0	2,6
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-7,3	-10,1	-5,2
ΔΤΚ	3,1	1,1	-0,8
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	1,1	-0,5	-1,2
Απασχόληση*	-5,6	-7,9	-2,1
Ποσοστό ανεργίας*	16,5	22,4	22,8

*σε εθνικολογιστική βάση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. Πλαίσιο Άσκησης Οικονομικής Πολιτικής

Το 2013 είναι κομβικό έτος στην πορεία που ακολουθεί η χώρα από το 2010. Θα είναι το τέταρτο έτος από τότε που η Ελλάδα, σε συνθήκες κρίσης δανεισμού, προσέφυγε στο Μηχανισμό Στήριξης (ΕΕ/ΕΚΤ/ΔΝΤ). Στο πλαίσιο αυτό, η χώρα ακολουθεί, σε συνεργασία και συμφωνία με τους εταίρους της, ένα Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής για την επίτευξη συγκεκριμένων δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών αλλαγών. Θα είναι το έκτο συνεχόμενο έτος κατά το οποίο η Ελληνική οικονομία θα βρίσκεται σε ύφεση, με συνέπεια να διαιωνίζεται ο φαύλος κύκλος και να αποδυναμώνεται η προσπάθεια ανάκαμψης.

Αναλυτικότερα, το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008 και η διάχυσή της στην Ευρώπη, «πυροδότησε» και στην Ελλάδα τα διαχρονικά υψηλά «δίδυμα» ελλείμματα και χρέη, τα οποία διαιωνίζονταν επί τρεις δεκαετίες χωρίς ριζική αντιμετώπιση. Η Ελληνική οικονομία λειτουργούσε, περισσότερο ή λιγότερο ανά περίοδο, σε συνθήκες ασταθούς ισορροπίας.

Από το Μάιο του 2010, που η Ελλάδα προσέφυγε στο Μηχανισμό Στήριξης και έγινε η πρώτη συμφωνία με τους εταίρους – δανειστές, η χώρα λειτουργεί σε ιδιαίτερα περιορισμένο και αυστηρό δημοσιονομικό πλαίσιο, με σχεδόν ανύπαρκτους βαθμούς ελευθερίας. Στο πλαίσιο του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής έχουν αναληφθεί κατ' επανάληψη δεσμεύσεις για δημοσιονομική προσαρμογή. Οι προσπάθειες είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης, το 2011, στο 9,4% του ΑΕΠ, ενώ εκτιμάται, το 2012, να φτάσει στο 6,6%. Τα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για την περίοδο 2010 - 2012 ανήλθαν στα 49 δισ. ευρώ ή το 22,5% του ΑΕΠ, ενώ σε άλλες περιπτώσεις κρατών-μελών (βλ. Ιρλανδία) που προσέφυγαν σε αντίστοιχο Μηχανισμό Στήριξης το ύψος των δημοσιονομικών μέτρων ήταν χαμηλότερο και η χρονική περίοδος εφαρμογής μεγαλύτερη.

Το 2012 αποτελεί κρίσιμο έτος της πορείας. Κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους συνήφθη το νέο Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής με τους εταίρους μας. Αυτό συνοδεύτηκε από το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, την αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους με τη συμμετοχή των ιδιωτών ομολογιούχων (PSI) και την υπογραφή νέας δανειακής σύμβασης.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012, μετά τη συγκρότηση της Κυβέρνησης Εθνικής Ευθύνης τον Ιούλιο του ίδιου έτους, δρομολογήθηκε η επικαιροποίηση του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής με στόχο αφενός την εναρμόνισή του με τις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας και αφετέρου την αποκατάσταση των απαραίτητων χρηματοδοτικών ροών του Μηχανισμού Στήριξης προς την Ελλάδα, που διαταράχθηκαν στα μέσα του έτους.

Τα αποτελέσματα του εγχειρήματος δημοσιονομικής προσαρμογής, που ακολούθησε την ένταξη της χώρας στο Μηχανισμό Στήριξης και οι τεράστιες θυσίες που κατέβαλλαν οι πολίτες συνιστούν στοιχία βάσης για τη νέα προσπάθεια. Στόχος της, η δημοσιονομική εξυγίανση και σταθερότητα, η δομική ανασυγκρότηση και η λειτουργική αποτελεσματικότητα της οικονομίας με την εξάντληση των περιθωρίων κοινωνικής δικαιοσύνης. Η προσπάθεια αυτή είναι δύσκολη και πρωτόγνωρη για την Ελληνική οικονομία δεδομένων των χρόνιων στρεβλώσεων και των διαχρονικών διαρθρωτικών προβλημάτων της. Ωστόσο, είναι μια εθνική προσπάθεια που ενσωματώνει όρους των εταίρων – δανειστών μας, αλλά και τη σταθερή βούληση η χώρα να αξιοποιήσει τα δικά της αποτελέσματα αλλά και τις ευκαιρίες που φαίνεται να δημιουργούνται στο Ευρωπαϊκό περιβάλλον, ώστε, εν πορεία, να τροποποιηθούν όροι προς την κατεύθυνση της ελάφρυνσης των πιέσεων.

Οι διεργασίες επικαιροποίησης του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής έλαβαν χώρα σε ένα ρευστό και δυσμενές Ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο περιβάλλον. Βασικά χαρακτηριστικά του, η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη, η δημιουργία συνθηκών πίεσης σε κράτη-μέλη της Ευρωζώνης να προσφύγουν στο Μηχανισμό Στήριξης και η τάση εφαρμογής αυστηρής δημοσιονομικής πολιτικής σε αρκετά κράτη-μέλη της Ευρωζώνης. Αυτοί οι παράμετροι του ευρύτερου περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τις ενδογενείς αδυναμίες έχουν περιορίσει το χώρο σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών.

Βασικός άξονας της στρατηγικής της Κυβέρνησης Εθνικής Ευθύνης είναι η σύζευξη της δημοσιονομικής προσαρμογής και της επανεκκίνησης της πραγματικής οικονομίας ώστε η χώρα να ξεφύγει από τον φαύλο κύκλο των ελλειμμάτων και της ύφεσης. Προτεραιότητα είναι η έκφραση ισχυρής πολιτικής βούλησης για την παραμονή της χώρας εντός της Ευρωζώνης και η ανάκτηση της αξιοπιστίας της στην Ευρωπαϊκή και την παγκόσμια σκηνή. Με την εφαρμογή του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής επιδιώκεται η ομαλή συνέχιση των απαραίτητων δανειακών χρηματοδοτικών ροών από το Μηχανισμό Στήριξης και η διαμόρφωση των προϋποθέσεων για την αποτελεσματική αξιοποίηση συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων, τόσο για την ανάσχεση των έντονων υφεσιακών πιέσεων όσο και για την τόνωση της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία. Η αποκατάσταση των χρηματοδοτικών ροών θα συμβάλλει άμεσα στην αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Ελληνικού Δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα, στην τόνωση της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, στην ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών και στην ενίσχυση των ταμειακών διαθεσίμων.

Η στρατηγική της οικονομικής πολιτικής που εφαρμόζεται από τα μέσα του 2012 έχει δύο πυλώνες.

Ο πρώτος πυλώνας είναι η εδραίωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας, στοχεύοντας στον προσανατολισμό της δημοσιονομικής πολιτικής στη δραστική καταπολέμηση της σπατάλης και στον εξορθολογισμό της δημόσιας δαπάνης. Στη συρρίκνωση, δηλαδή, της μιας συνιστώσας του δημοσιονομικού ελλείμματος, του διαρθρωτικού ελλείμματος. Ειδικότερα, εφαρμόζονται μέτρα και πολιτικές που εμπλουτίζουν την προσπάθεια που προηγήθηκε στο πεδίο της δημοσιονομικής πολιτικής, εστιάζοντας τόσο στον περιορισμό του εύρους και της παρεμβατικότητας του δημόσιου τομέα, όσο και στη βελτίωση της αποτελεσματικής λειτουργίας του ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα των σχετικών δαπανών.

Ο δεύτερος πυλώνας είναι η προώθηση και υλοποίηση ενός μεγάλου εύρους πολιτικών και μέτρων για την ανάσχεση των έντονων υφεσιακών πιέσεων και την τόνωση της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, στοχεύοντας στη διαμόρφωση μιας δυναμικής για την ανάκαμψη της οικονομίας που θα περιορίσει τις επιπτώσεις της ύφεσης στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα, ώστε έτσι να αντιμετωπιστεί η δεύτερη διάστασή του, η κυκλική.

Με την προαναφερθείσα στρατηγική οικονομικής πολιτικής επιτυγχάνεται αφενός η βιώσιμη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και αφετέρου το τέλος του καθοδικού κύκλου της οικονομίας, αποσκοπώντας, μακροπρόθεσμα, στην επιστροφή της οικονομίας και της κοινωνίας στον ενάρετο κύκλο της ευημερίας για όλους, εντός της Ευρωζώνης.

2. Φορολογική Πολιτική

Στρατηγικός στόχος της φορολογικής πολιτικής οφείλει να είναι ένα δίκαιο φορολογικό πλαίσιο που θα εγγυάται τα δημόσια έσοδα, αλλά και την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια, και το οποίο θα περιέχει ενιαίους κανόνες χωρίς αδικαιολόγητες εξαιρέσεις, όπου ο καθένας θα προσφέρει ανάλογα με τις δυνατότητές του. Οι δράσεις για τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, με δεδομένη και την επιτακτική ανάγκη για άμεσα αποτελέσματα στο πεδίο της ενίσχυσης των εσόδων, περιλαμβάνουν άμεσα μέτρα για να καλυφθεί το ταχύτερο δυνατό η ανάγκη ενίσχυσης των δημόσιων εσόδων και με-

σοπρόθεσμες διαρθρωτικές αλλαγές με ορίζοντα απόδοσης ένα έως τρία χρόνια επιφέροντας μόνιμο αποτέλεσμα για τη δημιουργία ενός καλύτερου φορολογικού συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτό έχει ληφθεί σειρά μέτρων με βάση τους εξής άξονες πολιτικής:

Φορολογία Εισοδήματος

- Απλοποίηση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Θα προετοιμαστεί μια φορολογική μεταρρύθμιση που αποσκοπεί στην απλούστευση του φορολογικού συστήματος, τον περιορισμό των διακρίσεων των προτιμησιακών καθεστώτων, συμπεριλαμβανομένου και της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης, επιτρέποντας έτσι στο μέλλον τη σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών όσο η απόδοση εσόδων βελτιώνεται. Η μεταρρύθμιση αυτή αφορά στο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων.
- Εξορθολογισμός του θεσμικού πλαισίου φοροαπαλλαγών με νέα βάση εισοδηματικών, κοινωνικών και δημογραφικών κριτηρίων. Σκοπός είναι οι όποιες ρυθμίσεις να ανακουφίσουν τους φορολογουμένους ανάλογα με το εισόδημά τους και βάσει κοινωνικών κριτηρίων.

Φοροδιαφυγή

- Αλλαγή θεσμικού πλαισίου συμβιβασμού προστίμων και προσαυξήσεων. Απλοποίηση του συστήματος των χρηματικών προσαυξήσεων για μη καταβληθέντες φόρους καθώς και θεσμοθέτηση συστήματος επιβολής προστίμων και προσαυξήσεων τα οποία είναι δυνατό να εισπραχθούν.
- Εφαρμογή του Ηλεκτρονικού Περιουσιολογίου. Η δημιουργία του Περιουσιολογίου θα επιτρέψει να γίνει πραγματικότητα η συνταγματική πρόβλεψη περί συμμετοχής των πολιτών στα φορολογικά βάρη με βάση τις οικονομικές τους δυνατότητες. Με το Ηλεκτρονικό Περιουσιολόγιο θα γίνει πλήρης αποτύπωση της περιουσιακής κατάστασης των φορολογουμένων (ακίνητη και κινητή περιουσία) και μέσω αυτού θα υπάρξει η δυνατότητα σύγκρισης του επιπέδου διαβίωσης σε σχέση με τα δηλωθέντα εισοδήματά τους. Θα αποτελέσει, επίσης, σημαντικό εργαλείο για τη διευκόλυνση των ελεγκτικών μηχανισμών.
- Θέσπιση ειδικής νομοθεσίας για τις εξωχώριες εταιρίες (Controlled Foreign Corporation Legislation-CFC), που θα περιέχει τεκμήρια για την ανίχνευση ελεγχόμενων εταιριών που έχουν συσταθεί μόνο για φορολογικούς σκοπούς, όπως αυτό της πραγματικής διοίκησης της επιχείρησης, με σκοπό να αποκαλυφθούν αυτές και να φορολογηθούν στην Ελλάδα. Σε αυτό το πλαίσιο θα υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια στις συναλλαγές και στη ροή των κεφαλαίων και περιορισμός της φοροδιαφυγής και της εκροής κεφαλαίων στο εξωτερικό.
- Θέσπιση ειδικής νομοθεσίας για τη φοροδιαφυγή. Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης θα ενταθούν οι έλεγχοι σε φορολογούμενους με υψηλή φορολογητέα βάση, των ατόμων με μεγάλο πλούτο καθώς και των αυτοαπασχολούμενων. Θα υπάρξει ιδιαίτερη αντιμετώπιση της εκ προθέσεως μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής, καθώς ο φορολογικός συμβιβασμός και η πληρωμή των φόρων δεν θα καταργούν τον αξιόποιο χαρακτήρα της.
- Ενοποίηση της νομοθεσίας περί ενδοομιλικών συναλλαγών με την τεκμηρίωση της τιμολογιακής πολιτικής των συνδεδεμένων επιχειρήσεων στις διασυνοριακές τους συναλλαγές, για τον καθορισμό της κατανομής του κόστους τους, με σκοπό την αντιμετώπιση της ακρίβειας που πυροδοτείται σε βάρος του τελικού καταναλωτή.
- Αντιμετώπιση της τεχνητής μεταφοράς κερδών από τη χώρα μας σε κράτη με χαμηλότερους συντελεστές φορολόγησης (μέσω ενδοομιλικού δανεισμού, υψηλών δικαιωμάτων χρήσης σημάτων-royalties κα).
- Θέσπιση ενός νομοθετήματος και πρόβλεψη της αποκλειστικής αρμοδιότητας ελέγχου από το Υπουργείο Οικονομικών με ειδική εκπαίδευση στελεχών άλλων Υπουργείων.
- Αξιοποίηση διακρατικών συμφωνιών με σκοπό τη διευκόλυνση των φορολογικών και τελωνειακών ελέγχων. Χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων αμοιβαίας συνδρομής με βάση τις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει η Ελλάδα με άλλες χώρες και η λήψη στοιχείων για την πληρωμή τόκων σε Έλληνες κατοίκους.
- Επεξεργασία διαθεσίμων στοιχείων συναλλαγών για εντοπισμό μη δηλωθέντων εισοδημάτων.

- Ενεργοποίηση συστημάτων εισροών–εκροών καυσίμων, ιχνηθέτησης και GPS για την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας καυσίμων. Εξέταση δυνατότητας εξίσωσης ποιότητας του πετρελαίου θέρμανσης με το πετρέλαιο κίνησης.
- Προκήρυξη διαγωνισμού για την προμήθεια συστήματος ανίχνευσης λαθραίων τσιγάρων.

Ακίνητη Περιουσία

- Αντικατάσταση του Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) και του Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας (ΦΜΑΠ) από ενιαίο προοδευτικό φόρο ακινήτων, με σκοπό τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών μεταξύ των φορολογούμενων πολιτών και με στόχο την ουσιαστική συνεισφορά των κατόχων της ακίνητης περιουσίας στα δημόσια έσοδα.
- Επανεξέταση του συντελεστή φόρου μεταβίβασης με βάση τα ισχύοντα στις χώρες της ΕΕ.
- Επέκταση της εφαρμογής των αντικειμενικών αξιών και σε περιοχές που δεν υπάγονται στο σύστημα για δικαιότερη και πιο αποτελεσματική φορολόγηση.

Φορολογικές Αλλαγές

- Κατάργηση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ) και αντικατάστασή του από ένα απλοποιημένο σύστημα τήρησης βιβλίων και απεικόνισης των συναλλαγών με σκοπό τη μείωση του γραφειοκρατικού κόστους για τις επιχειρήσεις και το κράτος και την προσαρμογή σε ένα πλαίσιο που θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις του διεθνούς οικονομικού γίγνεσθαι.
- Επαναξιολόγηση των φόρων υπέρ τρίτων μέσω της κατάργησης αυτών που δεν έχουν κοινωνική ανταποδοτικότητα και της διατήρησης όσων έχουν ανταποδοτικά οφέλη στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.
- Αύξηση σε πρώτη φάση του αριθμού των επιτροπών διοικητικής επίλυσης της διαφοράς κατά τα πρότυπα της επιτροπής του άρθρου 70Α του ΚΦΕ και σε δεύτερη φάση αντικατάσταση των επιτροπών διοικητικής επίλυσης φορολογικών διαφορών από νέο θεσμό. Αυτό θα βοηθήσει στην επιτάχυνση της επίλυσης των φορολογικών διαφορών μέσω μιας εναλλακτικής διαδικασίας πιο αποτελεσματικής και προσβάσιμης σε σχέση με τις προσφυγές στα διοικητικά δικαστήρια.
- Εξέταση της δυνατότητας δημοσίευσης στο διαδίκτυο των αποφάσεων διοικητικής επίλυσης των διαφορών, για την επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας.
- Εφαρμογή του νέου και αναβαθμισμένου TAXIS που θα παρέχει μια σειρά πλεονεκτημάτων στους φορολογούμενους, όπως τη δυνατότητα της ηλεκτρονικής υποβολής στοιχείων, μεταβολών και δικαιολογητικών από τους φορολογούμενους.
- Επανεξέταση του καθεστώτος λήψης μέτρων διασφάλισης υπέρ του Δημοσίου και εκλογίκευση του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997 για τη λήψη μέτρων διασφάλισης υπέρ του Δημοσίου και κατά φορολογούμενων ώστε αυτά να μην οδηγούν τις επιχειρήσεις σε αδυναμία εκτέλεσης των εργασιών τους.
- Αντιμετώπιση ληξιπρόθεσμων οφειλών με αλλαγή νομοθεσίας του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων εσόδων (ΚΕΔΕ).
- Κατάρτιση Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών.
- Αλλαγή του τρόπου φορολόγησης καπνού με στόχο τον εξορθολογισμό και τη μεγαλύτερη διασφάλιση των δημόσιων εσόδων από ενδεχόμενες διακυμάνσεις τιμών.
- Μείωση φορολογικής γραφειοκρατίας κατά την διαδικασία ίδρυσης νέων επιχειρήσεων.
- Προσδιορισμός των «επιστροφών φόρων σε ληξιπρόθεσμες οφειλές», και θέσπιση αρχών για τη διεκπεραίωσή τους. Θα οριστούν «επιστροφές φόρου σε καθυστέρηση», θα θεσπιστούν πρότυπα για την επεξεργασία τους και θα δημοσιεύονται στο διαδίκτυο μηνιαία στοιχεία.

Ενοποίηση και Αναδιάρθρωση του Μηχανισμού Φορολογικών Ελέγχων

- Αναβάθμιση των Ελεγκτικών Κέντρων. Ολοκληρώνεται η σύσταση οργανωτικής μονάδας υπεύθυνης για φορολογούμενους που είναι φυσικά πρόσωπα με μεγάλη περιουσία, με πλήρη αρμοδιότητα βεβαίωσης φόρων στο ΔΕΚ Αθηνών και δεύτερη εγκατάσταση στο ΔΕΚ Θεσσαλονίκης.

Στόχος είναι ένας ευέλικτος σχηματισμός του φορολογικού μηχανισμού με σκοπό την πιο αποτελεσματική λειτουργία, με περισσότερα αποτελέσματα στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής-φοροαποφυγής φυσικών προσώπων, που θα συμβάλλει στην αύξηση των δημόσιων εσόδων.

- Αύξηση των ελεγκτών στο φοροελεγκτικό σύστημα μέχρι 31.12.2012.
- Εισαγωγή ελεγκτών στο φοροελεγκτικό σύστημα από την κατηγορία των παλαιών ελεγκτών που είχαν ασκήσει ελεγκτικό έργο και δυνατότητα σε νεότερους υπαλλήλους να αξιολογηθούν ώστε, όσοι από αυτούς επιτύχουν, να ενταχθούν στον ελεγκτικό μηχανισμό.
- Αναβάθμιση των νέων ΔΟΥ που θα σχηματιστούν μετά τις οριστικές συγχωνεύσεις με στόχο τη διενέργεια πρόσθετων ελέγχων.
- Αύξηση της ελεγκτικής ικανότητας της ΔΟΥ Μεγάλων Επιχειρήσεων.

Αναδιοργάνωση της Φορολογικής Διοίκησης

- Συνεχίζεται η συγκέντρωση και συγχώνευση ΔΟΥ στο πλαίσιο της χωροταξικής και λειτουργικής αναδιοργάνωσης των ΔΟΥ, με τελικό στόχο να παραμείνουν 120 ΔΟΥ μέχρι τον Ιούνιο του 2013. Αυτό θα βοηθήσει στην εξοικονόμηση πόρων τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε λειτουργικά έξοδα, στην προσαρμογή του οργανογράμματος στις σύγχρονες απαιτήσεις και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας.
- Θέσπιση θέσης Γενικού Γραμματέα Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων (ΓΓΦΤΘ) 5ετούς θητείας. Ο ορισμός του νέου Γενικού Γραμματέα θα σηματοδοτήσει την άρση των υφιστάμενων καθυστερήσεων για την πορεία των εξαρτώμενων δράσεων με βάση το Πρόγραμμα και θα σημαίνει την αυτονομία της δράσης του στα θέματα φορολογικής διοίκησης και σε θέματα διαχείρισης ανθρώπινων πόρων. Η νομοθεσία ολοκληρώνεται το Νοέμβριο του 2012 με στόχο το διορισμό του Γενικού Γραμματέα το Δεκέμβριο του 2012. Ο Υπουργός Οικονομικών, μέσω ειδικής νομοθεσίας, θα ορίζει τις εξουσίες που θα μεταβιβαστούν από το πολιτικό επίπεδο στο νέο Γενικό Γραμματέα για τη λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης και άσκησης της φορολογικής διοίκησης, τη βελτίωση και εφαρμογή της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας που άπτεται της είσπραξης εσόδων. Επίσης θα του δώσει τη δυνατότητα να έχει τον απευθείας έλεγχο των τοπικών ΔΟΥ και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, με την εξουσιοδότηση να αντικαθιστά με ευθύνη του τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη που επιδεικνύουν χαμηλές επιδόσεις βάσει των στόχων.
- Αξιολόγηση προϊσταμένων των ΔΟΥ και των οργανικών μονάδων του Υπουργείου που υπόκεινται σε στοχοθεσία, με βάση τους τεθέντες στόχους.
- Θέσπιση, δημιουργία και λειτουργία Κέντρων Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων (ΚΕΦ) για την εξυπηρέτηση του φορολογούμενου πολίτη μέχρι την ολοκλήρωση των διαρθρωτικών αλλαγών στις ΔΟΥ.
- Ενίσχυση του ΣΔΟΕ, των ΔΟΥ και των Τελωνείων με προσωπικό.
- Ίδρυση Γραφείου Φορολογικών Μελετών και επιμόρφωσης για φορολογικά θέματα. Σκοπός του είναι η μελέτη του διαρκώς μεταβαλλόμενου οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και η προσαρμογή τόσο της φορολογικής νομοθεσίας όσο και της φορολογικής διοίκησης στο περιβάλλον αυτό. Η ίδρυση του Γραφείου θα υποβοηθήσει στην προσαρμογή του φοροελεγκτικού μηχανισμού στις διαρκώς εξελισσόμενες μεθόδους φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, στην παραγωγή φορολογικών διατάξεων προσαρμοσμένων στις σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές απαιτήσεις και θα συμβάλλει στη δια βίου εκπαίδευση των στελεχών και των υπαλλήλων της φορολογικής διοίκησης.
- Κατάργηση των πληρωμών στις ΔΟΥ.
- Αντικατάσταση των πληρωμών τοις μετρητοίς με επιταγές και τραπεζικά εμβάσματα, έτσι ώστε ο χρόνος του προσωπικού να επικεντρωθεί σε εργασία μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας.
- Συγκέντρωση της διαχείρισης των φορολογικών αρχείων που σχετίζονται με τους φορολογουμένους στον κατάλογο μεγαλοοφειλετών, στις 35 μεγαλύτερες ΔΟΥ υπό τον άμεσο έλεγχο και τη διαχείριση των κεντρικών υπηρεσιών της ΓΓΦΤΘ. Η δράση είναι σε εξέλιξη, ενώ έχουν τεθεί στόχοι είσπραξης παλαιών και νέων οφειλών στις ανωτέρω ΔΟΥ.
- Δημοσίευση στο διαδίκτυο μηνιαίων στοιχείων για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές με χρονική υστέρηση 20 ημερών από το τέλος εκάστου μήνα.

- Εκπόνηση ενός πλήρως ολοκληρωμένου σχεδίου κατά της διαφθοράς στα πρότυπα των βέλτιστων διεθνών πρακτικών.

3. Στοχευμένες Δράσεις Εξορθολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης

Η διακοπή των προβλεπόμενων χρηματοδοτικών ροών από το Μηχανισμό Στήριξης εντός του 2012 δημιούργησε, όπως ήταν αναμενόμενο, πίεση στα ταμειακά διαθέσιμα του κράτους. Η δημοσιονομική διαχείριση που ακολουθήθηκε, κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, ήταν ιδιαίτερα προσεκτική. Ήταν προσανατολισμένη στην κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών με ταυτόχρονες στοχευμένες δράσεις περιστολής δημόσιων δαπανών ώστε να αποσυμφορηθούν οι πιεστικές συνθήκες. Εκ των αποτελεσμάτων, η εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2012 αξιολογείται ως ικανοποιητική.

Πιο αναλυτικά, με το Ν. 4081/2012 επήλθαν μειώσεις της δημόσιας δαπάνης για τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος και ειδικότερα καταργήθηκαν τα έξοδα παράστασης του Προέδρου της Κυβέρνησης, του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του Προέδρου της Βουλής και όλων των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, ώστε οι αποδοχές τους να εξισωθούν με αυτές του Βουλευτή. Με τροπολογία στον ίδιο Νόμο, και στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της αδήριτης ανάγκης μείωσης των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού εκκινώντας από την ίδια την κορυφή της ιεραρχίας, μειώθηκε στο ήμισυ το ύψος της παρεχόμενης προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μηνιαίας χορηγίας και καταργήθηκαν πλήρως τα έξοδα παράστασής του. Παράλληλα, με Υπουργική Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών μειώθηκαν οι αποδοχές των Γενικών Γραμματέων, των Ειδικών Γραμματέων των Υπουργείων, των Γενικών Γραμματέων των αποκεντρωμένων διοικήσεων και των στελεχών της αυτοδιοίκησης. Αντίστοιχες μειώσεις επέρχονται και στις αποδοχές λοιπών υψηλόβαθμων στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, που έχουν ως επίπεδο αναφοράς τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα. Το δημοσιονομικό όφελος στον Κρατικό Προϋπολογισμό και τον Προϋπολογισμό των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού από το σύνολο αυτών των ρυθμίσεων ξεπερνά τα 10 εκατ. ευρώ ετησίως.

Προς την ίδια κατεύθυνση, με το Ν. 4081/2012 επήλθαν μειώσεις στη δημόσια δαπάνη για τη λειτουργία της πολιτικής διοίκησης της χώρας, με την περιστολή των ποσών που καταβάλλονται για μισθώματα κτηριακών εγκαταστάσεων από φορείς του Ελληνικού Δημοσίου. Ειδικότερα:

- Για ποσό μηνιαίου μισθώματος έως χίλια (1.000) ευρώ, κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).
- Για ποσό μηνιαίου μισθώματος από χίλια (1.000) ευρώ έως δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ, κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%).
- Για ποσό μηνιαίου μισθώματος από δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ, κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%).
- Για ποσό μηνιαίου μισθώματος, που υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ, κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).

Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση προέκυψε περιστολή της δημόσιας δαπάνης, η οποία ανέρχεται στο επίπεδο των 17 εκατ. ευρώ ετησίως.

Παράλληλα, ακολουθήθηκαν μια σειρά από άλλες στοχευμένες δράσεις εξορθολογισμού της δημόσιας δαπάνης, όπως η άμεση κατάργηση των αμοιβόμενων επιτροπών του δημόσιου τομέα, η δραστική μείωση του αριθμού των Ειδικών Γραμματειών των Υπουργείων, η μείωση των λειτουργικών δαπανών των Υπουργείων για τους επόμενους μήνες του 2012, οι πρωτοβουλίες για την προσαρμογή του επιπέδου των αποδοχών, με τη διασφάλιση εφαρμογής των σχετικών νόμων, σε όλο το φάσμα του ευρύτερου δημόσιου τομέα καθώς και η διαδικασία συγκέντρωσης, ταξινόμησης και αξιολόγησης αναφορικά με την αναγκαιότητα των φορέων και οντοτήτων που χρηματοδοτούνται από τα Υπουργεία.

4. Πολιτική Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών

Η πιστή εκτέλεση του Προϋπολογισμού και η επίτευξη της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας απαιτούν μηχανισμούς θωράκισης εναντίον της σπατάλης των δημοσίων πόρων. Η τήρηση της ανωτέρω προϋπόθεσης εξασφαλίζεται με την ορθή λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών, οι οποίοι θα αποβλέπουν στην εφαρμογή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης σε όλα τα επίπεδα ελέγχου.

Ο έλεγχος της Δημόσιας Διοίκησης αποβλέπει στον έλεγχο των διατακτών και των διαχειριστών του δημόσιου χρήματος, στην εξακρίβωση της ορθότητας της διαχείρισής του από τους υπόλογους, στον καταλογισμό ευθυνών σε περίπτωση μη νόμιμης διαχείρισης και στην αποκατάσταση της ζημιάς που τυχόν προκλήθηκε στο Δημόσιο. Ο δημοσιονομικός έλεγχος για να είναι αποτελεσματικός πρέπει να λαμβάνει έκταση και βάθος, να ασκείται στον κατάλληλο χρόνο και τόπο και να υπεισέρχεται στην ουσία των δαπανών χωρίς να παραμελεί την κανονικότητα των δαπανών. Περαιτέρω, αντικείμενο του ασκούμενου δημοσιονομικού ελέγχου αποτελεί και η αποτελεσματικότητα της συνολικής διαχείρισης του ελεγχόμενου φορέα στο πλαίσιο των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Για τη βελτίωση της ελεγκτικής διαδικασίας έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον έλεγχο των δεσμεύσεων των πιστώσεων που αναλαμβάνονται από τους διατάκτες, στην άσκηση του επιτόπιου ελέγχου, στην πλήρη στελέχωση της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) καθώς και στον έλεγχο των δαπανών των εκτός Δημοσίου φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, με βάση το σύστημα ελέγχου που θεσπίστηκε με το Ν. 3492/2006.

Με τα νέα δεδομένα που δημιουργήθηκαν μετά τη θέσπιση των διατάξεων των άρθρων 21-22Α του Ν. 3871/2010 και του ΠΔ 113/2010 και στο πλαίσιο επαύξησης της ευθύνης των διατακτών όσον αφορά στην ανάληψη υποχρεώσεων (δεσμεύσεων) για την πραγματοποίηση δαπανών, παρακολουθείται, πλέον, συστηματικά από τους διατάκτες, μέσω του Μητρώου Δεσμεύσεων, η πορεία των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων, ούτως ώστε να αποτρέπεται σε πρώιμο στάδιο, και πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε σχετικής ενέργειας των αρμόδιων οργάνων, η πραγματοποίηση δαπανών πέραν των υφιστάμενων προβλέψεων και των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό του οικείου φορέα. Παρακολουθείται, επίσης, η πορεία πληρωμής των υποχρεώσεων του οικείου φορέα προς το σκοπό αποφυγής της σώρευσης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και καθυστέρησης στην πληρωμή των πιστωτών, καθώς και της καταβολής εκ του λόγου αυτού τόκων υπερημερίας. Στο πλαίσιο αυτό και ενόψει της έναρξης της πλήρους λειτουργίας των Διευθύνσεων του άρθρου 6 παρ. 1 του Ν. 3492/2006 της ΓΔΔΕ, ξεκίνησαν έλεγχοι για την ορθή τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων και την εμφάνιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών από φορείς, τόσο της Κεντρικής Διοίκησης, όσο και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Προς την κατεύθυνση της ελεγκτικής θωράκισης, αναθεωρήθηκε επί της ουσίας ο Ν. 3492/2006 με το Ν. 4081/2012, διαμορφώνοντας ένα σύστημα δημοσιονομικών ελέγχων, το οποίο, προσαρμοσμένο στις διεθνείς πρακτικές και τα ελεγκτικά πρότυπα, θα συμβάλει αποτελεσματικά στην εξυγίανση των δομών και τη διαφάνεια της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Συγκεκριμένα επήλθαν οι κατωτέρω ουσιαστικές αλλαγές:

- Θεσπίστηκε, με τη συγχώνευση δύο Επιτροπών, η Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (ΕΣΕΛ), εξασφαλίζοντας την ευέλικτη λειτουργία του φορέα και την αρχή της ανεξαρτησίας σύμφωνα και με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.
- Επετράπη η σύσταση των μονάδων εσωτερικού ελέγχου με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις και όχι με τη χρονοβόρο διαδικασία της έκδοσης Προεδρικών Διαταγμάτων.
- Στελεχώθηκαν οι μονάδες αυτές από το υφιστάμενο προσωπικό, χωρίς την αύξηση των οργανικών θέσεων και το κόστος νέων προσλήψεων.

- Προβλέφθηκε η διενέργεια έκτακτων ελέγχων μετά από αξιολόγηση της σκοπιμότητάς τους από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων, αποφεύγοντας τη συσσώρευση τεράστιου όγκου υποθέσεων και την επιβάρυνση του έργου της ΓΔΔΕ.
- Συνστάθηκε Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τη νομική υποστήριξη των υπηρεσιακών μονάδων της ΓΔΔΕ, παρέχοντας συμβουλευτική γνώμη.

Μέσω των ανωτέρω τροποποιήσεων ασκείται έλεγχος στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς επίσης και στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των φορέων αυτών προκειμένου να διαπιστωθεί η επάρκειά τους. Ο έλεγχος πλέον δεν περιορίζεται μόνο στον προληπτικό χαρακτήρα αλλά είναι πλήρης και ουσιαστικός, διενεργείται βάσει μοντέλου ανάλυσης κινδύνου και περιλαμβάνει τόσο το δημοσιονομικό έλεγχο, όσο και τον έλεγχο του φυσικού αντικείμενου. Έτσι, ανιχνεύονται συστημικές αδυναμίες στους φορείς και λαμβάνονται ή προτείνονται μέτρα για τη βελτίωσή τους. Ασκείται για πρώτη φορά, έλεγχος στους φορείς προκειμένου να διαπιστωθεί εάν λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων και εάν όλα τα έσοδα εισπράττονται και εμφανίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Επίσης, εφόσον κατά τον έλεγχο διαπιστωθούν παρατυπίες ή μη αποδοτικές ή περιττές δαπάνες, επιβάλλονται κυρώσεις (δημοσιονομικές διορθώσεις, καταλογισμοί), σύμφωνα με τον Κανονισμό Δημοσιονομικών Διορθώσεων της ΓΔΔΕ και εφαρμόζονται οι διαδικασίες ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Συνεπώς, με την ψήφιση του Ν. 4081/2012 επιτυγχάνεται η θέσπιση μιας νέας ελεγκτικής προσέγγισης στον ασκούμενο μέχρι σήμερα δημοσιονομικό έλεγχο βάσει διεθνώς αποδεκτών πρακτικών και ελεγκτικών προτύπων με απτά και άμεσα αποτελέσματα ιδίως όσον αφορά:

- στη βελτίωση και παρακολούθηση της συμμόρφωσης στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και
- στην ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών τόσο από φορείς όσο και από πρόσωπα που έλαβαν ποσά για μη νόμιμη αιτία.

Για την ανάπτυξη του επιτόπιου ελέγχου των δαπανών προωθείται περαιτέρω η τροποποίηση των διατάξεων των άρθρων 13 κ.ε. του ΠΔ 151/98, προκειμένου να θεσμοθετηθεί νέα διαδικασία για τη διενέργεια του εν λόγω ελέγχου και να ανατεθεί η άσκηση αυτού κυρίως στους υπαλλήλους των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ), προς αποφυγή καθυστερήσεων που μειώνουν την αποτελεσματικότητα του ελέγχου. Επίσης, σημειώθηκε σοβαρή πρόοδος όσον αφορά στον τομέα προκαταρκτικών εργασιών και δραστηριοτήτων για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων αποτελεσματικής λειτουργίας της ελεγκτικής αρχής. Πιο συγκεκριμένα:

- Έχουν καθορισθεί και υπογραφεί από τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών τα σχέδια των Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (όσα και τα Υπουργεία), με τα οποία καθορίζονται οι φορείς που εμπίπτουν στην εμβέλεια των νέων ελέγχων.
- Εκπονήθηκε σχέδιο απόφασης ελέγχου μισθοδοσίας, στο πλαίσιο των νέων ελέγχων, σύμφωνα με το Ν. 3492/2006 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν. 4081/2012.
- Καταρτίστηκαν οι Κανονισμοί Επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων, Διενέργειας Ελέγχων και Ερευνών, και Λειτουργίας των Διευθύνσεων, όπως και ο Κώδικας Δεοντολογίας των Δημοσιονομικών Ελεγκτών της ΓΔΔΕ.
- Καταρτίστηκε βάση δεδομένων με τους φορείς που θα ελέγχονται από τη ΓΔΔΕ.

Η πλήρης λειτουργία των νέων ελεγκτικών υπηρεσιών, θωρακισμένες από ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο, εκτιμάται βάσιμα ότι θα συμβάλλει ουσιαστικά στην αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη διαχείριση των δημόσιων πόρων. Όσον αφορά τη σχετική ελεγκτική δραστηριότητα, πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι της ΓΔΔΕ σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ως προς την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων και τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Τέλος, προς επίρρωση της ελεγκτικής θεσμικής θωράκισης θεσπίστηκε ο θεσμός του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών, ο οποίος αποτελεί έναν ακόμη πυλώνα στήριξης της προσπάθειας προώθησης της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας. Βασικές αρμοδιότητες των Γενικών Διευθύνσεων Οικονομικών Υπηρεσιών, ως επιτελικών μονάδων του κάθε Υπουργείου, είναι ο σχεδιασμός και η κατάρτιση του Προϋπολογισμού και του ΜΠΔΣ του Υπουργείου και των εποπτευομένων από αυτό φορέων, η παρακολούθηση της εκτέλεσής του βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η υποβολή των απαραίτητων στοιχείων και δεδομένων στο Υπουργείο Οικονομικών, η εποπτεία και ο έλεγχος των εποπτευόμενων φορέων του κάθε Υπουργείου.

Έλεγχος από τις ΥΔΕ

Το ύψος των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, των ΝΠΔΔ περιλαμβανομένων των Περιφερειών που απορρίφθηκαν από τις ΥΔΕ ως μη σύννομες κατά τα έτη 2009-2011, έχει ως εξής:

Πίνακας 2.1 Απορρίψεις Δαπανών Ελεγχόμενων από τις ΥΔΕ (σε ευρώ)				
α/α	Υπουργεία	2009	2010	2011
1.	Υπουργεία	48.706.787,33	9.567.209,13	21.379.003,93
2.	Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	5.829.253,06	6.558.343,94	1.081.334,29
3.	Περιφέρειες	11.743.774,91	18.949.072,03	13.465.936,43
4.	Υπηρεσίες Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΥΠΑΔ)	71.923.391,60	69.427.637,66	-
5.	Λοιπά ΝΠΔΔ περιλαμβανομένων και ΟΤΑ α' βαθμού	5.601.171,83	1.212.394,83	750.340,13
Σύνολο		143.804.378,73	105.714.657,59	36.676.614,78

Τα μεγαλύτερα ποσά απόρριψης μη νόμιμων δαπανών εμφανίζονται, κυρίως, στα οδοιπορικά έξοδα, στις αποζημιώσεις υπαλλήλων για υπερωριακή εργασία και για τη συμμετοχή τους, ως μέλη, σε συλλογικά όργανα, στην καταβολή αποδοχών κλπ, σε εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, στις προμήθειες, στη μεταφορά μαθητών, στις οικονομικές ενισχύσεις για αγορά ή ανέγερση κατοικίας σε προβληματικές περιοχές, στις δαπάνες δημόσιων σχέσεων κ.λπ.

Δημοσιονομικοί Κανόνες και Πρακτικές

Η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας τη χρησιμότητα και αναγκαιότητα της ύπαρξης δημοσιονομικών κανόνων με καθορισμένους στόχους που επιτυγχάνονται με την εφαρμογή συγκεκριμένων μηχανισμών και συστημάτων παρακολούθησης και ελέγχου, παρενέβη με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου για την αλλαγή του πλαισίου ως προς τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που διαχειρίζονται δημόσιους πόρους. Με την εν λόγω Πράξη ρυθμίστηκαν ζητήματα σχετικά με την παρακολούθηση και εκτέλεση των προϋπολογισμών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, εντός των ορίων και των στόχων που αποφασίζονται και εγκρίνονται από τη Βουλή των Ελλήνων. Ειδικότερα, προβλέπονται:

- Η έγκαιρη έγκριση των προϋπολογισμών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης μέχρι την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους.
- Η κατάρτιση προγραμμάτων μηνιαίας εκτέλεσης των προϋπολογισμών, καθώς και η θέσπιση τριμηνιαίων στόχων των Υπουργείων και των εποπτευόμενων από αυτά φορέων.
- Η στενή παρακολούθηση των τριμηνιαίων στόχων και η έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων, σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι οι αποκλίσεις από τους στόχους θέτουν σε κίνδυνο την εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- Η σύναψη προγραμματικών συμφωνιών μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των λοιπών Υπουργείων. Με αυτές τα μέρη θα δεσμεύονται για την υλοποίηση των δράσεων, οι οποίες θα διασφαλίζουν την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Τέλος, προβλέπεται η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, και συγκεκριμένα:

- Η περικοπή των προϋπολογισμών όταν οι αποκλίσεις υπερβαίνουν το 10% των συμφωνηθέντων στόχων και δεν λαμβάνονται μέτρα διόρθωσης.
- Ο ορισμός Επόπτη των οικονομικών υπηρεσιών στους φορείς και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου της Γενικής Κυβέρνησης, όπου διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις ή μη συμμόρφωση με τα προαναφερθέντα ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Με την εφαρμογή των ανωτέρω προσδοκάται η τόσο αναγκαία για τη μακροχρόνια επιτυχή πορεία της χώρας προώθηση και εδραίωση σε υψηλό επίπεδο της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας.

Έλεγχος Δαπανών Μισθοδοσίας και Πρόσθετων Αμοιβών

Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) συνεχίστηκαν οι έλεγχοι των αποδοχών και των πρόσθετων αμοιβών προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των ΟΤΑ και των ΝΠΙΔ που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, σε εφαρμογή του άρθρου 28 του Ν. 2470/1997, οι οποίοι επέφεραν θετικά οικονομικά αποτελέσματα για τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και για τους προϋπολογισμούς των ελεγχθέντων φορέων. Τα οικονομικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τους εν λόγω ελέγχους ανέρχονται συνολικά στο ποσό των 1.932.770 ευρώ. Για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών που προέκυψαν από τους ελέγχους εφαρμόζεται η διαδικασία που ορίζεται στην αριθ. 2081241/11652/0022/17.11.1997 Υπουργική Απόφαση. Πέραν του οικονομικού αποτελέσματος που προκύπτει από την αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σημαντικό αποτέλεσμα αποτελεί η διακοπή των μη σύννομων πληρωμών η οποία επιφέρει μείωση της δαπάνης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των οικείων ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών ΝΠΔΔ κατά το ποσό των 195.820 ευρώ και πλέον, σε ετήσια βάση, καθώς και η εφεξής συμμόρφωση των εν λόγω φορέων.

Έλεγχος Συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ Προγραμμάτων

Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) αποτελεί τη μοναδική αρχή ελέγχου της χώρας όσον αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του Εθνικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Αλιεία στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης Αλιείας 2007-2013. Παράλληλα, εξακολουθεί να ασκεί τον εξωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο στα έργα του Ταμείου Συνοχής της περιόδου 2000-2006 (Π) και των έργων της περιόδου 1994-1999 που λαμβάνουν συμπληρωματική χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής Π, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) από εθνικούς πόρους και πόρους του κοινοτικού προϋπολογισμού (Ταμείου Συνοχής Π). Επίσης, η ΕΔΕΛ είναι αρμόδια για τους δειγματοληπτικούς ελέγχους πράξεων και τους ελέγχους συστήματος για τα έργα που λαμβάνουν χρηματοδοτική ενίσχυση από το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ λόγω μείζονων φυσικών καταστροφών, για τα έργα που λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή από το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) 2004-2009, καθώς και για τις ενέργειες που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ). Τέλος, σημειώνεται ότι οι στρατηγικές ελέγχων της ΕΔΕΛ, όπως και το ετήσιο πρόγραμμα, ο απολογισμός και η αξιολόγηση του έργου της αποτελούν αντικείμενο ενημέρωσης, συντονισμού και συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Ελλάδα, ως κράτος-μέλος, συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να διασφαλίσει ότι η χρήση των κοινοτικών κονδυλίων είναι σύμφωνη με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Η ΕΔΕΛ για τη διασφάλιση ποιότητας των διαδικασιών ελέγχου διατηρεί Οργανωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ως βάση δεδομένων και εργαλείο παραγομένων ελεγκτικών και υποστηρικτικών εγγράφων, στο οποίο καταχωρούνται και αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, τόσο ο προγραμματισμός των ελέγχων όσο και το σύνολο των στοιχείων που αφορούν στην ελεγκτική διαδικασία, καθώς και ευρήματα, αξιολογήσεις και συστάσεις προηγούμενων ελέγχων. Οι έλεγχοι που διενεργούνται είναι δύο τύπων. Ο έλεγχος στο σύστημα των φορέων που έχουν αναλάβει καθήκοντα διαχείρισης και πιστοποίησης δαπανών και ο έλεγχος στις πράξεις.

Η ΕΔΕΛ ελέγχει ετησίως, στη διάρκεια μιας ελεγκτικής περιόδου:

- τους φορείς του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου που επιλέγονται, είτε με βάση το Μοντέλο Ανάλυσης Κινδύνων είτε ως περιοχές κινδύνου,
- τυχαίο δείγμα πράξεων, όπου ελέγχονται οι δηλωθείσες δαπάνες στην ΕΕ της περιόδου αναφοράς, προκειμένου να εκτιμηθεί το σφάλμα και να εντοπισθούν οι περιοχές κινδύνου,
- συμπληρωματικό δείγμα πράξεων που επιλέγεται με κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας ή/και επικινδυνότητας.

Συνοψίζοντας την πορεία των ελέγχων από την έναρξη της προγραμματικής περιόδου, κατωτέρω παρατίθεται συνοπτικά η κατάσταση της κάλυψης των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου με ελεγκτική δραστηριότητα.

Πίνακας 2.2 Ελεγκτική Δραστηριότητα				
Φορείς διαχείρισης και ελέγχου	Πλήθος φορέων	Ελεγχθέντες φορείς 2009-2012 (Τουλάχιστον σε ένα ΕΠ/Ταμείο)	Ελεγχόμενοι φορείς 2009-2013 (Περιλαμβάνονται και οι έλεγχοι της περιόδου 01.07.2012-30.06.2013)	% Κάλυψης (Περιλαμβάνονται και οι έλεγχοι της περιόδου 01.07.2012-30.06.2013)
A. ΕΠ Στόχων 1 και 2 ΕΣΠΑ				
Αρχή πιστοποίησης	1	1	1	100
Διαχειριστικές αρχές	9	9	9	100
Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης	46	34	39	85
- Πλην χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	27	12	18	67
- Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	73	46	57	78
B. ΕΠ Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας στόχου 3 ΕΣΠΑ				
Αρχή πιστοποίησης	1	1	1	100
Διαχειριστική αρχή	1	1	1	100
Κοινή τεχνική γραμματεία	1	1	1	100
Γ. ΕΠ Αλιείας 2007-2013				
ΟΠΕΚΕΠΕ	1	1	1	100
Διαχειριστική αρχή	1	1	1	100
Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης	9	9	9	100

Όσον αφορά τους ελέγχους πράξεων/υποέργων του τυχαίου δείγματος για όλα τα ανωτέρω συστήματα διαχείρισης, η επιλογή του δείγματος των υποέργων για την ελεγκτική περίοδο 1.7.2012-30.6.2013 θα γίνει τον Ιανουάριο του 2013 (με βάση τις δηλωθείσες στην ΕΕ δαπάνες για το έτος 2012) και η διενέργεια των ελέγχων θα πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους 2013. Σημειώνεται ότι τον Ιανουάριο του 2013 θα εξεταστεί και η ανάγκη επιλογής συμπληρωματικού δείγματος με βάση τα αποτελέσματα της τυχαίας δειγματοληψίας και τους κινδύνους που ενδέχεται να προσδιοριστούν στις Ετήσιες Εκθέσεις που θα υποβληθούν στην ΕΕ το Δεκέμβριο 2012, δυνάμει του άρθρου 62 του Καν. (ΕΚ) 1083/06 και του άρθρου 61 του Καν. (ΕΚ) 1198/06.

Τέλος, στο δεύτερο εξάμηνο του έτους 2013, το οποίο αντιστοιχεί στην επόμενη ελεγκτική περίοδο (01.07.2013-30.06.2014) αναμένεται η υλοποίηση του επικείμενου προγραμματισμού των ελέγχων συστήματος στους φορείς διαχείρισης και πιστοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του προγράμματος «Αλιεία».

Σε ότι αφορά τα έργα του Ταμείου Συνοχής II, οι μέχρι σήμερα διενεργηθέντες έλεγχοι της ΕΔΕΛ έχουν καλύψει τις απαιτήσεις της Στρατηγικής. Συγκεκριμένα:

- Οι έλεγχοι της ΕΔΕΛ μέχρι 31.12.2011 έχουν καλύψει το 30,51% των συνολικών δηλωθεισών δαπανών για το Ταμείο Συνοχής και πάνω από το 71% των έργων.

- Έχουν καλυφθεί επαρκώς τόσο ο τομέας Μεταφορές, όσο και ο τομέας Περιβάλλον, καθώς και όλοι οι υποτομείς στους οποίους αυτοί διακρίνονται.
- Έχουν ελεγχθεί όλοι οι κύριοι φορείς υλοποίησης των έργων του Ταμείου Συνοχής II.
- Έχουν ελεγχθεί έργα όλων των Διαχειριστικών Αρχών της περιόδου 2000-2006.
- Έχουν ελεγχθεί όλα τα έργα του Ταμείου Συνοχής II (με μόνη εξαίρεση ενός έργου) για τα οποία θα υποβάλλονταν δήλωση κλεισίματος εντός του 2011 και μέχρι 30.06.2012.

Εντός του έτους 2012, στο πλαίσιο της κανονιστικής υποχρέωσης για ομαλή κατανομή των ελέγχων της ΕΔΕΛ κατά τη διάρκεια των ετών προκειμένου να καλυφθούν οι πλέον πρόσφατες δηλώσεις δαπανών, αλλά και προκειμένου να αντιμετωπισθεί η ανάγκη ελέγχου των έργων των οποίων πλησιάζει η ημερομηνία υποβολής της Δήλωσης Περάτωσής τους και δεν έχουν ακόμα ελεγχθεί, η ΕΔΕΛ πρόβη στον έλεγχο ενός έργου που ανήκει στον Υποτομέα Ύδρευση και διαχειρίζεται η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ «Περιβάλλον», για το οποίο η προθεσμία υποβολής όλων των εγγράφων κλεισίματος έληγε στις 30.06.2012. Για το έτος 2013, ο σχεδιασμός των ελέγχων θα γίνει με βάση τις δηλωθείσες δαπάνες του Δεκεμβρίου 2012, αλλά και αξιολογώντας τη διαθεσιμότητα σε πόρους των ελεγκτικών διευθύνσεων της ΕΔΕΛ.

Αναφορικά με το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου περιόδου 2004-2009, η ΕΔΕΛ, σύμφωνα με το σημείο 6.2 των Κανόνων και Διαδικασιών Υλοποίησης του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2004-2009 και του Παραρτήματος Α του Μνημονίου Κατανόησης, διενήργησε, εντός του έτους 2011, ένα έλεγχο στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του φορέα «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Παρακολούθησης του Ταμείου Συνοχής (ΕΥΔ και ΠΤΣ)» (ως Εθνικό Σημείο Επαφής) και τέσσερεις ελέγχους έργων προκειμένου να επαληθεύσει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ. Συμπληρωματικά, εντός του έτους 2012 διενεργήθηκαν δύο επιπλέον έλεγχοι έργων.

5. Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων

Τα τελευταία χρόνια η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπουργείου Οικονομικών έχει εντείνει τις προσπάθειες ανάπτυξης και αναβάθμισης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της προς όφελος των πολιτών. Οι στόχοι των ενεργειών της κινούνται σε τρεις διαστάσεις:

- Καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και μείωση του βάρους του ιδιωτικού τομέα αλλά και του ευρύτερου Δημοσίου λόγω των φορολογικών και τελωνειακών διαδικασιών.
- Εξυπηρέτηση των πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητας του Υπουργείου Οικονομικών.
- Περιορισμός της φοροδιαφυγής και διαφθοράς.

Ο διαρκής αγώνας για την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς και η προσήλωση σε πρακτικά και απτά αποτελέσματα προς όφελος του Δημοσίου και των πολιτών, αποτελεί την αιχμή του δόρατος των κυβερνητικών προσπαθειών για την προώθηση και υποστήριξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Γενικές Ψηφιακές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Διαδικτύου

Η ΓΓΠΣ μέσα από μια μακρόχρονη εμπειρία και συνεχή αναπτυξιακή πορεία προσφέρει μια σειρά παραδοσιακών αλλά και καινοτόμων υπηρεσιών προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τη διοίκηση. Η έγκαιρη και εύρυθμη παραγωγή των υπηρεσιών αυτών είναι βασική για την λειτουργία του Υπουργείου Οικονομικών στην διαμόρφωση σχέσεων εμπιστοσύνης κράτους-πολίτη. Μέσα από συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, τον στρατηγικό της σχεδιασμό και μέσω της χρήσης τεχνολογιών αιχμής το τρέχον έτος επετεύχθησαν παραγωγικά αποτελέσματα, όπως παρακάτω:

- Προσαρμογή και διεκπεραίωση των διαδικασιών που αφορούν φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος φυσικών και μη φυσικών προσώπων (προεκτύπωση, επεξεργασία, υποστήριξη, αποστολή εκ-

καθαριστικών σημειωμάτων, εισπράξεις, ψηφιακή υποστήριξη των ΔΟΥ και των φορολογικών υπηρεσιών, διενέργεια διασταυρώσεων κλπ).

- Καθιέρωση ηλεκτρονικής υποβολής για τους περισσότερους υπόχρεους, με αποτέλεσμα τη μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού βάρους, καθώς επίσης και την άμεση εκκαθάριση των ηλεκτρονικών φορολογικών δηλώσεων.
- Καθιέρωση ηλεκτρονικού συστήματος για την αποστολή των ειδοποιητηρίων και την πληρωμή των τελών κυκλοφορίας οχημάτων.
- Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων (ICIS) και ψηφιακή υποστήριξη τελωνείων και τελωνειακών υπηρεσιών.
- Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Μισθοδοσίας και Συντάξεων (ΠΣΕΣ) και παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών προς τους συνταξιούχους του Δημοσίου.
- Παροχή νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση, μέσω του TAXISnet και του ICISnet για τη διευκόλυνση των συναλλαγών τους με το Υπουργείο Οικονομικών.
- Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Ενδοκοινοτικών Συναλλαγών VIES.
- Λειτουργία και υποστήριξη του Πληροφοριακού Συστήματος των κεντρικών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (παραγωγή και διακίνηση εγγράφων, πρωτόκολλο, διαχείριση προσωπικού κ.λπ.).
- Υποστήριξη στη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος του Γενικού Χημείου του Κράτους, καλύπτοντας κεντρική και περιφερειακές υπηρεσίες.
- Πλήρη τεχνολογική υποστήριξη της λειτουργίας της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής, η οποία παγίωσε τις πληρωμές περίπου 650.000 δημοσίων υπαλλήλων.
- Εσωτερική λειτουργία και διαχείριση του συστήματος παρακολούθησης πετρελαίου θέρμανσης (Ηφαιστος), εξοικονομώντας 2,5 εκατ. ευρώ ετησίως.
- Ποικίλα στατιστικά στοιχεία εκ των τομέων που εξυπηρετεί, καθώς και το ετήσιο «Στατιστικό Δελτίο Φορολογικών Δεδομένων».
- Συνεργασία και ανταλλαγή στοιχείων με τους περισσότερους φορείς της δημόσιας διοίκησης.
- Σύστημα διαχείρισης αναφορών διοικητικής πληροφόρησης.
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση πρωτοβουλίας για συλλογή αποδείξεων μέσω ειδικής κάρτας για την εξυπηρέτηση των πολιτών και για την αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης ως προς την είσπραξη του ΦΠΑ.
- Οργάνωση του Κέντρου Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων με διαδικασίες και εκπαίδευση, όπου ανασχεδιάστηκε και ενημερώθηκε μια πλούσια βάση με συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις. Το Κέντρο Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων δέχεται και εξυπηρετεί 1.000 κλήσεις πολιτών και επιχειρήσεων την ημέρα κατά μέσο όρο.
- Διαχείριση ληξιπρόθεσμων οφειλών και υποστήριξη της Υπηρεσίας αποστολής προσωποποιημένων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και λειτουργίας τηλεφωνικού κέντρου, με σκοπό την αύξηση της εκούσιας φορολογικής συμμόρφωσης. Επίσης υλοποιήθηκε η δυνατότητα εμφάνισης και εκτύπωσης των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στους πιστοποιημένους χρήστες του TAXISnet. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα ξεπερνούν κατά πολύ τους τεθέντες στόχους.
- Εφαρμογή Παρακολούθησης Διασταυρώσεων και Εμφάνιση Στοιχείων Μητρώου σε πραγματικό χρόνο για διευκόλυνση του υπαλλήλου της ΔΟΥ.
- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών εγγραφής (απόδοσης ΑΦΜ) και φορολογικής ενημερότητας στην υπηρεσία μιας στάσης (ΓΕΜΗ), που επιτρέπει την άμεση σύσταση εταιρειών μέσα σε μια ημέρα.
- Δημιουργία υπηρεσίας που εκδίδει πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας σε πραγματικό χρόνο μέσω του διαδικτύου.
- Δημιουργία της υπηρεσίας υποβολής αιτήματος, ελέγχου προϋποθέσεων, υπολογισμού και καταβολής του επιδόματος κατανάλωσης πετρελαίου.
- Υλοποίηση του ΕΕΤΗΔΕ μέσω εφαρμογής και μηχανογραφικής υποστήριξης των ΔΟΥ και χρήσης αρχείων της ΔΕΗ.
- Υλοποίηση της υπηρεσίας υποβολής πιστοποιητικών φορολογικών ελέγχων από πιστοποιημένους (ορκωτούς) ελεγκτές και ελεγκτικά γραφεία.

Ο συνεχώς αναβαθμιζόμενος δικτυακός τόπος της ΓΓΠΣ (www.gsis.gr), προσδιορίζεται από τρεις σημαντικές έννοιες: επικοινωνία, πληροφόρηση, συναλλαγές. Συγκεκριμένα η ΓΓΠΣ υλοποίησε τα παρακάτω:

- Το 2012 ξεκίνησαν τη λειτουργία τους 10 νέες υπηρεσίες και υποβλήθηκαν 8,8 εκατ. ηλεκτρονικές δηλώσεις (για ΦΠΑ, ΦΜΥ, ΚΒΣ κ.λπ).
- Με την επέκταση της υποχρέωσης ηλεκτρονικής υποβολής υποβλήθηκαν 7,7 εκατ. ηλεκτρονικές δηλώσεις Ε1,Ε2,Ε3, το 2012 και 1 εκατ. ηλεκτρονικές δηλώσεις Ε9.

Συνολικά η ΓΓΠΣ υποδέχτηκε και επεξεργάστηκε 17,5 εκατ. ηλεκτρονικές δηλώσεις στο 2012. Στο 2012 πιστοποιήθηκαν 1,5 εκατ. νέοι χρήστες των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών. Επίσης η ΓΓΠΣ παρέχει πλέον την τεχνολογική υποστήριξη για την παραγωγική λειτουργία του δικτυακού τόπου του Υπουργείου Οικονομικών (minfin.gr). Παράλληλα με την αύξηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών υιοθετήθηκε και ακολουθείται συγκεκριμένη πολιτικής ασφάλειας, διαδικασίες για δικαιώματα πρόσβασης, μεταφορά αρχείων, κοινοποίηση περιστατικών, ασφάλιση της ΚΒΔ με εξατομικευμένη πρόσβαση και παρακολούθηση ενεργειών, ασφάλειας χρήσης PC, ψηφιακή υπογραφή αρχείων συντάξεων, κα.

Δικτυακή Υποδομή του Υπουργείου Οικονομικών

Η ΓΓΠΣ έχει μεριμνήσει για την ένταξη στο Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης – «Σύζευξις», για περισσότερες από 700 υπηρεσίες του Υπουργείου (κεντρικές υπηρεσίες, ΔΟΥ, τελωνεία, ΥΔΕ, κτηματικές υπηρεσίες, υπηρεσίες του ΓΧΚ, υπηρεσίες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κ.λπ.), σε όλη την επικράτεια, παρέχοντας τη δυνατότητα υποστήριξης ενοποιημένων υπηρεσιών μετάδοσης δεδομένων, τηλεδιάσκεψης και φωνής, με ταχύτητες, τουλάχιστον, 1024Kbps και σημαντική εξοικονόμηση πόρων.

Αναπτυξιακό Έργο – ΕΣΠΑ

Κατά την 4^η Προγραμματική Περίοδο και μέσω των ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση», η ΓΓΠΣ προσβλέπει και προχωρά στον ανασχεδιασμό του οργανωτικού της πλαισίου, στον εκσυγχρονισμό των δομών της και σε τυποποίηση διαδικασιών για τη βελτιστοποίηση των υπηρεσιών της:

- διασφαλίζοντας την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών της στο νέο ψηφιακό γίγνεσθαι και σε ένα συνεχώς διευρυνόμενο και πιο απαιτητικό αριθμό πολιτών και επιχειρήσεων, και
- υλοποιώντας νέες δράσεις και ενισχύοντας το ρόλο της στην παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών του Δημοσίου.

Συγκεκριμένα έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ και χρηματοδοτούνται αναπτυξιακές δράσεις σημαντικού προϋπολογισμού:

- Ολοκλήρωση και θέση σε λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος των Ελεγκτικών Υπηρεσιών – ELENXIS. Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών (φορολογικές ελεγκτικές υπηρεσίες, τελωνειακές ελεγκτικές υπηρεσίες, Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων και οικονομικές επιθεωρήσεις), αποκτούν ένα ισχυρό εργαλείο εργασίας, χρησιμοποιώντας όλα τα δεδομένα της ΓΓΠΣ μέσω μιας κεντρικής υποδομής και φορητών υπολογιστών ασύρματα συνδεδεμένων με αυτή. Αρχισε η λειτουργία του σε επιλεγμένους φορείς, όπως το ΣΔΟΕ, ορισμένες ΔΟΥ και η αξιοποίησή του από τις Ομάδες Δράσης του Υπουργείου, ενώ προγραμματίζεται η ολοκληρωμένη χρήση του μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013.
- Διαδραστικές Υπηρεσίες προς τους πολίτες. Η δράση αυτή προβλέπει την ανάπτυξη και υποστήριξη των ηλεκτρονικών της υπηρεσιών, με ενιαίο τρόπο με τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών κα-

ναλίων παροχής υπηρεσιών (διαδίκτυο, κινητή τηλεφωνία, φωνητική πύλη κ.λπ.), και προκηρύχθηκε στο 2012.

- Μ.Ι.Σ. (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης για λήψη αποφάσεων σε όλες της βαθμίδες της Διοίκησης του Υπουργείου) και Διαδικτυακή πύλη Υπουργείου Οικονομικών. Το έργο υλοποιείται. Η δράση αυτή θα δημιουργήσει ενιαία δικτυακή πύλη (portal) παροχής ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών για θέματα ψηφιακής οικονομίας και προκηρύχθηκε στο 2012.
- Αδιάλειπτη λειτουργία των υποδομών της, μέσω της υλοποίησης ενιαίου Data Center για το Υπουργείου Οικονομικών και υπηρεσιών ανάκαμψης από καταστροφές (Disaster & Recovery Services), η εγκατάσταση και λειτουργία του οποίου ολοκληρώθηκε το 2012.
- Δημιουργία νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν:
 - στη μισθοδοσία του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα από την ΕΑΠ και σύνδεση της ΕΑΠ με το ΟΠΣ Δημοσιονομικής Πολιτικής για ελαχιστοποίηση-εξάλειψη λαθών στην εισαγωγή δεδομένων από δικαιολογητικά έγγραφα σε ΥΔΕ και την άμεση ενημέρωση εκκαθαριστών σε περίπτωση λαθους στις υποβολές, με email ή και τηλεφώνημα,
 - στο «Πόθεν Έσχες» και την περιουσιακή κατάσταση των δημόσιων υπαλλήλων σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα, το οποίο προκηρύχθηκε σε συνεργασία με τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και την ΚτΠ Α.Ε., και
 - στα ηλεκτρονικά τιμολόγια και στην ανάπτυξη εφαρμογών για την πάταξη της φοροδιαφυγής.
- Σύστημα Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων για την καταγραφή και ορθολογική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, το οποίο προκηρύχθηκε στο 2012.
- Διαλειτουργικότητα με άλλους φορείς για λήψη στοιχείων όπως μεταφορικά, ΣΑΤΑ, τράπεζες, ασφαλιστικά ταμεία, ΔΕΚΟ, τιμολόγια, δημοτολόγιο και παροχή στοιχείων όπως συνέπεια, ενημερότητα, εύρεση/απόδοση ΑΦΜ, επαλήθευση, διεύθυνση αλληλογραφίας (π.χ. Δημόσιο, ΔΕΚΟ, συμβεβλημένοι), οχήματα, ακίνητη περιουσία και οριζόντιες δράσεις ΕΣΒ, ταυτοποίηση και πιστοποίηση φορέων, εισαγωγές και μεταβολές δεδομένων, το οποίο προκηρύχθηκε στο 2012.
- Μελέτη οργανοδιοικητικού ανασχεδιασμού της ΓΠΠΣ (ολοκληρώθηκε) και προώθηση προς υιοθέτηση νέας οργανωτικής δομής σε συνάρτηση με τον σύγχρονο ρόλο παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις που καλείται να διαδραματίσει.

Επιπλέον, η ΓΠΠΣ έχει τη δυνατότητα να μετασχηματιστεί σε ένα ενιαίο κέντρο πληροφορικής το οποίο θα προσφέρει υπηρεσίες ευρύτερα προς το δημόσιο τομέα, συμμετέχοντας στη δράση g-cloud, η οποία επίσης προκηρύχθηκε στο 2012 και διαθέτοντας τις τεχνολογικές υποδομές, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και το κατάλληλα εκπαιδευμένο στελεχιακό δυναμικό για την ασφαλή φιλοξενία και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης δεδομένων ή/και εφαρμογών ή/και συστημάτων άλλων φορέων.

Μεταρρύθμιση του Δημοσιονομικού Συστήματος στην Κεντρική και τη Γενική Κυβέρνηση

Η διαδικασία των μεταρρυθμίσεων είναι συνεχής, καθώς οι ήδη θεσμοθετημένες παρεμβάσεις θα πρέπει να παγιωθούν και να εξασφαλιστεί η λειτουργία τους, ενώ υφίσταται η ανάγκη εισαγωγής νέων, όπως η ανάπτυξη υποδομών στήριξης των προϋπολογισμών της Κεντρικής Κυβέρνησης, η καθιέρωση ηλεκτρονικού συστήματος πληρωμών, η ανάπτυξη και εναρμόνιση των λογιστικών συστημάτων, η δημιουργία μητρώου καταγραφής των παγίων περιουσιακών στοιχείων, η ανάπτυξη προϋπολογισμού προγραμμάτων κ.λπ.

Το έργο «Μεταρρύθμιση του Δημοσιονομικού Συστήματος στην Κεντρική και τη Γενική Κυβέρνηση» έχει ενταχθεί στο ΕΣΠΑ και περιλαμβάνει δράσεις μελετητικές και σχεδιαστικές, ανάπτυξης πληροφοριακών συστημάτων και υποστήριξης κατά την εφαρμογή τους, οι οποίες εντάσσονται στην υλοποίηση ενός συνολικότερου μοντέλου λειτουργίας της οικονομικής διαχείρισης στη Γενική Κυβέρνηση, η ολοκλήρωση του οποίου θα απαιτήσει σημαντικό χρόνο. Οι δράσεις που θα αναπτυχθούν με χρονικό ορίζοντα έως το 2015, θα εξασφαλίσουν τις μεταρρυθμίσεις που έχουν εισαχθεί και θα αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων οι οποίες θα μπορούν να χρηματοδοτηθούν σε επόμενα ΕΣΠΑ.

6. Δράσεις Βελτίωσης της Διαδικασίας Συνταξιοδότησης στην Κεντρική Διοίκηση

Η διαδικασία συνταξιοδότησης υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου (πολιτικών και ένστολων) αποτελεί ζήτημα που σχετίζεται άμεσα με την κατάρτιση και την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού και απασχολεί πολλούς πολίτες. Συγκεκριμένα, οι πολίτες που λαμβάνουν σύνταξη από το ΓΛΚ, σύμφωνα με στοιχεία της 31^{ης} Ιουνίου 2012, ανέρχονται στα 439.881 άτομα, ενώ οι αιτήσεις για συνταξιοδότηση των υπαγόμενων στη συνταξιοδοτική προστασία του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν από 15.298 το έτος 2009, σε 33.928 το έτος 2010 και σε 28.480 το έτος 2011, ενώ αναμένεται αυξημένη ροή κατά το 2012 και τα επόμενα έτη. Οι βασικές πτυχές του ζητήματος είναι:

Σειρά Διεκπεραίωσης των Φακέλων

Για τη διασφάλιση της αντικειμενικής, διαφανούς και αμερόληπτης τήρησης της σειράς στη διαδικασία της συνταξιοδότησης ακολουθούνται όλες οι σχετικές διαδικασίες. Παράλληλα, εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2012 σχετική οδηγία του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών σχετικά με τη διαδικασία διεκπεραίωσης των φακέλων των υποψηφίων προς συνταξιοδότηση πολιτών, σύμφωνα με την οποία η αδικαιολόγητη προώθηση νεότερων υποθέσεων εις βάρος παλαιότερων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο θα ελέγχεται ο υπάλληλος, σύμφωνα με το άρθρο 107 παρ. 1 περίπτ. ιδ' του ισχύοντος Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 3528/2007), ενώ υπεύθυνοι για την τήρηση των ανωτέρων θα είναι και οι Διευθυντές των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων. Εξαίρεση θα υπάρχει μόνο για περιπτώσεις για τις οποίες συντρέχουν σοβαροί λόγοι υγείας (ανικανότητα 67% για τον/την υποψήφιο/α προς συνταξιοδότηση, για τον/την σύζυγο ή για παιδί), ενώ ψευδής ή καταχρηστική χρήση πιστοποιητικών θα επισύρει τις κατά Νόμο προβλεπόμενες κυρώσεις για όλους τους εμπλεκόμενους. Παράλληλα, ο Γενικός Διευθυντής Συντάξεων θα ενημερώνει εγγράφως μηνιαίως τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών για τις περιπτώσεις αυτές.

Χρόνος Αναμονής των Υποθέσεων προς Συνταξιοδότηση εντός του ΓΛΚ

Κρίσιμη παράμετρος της διαδικασίας απονομής σύνταξης είναι αυτή που σχετίζεται με το χρόνο αναμονής και τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται. Σε γενικές γραμμές, παρά την προκύπτουσα υπέρμετρη αύξηση της ροής των αιτήσεων, ο χρόνος αναμονής για την καταβολή των συντάξεων έφθανε, στα μέσα του 2012, τους 2 μήνες για τους ένστολους και τους 9-10 μήνες για τους υπαλλήλους και λειτουργούς του Ελληνικού Δημοσίου και τους υπαλλήλους των ΟΤΑ. Τυχόν χρόνος που μεσολαβούσε, από την υποβολή της αίτησης του ενδιαφερόμενου για συνταξιοδότηση στις αρμόδιες Διευθύνσεις Διοικητικού – Οικονομικού των Υπουργείων, των ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, μέχρι την αποστολή των αιτήσεων αυτών στην Υπηρεσία Συντάξεων του ΓΛΚ, δεν μπορεί να ελεγχθεί από το ΓΛΚ μιας και εκφεύγει της αρμοδιότητάς του. Η διευθέτηση του ζητήματος της καθυστέρησης επιτυγχάνεται με τη θέσπιση νομοθετικής πρωτοβουλίας που θέτει αποκλειστική προθεσμία για την αποστολή των αιτήσεων αυτών στο ΓΛΚ και την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης της Υπηρεσίας Συντάξεων (βάσει των διατάξεων του άρθρου 5 του Ν.4002/2011), με την οποία ενοποιούνται οι Διευθύνσεις Κανονισμού και οι Διευθύνσεις Ελέγχου και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολιτικών Συντάξεων. Παράλληλα, ο χρόνος αναμονής των υποθέσεων συνταξιοδότησης εντός του ΓΛΚ μειώνεται έως το τέλος του 2012 περίπου σε 7 μήνες και κατά τα επόμενα χρόνια, και μετά την ολοκλήρωση των προαναφερθέντων πρωτοβουλιών, περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό, φτάνοντας τους 3 μήνες.

Οικονομική Στήριξη κατά το Χρόνο Αναμονής

Προς την κατεύθυνση οικονομικής στήριξης των πολιτών για τη χρονική περίοδο που μεσολαβεί ανάμεσα στην αποχώρηση από την ενεργό υπηρεσία μέχρι την απονομή της σύνταξης, από τις αρχές του 2013 ο εξερχόμενος από την ενεργό υπηρεσία θα λαμβάνει, ανά μήνα αναμονής, έναντι της σύνταξής του, το 50% του βασικού μισθού που ελάμβανε κατά την αποχώρησή του από την ενεργό υπηρεσία. Κατ' επέκταση, με την καταβολή της οριστικής σύνταξης θα γίνεται τελική εκκαθάριση.

Παροχή Χρήσιμων Πληροφοριών από το Σπίτι και το Γραφείο

Για τη χρονική περίοδο αναμονής από τη στιγμή εξόδου από την ενεργό υπηρεσία μέχρι την στιγμή έναρξης της καταβολής της οριστικής σύνταξης έχει τεθεί σε λειτουργία, από τον Οκτωβρίου του 2012, διαδικτυακή πύλη (portal) με στόχο την ενημέρωση των ενδιαφερομένων πολιτών και την προώθηση της αναγκαίας διαφάνειας.

Μέσω του εν λόγω portal (<https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/SYNTMIST>) οι ενδιαφερόμενοι πολίτες έχουν ήδη τη δυνατότητα υπολογισμού της σύνταξής τους και παρακολούθησης της πορείας της αιτήσεως συνταξιοδότησής τους, ενώ στη συνέχεια θα τεθούν στη διάθεση των πολιτών και άλλες υπηρεσίες. Η θέση σε λειτουργία του portal και η δυνατότητα που ήδη παρέχεται θα διευκολύνει πλήθος πολιτών που σπεύδουν διά ζώσης ακόμη και για στοιχειώδεις πληροφορίες και θα επιτρέψει την παραγωγική ανακατανομή του ανθρώπινου δυναμικού εντός της Υπηρεσίας.

Περιοδικός Έλεγχος των Δικαιούχων

Για την εξακρίβωση των πραγματικά δικαιούχων συνταξιούχων και την αποκατάσταση της δικαιοσύνης, ολοκληρώθηκε η διαδικασία απογραφής που είχε δρομολογηθεί στις 15 Μαρτίου 2012. Μέχρι σήμερα έχουν απομείνει περίπου 3.500 αναπόγραφοι συνταξιούχοι. Για τις περιπτώσεις πολιτών που δεν απεγράφησαν ανεστάλη η καταβολή της σύνταξής τους και ξεκίνησαν οι διαδικασίες αναζήτησης των αχρεωστήτως καταβληθεισών συντάξεων, ενώ στη συνέχεια παραπέμπονται στη Δικαιοσύνη όσοι με δόλο εισέπρατταν τις συντάξεις αυτές. Το όφελος του Δημοσίου από τη διακοπή καταβολής παράτυπων συντάξεων ανέρχεται μέχρι στιγμής στα 14 εκατ. ευρώ και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω, ενώ ήδη περισσότερα από 6,5 εκατ. ευρώ έχουν επιστραφεί από τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά. Σταδιακά, ελέγχεται το σύνολο των περιπτώσεων και επιπροσθέτως, από το 2013, καθιερώνονται ετήσιοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι και ανά πενταετία τακτικές απογραφές.

Από τις πρωτοβουλίες αυτές καθίσταται ξεκάθαρη η σταθερή πρόθεση αύξησης της αποτελεσματικότητας των δομών του ΓΛΚ, προς όφελος τόσο των δικαιούχων σύνταξης πολιτών όσο και του Κρατικού Προϋπολογισμού.

7. Κοινωνική Πολιτική

Στο πλαίσιο της συνολικότερης κυβερνητικής προσπάθειας για τη δημοσιονομική εξυγίανση και την ποιοτική αναβάθμιση των θεσμών και της λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας, η στρατηγική του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας που αφορά την κοινωνική πολιτική εστιάζεται σε τρία επίπεδα.

Πρώτον, στην ανάπτυξη πολιτικών απασχόλησης για την αναχαίτιση της μεγάλης ανεργίας στη χώρα μας και τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για ανέργους και ομάδες με ιδιαίτερες δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι, ευπαθείς ομάδες, κ.λπ.).

Δεύτερον, στην αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς εργασίας, με την απομάκρυνση των θεσμικών και άλλων στρεβλώσεων που εμποδίζουν την οικονομική και κοινωνική αποτελεσματικότητα αυτής, σε όρους ικανότητας δημιουργίας θέσεων εργασίας στην επίσημη οικονομία και υποστήριξης του ανταγωνιστικού δυναμισμού της ιδιωτικής οικονομίας.

Τρίτον, στον εξορθολογισμό του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στη χώρα μας (συντάξεις, προνοιακά επιδόματα, κ.λπ.) προκειμένου οι κοινωνικές μεταβιβάσεις να αξιοποιούνται με τον πλέον αποδοτικό τρόπο αμβλύνοντας, παράλληλα, τις κοινωνικές ανισότητες.

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας σχεδιάζει και υλοποιεί ένα πυκνό πλέγμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις που έχουν ξεκινήσει το 2012 και θα συνεχισθούν το 2013 είναι οι ακόλουθες:

- Η εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού σχεδίου δράσης για τη μεταρρύθμιση της είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών με στόχο τον εκσυγχρονισμό του εισπρακτικού μηχανισμού και την αύξηση των εσόδων από τρέχουσες και καθυστερούμενες εισφορές. Ειδικά για τις ληξιπρόθεσμες εισφορές συγκροτείται ενιαίος μηχανισμός για όλα τα ταμεία.
- Οι οργανωτικές αλλαγές για την καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής και την αποτελεσματικότητα του ασφαλιστικού συστήματος: (α) εξίσωση προστίμων για μη απόδοση παρακρατούμενου φόρου, φόρου προστιθέμενης αξίας και ασφαλιστικών εισφορών, (β) αναβάθμιση του φορολογικού πιστοποιητικού σε φορολογικό-ασφαλιστικό πιστοποιητικό, (γ) αλλαγή περιοδικότητας υποβολής ΑΠΔ σε μηνιαία βάση, (δ) διασταύρωση στοιχείων συνταξιούχων με στοιχεία της ΓΠΣ («ηλεκτρονικό δίκτυο»), (ε) παροχή στοιχείων από ασφαλιστικά ταμεία προς τη ΓΠΣ για την προεκτίμηση των δηλώσεων εισοδήματος συνταξιούχων, (στ) Εθνικό μητρώο ασφάλισης και συντάξεων.
- Η αναθεώρηση της λειτουργίας των επικουρικών ταμείων, με στόχο τη σταθεροποίηση των δαπανών για συντάξεις, την εγγύηση προϋπολογιστικής ουδετερότητας των εν λόγω ταμείων και η διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αυτών.
- Ο εξορθολογισμός των παροχών εφάπαξ. Εντοπισμός – μέσω ειδικών μελετών ελέγχου ανταποδοτικότητας - των ταμείων εφάπαξ για τα οποία τα ποσά που καταβλήθηκαν κατά τη συνταξιοδότηση δεν είναι εναρμονισμένα με τις εισφορές που καταβλήθηκαν και προσαρμογή του ύψους της σχετικής παροχής.
- Η λειτουργία των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) με στόχο την αναθεώρηση των καθεστώτων αναπηρίας και τον περιορισμό του ειδικού βάρους των συντάξεων στο συνολικό αριθμό των συντάξεων αναπηρίας σε όχι περισσότερο από το 10%.
- Η ένταξη των κλάδων υγείας των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης στον ΕΟΠΥΥ υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας με στόχο τον εξορθολογισμό του συστήματος και την εκμετάλλευση των οικονομιών κλίμακας.
- Η μεταρρύθμιση και ο εξορθολογισμός προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας. Αναδιάρθρωση του θεσμού των οικογενειακών επιδομάτων και θέσπιση εισοδηματικών κριτηρίων.
- Η διεθνής ανεξάρτητη αξιολόγηση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (ΣΕΠΕ) με σκοπό την αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας των δομών και των διαδικασιών του, ιδιαίτερα ως προς την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Παράλληλα, το ΣΕΠΕ ενισχύεται με τη συνδρομή της Οικονομικής Αστυνομίας, τη θεσμική θωράκιση των στελεχών του στο πρότυπο του ΣΔΟΕ και την αυστηροποίηση των ποινών για παραβάσεις σχετικά με την αδήλωτη εργασία. Ενοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.
- Οι μεταρρυθμίσεις στους μηχανισμούς διαμόρφωσης αμοιβών στην οικονομία, προκειμένου να μειωθεί το μοναδιαίο κόστος εργασίας και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Μια άλλη δέσμη μεταρρυθμίσεων σχεδιάζονται με εντατικό ρυθμό και θα ξεκινήσουν το 2013:

- Το νέο σύστημα προσδιορισμού του κατώτατου μισθού σε όλη την οικονομία (από τον Απρίλιο του 2013 θα τεθεί σε εφαρμογή – σύμφωνα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο) στο οποίο αποφασιστικό ρόλο θα έχει πλέον το κράτος, ύστερα από διαβούλευση με κοινωνικούς εταίρους, επιστημονικούς και άλλους φορείς.
- Το νέο σύστημα υπολογισμού αποζημίωσης σε περίπτωση καταγγελίας σύμβασης εργασίας. Με σκοπό τη βελτίωση της κινητικότητας της εργασίας και τη σύγκλιση του κόστους τερματισμού της εργασιακής σχέσης στα μέσα κοινοτικά επίπεδα, δημιουργείται νέο σύστημα υπολογισμού αποζημιώσεων, με μεταβατικό σύστημα προστασίας των εργαζομένων που έχουν ήδη μεγάλη προϋπηρεσία στον ίδιο εργοδότη.
- Η κατάργηση διαδικασιών προέγκρισης και κοινοποιήσεων στην Επιθεώρηση Εργασίας (ΣΕΠΕ) που προσέθεταν γραφειοκρατικό βάρος στις επιχειρήσεις. Διατήρηση μόνο εκείνων που εξασφαλίζουν την ελεγκτική ικανότητα της Επιθεώρησης Εργασίας για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων και την έγκαιρη αποφυγή καταστροφικών γεγονότων. Παράλληλα, έχει ξεκινήσει η δι-

αδικασία ηλεκτρονικής υποβολής στοιχείων, μέσω του νέου διασυνδεδεμένου συστήματος ΣΕΠΕ – ΟΑΕΔ.

- Οι ρυθμίσεις απελευθέρωσης του κλάδου των φορτοεκφορτωτών ξηράς και λιμένος στο πλαίσιο της εξειδίκευσης του Ν.3919/2011. Κατάργηση περιορισμών στη δραστηριοποίηση Ιδιωτικών Γραφείων Ευρέσεως Εργασίας και Εταιριών Προσωρινής Απασχόλησης.
- Η οργάνωση του χρόνου εργασίας στις επιχειρήσεις όλων των κλάδων, στη βάση κλαδικών ή επιχειρησιακών συμβάσεων, θα καταστεί περισσότερο αποτελεσματική με την απόσυρση περιοριστικών ρυθμίσεων.

Παράλληλα, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας σχεδιάζει και υλοποιεί αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Εξ' αυτών οι σημαντικότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες που ξεκίνησαν το 2012 και θα συνεχισθούν το 2013, είναι οι εξής:

- Το εθνικό Σχέδιο Δράσης για την απασχόληση των νέων. Συντονισμός από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας όλων των δράσεων της πολιτείας που επιχορηγούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την απασχόληση των νέων. Μεταξύ των πρώτων δράσεων περιλαμβάνεται προώθηση στην απασχόληση περίπου 70.000 νέων με «επιταγή πρώτης εισόδου στην εργασία» (voucher) και πρόγραμμα νεανικής επιχειρηματικότητας.
- Η προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας. Συντονισμένη ανάπτυξη -σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή- του θεσμού της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε ένα αναξιοποίητο ως σήμερα κοίτασμα απασχόλησης.
- Η μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας. Σταδιακή μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες, ως κίνητρο για την αύξηση της απασχόλησης. Αρχική μείωση κατά 1,1 μονάδες (υπέρ των καταργηθέντων Οργανισμών Εστίας και Κατοικίας) εντός του 2012 και περαιτέρω σταδιακές μειώσεις έως και το 2016. Οι περαιτέρω μειώσεις θα συντελεστούν με δημοσιονομικά ουδέτερο τρόπο, κυρίτερα μέσω της διεύρυνσης της εισφοροσυλλεκτικής βάσης (αναβάθμιση και επέκταση εργοσήμου και σε άλλους –υψηλής εισφοροδιαφυγής- κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, κατάργηση εισφορών υπέρ ΟΑΕΔ που αντιστοιχούν σε αδρανείς ή παροχές που μπορούν να περικοπούν, κ.λπ.).

Οι σημαντικότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες που θα ξεκινήσουν το 2013 είναι οι εξής:

- Οι στοχευμένες δράσεις του ΟΑΕΔ για την ενίσχυση της απασχόλησης, με προγράμματα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και αποτροπής απολύσεων (διατήρηση προσωπικού).
- Η δημιουργία συστήματος για τη λειτουργική συνεργασία και τη διασταύρωση στοιχείων μεταξύ ΣΕΠΕ και ΟΑΕΔ, προκειμένου να εντοπιστούν περιπτώσεις καταχρηστικής λήψης επιδόματος ανεργίας από άτομα που εργάζονται.
- Ο επανασχεδιασμός των προνοιακών πολιτικών στη βάση της ορθολογικής ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού μέσω ενεργητικών πολιτικών και με τη βελτίωση της αποδοτικότητας των προγραμμάτων πρόληψης και ανοικτής φροντίδας.
- Η ενοποίηση των υφιστάμενων εταιριών ΑΕΔΑΚ και ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕ για την καλύτερη αξιοποίηση της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων και του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.
- Η εφαρμογή του συστήματος «Αριάδνη» από 1.1.2013. Πρόκειται για σύστημα έγκυρης αποτύπωσης και δομημένης διάχυσης της ενημέρωσης σχετικά με τις αλλαγές που αφορούν στην οικογενειακή ή δημογραφική κατάσταση των δικαιούχων ασφαλιστικών παροχών και άλλων κοινωνικών μεταβιβάσεων. Με το σύστημα αυτό εξοικονομείται ποσό περίπου 500 εκατ. ευρώ ετησίως από τα ασφαλιστικά ταμεία, καθώς αναστέλλεται τελείως η δυνατότητα δημιουργίας νέας παραβατικότητας, όπως π.χ. συντάξεις αποθανόντων που λαμβάνονται από τους συγγενείς τους, συντάξεις χηρείας και άγαμων θυγατέρων, κλπ. Σε συνδυασμό με διαδικασίες κατασταλτικού εντοπισμού παραβάσεων (απογραφές συνταξιούχων και ηλεκτρονικές διασταυρώσεις), οι οποίες ήδη υλοποιούνται, καταπολεμάται οριστικά η παραβατικότητα στο χώρο της κοινωνικής ασφάλισης.
- Η Κωδικοποίηση – Απλοποίηση Εργατικής Νομοθεσίας. Ενοποίηση σε μοναδικές νομικές ενότητες διάσπαρτων διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, με παράλληλη απλοποίηση των διαδικα-

σιών (χωρίς επιπτώσεις στην προστασία της εργασίας), προκειμένου να επιτευχθεί η άρση των γραφειοκρατικών στρεβλώσεων, η μείωση του κόστους συμμόρφωσης των εργοδοτών, η τόνωση της εγχώριας επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

- Ο ορθολογικός επανασχεδιασμός και η στοχευμένη διατήρηση μέρους των σημαντικών κοινωνικών δραστηριοτήτων των καταργηθέντων Οργανισμών Εργατικής Εστίας και Κατοικίας (κοινωνικός τουρισμός, επιδότηση επιτοκίου στεγαστικών δανείων, κ.λπ.).
- Η δημιουργία -στο πλαίσιο της ΗΔΙΚΑ- του Εθνικού Μητρώου Ασφάλισης και Παρακολούθησης Πληρωμών Συντάξεων (ΕΜΑΠΠΣ) και σταδιακή μετεξέλιξη του σε Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών Συντάξεων (αντίστοιχο της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών Δημοσίου Τομέα). Απλούστευση Διαδικασιών Ασφάλισης - Συντάξεων και ψηφιοποίηση αρχείου φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

8. Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις

Από το 2012 έχει ξεκινήσει η εφαρμογή από την Κυβέρνηση της στρατηγικής οικονομικής πολιτικής, η οποία παράλληλα με την εδραίωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας, επικεντρώνεται στην επανεκκίνηση της πραγματικής οικονομίας. Δομικό συστατικό αυτής της προσπάθειας ανάσχεσης των έντονων υφεσιακών πιέσεων και απελευθέρωσης της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας είναι η προώθηση μιας σειράς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που τα τελευταία χρόνια είτε δεν βρίσκονταν στην ημερήσια διάταξη είτε προωθήθηκαν ημιτελώς. Σ' αυτό το πλαίσιο, έχουν αναληφθεί σχετικές πρωτοβουλίες εντός του 2012, και δρομολογούνται μια σειρά από αντίστοιχες πρωτοβουλίες για το 2013 και έπειτα. Ειδικότερα, ανά πεδίο πολιτικής, ενδεικτικές πρωτοβουλίες για την περίοδο 2012 – 2013 είναι:

Οικονομία, Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Υποδομές, Μεταφορές και Δίκτυα

- Η προώθηση, στο πλαίσιο των διαδικασιών του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), ενός σημαντικού και στοχευμένου προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.
- Η ολοκλήρωση της έκδοσης όλων των κανονιστικών διατάξεων του Ν. 3982/2011, με τον οποίο αντιμετωπίζεται συνολικά το θέμα των κλειστών επαγγελμάτων και της μείωσης της γραφειοκρατίας για την αδειοδότηση επιχειρήσεων.
- Η εισαγωγή ενός σύγχρονου προτύπου επιχειρηματικών πάρκων για την υποστήριξη των εγκατεστημένων επιχειρήσεων.
- Η ολοκλήρωση της αυτοαπογραφής των επιχειρήσεων στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) με αποτέλεσμα τη μείωση του διοικητικού κόστους, και την απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών σύστασης των επιχειρήσεων.
- Η ολοκλήρωση της υλοποίησης του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Προμηθειών, το οποίο επιτρέπει τη διενέργεια ηλεκτρονικών πλειστηριασμών με αποτέλεσμα τη μείωση δαπανών.
- Η ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τη ψηφιακή τηλεόραση, και το εθνικό παρατηρητήριο ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.
- Η ολοκλήρωση της έκδοσης του εθνικού κανονισμού κατανομής ζωνών συχνοτήτων, ενώ αναμένεται εντός του 2013 να ολοκληρωθεί και η απόδοση ψηφιακού μερίσματος στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες.
- Η αναθεώρηση, στο σύνολό τους, των Αγορανομικών Διατάξεων.
- Η ενεργοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών για την πάταξη του παραεμπορίου.
- Η λειτουργία του εθνικού παρατηρητηρίου εμπορίου και του παρατηρητηρίου τιμών.
- Η ολοκλήρωση της εξειδίκευσης του ρυθμιστικού πλαισίου για τη φορολογική και λογιστική μεταχείριση των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών.
- Η απελευθέρωση της αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία της και την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού.
- Η έναρξη της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και ROSCO, ενώ θα ολοκληρωθεί η διαδικασία εξυγίανσης του ΟΣΕ και η ρύθμιση του θέματος των κρατικών ενισχύσεων.

- Η αναδιοργάνωση της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας προκειμένου να διαδραματίσει το νέο σύγχρονο ρόλο της στα πρότυπα των Ευρωπαϊκών ελεγκτικών και Ρυθμιστικών Αρχών αερομεταφορών.
- Η έναρξη της διαδικασίας για την παραχώρηση της λειτουργίας ενός μεγάλου αριθμού περιφερειακών αεροδρομίων σε ιδιώτες μέσω διεθνούς διαγωνισμού από το ΤΑΙΠΕΔ.
- Η απελευθέρωση των οδικών υπεραστικών συγκοινωνιών με τη διαμόρφωση του νέου θεσμικού πλαισίου και τη σταδιακή απελευθέρωση του κλάδου από το δεύτερο εξάμηνο του 2013.
- Η ολοκλήρωση της λειτουργικής συγχώνευσης και εξυγίανσης αστικών συγκοινωνιών του ΟΑΣΑ.
- Η απλοποίηση και βελτίωση του συστήματος διαχείρισης του ΕΣΠΑ με στόχο την επιτάχυνση των διαδικασιών.
- Η αποκέντρωση των διαδικασιών υλοποίησης του ΠΔΕ, ώστε το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να εποπτεύει μόνο συνολικά μεγέθη του ΠΔΕ μέσω της αρχικής έκδοσης των συλλογικών αποφάσεων και τον καθορισμό των ορίων πληρωμών, αφήνοντας της διαχείριση των εσωτερικών μεγεθών στους φορείς εκτέλεσης του ΠΔΕ.

Διοικητική Μεταρρύθμιση και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

- Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης των δομών των Υπουργείων και των εποπτευόμενων φορέων τους βάσει των διατάξεων του άρθρου 35 του Ν. 4024/2011, η οποία θα συνοδεύεται με συγκεκριμένες εκθέσεις για δράσεις αναδιοργάνωσης.
- Η προώθηση των συγχωνύσεων και καταργήσεων φορέων του δημοσίου τομέα με βάση σχετικό κατάλογο που βρίσκεται υπό επεξεργασία.
- Η έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης του προσωπικού, μετά την επεξεργασία των κριτηρίων αξιολόγησης και των απαιτούμενων τεχνικών λεπτομερειών.
- Η ολοκλήρωση της επεξεργασίας και η υποβολή σχεδίου διατάξεων για την κινητικότητα του πλεονάζοντος προσωπικού των Υπουργείων και των εποπτευόμενων τους οργανισμών που συγχωνεύονται ή καταργούνται με στόχο την ενίσχυση της ορθολογικής κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού.
- Οι νέες ρυθμίσεις για το πειθαρχικό δίκαιο των δημοσίων υπαλλήλων, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση της νομιμότητας και η καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς στο δημοσιοϋπαλληλικό σώμα.
- Η έναρξη διάθεσης ψηφιακών πιστοποιητικών που αφορά επαγγελματικές ομάδες, ώστε να έχουν δυνατότητα χρήσης ψηφιακής υπογραφής.
- Η σύσταση νέας διακομματικής επιτροπής για το «ΣΥΖΕΥΞΙΣ Ι», το οποίο είναι ένα έργο που συμβάλλει στην εξοικονόμηση περίπου 150 εκατ. ευρώ ετησίως λόγω της μείωσης των τηλεπικοινωνιακών δαπανών του Δημοσίου μέχρι το 2014.
- Η αναβάθμιση της διαδικτυακής πύλης της δημόσιας διοίκησης «ΕΡΜΗΣ», ώστε να παρέχεται ο μέγιστος δυνατός αριθμός ψηφιακών υπηρεσιών προς τον πολίτη.

Εσωτερική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

- Η δημιουργία Μηχανισμού Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ με στόχο την πιστή εφαρμογή των Προϋπολογισμών των ΟΤΑ, προκειμένου να εντοπίζονται άμεσα δημοσιονομικές αποκλίσεις.
- Η ενίσχυση του συστήματος συλλογής της τοπικής φορολογίας μέσω της ενδυνάμωσης της σημασίας της δημοτικής φορολογικής ενημερότητας και του εκσυγχρονισμού του νομοθετικού πλαισίου των τοπικών φόρων και τελών προκειμένου να καταστεί περισσότερο λειτουργικό και διαφανές.
- Η λειτουργία της Ενιαίας Αναθέτουσας Αρχής ανά δήμο, ώστε, σε συνδυασμό με τη χρήση νέων τεχνολογιών, να καταστεί εφικτός ο κεντρικός σχεδιασμός και η παρακολούθηση των προμηθειών ανά ΟΤΑ.
- Η επανεξέταση αρμοδιοτήτων και η απλοποίηση της λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ώστε να διευθετηθούν δυσλειτουργίες και αλληλοεπικαλύψεις που προέκυψαν σε σημεία με τον Ν.3852/2010.

Εξωτερική Πολιτική

- Η δρομολόγηση κατάργησης έξι Διπλωματικών και δύο Προξενικών Αρχών εντός του πρώτου τριμήνου του έτους 2013 με σημαντικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα.
- Η αξιολόγηση των οργανικών μονάδων του Υπουργείου Εξωτερικών και η ενσωμάτωσή τους στο νέο οργανόγραμμα σύμφωνα με τις αρχές της διοικητικής μεταρρύθμισης.

Εθνική Άμυνα

- Η απενεργοποίηση μονάδων, καθώς και στρατοπέδων, μέσω της μετεγκατάστασης και σύμπτυξης μονάδων.
- Η κατάργηση κέντρων εκπαίδευσης νεοσυλλέκτων και η δημιουργία «διακλαδικών» κέντρων όπου θα πραγματοποιείται η βασική εκπαίδευση των οπλιτών θητείας και των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.
- Η μείωση κατά 10% των Ανωτάτων Αξιωματικών των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, η οποία έχει αντίκτυπο και στην υπόλοιπη πυραμίδα του στρατεύματος, αλλά και η περαιτέρω μείωση των εισακτέων των Στρατιωτικών Σχολών κατά 30% σε βάθος διετίας (2013-2014).
- Η μηχανοργάνωση και η εισαγωγή καινοτόμων τεχνολογιών στην καθημερινή λειτουργία των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως η εισαγωγή του διπλογραφικού συστήματος μηχανογραφημένης λογιστικής παρακολούθησης.
- Η αναδιάρθρωση των αρμόδιων διευθύνσεων προμηθειών του ΥΠΕΘΑ με απώτερο στόχο τη διενέργεια συγκεντρωτικών προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών με ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς - δημοπρασίες (διαγωνισμούς) για επίτευξη συμφερότερων τιμών και διαφάνειας.
- Η εξυπηρέτηση του μεγαλύτερου δυνατού εύρους αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων με ίδια μέσα, μέσω της αξιοποίησης των στρατιωτικών εργοστασίων (inhouse) και του εξειδικευμένου προσωπικού σε τομείς όπως η συντήρηση οχημάτων, η προμήθεια ειδών ρουχισμού, η παρασκευή φαρμάκων κ.λπ.
- Η ενοποίηση των Ταμείων διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας του ΥΠΕΘΑ (ΤΕΘΑ, ΤΕΣ, ΤΑΑ) με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό και την αξιοποίηση αυτής.

Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

- Οι συγχωνεύσεις τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ χωρίς μείωση του αριθμού των εισερχόμενων φοιτητών.
- Η περικοπή του κόστους των βιβλίων των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς τα βιβλία θα χρεώνονται στους γονείς των μαθητών για το σχολικό έτος με υποχρέωση επιστροφής ή αλλιώς πληρωμής για όσα δεν επιστραφούν.
- Η δομική αναθεώρηση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με στόχο την περικοπή του μισθολογικού κόστους των αναπληρωτών καθηγητών με τη βέλτιστη αξιοποίηση των μόνιμων εκπαιδευτικών και την ορθολογικότερη κατανομή τους στις οργανικές θέσεις.
- Ο εξορθολογισμός του μισθολογικού κόστους του μη μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού της Ανώτατης Εκπαίδευσης από την μείωση του αριθμού των τμημάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- Η μείωση της κρατικής επιχορήγησης στους κρατικούς και μη κρατικούς φορείς, όπως Ομοσπονδίες, Αθλητικά Κέντρα, Θέατρα, Μουσεία, Φεστιβάλ, καθώς η δαπάνη μισθοδοσίας προσωπικού θα καλύπτεται από κρατική επιχορήγηση, ενώ οι μη λειτουργικές δαπάνες θα καλύπτονται από άλλες προσόδους των ιδίων των φορέων.
- Οι συγχωνεύσεις σχολικών μονάδων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή

- Η συγχώνευση φορέων διαχείρισης 28 προστατευόμενων περιοχών με στόχο το διοικητικό εξορθολογισμό και την εξοικονόμηση πόρων.

- Η διαμόρφωση της Τιμολογιακής Πολιτικής για τις διάφορες χρήσεις υδάτων σύμφωνα με την κοινοτική και την εθνική νομοθεσία.
- Η θεσμοθέτηση Εθνικού Μητρώου Προστατευόμενων Περιοχών (Συναρμοδιότητα με ΥΠΑΑΤ).
- Η κατάρτιση του κανονιστικού πλαισίου για την προώθηση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού σε κτίρια.
- Οι νομοθετικές ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποθέσεων μορφής έκτασης που αφορούν μεγάλες επενδύσεις και εκκρεμούν ενώπιον των επιτροπών επίλυσης δασικών αμφισβητήσεων.
- Η ολοκλήρωση της σύνταξης του σχεδίου νόμου για τους δασικούς συν/σμούς εργασίας που θα εξυγιάνει το σύστημα παραγωγής και εμπορίας δασικών προϊόντων.
- Η χρηματοδότηση των περιφερειακών δασικών υπηρεσιών για την επικαιροποίηση παλαιών θεωρημένων δασικών χαρτών και την κατάρτιση νέων ώστε να προβούν στην συνέχεια στην ανάρτηση και κύρωσή τους.
- Η ανάρτηση δασικών χαρτών σε Αττική, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη, Δράμα, ενώ αναμένεται μέχρι τέλους του 2012 να γίνουν αναρτήσεις στις περισσότερες διευθύνσεις δασών των νομών της χώρας.
- Η τροπολογία για τις αμοιβές των ενεργειακών επιθεωρητών και την απελευθέρωση του επαγγέλματος, με την αποδέσμευσή τους από τη λογική των «νόμιμων αμοιβών» των μηχανικών μέσω του σχετικού συστήματος του ΤΕΕ.
- Η προετοιμασία της νέας ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης για το διοικητικό σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.
- Ο εθνικός σχεδιασμός ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων.
- Η συγκρότηση Εθνικής Επιτροπής για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες.
- Η εναρμόνιση Γραφείου Εποπτείας της Αειφορίας των Βιοκαυσίμων και Βιορευστών.
- Η εξειδίκευση πρώτων υλών και ο καθορισμός διαδικασίας πιστοποίησης των ποσοτήτων τους, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Ν. 4062/2012.
- Η έκδοση απόφασης σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων και της μεθοδολογίας για την ετήσια κατανομή των βιοκαυσίμων.
- Η οργάνωση της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρίας Υδρογονανθράκων.

Υγεία

- Η διοικητική διασύνδεση νοσοκομείων με στόχο τη μείωση του διοικητικού κόστους μέσω οικονομικών κλίμακας αλλά και της αποδοτικότερης διαχείρισης των συντελεστών τους.
- Η συνένωση νοσοκομείων και κλινικών ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα του συστήματος στις μονάδες στις οποίες παρατηρείται χαμηλή πληρότητα και υπάρχουν ελλείψεις προσωπικού. Παράλληλα αναθεωρείται το σύνολο του χάρτη υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) τόσο σε δευτεροβάθμιο όσο και σε πρωτοβάθμιο επίπεδο.
- Η αναδιοργάνωση του συστήματος προμηθειών και η αποδοτικότερη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας. Προωθώντας κεντρικές προμήθειες μέσω της ΕΠΥ και των ΥΠΕ μειώνονται σημαντικά οι δαπάνες προμήθειας υλικών – φαρμάκων και υπηρεσιών και εξασφαλίζεται πλήρης διαφάνεια.
- Η αναθεώρηση του συστήματος ΚΕΝ, ώστε να αυξηθεί η αξιοπιστία και η αντικειμενικότητά του καθώς επίσης και η σταδιακή εφαρμογή συστήματος προπληρωμής και κλειστών προϋπολογισμών.
- Η πλήρης εφαρμογή του συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης και η αξιοποίηση των δεδομένων με στόχο τον έλεγχο της κατευθυνόμενης συνταγογράφησης. Παράλληλα προωθείται η αναβάθμιση της εφαρμογής e-diagnosis και η ενσωμάτωσή της στην πλατφόρμα της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης.
- Η υλοποίηση της ηλεκτρονικής κάρτας υγείας και του ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου.
- Η αύξηση της διείσδυσης των γενοσήμων φαρμάκων στα νοσοκομεία του ΕΣΥ και στην πρωτοβάθμια φαρμακευτική αγωγή.
- Ο εκσυγχρονισμός του ΕΚΑΒ με μία σειρά από δράσεις όπως η επιτάχυνση της υλοποίησης του προγράμματος προμηθειών νέων ασθενοφόρων και ανανέωσης στόλου, η κατάρτιση νέας οργα-

νωτικής διάρθρωσης και διασύνδεσης της με το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας (ΕΚΕΠΥ), η ανάπτυξη ενός συστήματος διαχείρισης κρίσεων και διασύνδεση του με το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ).

- Ο εξορθολογισμός λειτουργίας του ΕΟΠΥΥ με στόχο την οικονομική του εξυγίανση και την κάλυψη των αναγκών υγείας των ασφαλισμένων ευθύνης του. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται η ένταξη του συνόλου των ασφαλιστικών ταμείων στον ΕΟΠΥΥ, η αναδιοργάνωση της λειτουργίας του, η βελτίωση της οικονομικής λειτουργίας του οργανισμού, η ανάπτυξη μηχανισμού είσπραξης νοσηλίων πολιτών της αλλοδαπής, η αναθεώρηση παροχών προς ασφαλισμένους και η ενίσχυση του ελεγκτικού ρόλου του οργανισμού.
- Η ανάπτυξη υπηρεσιών ψυχικής υγείας μέσα στις υπηρεσίες γενικής υγείας του ΕΣΥ, όπως είναι τα Κέντρα Υγείας, τα πολύ-ιατρεία του ΕΟΠΥΥ και τα γενικά νοσοκομεία.
- Η αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών για τη διαχείριση των αποβλήτων των νοσοκομείων.

Δικαιοσύνη

- Ο εκσυγχρονισμός του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα περί δικηγόρων και του Ποινικού Κώδικα.
- Η τροποποίηση διατάξεων του Οικογενειακού Δικαίου και του Αστικού Κώδικα.
- Η εφαρμογή του θεσμού της διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.
- Η αναθεώρηση του Σωφρονιστικού Κώδικα.

Τουριστική Πολιτική

- Η απλοποίηση και επίσπευση της αδειοδοτικής διαδικασίας για τις τουριστικές επενδύσεις με την σύσταση της Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων.
- Η απλούστευση των διαδικασιών και η μείωση του χρόνου επιμόρφωσης για το επάγγελμα του ξεναγού σύμφωνα με την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 3919/2011, όπως ισχύει.
- Η κατάργηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου «Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΤΕΚ)» και η συγχώνευση εκπαιδευτικών μονάδων στο Υπουργείο Τουρισμού.

Ναυτιλιακή Πολιτική

- Η επεξεργασία ενός νέου οργανωτικού μοντέλου ακτοπλοΐας με στόχο την ορθολογικότερη διαχείριση του δικτύου και των δημοσίων πόρων που επενδύονται στις συμβάσεις ανάθεσης δημοσίας υπηρεσίας. Παράλληλα προωθείται ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου.
- Η διοικητική και λειτουργική αναδιοργάνωση της Πλοηγικής Υπηρεσίας. Για το σκοπό αυτό έχει συγκροτηθεί ομάδα εργασίας (06.03.2012) με στόχο την επεξεργασία και την υποβολή προτάσεων αναδιοργάνωσης, με σχεδιασμό ολοκλήρωσης εντός του έτους 2013.
- Η αναβάθμιση και αναδιοργάνωση της ναυτικής εκπαίδευσης σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς εταίρους.
- Ο επανακαθορισμός των χερσαίων ζωνών που έχουν παραχωρηθεί στους λιμένες.
- Η οργανωτική αναμόρφωση του Ελληνικού Λιμενικού Συστήματος ώστε οι φορείς διαχείρισης των λιμενικών εγκαταστάσεων να αποκτήσουν ευέλικτη και αποτελεσματική διοικητική λειτουργία, υιοθετώντας σύγχρονες μεθόδους, με εξωστρέφεια και αναπτυξιακό προσανατολισμό προς όφελος της εθνικής οικονομίας. Η εν λόγω διοικητική αναδιοργάνωση σχεδιάζεται σε συνάφεια με την εθνική στρατηγική λιμένων.

Αγροτική Ανάπτυξη

- Η έκδοση νέου οργανογράμματος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), καθώς και των εποπτευόμενων οργανισμών μετά την μεταφορά των αρμοδιοτήτων του ΕΦΕΤ και της Αλιείας. Από το νέο οργανόγραμμα και την μείωση της αλληλοεπικάλυψης των αρμοδιοτήτων θα προκύψει σημαντικό οικονομικό όφελος για το ΥΠΑΑΤ.

- Η ενίσχυση της συμβολής της έρευνας και της καινοτομίας των Ινστιτούτων και Ιδρυμάτων του ΥΠΑΑΤ σε συνεργασία με παραγωγικούς φορείς (ομάδες παραγωγών, διεπαγγελματικές οργανώσεις, εξαγωγείς) ώστε η μη πλήρως αξιοποιούμενη υποδομή να χρησιμοποιηθεί με νέο ευέλικτο πλαίσιο για την προώθηση της ανάπτυξης της υπαίθρου και των εξαγωγών.
- Η μεταφορά όλων των υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και των εποπτευόμενων οργανισμών στο νέο βιοκλιματικό κτίριο «Κεράνης» στην περιοχή του Ρέντη, από την οποία θα προκύψει σημαντική εξοικονόμηση με τον μηδενισμό των ενοικίων που καταβάλλουν σήμερα τόσο το ΥΠΑΑΤ όσο και οι εποπτευόμενοι Οργανισμοί.
- Η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος και της συνέργειας που θα αναπτυχθεί σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο όσον αφορά την πιστοποίηση μιας σειράς διαδικασιών, την εκπαίδευση για την παραγωγή και την ασφάλεια τροφίμων καθώς και την αξιοποίηση πόρων από την περιουσία του ΥΠΑΑΤ (βασικό πολλαπλασιαστικό υλικό κ.λπ).

Πολιτική που άπτεται του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης

- Ο εκσυγχρονισμός και ο επαναπροσδιορισμός του ρόλου του επανασυσταθέντος Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, με την έκδοση νέου Οργανισμού, όπου προωθείται η μείωση των υπαρχουσών Διευθύνσεων και Τμημάτων τουλάχιστον κατά ποσοστό 30%. Ο έντονος αναπτυξιακός χαρακτήρας του νέου Οργανογράμματος θα αξιοποιήσει στο μέγιστο τους 110 υπηρετούντες σήμερα υπαλλήλους.
- Η ολοκλήρωση της υπογραφής σχετικής ΚΥΑ με τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για τη συγκρότηση μικτών κλιμακίων ελέγχου για θέματα εποπτείας βιομηχανικών προϊόντων στη Μακεδονία και τη Θράκη από υπαλλήλους του Υπουργείου έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η πραγματοποίηση ελέγχων στην αγορά και τη βιομηχανία.
- Η προώθηση της ένταξης – ενσωμάτωσης του Κέντρου Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚΕΔΑΚ) και της Αλεξάνδρειας Ζώνης Καινοτομίας (ΑΖΚ) στο Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης.
- Η επανενεργοποίηση του κωδικού 5161 "Δαπάνες εθνικού σκοπού" και μετονομασία σε "Δαπάνες εθνικού και αναπτυξιακού σκοπού» ώστε να υπάρξει ενίσχυση συγκεκριμένων δράσεων σε ευαίσθητες περιοχές της Μακεδονίας και της Θράκης.
- Ο συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων της Βόρειας Ελλάδας σε θέματα πολιτικής προστασίας με στόχο τη βέλτιστη δυνατή λειτουργία του Κράτους σε περιόδους κρίσης.

9. Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Προκειμένου η Ελληνική οικονομία να ακολουθήσει τροχιά ανάκαμψης και να εξέλθει από τη βαθιά και παρατεταμένη ύφεση στην οποία έχει περιέλθει, εφαρμόζονται μια σειρά από αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, άρρηκτα συνδεδεμένες με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω. Ενδεικτικές πρωτοβουλίες και δράσεις με στόχο την ανάταξη της οικονομίας και την επιστροφή της σε τροχιά ανάπτυξης, ανά πεδίο πολιτικής, για την περίοδο 2012–2013, είναι οι εξής:

Οικονομία, Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Υποδομές, Μεταφορές και Δίκτυα

- Η ενεργοποίηση των προγραμμάτων και η αναθεώρηση του ΕΣΠΑ (βρίσκεται σε εξέλιξη) προκειμένου να επαναπροσδιοριστεί η στόχευση σε δράσεις που αποσκοπούν στην άμεση θεραπεία προβλημάτων που παρουσιάζονται στην πραγματική οικονομία ή συμβάλλουν στην ανάπτυξη θέσεων εργασίας. Έχει ολοκληρωθεί ως προς το στάδιο της υποβολής σχεδόν για όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα στην ΕΕ και επίκειται η έγκρισή τους έως το τέλος του 2012.
- Η αναμόρφωση προγραμμάτων του ΕΤΕΑΝ και η ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για τόνωση της ρευστότητας και ενίσχυση της οικονομίας. Η δράση του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων αφορά στην βελτίωση και προσαρμογή της λειτουργίας των εργαλείων αυτών στις πραγματικές σημερινές συνθήκες της οικονομίας που

απέχουν από τις συνθήκες υπό τις οποίες ιδρύθηκαν. Οι διαπραγματεύσεις γίνονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αλλά και το εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

- Η υλοποίηση και παρακολούθηση των 181 έργων προτεραιότητας προϋπολογισμού 11,5 δισ. ευρώ, που έχουν επιλεγεί ως παρεμβάσεις ιδιαίτερης σημασίας για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά την λειτουργία τους.
- Η υλοποίηση των μεγάλων έργων που περιλαμβάνουν τις επεκτάσεις ΜΕΤΡΟ, ΤΡΑΜ και Προαστιακού, την αναβάθμιση των σιδηροδρομικών γραμμών, τα λιμάνια, τους οδικούς άξονες και την αναβάθμιση του αερολιμένα «Μακεδονία».
- Η ενεργοποίηση των συμφωνιών και η δημιουργία ταμείων σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Η διάθεση προγραμμάτων κρατικών ενισχύσεων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας, της καινοτομίας και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Η εφαρμογή του τροποποιημένου επενδυτικού νόμου, με στόχο την απλοποίηση και την επιτάχυνση των διαδικασιών, ιδιαίτερα για τις στρατηγικές επενδύσεις.
- Η ανάπτυξη νέων δικτυακών υποδομών νέας γενιάς, η υλοποίηση δικτύου ψηφιακής μετάδοσης, η αδειοδότηση παρόχων δικτύου για ψηφιακή τηλεόραση, και νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για παροχή υπηρεσιών VDSL.
- Η συνέχιση των δράσεων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Εξαγωγών με στόχο την εναρμόνιση και προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου στο ευρωπαϊκό, την απλοποίηση και εξορθολογισμό των εξαγωγικών διαδικασιών, τη μείωση του χρόνου και του κόστους διεκπεραίωσης όλων των διαδικασιών και των εγγράφων εξαγωγής και τη βελτίωση της θέσης της χώρας στην κατάταξη με βάση τους δείκτες της Παγκόσμιας Τράπεζας.
- Η επανέναρξη των μεγάλων οδικών έργων αυτοκινητοδρόμων με σύμβαση παραχώρησης (Αιγαίου, Κεντρικής Ελλάδας, Ολυμπία Οδός και Ιόνια Οδός).
- Η συνέχιση και ολοκλήρωση των έργων ΣΔΙΤ που παρουσιάζουν υψηλή αναγκαιότητα, αναπτυξιακή προοπτική και κοινωνική αξία, σε τομείς όπως διαχείριση απορριμμάτων, τεχνολογία πληροφορικής και επικοινωνιών, αξιοποίηση δημόσιας και δημοτικής περιουσίας. Ενεργοποιείται, παράλληλα με τους ιδιωτικούς πόρους, η αξιοποίηση κοινοτικών πόρων καθώς και η συνέχιση της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Εσωτερική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

- Η εφαρμογή προγράμματος Οικονομικής και Λειτουργικής Επάρκειας και Αυτοδυναμίας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Προκειμένου να καταστεί αυτό εφικτό το αρμόδιο Υπουργείο προβαίνει στις απαραίτητες θεσμικές παρεμβάσεις και στις ενέργειες για την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων. Παρεμβάσεις όπως:
 - Η αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας για ίδιους λόγους.
 - Η βελτίωση νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας των Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων.
 - Η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
 - Οι βιοκλιματικές αναβαθμίσεις ανοικτών δημόσιων χώρων.

Εθνική Άμυνα

- Η ένταξη νέων προγραμμάτων προς χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ και άλλες πηγές χρηματοδότησης, με σκοπό τη μέγιστη δυνατή απορρόφηση σχετικών κονδυλίων, καθώς και η επιτάχυνση της απορρόφησης πιστώσεων για τα υφιστάμενα προγράμματα.
- Η μελέτη για την παραχώρηση και εν συνεχεία αξιοποίηση ανενεργών στρατοπέδων και στρατιωτικών εγκαταστάσεων.
- Η επιδίωξη του μέγιστου δυνατού οφέλους από τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς, όπως η συμμετοχή μας σε προγράμματα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, που στις περισσότερες των περιπτώσεων συμβάλλουν σε αυξημένη για τη χώρα μας βιομηχανική επιστροφή (αναθέσεις

ερευνών, μελετών, κατασκευών κλπ σε φορείς και επιχειρήσεις ελληνικού ενδιαφέροντος) και στην απόκτηση υψηλού επιπέδου τεχνογνωσίας.

- Η συμμετοχή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας σε Ευρωπαϊκά επιχειρησιακά προγράμματα με αντικείμενο τις δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και ανάπτυξης φιλικής προς αυτό, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η αποτελεσματική διαχείριση απορριμμάτων και η ενεργειακή διαχείριση κτιρίων.
- Η ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή ηλεκτρονικής πλατφόρμας αξιοποίησης ανενεργού-άχρηστου υλικού μέσω διενέργειας ηλεκτρονικών δημοπρασιών-διαγωνισμών.

Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή

- Η υιοθέτηση στοχευμένων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αστικής ανάπτυξης με έμφαση στην υλοποίηση έργων με χαρακτηριστικά παρέμβασης ολοκληρωμένου χαρακτήρα όπως αστικές υποδομές συμπεριλαμβανομένων των έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και ενεργειακής διαχείρισης, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, περιβαλλοντικές αναπλάσεις, αύξηση πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων, έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, έργα επαναξιοποίησης εγκαταλειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων κ.λπ.
- Η εφαρμογή δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς (εξοικονόμηση σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια με τη χρήση νέων τεχνολογιών όπως φωτοβολταϊκά).
- Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολική ενέργεια, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία, βιοκαύσιμα από γεωργικά απόβλητα κλπ).
- Η βιώσιμη διαχείριση των αστικών υγρών και στερεών αποβλήτων με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
- Τα έργα προστασίας υδάτινων πόρων, έργα εξοικονόμησης νερού μέσω της ανακύκλωσης του χρησιμοποιημένου νερού, παραγωγή νερού μέσω της αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.
- Η υιοθέτηση νέας νομοθεσίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης (απλούστευση διαδικασιών, σύντμηση χρόνων, δημιουργία φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος).
- Ο σχεδιασμός ενός συστήματος απογραφής εκπομπών του θερμοκηπίου από δάση και δασικές εκτάσεις, το οποίο εμπεριέχει όλα τα στοιχεία μια εθνικής απογραφής δασών.
- Η αξιολόγηση του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Η αναθεώρηση και εξειδίκευση των 12 Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Η θέσπιση συστήματος ταχείας Χωρικής/Πολεοδομικής Μεταρρύθμισης.
- Η τροποποίηση Νομοθεσίας σχετικά με τους Οικοδομικούς Συνεταιρισμούς και την Ιδιωτική Πολεοδόμηση, περί Χρήσεων Γης και «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις».
- Η κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης λειψυδρίας και ξηρασίας.
- Η σύσταση μητρώου μονίμων ενεργειακών επιθεωρητών, με εξετάσεις και με έναν αριθμό επιθεωρητών που εκτιμάται ότι θα είναι υπερδιπλάσιος από αυτόν των προσωρινών που υφίσταται σήμερα.
- Η αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την ελεγκτική λειτουργία σε θέματα περιβάλλοντος, ενέργειας, δόμησης και μεταλλευτικής δραστηριότητας, εισάγοντας νέους δείκτες, κριτήρια, θεσμούς, προτεραιότητες και στοχεύσεις στο έργο αυτό, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Η διεξαγωγή Δημόσιου Διεθνή Διαγωνισμού για την εκμίσθωση του δικαιώματος έρευνας γεωθερμικού δυναμικού τεσσάρων δημόσιων μεταλλευτικών χώρων.
- Η καταγραφή Δημόσιων Μεταλλευτικών Χώρων προς αξιοποίηση.
- Η διεξαγωγή Διεθνή Διαγωνισμού για την Εκμίσθωση του Δημόσιου Μεταλλευτικού Χώρου Κιλκίς.
- Η προώθηση της επένδυσης της «Ελληνικός Χρυσός» στη Χαλκιδική.
- Η προώθηση της επένδυσης αξιοποίησης των δημόσιων μεταλλευτικών χώρων λευκολίθου της Χαλκιδικής.

- Η προώθηση της συνέχισης αξιοποίησης των δημόσιων μεταλλευτικών χώρων σιδηρονικελιούχων λατεριτών της Ελλάδας.
- Η ίδρυση τριών νέων Εταρειών Παροχής Αερίου στις γεωγραφικές περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Η προκήρυξη Διεθνούς Δημόσιας Ανοικτής Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για παραχώρηση δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στις θαλάσσιες περιοχές «Πατραϊκός Κόλπος (Δυτικά)» και «Κατάκολο» και στη χερσαία περιοχή «Ιωάννινα».
- Η προκήρυξη Διεθνούς Δημόσιας Ανοικτής Πρόσκλησης, για συμμετοχή σε σεισμικές ερευνητικές εργασίες απόκτησης δεδομένων μη αποκλειστικής χρήσης εντός της θαλάσσιας ζώνης στη Δυτική και Νότια Ελλάδα.
- Η δημιουργία Συστήματος Διαχείρισης Στοιχείων και Πληροφοριών για την αναλυτική παρακολούθηση της παραγωγής, διύλισης, αποθήκευσης, εισαγωγής, εξαγωγής και διακίνησης αργού πετρελαίου, ημικατεργασμένων και πετρελαιοειδών προϊόντων.

Υγεία

- Η διασφάλιση Διασυνοριακής Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και η ανάπτυξη Ιατρικού Τουρισμού. Προκειμένου να επιτευχθεί η συγκεκριμένη δράση υλοποιούνται τα κάτωθι:
 - Εναρμόνιση με την Κοινοτική Οδηγία περί διασυνοριακής περίθαλψης.
 - Δημιουργία σημείου επαφής για την εξυπηρέτηση των ασθενών.
 - Ανάπτυξη ιατρικού φακέλου ασθενή και πιστοποίηση των διαδικασιών και εντύπων διακίνησης ασθενών.
 - Σχεδιασμός Στρατηγικής Τουρισμού Υγείας σε συνεργασία με το Υπουργείο Τουρισμού.
- Η αποτελεσματική διαχείριση πόρων του ΕΣΠΑ ως μέσω εφαρμογής πολιτικής και ανάπτυξης η οποία θα επιτευχθεί μέσω του επανελέγχου των ενταγμένων έργων χωρίς απορροφητικότητα, της επίσπευσης ενεργειών για την απορρόφηση πόρων και του εκσυγχρονισμού των υποδομών του ΕΣΥ.
- Η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Προκειμένου να επιτευχθεί η δράση αυτή δρομολογείται η καταγραφή, κωδικοποίηση και αποτίμηση της περιουσίας καθώς και ο προσδιορισμός των στόχων αξιοποίησης.
- Η επένδυση στην Έρευνα και την Τεχνολογία. Προκειμένου να επιτευχθεί η δράση αυτή θα πραγματοποιηθεί η σχετική εκτίμηση αναγκών ιατρικής τεχνολογίας. Επίσης θα γίνει αξιολόγηση νέων καινοτόμων φαρμάκων καθώς και εισαγωγή νέων και καινοτόμων ιατρικών και διαγνωστικών πράξεων στη βάση της αξιολόγησης κόστους.
- Η προώθηση διακρατικής συνεργασίας σε θέματα υγείας μέσω της:
 - Συνεργασίας για την ανάδειξη και προώθηση μεταρρυθμίσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
 - Προώθησης δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών υγείας σε χώρες στόχους.
 - Επίλυσης θεμάτων μετακίνησης ασθενών για παροχή θεραπείας υγείας.
 - Ενίσχυσης της εικόνας των Ελληνικών επιχειρήσεων του κλάδου υγείας στο εξωτερικό.

Δικαιοσύνη

- Η εφαρμογή σχεδίου δράσης για τη μείωση της καθυστέρησης των εκκρεμών μη φορολογικών υποθέσεων στα Δικαστήρια.
- Το ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για τη Διοικητική Δικαιοσύνη.

Τουριστική Πολιτική

- Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα οποία περιλαμβάνουν:
 - Την Πράξη «Πράσινο Τουρισμός» με κεντρικό στόχο την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων των επιλέξιμων επιχειρήσεων, την εξοικονόμηση ενέργειας, τη σωστή και υπεύθυνη διαχείριση του ύδατος και των απορριμμάτων και την υλοποίηση διαδικασιών που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον ενώ παράλληλα προωθούν την ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων σε περιβαλλοντικά θέματα.

- Τον Εναλλακτικό Τουρισμό όπου αφορά στην υλοποίηση επενδύσεων στον τομέα του Τουρισμού από υφιστάμενες τουριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ή προτίθενται να δραστηριοποιηθούν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Η παραχώρηση και εκμίσθωση σε ιδιωτικό επιχειρηματικό σχήμα τουριστικών λιμένων.
- Η αναμόρφωση του ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τον τουρισμό.
- Η επεξεργασία του θεσμικού πλαισίου για τις ειδικές μορφές τουρισμού, όπως ο θαλάσσιος τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο ιαματικός τουρισμός κλπ.

Ναυτιλιακή Πολιτική

- Η ενίσχυση του εθνικού νηολογίου και της απασχόλησης. Σχεδιάζονται μέτρα για την ενθάρρυνση της ένταξης πλοίων στο Ελληνικό Νηολόγιο, την προσέλκυση νέων στο ναυτικό επάγγελμα, την άμβλυνση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στη ναυτική εργασία, καθώς και τη θέσπιση κινήτρων για την επένδυση ναυτιλιακών κεφαλαίων στη ναυτιλία και την ανάπτυξη πλέγματος συμπληρωματικών προς τη ναυτιλία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Η ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού. Βρίσκεται υπό εξέλιξη η κατάρτιση - σε συνεργασία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου με το Υπουργείο Τουρισμού - σχεδίου νόμου για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού, το οποίο αφορά σε όλο το πλέγμα δραστηριοτήτων. Επίσης, αποσκοπεί μεταξύ άλλων στην δίκαιη και ενιαία ρύθμιση όλων των θεμάτων, που απασχολούν τον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού, με τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας και εναρμόνισής της με τις σύγχρονες πρακτικές και τις κοινοτικές διατάξεις, στην επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας στον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού και των συναφών επαγγελμάτων, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (πληρώματα, συντηρητές, ναυπηγεία κλπ.) και στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας στις τοπικές κοινωνίες και στην προσέλκυση ιδιωτικών και επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, αλλοδαπών συμφερόντων, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον νησιωτικό κοινωνικό ιστό και τις τοπικές οικονομίες.
- Η ενδυνάμωση των πολιτικών για τα νησιά με:
 - Την εξασφάλιση ακτοπλοϊκής σύνδεσης των νησιών με βελτιστοποίηση της χρηματοδότησης αγόνων γραμμών και σχεδιασμού του συνολικού δικτύου μεταφορών.
 - Την εξασφάλιση επάρκειας υδάτινων πόρων σε άνυδρα νησιά με κατασκευή έργων αφαλατώσεων και μεταφοράς νερού.
- Η Εθνική Στρατηγική του έτους 2012 για τους λιμένες εκτείνεται σε ορίζοντα πενταετίας. Στόχοι της είναι η ένταξη των λιμένων στα διεθνή και Ευρωπαϊκά δίκτυα εφοδιασμού και μεταφορών με έμφαση στην ανάπτυξη δικτύων συνδυασμένων μεταφορών και, ταυτόχρονα, η τόνωση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης με την αποδοτική χρήση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Αγροτική Ανάπτυξη

- Η εντατικοποίηση της απορρόφησης των πόρων για επενδύσεις από τα επιχειρησιακά προγράμματα, της Αγροτικής Ανάπτυξης και της Αλιείας, με στόχο τη συνολική δημόσια δαπάνη να αυξηθεί και να ανέλθει συνολικά σε 580 εκατ. ευρώ. Έμφαση θα δοθεί στην ενεργοποίηση των Σχεδίων Βελτίωσης όσον αφορά τους αγρότες καθώς επίσης και τις επενδύσεις στο δευτερογενή τομέα (μεταποίηση, εμπορία) στην Αγροτική Ανάπτυξη και στην Αλιεία.
- Η απλοποίηση των διαδικασιών εξαγωγής σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (single window) για δυο Ελληνικά προϊόντα – τη φέτα και το ροδάκινο – ώστε να μειωθεί το κόστος εξαγωγής, να απλοποιηθούν οι διαδικασίες και να αποφευχθεί η κατασπατάληση χρόνου στην εξαγωγική διαδικασία κυρίως από τους μικρούς και μεσαίους εξαγωγείς που δεν διαθέτουν πλεονάζουσα υποδομή.
- Η εφαρμογή της ψηφιακής τεχνολογίας (e-Υπαατ) στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τόσο για την δικτυακή πρόσβαση των πολιτών αλλά και των δικαιούχων για την καταβολή των ενισχύσεων. Συγκεκριμένα από το πρόγραμμα της Ψηφιακής Σύγκλισης θα υλοποιηθούν τρία έργα που έχουν εγκριθεί:

- e-Υπαατ – Υπηρεσίες για τους πολίτες και δικαιούχους ενισχύσεων με ψηφιακές εφαρμογές από το Υπουργείο και τους εποπτευόμενους οργανισμούς, ύψους 12,7 εκατ. ευρώ.
- Κάλυψη των «λευκών περιοχών» δηλαδή περιοχών στις ορεινές – μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές της χώρας που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του. Το έργο αφορά σε δαπάνη ύψους 61 εκατ. ευρώ.
- Ψηφιακό Γεωργικό «Κτηματολόγιο». Αγορά νέων ψηφιακών εικόνων για την ανανέωση του χαρτογραφικού υποβάθρου της χώρας προκειμένου να ικανοποιήσει η χώρα την κοινοτική υποχρέωση για την ψηφιοποίηση των 6,5 εκατ. αγροτεμαχίων που δηλώνονται από τους αγρότες-δικαιούχους ενισχύσεων καθώς και το πρόγραμμα «Action Plan» για τους βοσκοτόπους. Το υπόβαθρο αυτό προβλέπεται να δοθεί για χρήση τόσο στο Κτηματολόγιο όσο και στις δασικές υπηρεσίες. Το έργο είναι ύψους 4,2 εκατ. ευρώ.
- Η εφαρμογή ειδικού τομεακού προγράμματος για την κτηνοτροφία προκειμένου η χώρα να μειώσει την εξάρτηση από τις μεγάλες εισαγωγές ζωικών προϊόντων που επιβαρύνουν το εμπορικό ισοζύγιο. Το ύψος του προγράμματος εκτιμάται σε 120 εκατ. ευρώ.
- Η απρόσκοπτη συνέχιση της χρηματοδότησης της παραγωγικής διαδικασίας του πρωτογενούς τομέα τόσο μέσα από τα νέα τραπεζικά ιδρύματα όσο και με την έγκαιρη και προγραμματισμένη καταβολή ενισχύσεων και αποζημιώσεων ύψους 2,8 δισ. ευρώ ετησίως.

Πολιτική που άπτεται του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης

- Η κατάθεση σχεδίου Νόμου για την συγχώνευση ΔΕΘ – HELLEXPO – ΟΠΕ, από την οποία αναμένεται αποτελεσματικότερη λειτουργία αυτών και μείωση των λειτουργικών εξόδων.
- Η ολοκλήρωση της μεταφοράς των αρμοδιοτήτων της Επιχειρησιακής Μονάδας Ανάπτυξης (ΕΜΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ύστερα από την κατάργησή της) σε Υπηρεσία του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης με στόχο ο νέος αναπτυξιακός νόμος να παρακολουθείται από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου.
- Η κατάρτιση Προεδρικού Διατάγματος, ύστερα από την σχετική εξαγγελία του Πρωθυπουργού, για ένταξη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» που έχει έδρα την Θεσσαλονίκη στο Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης, με παράλληλη μεταστέγαση της σε αυτό.
- Ο συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα προστασίας, ανάδειξης και ανάπτυξης του Θερμαϊκού Κόλπου, σημαντικού φορέα ανάπτυξης της περιοχής.
- Ο συντονισμός και ο έλεγχος των μεγάλων εκτελούμενων έργων της περιοχής (ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης, Οδικοί κόμβοι κλπ.) με σκοπό την επίτευξη των εργασιών.
- Η συμμετοχή του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα σε συνεργασία με διάφορους φορείς, για την ανάδειξη της πολιτιστικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς, την προώθηση επώνυμων τοπικών προϊόντων κλπ.
- Η έναρξη εργασιών για την ανακαίνιση και αξιοποίηση του «Κυβερνείου» Θεσσαλονίκης, προκειμένου να παραδοθεί στο κοινό για πολλαπλές χρήσεις.

10. Περιφερειακή Ανάπτυξη-Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013

Το ΕΣΠΑ 2007 – 2013 αποτελεί το βασικό αναπτυξιακό εργαλείο που διαθέτει η χώρα προκειμένου να αναστραφεί το δυσμενές κλίμα στην οικονομία και να επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Είναι διαπιστωμένο ότι οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων, μέσω του συγχρηματοδοτούμενου τμήματος του ΠΔΕ, συμβάλλουν με ουσιαστικό τρόπο στο ρυθμό ανάπτυξης των λεγόμενων Χωρών Συνοχής και των Περιφερειών τους.

Καθώς υπολείπονται τρία χρόνια για την ολοκλήρωση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ διαπιστώνεται ότι, αν και η Ελλάδα βρίσκεται, με όρους απορρόφησης, πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (45% έναντι 40,8% αντίστοιχα με στοιχεία Οκτωβρίου 2012) και ενώ έχουν υπερκαλυφθεί οι ποσοτικοί στόχοι των διαρθρωτικών ταμείων, απαιτείται ένταση της προσπάθειας επιτάχυνσης της υλοποίησης.

Πορεία Υλοποίησης ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ υλοποιείται μέσω οκτώ τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ), πέντε περιφερειακών ΕΠ και δεκατεσσάρων προγραμμάτων ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας. Οι παρεμβάσεις τους συγχρηματοδοτούνται μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής.

Επί συνολικού προϋπολογισμού επιχειρησιακών προγραμμάτων ύψους 24,3 δισ. ευρώ, τα 17 δισ. ευρώ (ποσοστό 70%) έχουν ήδη συμβασιοποιηθεί και επομένως τα αντίστοιχα έργα βρίσκονται σε φάση υλοποίησης. Ο βαθμός συμβασιοποίησης θεωρείται ικανοποιητικός σύμφωνα με την πρακτική των Κοινοτικών Προγραμμάτων.

Οι πληρωμές προς τους δικαιούχους έχουν ξεπεράσει τα 9,2 δισ. ευρώ (ποσοστό 38%). Το ποσοστό αυτό, το οποίο είναι κατ' αρχήν ικανοποιητικό, θα μπορούσε να είναι ακόμη μεγαλύτερο εάν ο τραπεζικός τομέας δραστηριοποιούνταν πιο ενεργά στην παροχή δανείων ή ακόμα και εγγυήσεων υπέρ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Εκτιμάται ότι το πρόβλημα θα ξεπεραστεί με την ενεργοποίηση του Εγγυοδοτικού Μηχανισμού με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, αλλά κυρίως μέσω της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών.

Σε όρους κοινοτικής συνδρομής, και εάν συνυπολογιστούν οι προκαταβολές που δίνονται στις χώρες βάσει των Ευρωπαϊκών κανονισμών, το ποσοστό των κονδυλίων της περιόδου 2007-2013 που έχουν ήδη εισρεύσει στη χώρα από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία ανέρχεται σε 45% του συνόλου.

Επιτάχυνση Υλοποίησης ΕΣΠΑ

Η κρίσιμη συγκυρία καθιστά επιτακτική την ανάληψη κάθε προσπάθειας για την επιτάχυνση της υλοποίησής του. Για το σκοπό αυτό έχουν αναληφθεί ήδη πρωτοβουλίες εντός του 2012, οι οποίες θα συνεχιστούν εντός του 2013, ενώ θα αναληφθούν και νέες. Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν τόσο διαρθρωτικό όσο και αναπτυξιακό χαρακτήρα.

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις

Έτος 2012 με συνέχιση στο 2013

- *Νομοθετικές ρυθμίσεις για την επιτάχυνση των διαδικασιών ΕΣΠΑ*

Προωθείται η σύντμηση του χρόνου συντέλεσης των απαλλοτριώσεων και της διενέργειας αρχαιολογικών ερευνών στο πλαίσιο κατασκευής των υποδομών της χώρας, προκειμένου να επιταχυνθούν οι χρόνοι κατασκευής των έργων. Δρομολογείται η εξαίρεση των συγχρηματοδοτούμενων προμηθειών από το Ενιαίο Σύστημα Προμηθειών του Δημοσίου, προκειμένου ο κάθε φορέας να έχει την δυνατότητα να προχωράει γρήγορα στις προμήθειες που αφορούν στα έργα του. Τέλος, προωθείται η εξασφάλιση του μη επιλέξιμου ΦΠΑ των έργων καθώς και η εξασφάλιση προκαταβολών στους αναδόχους προκειμένου να ενισχυθεί η ρευστότητα στα έργα.

- *Ενεργοποίηση Χρηματοδοτικών Εργαλείων για τόνωση της Οικονομίας*

Από τον προϋπολογισμό του ΕΣΠΑ δεσμεύτηκαν ποσά σε χρηματοδοτικά εργαλεία όπως JEREMIE, JESSICA, ETEAN, Ταμείο Εγγυοδοσίας ΜΜΕ, κλπ., για την τόνωση της ρευστότητας στις επιχειρήσεις, την διοχέτευση χαμηλότοκων δανείων προς κρίσιμους κλάδους της οικονομίας καθώς και την παροχή εγγυήσεων σε επιχειρήσεις για την λήψη δανείων προς διευκόλυνση νέων επενδύσεων. Η δράση του Υπουργείου αφορά στη βελτίωση και στην προσαρμογή της λειτουργίας των εργαλείων αυτών στις πραγματικές σημερινές συνθήκες της οικονομίας, που απέχουν από τις συνθήκες υπό τις οποίες αυτά ιδρύθηκαν. Οι διαπραγματεύσεις γίνονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων αλλά και το εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

Έτος 2013

- *Απλοποίηση και Βελτίωση του συνολικού Συστήματος Εκτέλεσης Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ*

Το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, σε συνεργασία με όλους τους φορείς διαχείρισης και υλοποίησης δράσεων του ΕΣΠΑ, προχωρά στην απλοποίηση και βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων, η οποία, σε συνδυασμό με βελτιώσεις σε θέματα νομοθεσίας ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων έργων και απλοποίησης / επιτάχυνσης διαδικασιών των απαλλοτριώσεων, θα επιταχύνει τον ρυθμό εκτέλεσης αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΕΣΠΑ. Η εφαρμογή θα ολοκληρωθεί το έτος 2013.

- *Αποκέντρωση ΠΔΕ*

Η Αποκέντρωση διαδικασιών του ΠΔΕ, οι οποίες σήμερα λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, είναι μια ενέργεια που θα άρει δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις που πηγάζουν από την κατεστημένη λογική συγκέντρωσης αρμοδιοτήτων και εξουσιών. Σήμερα, ακόμα και για θέματα ήσσονος σημασίας όπως μεταβολές πιστώσεων εντός της ίδιας Συλλογικής Απόφασης μέσω της οποίας χρηματοδοτούνται τα έργα, έστω και μεταφορές πιστώσεων μεταξύ τριμήνων του ίδιου έργου, απαιτείται Υπουργική Απόφαση. Η μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στους φορείς εκτέλεσης του ΠΔΕ αποτελεί μια γενναία πράξη αποκέντρωσης που θα διευκολύνει κατά πολύ τη χρηματοδότηση και τελικά την εκτέλεση έργων από τους φορείς υλοποίησης όπως τα Υπουργεία, οι Περιφέρειες και άλλοι φορείς. Το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων θα εστιάσει μόνο τα συνολικά μεγέθη του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μέσω της αρχικής έκδοσης των Συλλογικών Αποφάσεων και του καθορισμού των ορίων πληρωμών, αφήνοντας τη διαχείριση των εσωτερικών μεγεθών στους φορείς εκτέλεσης του ΠΔΕ. Η αναπροσαρμογή του ΠΔΕ ξεκινάει άμεσα με εφαρμογή στο έτος 2013.

Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Έτος 2012 με συνέχιση στο 2013

- *Αναθεώρηση ΕΣΠΑ*

Η διαδικασία αναθεώρησης ξεκίνησε το δεύτερο τρίμηνο του έτους 2012 σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αφορά στην αναπροσαρμογή των οικονομικών μεγεθών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων εντός του πλαισίου του ΕΣΠΑ 2007-2013, λαμβανόμενης υπόψη της διαφθοροποίησης που έχει προκύψει σε σχέση με το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο η χώρα είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει και των αναγκών που προκύπτουν από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Η αναθεώρηση αποσκοπεί, μέσω κατάλληλων τεχνικών χειρισμών, στην βελτίωση του ρυθμού απορρόφησης των Κοινοτικών Κονδυλίων και στην ενίσχυση των δράσεων που συμβάλλουν σε αυτό. Επίσης, αποσκοπεί στον επαναπροσδιορισμό της στόχευσης σε δράσεις που συμβάλλουν στην άμεση θεραπεία των προβλημάτων που παρουσιάζονται στην πραγματική οικονομία και στην ανάπτυξη θέσεων εργασίας, καθότι αυτή την στιγμή η ανεργία θεωρείται ο υπ' αριθμόν ένα κίνδυνος διάρρηξης του κοινωνικού ιστού της χώρας. Από ελληνικής πλευράς έχει ολοκληρωθεί η υποβολή σχεδόν όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ επίκειται η έγκρισή τους έως το τέλος του 2012.

- *181 Έργα Προτεραιότητας*

Πρόκειται για 181 έργα/δράσεις του ΕΣΠΑ, προϋπολογισμού 11,5 δισ. ευρώ, που έχουν επιλεγεί ως παρεμβάσεις ιδιαίτερης σημασίας για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά την λειτουργία τους. Οι δράσεις αυτές παρακολου-

θούνται συστηματικά και υποστηρίζονται για την έγκαιρη υλοποίησή τους. Περιλαμβάνουν παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς της οικονομία αλλά και της κοινωνικής ζωής όπως: μεταφορές, προστασία περιβάλλοντος, ενέργεια, υγεία, παιδεία, καινοτομία, πολιτισμός κλπ.

Ετος 2013

- *Ενεργοποίηση των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)*

Η ενεργοποίηση των ΣΔΙΤ για την υλοποίηση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων που αξιοποιούν πόρους του ΕΣΠΑ θα κατευθυνθεί σε τομείς όπου μέχρι σήμερα, πέραν της κατασκευής δημοσίων έργων, δεν είχε υπάρξει συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, όπως για παράδειγμα στον τομέα της διαχείρισης απορριμμάτων. Η μόχλευση που θα επιφέρει η ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα, η αναμενόμενη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών καθώς και η εξεύρεση βέλτιστων επιλογών, οι οποίες θα αναδειχτούν μέσω της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου, εκτιμάται ότι θα επιφέρουν πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

Νέα Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

Το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία διαπραγμάτευσης σε θέματα της Πολιτικής Συνοχής, στο πλαίσιο του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2014-2020 της ΕΕ, σχετικά με το ύψος του χρηματοδοτικού φακέλου, το περιεχόμενο καθώς και το κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης των διαρθρωτικών παρεμβάσεων για την νέα προγραμματική περίοδο.

Η βασική πρόκληση για την επόμενη προγραμματική περίοδο είναι η μέγιστη συμβολή των νέων διαρθρωτικών πόρων στην αναστροφή του κλίματος ύφεσης και ταυτόχρονα στην ανάπτυξη της χώρας μέσω στοχευμένων και πολλαπλασιαστικού χαρακτήρα παρεμβάσεων, σε τομείς που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη δυνατή προστιθέμενη αξία για τη χώρα, βελτιώνουν την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα των Περιφερειών της και δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης.

Το πλαίσιο εντός του οποίου καλούνται οι αρμόδιες αρχές να σχεδιάσουν τον αναπτυξιακό προγραμματισμό 2014-2020 καθορίζεται μεταξύ άλλων από τις δεσμεύσεις της χώρας, οι οποίες αποτυπώνονται σε μία σειρά κειμένων σχετικά με τους αναπτυξιακούς και δημοσιονομικούς στόχους για το προσεχές μέλλον. Τα κείμενα αυτά είναι η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (Ε2020), το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο και τα Μνημόνια Οικονομικής Πολιτικής.

Η Ε2020, αποτελεί την κοινή στρατηγική των κρατών-μελών της ΕΕ, με στόχο την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Η Ελλάδα υποστηρίζει την κοινή αυτή Ευρωπαϊκή στρατηγική, και επιδιώκει τη διαμόρφωση, σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο, ενός νέου αναπτυξιακού υποδείγματος, με βάση τις ανάγκες και κυρίως τις εξειδικευμένες δυνατότητες σε περιφερειακό επίπεδο, που θα οδηγήσει σε βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης και στην οικονομική, κοινωνική και χωρική συνοχή.

Το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων έχει ξεκινήσει ήδη τις διαδικασίες για την προετοιμασία και το σχεδιασμό του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης της νέας περιόδου και έχει προς το σκοπό αυτό ζητήσει –στο πλαίσιο της 1ης Εγκυκλίου Σχεδιασμού- προτάσεις από όλους τους αρμόδιους φορείς χάραξης πολιτικής. Η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική θα διαμορφωθεί στο αμέσως επόμενο διάστημα και στη συνέχεια στο πλαίσιο ανοιχτής και ευρείας διαβούλευσης θα εκπονηθούν τόσο το νέο Στρατηγικό Σχέδιο της χώρας όσο και τα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα.

11. Εξυγίανση Τραπεζικού Συστήματος–Ανακεφαλαιοποίηση Τραπεζικών Ιδρυμάτων

Το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα, εξαιτίας κυρίως της οικονομικής κρίσης αλλά και λόγω εγγενών αδυναμιών του, αντιμετωπίζει από το 2008 προβλήματα και προκλήσεις. Η διασφάλιση της σταθερότητας και της ρευστότητας του Ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος αποτελεί βασικό στόχο των πρωτοβουλιών που έχει αναλάβει η Κυβέρνηση. Σκοπός των μέτρων αυτών ήταν η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και η προώθηση του υγιούς διατραπεζικού δανεισμού μέσω της παροχής ρευστότητας, της ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού τομέα και της παροχής κρατικών εγγυήσεων για την έκδοση νέων χρεογράφων. Το πρόγραμμα ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων τροποποιήθηκε και επεκτάθηκε με την έγκριση της ΕΕ σύμφωνα με την οποία το πρόγραμμα αυτό είναι συμβατό με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς, καθώς αποτελεί κατάλληλο, απαραίτητο και αναλογικό μέσο για την αποκατάσταση των σοβαρών αναταράξεων της ελληνικής οικονομίας.

Τον Οκτώβριο του 2011, τροποποιήθηκε το νομικό πλαίσιο για ενισχυμένα μέτρα προληπτικής εποπτείας και μέτρα εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων (Ν. 4021/2011) και υιοθετήθηκαν νέα εργαλεία, όπως είναι η σύσταση μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος (bridge bank) και η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων μέσω εξαγοράς και συγχωνεύσεων που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες τραπεζικές διεθνείς πρακτικές.

Επίσης, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) τροποποιήθηκε, προκειμένου το Ταμείο να μπορεί να συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο των Τραπεζών με κοινές μετοχές, υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες ή άλλα μετατρέψιμα χρηματοοικονομικά μέσα. Επίσης, το πλαίσιο αυτό προβλέπει τον περιορισμό των δικαιωμάτων ψήφου του ΤΧΣ ανάλογα με το ύψος συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην αύξηση. Έως την ολοκλήρωση των διαδικασιών αύξησης μετοχικού κεφαλαίου και κατόπιν υπόδειξης της Τράπεζας της Ελλάδος, το ΤΧΣ έδωσε α) επιστολή προς τις τέσσερις βιώσιμες τράπεζες ότι θα συμμετάσχει στην μελλοντική αύξηση κεφαλαίου και β) προκαταβολή συνολικού ύψους 18 δισ. ευρώ έναντι της δικής του συμμετοχής στην μελλοντική αύξηση κεφαλαίου αυτών των τραπεζών.

Μέχρι το τέλος του 2012, το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα θα βρεθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος λόγω του νέου σχεδίου ανακεφαλαιοποίησής του, δεδομένων των επιπτώσεων από την εφαρμογή του PSI. Στο πλαίσιο των ως άνω και ιδίως των υποχρεώσεων της χώρας έναντι του Προγράμματος, η Τράπεζα της Ελλάδας με την υποστήριξη εξωτερικών συμβούλων, έχει προχωρήσει σε μία συνολική στρατηγική αξιολόγηση του τραπεζικού τομέα.

Η επικείμενη ανακεφαλαιοποίηση αποτελεί τον καταλύτη για μια σειρά από διαρθρωτικές αλλαγές στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα, όπως η πώληση θυγατρικών εταιρειών σε Ελλάδα και εξωτερικό, ο εξορθολογισμός του δικτύου των υποκαταστημάτων και, κυρίως, οι συγχωνεύσεις και στρατηγικές συμμαχίες των τραπεζών, με σκοπό την ενδυνάμωσή του και την ταυτόχρονη σταδιακή απεξάρτησή του από το ΤΧΣ. Το νέο σταθερό τραπεζικό σύστημα αναμένεται να παίξει σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο, παρέχοντας στην Ελληνική οικονομία την απαραίτητη ρευστότητα για την επανεκκίνηση των μηχανών της.

12. Αξιοποίηση Περιουσίας του Δημοσίου**Αποκρατικοποιήσεις**

Η Κυβέρνηση υλοποιεί ένα εξαιρετικά φιλόδοξο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Η σχεδιασμένη μεταφορά επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων στον ιδιωτικό τομέα θα ωφελήσει πολλαπλά την Ελληνική οικονομία με:

- την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους, από τις χρηματικές προσόδους του προγράμματος ιδιωτικοποίησης,
- τη μείωση-εξάλειψη της κρατικής χρηματοδότησης οποιασδήποτε μορφής προς αυτά και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού και
- τον εκσυγχρονισμό/αξιοποίησή τους, που με τη σειρά τους θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, οδηγώντας σε δημιουργία θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων μεταφέρεται σταδιακά στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) από τη σύστασή του, την 1^η Ιουλίου 2011. Τα περιουσιακά στοιχεία κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- ακίνητα του δημόσιου τομέα τα οποία διαχειρίζονται δημόσιες κτηματικές εταιρείες, η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ ΑΕ), ΔΕΚΟ ή διάφορα Υπουργεία,
- υποδομές διαθέσιμες για χρήση, όπου εντάσσονται μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια, εταιρείες υδρεύσεως,
- ενέργεια, όπου εντάσσονται περιουσιακά στοιχεία των κλάδων διανομής αερίου, διύλισης πετρελαίου, παραγωγής ηλεκτρισμού, καθώς και υπόγειος χώρος αποθήκευσης φυσικού αερίου, και
- λοιπά περιουσιακά στοιχεία όπου περιλαμβάνει μετοχές σε εταιρείες τυχερών παιχνιδιών, παραγωγής νικελίου, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, τράπεζες, καθώς και άδειες εκμετάλλευσης των κρατικών λαχείων, και χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.

Παράλληλα, το ΤΑΙΠΕΔ υλοποιεί ένα ιδιαίτερα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία είναι εδαφικές εκτάσεις, που εκ των πραγμάτων απαιτούν σημαντικό χρόνο προκειμένου να ετοιμαστούν προς αξιοποίηση. Τα έσοδα αναμένεται ότι θα προέλθουν από ένα υποσύνολο 3.000 ακινήτων. Στην παρούσα φάση έχει ολοκληρωθεί ο νομικός και τεχνικός έλεγχος για ένα σύνολο 110 ακινήτων εκ των οποίων 55 ακίνητα μπορούν να αξιοποιηθούν άμεσα και είτε έχει ξεκινήσει η διαγωνιστική διαδικασία ή είναι σε φάση προετοιμασίας με στόχο να τεθούν προς πώληση άμεσα.

Ο γενικότερος στόχος είναι η επίτευξη εσόδων της τάξης των 2,5 δισ. ευρώ κατά το 2013, δεδομένου του ευρύτερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

Αξιοποίηση Ακίνητης Περιουσίας

Το Υπουργείο Οικονομικών (Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας - ΓΓΔΠ) έχει ξεκινήσει την καταγραφή σε ενιαίο μητρώο του συνόλου της ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου και ειδικότερα των Υπουργείων, των Δημοσίων Επιχειρήσεων στις οποίες το Δημόσιο κατέχει το σύνολο του μετοχικού τους κεφαλαίου, των Δημοσίων Οργανισμών και των ΝΠΔΔ. Ήδη έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών αρχείο 81.000 περίπου ακινήτων ιδιοκτησίας του, το οποίο συνεχώς εμπλουτίζεται. Το συγκεκριμένο έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη Δεκεμβρίου 2012.

Επιπλέον, με τις διατάξεις του Ν.3986/2011 ανατέθηκε στη ΓΓΔΠ άμεσος και ενεργός ρόλος στην επίβλεψη και το συντονισμό του έργου που καλείται να φέρει εις πέρας η ΕΤΑΔ Α.Ε. Η ΕΤΑΔ Α.Ε. διαχειρίζεται, αναπτύσσει και αξιοποιεί τα ακίνητα του Δημοσίου, σύμφωνα με τους στόχους και τις προτεραιότητες της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της οικονομίας, του τουρισμού και των τοπικών κοινωνιών.

Εντός των ετών 2011 και 2012 η ΕΤΑΔ ΑΕ απορρόφησε σταδιακά την εταιρεία Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε. και την Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου ΑΕ, ικανοποιώντας τους στόχους του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος της Κυβέρνησης σχετικά με καταργήσεις/συγχωνεύσεις ομοειδών εταιρειών του Δημοσίου, στον τομέα της διαχείρισης δημόσιας περιουσίας. Σήμερα, είναι η μοναδική εταιρεία που διαχειρίζεται τα ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου (δημόσια ακίνητα καταγεγραμμένα άνω των

70.000, καθώς και τουριστικά και ολυμπιακά), αξιοποιώντας τη συσσωρευμένη εμπειρία και τεχνογνωσία των τριών συγχωνευθεισών εταιρειών.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η υλοποίηση των προγραμματισθεισών επιχειρησιακών δράσεων, στο πεδίο ανάπτυξης και αξιοποίησης ακινήτων. Ειδικότερα:

- Καταρτίστηκε το Στρατηγικό Σχέδιο της Εταιρείας και το Επιχειρησιακό Σχέδιο 2013-2016.
- Ολοκληρώθηκε σειρά διαγωνισμών αξιοποίησης ακινήτων μέσω ιδιωτικών επενδύσεων, με κορυφαία τη μακροχρόνια εκμίσθωση της Μαρίνας Βουλιαγμένης, με συνολικό μίσθωμα ύψους 43 εκατ. ευρώ (από αυτό, εντός του 2012 καταβάλλεται ως εφάπαξ αντάλλαγμα ποσό 12,9 εκατ. ευρώ).
- Προχώρησε η υλοποίηση σειράς συγχρηματοδοτούμενων έργων (ως Δικαιούχος του Προγράμματος ΕΣΠΑ), τουριστικής υποδομής, ως εξής:
 - Πράξεις που υλοποιούνται με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα», όπως:
 - ο Ηλεκτροφωτισμός Φρουρίου Σπιναλόγκας (προϋπολογισμού 1.088.414 ευρώ).
 - ο Α' φάση Εκσυγχρονισμού Αναβατήρων στο Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού (προϋπολογισμού 15.395.000 ευρώ).
 - ο Περιβαλλοντική αναβάθμιση, προστασία φυσικού περιβάλλοντος και διαχείριση – διακίνηση επισκεπτών στην περιοχή του ακινήτου της ΕΤΑ Α.Ε. στο Παλιούρι Χαλκιδικής (προϋπολογισμού 1.517.777 ευρώ).
 - ο Αποκατάσταση και ανάδειξη του συγκροτήματος του Αχιλλείου στην Κέρκυρα (προϋπολογισμού 14.502.879 ευρώ).
 - Πράξεις που έχουν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα», στις οποίες εξελίσσεται η διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεσή τους:
 - ο Οικοτουριστικό Πάρκο Φαναρίου Ροδόπης Εκσυγχρονισμός Βασικών Δικτύων Υποδομής και Ανάπτυξης Νέων Τουριστικών Υποδομών (προϋπολογισμού 2.796.604 ευρώ).
 - ο Πάρκο Οικοανάπτυξης Ιαματικών Πηγών Καϊάφα, ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμός βασικών Δικτύων Υποδομής και Ανάπτυξη νέων εγκαταστάσεων Τουρισμού Δημέρευσης (προϋπολογισμού 8.054.911 ευρώ).
 - ο Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων εγκαταστάσεων του Σπηλαίου Δυρού και Μουσείου Αλεπότρυπας (προϋπολογισμού 10.537.592 ευρώ).

Για το 2013 η ΕΤΑΔ Α.Ε. θα επικεντρωθεί στις ακόλουθες δράσεις:

- Ανάπτυξη συστήματος (πλατφόρμας) ηλεκτρονικών δημοπρασιών και ψηφιοποίηση στοιχείων αρχείου ακινήτων.
- Εξυγίανση των επιχειρηματικών μονάδων που διαχειρίζεται, ως υποκαταστήματα (Μαρίνες, Σπήλαια, Κάμπινγκ, Ιαματικές Πηγές, Χιονοδρομικό Κέντρο κ.ά.).
- Εξυγίανση προβληματικών συμβάσεων μίσθωσης και παραχώρησης ακινήτων.
- Αξιοποίηση, μέσω διαγωνισμών, τουριστικών, αστικών, αγροτικών και λοιπών ειδικής φύσης ακινήτων.
- Υποβολή νέων, προτεινόμενων έργων τουριστικής υποδομής προς αξιολόγηση για τη χρηματοδότησή τους από το ΕΣΠΑ:
 - Β' φάση Εκσυγχρονισμού Αναβατήρων Χιονοδρομικού Κέντρου Παρνασσού (προϋπολογισμού: 14.000.000 ευρώ).
 - Ανάπλαση Φαληρικού Μετώπου (προϋπολογισμού: 110.000.000 ευρώ).
 - Κυκλοφοριακή οργάνωση και αντιπλημμυρική προστασία Φαληρικού Μετώπου (προϋπολογισμού: 150.000.000 ευρώ).
 - Ενημέρωση τοπογραφικών και γεωγραφικών στοιχείων ακινήτων της ΕΤΑΔ ΑΕ (προϋπολογισμού: 10.000.000 ευρώ).
 - Σχέδιο οργανωτικής και λειτουργικής αναδιάρθρωσης Μονάδων Υποκαταστημάτων ΕΤΑΔ ΑΕ (προϋπολογισμού: 360.000 ευρώ).

13. Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις του Δημοσίου

Ως ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ορίζονται οι υποχρεώσεις εκείνες οι οποίες δεν έχουν πληρωθεί μετά την παρέλευση 90 ημερών από την ημερομηνία έκδοσης του σχετικού παραστατικού. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) δημοσιεύει σε μηνιαία βάση στοιχεία με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης. Από τα στοιχεία του πίνακα 2.4 προκύπτει ότι ποσοστό 85%-90% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων καταγράφονται εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού.

**Πίνακας 2.3 Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)**

Υποτομέας	Δεκ. 2010	Δεκ. 2011	Ιαν. 2012	Φεβ. 2012	Μαρ. 2012	Απρ. 2012	Μάι. 2012	Ιούν. 2012	Ιουλ. 2012	Αυγ. 2012
Υπουργεία	866	567	664	738	796	797	837	916	884	910
Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΟΤΑ)	577	882	829	1.075	895	861	781	771	814	835
Νοσοκομεία	1.523	1.281	1.370	1.471	1.556	1.586	1.612	1.630	1.636	1.712
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης ¹	2.086	3.666	3.740	3.748	3.808	3.834	3.844	3.979	3.967	4.122
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	284	268	320	318	267	330	326	329	323	323
Σύνολο Γενικής Κυβέρνησης	5.337	6.664	6.923	7.350	7.384	7.407	7.401	7.625	7.624	7.902

¹ Περιλαμβάνεται στον Δεκ. 2011 ποσό 930 εκατ. ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων που συνέστησαν τον ΕΟΠΥΥ.

Η εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου αποτελεί προτεραιότητα για την Κυβέρνηση, δεδομένου ότι θα συμβάλει στην τόνωση της ρευστότητας της οικονομίας, θα αποσυμφορήσει τους δημόσιους προϋπολογισμούς και θα ενισχύσει την αξιοπιστία των δημόσιων φορέων.

Για να επιτευχθεί η ολοκλήρωση της διαδικασίας εξόφλησης των εν λόγω υποχρεώσεων απαιτούνται, ως προϋποθέσεις που πρέπει να υλοποιηθούν από τους εμπλεκόμενους φορείς, συγκεκριμένες λειτουργικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Το ΓΛΚ έχει αναδείξει, από το Δεκέμβριο του 2011, αυτή την αναγκαιότητα και με ειδική εγκύκλιο, το Μάρτιο του 2012, γνωστοποίησε σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα γίνει η εξόφληση. Οι προϋποθέσεις αυτές έχουν ως απώτερο σκοπό να εξασφαλιστεί η μη συσσώρευση νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών στο μέλλον.

Αυτό θα επιτευχθεί με την εφαρμογή από τους δημόσιους φορείς, των μεταρρυθμίσεων που έχουν θεσμοθετηθεί στη διαχείριση των δημοσίων δαπανών και την υλοποίηση των μέτρων διόρθωσης των διαρθρωτικών προβλημάτων που αποτελούν τη γενεσιουργό αιτία ελλειμμάτων και απλήρωτων υποχρεώσεων. Το Μητρώο Δεσμεύσεων, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς που έχουν υιοθετηθεί για τον έλεγχο των υποχρεώσεων. Πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης, δεσμεύονται οι αναγκαίες πιστώσεις του Προϋπολογισμού, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι θα υπάρχουν πόροι για την πληρωμή τους. Το Μητρώο Δεσμεύσεων θεσμοθετήθηκε με το ΠΔ 113/2010 και η εφαρμογή του είναι υποχρεωτική σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Το ΓΛΚ έχει ξεκινήσει τη διενέργεια ελέγχων για να διαπιστώσει εάν τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις. Διενεργήθηκαν 75 τέτοιοι έλεγχοι και εκτιμάται ότι μέχρι τέλους του έτους θα γίνουν 70 περίπου ακόμη έλεγχοι, οι οποίοι καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Αρκετοί φορείς εντατικοποιούν τις προσπάθειες για παροχή αξιόπιστων στοιχείων και για υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα διασφαλίσουν τη δημοσιονομική πειθαρχία (Μητρώα Δεσμεύσεων, προσαρμογή των εξόδων στα εκτιμώμενα έσοδα κ.λπ.). Οι συνθήκες συρρικνωμένης ρευστότητας

στην πραγματική οικονομία επιβάλλουν την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων το συντομότερο δυνατό, κάτι που όπως προαναφέρθηκε αποτελεί προτεραιότητα για την Κυβέρνηση.

Η χρηματοδότηση της εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών θα γίνει σε συνάρτηση με την αποκατάσταση των χρηματοδοτικών ροών από το Μηχανισμό Στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη δυνατότητα απορρόφησης πόρων από τους φορείς (όγκος πληρωμών, διαθέσιμο προσωπικό για την εκκαθάριση και την πληρωμή, ακολουθούμενες διαδικασίες) όσο και το βαθμό στον οποίο οι φορείς ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις που τέθηκαν (σύνδεση βαθμού συμμόρφωσης με τη χρηματοδότηση).

Προς την κατεύθυνση αυτή, το Υπουργείο Οικονομικών θα εξαντλήσει κάθε διαθέσιμο μέσο για να επιταχυνθεί η διαδικασία και να διασφαλιστεί η συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και η αποτροπή δημιουργίας «νέας γενιάς» ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Γενικά

Για το έτος 2012 στόχος του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής ήταν η βελτίωση του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης κατά 0,5% του ΑΕΠ σε σχέση με το 2011. Ωστόσο, επειδή είχε εκτιμηθεί ότι το έλλειμμα του 2011 θα διαμορφωθεί υψηλότερα από το στόχο κατά 1,1% του ΑΕΠ (9% του ΑΕΠ έναντι 7,9% του στόχου του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής), το νέο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής συνοδεύτηκε από τη λήψη νέων μέτρων, τα οποία απαιτούσαν την τροποποίηση του ήδη εγκεκριμένου Προϋπολογισμού του 2012.

Με το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, ο οποίος ψηφίστηκε το Φεβρουάριο του 2012, οι δαπάνες περιορίστηκαν κατά 2,2 δισ. ευρώ, ενώ τα έσοδα (ταμειακή βάση) αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω κατά 3 δισ. ευρώ περίπου. Περαιτέρω, εκτιμάται μεγαλύτερη επιδείνωση του ελλείμματος των ΟΚΑ ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης μείωσης των εσόδων τους λόγω της αυξανόμενης ανεργίας.

Σύμφωνα με τις νέες εκτιμήσεις το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, θα διαμορφωθεί ελαφρώς χαμηλότερο από αυτό που είχε προβλεφθεί στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό (6,7% του ΑΕΠ) και σημαντικά χαμηλότερο από το 9,4% του ΑΕΠ για το 2011, ενώ το πρωτογενές έλλειμμα εκτιμάται ότι θα βελτιωθεί κατά 1,1% του ΑΕΠ σε σχέση με το αντίστοιχο του έτους 2011 και θα διαμορφωθεί στο 1,2% του ΑΕΠ.

**Πίνακας 3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης (κατά ESA 95) περιόδου 2008-2013
(σε εκατ. ευρώ)**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Κεντρική Διοίκηση	-23.116	-35.502	-26.202	-18.834	-11.215	-12.752
Τοπική Αυτοδιοίκηση	-166	-84	-569	521	556	589
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	402	-539	3.039	-1.373	-2.223	2.721
Γενική Κυβέρνηση	-22.880	-36.125	-23.732	-19.686	-12.882	-9.442
% ΑΕΠ	-9,8	-15,6	-10,7	-9,4	-6,6	-5,2
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	263.284	299.682	329.513	355.658	340.600	346.200
% ΑΕΠ	112,9	129,7	148,3	170,6	175,6	189,1
ΑΕΠ	233.198	231.081	222.151	208.532	194.003	183.049

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών και ποσοστών στους πίνακες που ακολουθούν οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Πίνακας 3.2 Ενοποιημένος προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης
(ταμειακή βάση)
(σε εκατ. ευρώ)

	Γενική Κυβέρνηση		Κρατικός Προϋπολογισμός		Νομικά Πρόσωπα		ΔΕΚΟ		Κοινωνικός Προϋπολογισμός		Τοπική Αυτοδιοίκηση	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Έσοδα	81.986	79.823	52.393	51.458	4.324	3.500	3.550	3.028	39.767	38.905	5.981	5.772
Κρατικός Προϋπολογισμός	52.393	51.458	52.393	51.458								
Φορολογικά έσοδα	47.050	44.307	47.050	44.307								
Μη φορολογικά έσοδα	4.266	4.794	4.266	4.794								
Μεταβιβάσεις από την ΕΕ	4.734	5.172	4.734	5.172								
Εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου	32	86	32	86								
Μείον επιστροφές φόρων	-3.689	-2.901	-3.689	-2.901								
Προϋπολογισμοί φορέων Γενικής Κυβέρνησης	29.593	28.365			4.324	3.500	3.550	3.028	39.767	38.905	5.981	5.772
Ασφαλιστικές εισφορές	21.206	21.265			770	700			20.436	20.565		
Πωλήσεις	699	771					699	771				
Έσοδα από τόκους, μερίσματα κ.λπ.	268	191			110	130	25	27	618	543	35	31
Λοιπά έσοδα	7.420	6.138			1.606	1.013	850	448	2.655	2.496	2.310	2.181
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό					1.335	1.154	1.145	917	15.624	14.871	2.828	3.099
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ					503	503	831	865	234	230	774	426
Μεταβιβάσεις από άλλους φορείς Γεν. Κυβέρνησης									200	200	35	35
Δαπάνες	96.935	86.162	68.705	62.652	3.023	2.762	2.679	2.530	40.720	35.726	5.836	5.333
Αμοιβές προσωπικού	17.756	16.038	14.108	12.736	588	529	635	494	764	715	1.660	1.564
Συντάξεις	31.141	28.310	6.521	5.763					24.620	22.547		
Μεταβιβάσεις σε άλλους φορείς Γ.Κ.			22.583	21.507	235	235						
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό			20.241	19.483								
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ			2.342	2.024								
Μεταβιβάσεις από λοιπούς φορείς Γ.Κ.					235	235						
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	13.908	11.192	1.716	1.621					11.297	8.706	895	865
Αποδόσεις στην ΕΕ	2.040	1.976	2.040	1.976								
Γεωργικές επιδοτήσεις	714	561	714	561								
Λοιπές δαπάνες ⁽¹⁾	12.139	10.214	2.910	1.885	1.865	1.663	915	837	4.039	3.757	2.410	2.071
Καταπτώσεις εγγυήσεων	178	469	869	1.027								
Σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης			691	558								
Σε φορείς εκτός της Γενικής Κυβέρνησης	178	469	178	469								
Εξοπλιστικά προγράμματα	700	750	700	750								
Δαπάνες Επενδύσεων	6.235	6.564	4.508	4.826	301	301	648	745			779	692
Τόκοι	11.820	8.989	11.735	8.900	34	34	481	454			91	141
Αποθεματικό	303	1.100	303	1.100								
Ισοζύγιο (ταμειακό)	-14.948	-6.342	-16.312	-11.194	1.300	738	872	498	-953	3.179	146	439
Προσαρμογές	2.066	-3.100	2.925	-2.792					-1.270	-458	411	150
Ισοζύγιο κατά ESA	-12.882	-9.442	-13.387	-13.986	1.300	738	872	498	-2.223	2.721	556	589

⁽¹⁾ Περιλαμβάνεται και η προμήθεια εκταμίευσης δανείου στο EFSF.

Ενοποιημένος Προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης

Ο Ενοποιημένος Προϋπολογισμός της Γενικής Κυβέρνησης παρουσιάζει τη σύνοψη των προϋπολογισμών όλων των υποτομέων (κράτος, νομικά πρόσωπα, ΔΕΚΟ, οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομεία, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης).

- *Ο υποτομέας κράτος περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό.*
- *Στα νομικά πρόσωπα περιλαμβάνονται όλα τα νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου που έχουν ταξινομηθεί στη Γενική Κυβέρνηση.*
- *Στις ΔΕΚΟ περιλαμβάνονται αυτές που ταξινομήθηκαν στη Γενική Κυβέρνηση το 2009.*
- *Ο κοινωνικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και τα νοσοκομεία.*
- *Ο προϋπολογισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει τους Δήμους και τις Περιφέρειες.*

Κατά την ενοποίηση απαλείφονται οι ενδοκυβερνητικές συναλλαγές. Έτσι τα μεγέθη του ενοποιημένου Προϋπολογισμού καταγράφουν τις δοσοληψίες της Γενικής Κυβέρνησης με τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας (νοικοκυριά, επιχειρήσεις, εξωτερικός τομέας). Απαλοιφές γίνονται και στους επιμέρους υποτομείς των ΔΕΚΟ και του κοινωνικού προϋπολογισμού.

Οι προϋπολογισμοί καταγράφουν τις συναλλαγές σε ταμειακή βάση. Σε κάθε υποτομέα και συνολικά περιλαμβάνονται προσαρμογές της ταμειακής βάσης σε δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΣΟΑ (ESA95). Οι προσαρμογές στον υποτομέα κράτος περιλαμβάνουν επίσης και συναλλαγές που δεν καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (ειδικοί εκτός προϋπολογισμού λογαριασμοί κ.λπ.), καθώς και περιπτώσεις που έχουν διαφορετική λογιστική μεταχείριση στον Προϋπολογισμό από αυτή που προβλέπει ο ESA95 (swaps κ.λπ.).

2. Κρατικός προϋπολογισμός 2012

Ο Προϋπολογισμός του 2012, το οποίο είναι το δεύτερο έτος εφαρμογής του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, υλοποιείται σε ένα ιδιόμορφο και ιδιαίτερα δυσμενές δημοσιονομικά περιβάλλον, με κύριο χαρακτηριστικό την ανάδειξη των συνεπειών της κρίσης χρέους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Για το 2012 η δημοσιονομική προσπάθεια για τη μείωση του ελλείμματος βασίστηκε:

- στην περαιτέρω μείωση των μη-μισθολογικών δαπανών των φορέων του Τακτικού Προϋπολογισμού σε σχέση με το 2011, με ιδιαίτερη αναφορά στον εξορθολογισμό των μεταβιβάσεων προς τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης και των επιχορηγήσεων στους φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης,
- στον εξορθολογισμό του μισθολογικού κόστους με την πλήρη εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου και τη διεύρυνση του θεσμού της εργασιακής εφεδρείας στο σύνολο του δημόσιου τομέα,
- στην περαιτέρω υλοποίηση των διαρθρωτικών αλλαγών κυρίως στους τομείς της δημόσιας διοίκησης, των υπηρεσιών υγείας, του ασφαλιστικού συστήματος, των δημοσίων επιχειρήσεων και των ΝΠΙΔ και ΝΠΔΔ,
- στην αναπροσαρμογή του φορολογικού πλαισίου έτσι ώστε να καταστεί αποδοτικότερο κυρίως προς τη σύλληψη της διαφεύγουσας φορολογητέας ύλης,
- στην αναδιάρθρωση των φορέων του Δημοσίου, με συγχωνεύσεις ή καταργήσεις και
- στην ενδυνάμωση του τραπεζικού συστήματος με απώτερο στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας.

2.1 Τακτικός προϋπολογισμός

Έσοδα

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού προ μείωσης επιστροφών (πίνακας 3.5), για το οικονομικό έτος 2012 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 49.477 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 5,4% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2011.

Η υστέρηση αυτή αποδίδεται:

- στη βαθύτερη του αναμενομένου ύφεση, η οποία ήταν υπερδιπλάσια της προβλεφθείσας στον Προϋπολογισμό του 2012,
- στη μείωση του φορολογητέου εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων λόγω της πλήρους εφαρμογής του ενιαίου μισθολογίου (ν. 4024/2011) στο Δημόσιο και των μειώσεων των συντάξεων, με αποτέλεσμα μειωμένα έσοδα από την παρακράτηση φόρου εισοδήματος αυτών των κατηγοριών,
- στις παρατάσεις που δόθηκαν για την υποβολή των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και στη ρύθμιση της αποπληρωμής του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων σε δόσεις που είχαν ως αποτέλεσμα τη μετακύλιση εισπράξεων από το φόρο εισοδήματος στο 2013,
- στη μετάθεση της είσπραξης μέρους του οφειλόμενου ποσού του έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) έτους 2012 εντός του πρώτου εξαμήνου του 2013.

Για τη συγκράτηση της πτωτικής τάσης των εσόδων λήφθηκαν εντός του 2012 μέτρα, τα σημαντικότερα εκ των οποίων ήταν τα εξής:

- η διεύρυνση της φορολογικής βάσης μέσω της πλήρους εφαρμογής του μέτρου της μείωσης του αφορολόγητου ορίου στο εισόδημα των φυσικών προσώπων από 12.000 σε 5.000 ευρώ,
- η κατάργηση του μέτρου της έκπτωσης φόρου εισοδήματος σε ποσοστό 10% πλέον του αφορολόγητου ορίου με τη συγκέντρωση και προσκόμιση αποδείξεων,
- ο περιορισμός των φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων,
- η διεύρυνση των τεκμηρίων φορολόγησης για όλους τους φορολογούμενους,
- η επέκταση και στο 2012 του μέτρου της είσπραξης εσόδων από το τέλος επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες που είχε επιβληθεί από το 2011,
- η συνέχιση της είσπραξης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας, που τέθηκε σε ισχύ το 2011,
- η εναρμόνιση, από τον Οκτώβριο του 2012, του συντελεστή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (ΕΦΚ) στο πετρέλαιο (diesel) θέρμανσης και κίνησης στο 80% του ΕΦΚ του πετρελαίου (diesel) κίνησης που ίσχυε μέχρι την 15^η Οκτωβρίου 2012 και
- η συνέχιση της είσπραξης της ειδικής εισφοράς κοινωνικής αλληλεγγύης από τα φυσικά πρόσωπα.

Επίσης, στο τρέχον έτος, θετική επίπτωση στα έσοδα εκτιμάται από την αύξηση των μη τακτικών εσόδων από το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας των τραπεζών λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης και από τη μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA).

**Πίνακας 3.3 Κρατικός Προϋπολογισμός
(σε εκατ. ευρώ)**

	2011	2012		2013
	Πραγματ/σεις	Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός	Εκτιμήσεις πραγματ/σεων	Προβλέψεις
ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΚΠ)				
I. Έσοδα (1+2)	53.932	56.159	52.393	51.458
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ-δ)	50.159	51.409	47.706	46.322
α. Τακτικά έσοδα	52.308	52.868	49.477	46.709
β. Μη τακτικά έσοδα	1.977	2.081	1.886	2.428
γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων Δημοσίου	1.157	270	32	86
δ. Επιστροφές φόρων	5.283	3.810	3.689	2.901
2. Έσοδα ΠΔΕ (α+β)	3.773	4.750	4.687	5.136
α. Λοιπές εισροές	3.626	4.550	4.487	4.936
β. Ίδια έσοδα	147	200	200	200
II. Δαπάνες (1+2)	76.705	70.297	68.705	62.652
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ+ε+στ)	70.145	62.997	61.855	55.802
α. Πρωτογενείς δαπάνες	51.561	47.685	47.586	44.650
β. Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών της	435	400	400	400
γ. Εξοπλιστικά προγράμματα (σε ταμειακή βάση)	360	700	700	750
δ. Καταπτώσεις εγγυήσεων, εκ των οποίων:	1.442	1.162	869	1.027
- για λογαριασμό φορέων εντός της γενικής κυβέρνησης	1.249	1.026	691	558
- για λογαριασμό φορέων εκτός της γενικής κυβέρνησης	193	137	178	469
ε. Τόκοι	16.348	13.050	11.735	8.900
στ. Προμήθεια εκταμίευσης δανείων στο EFSF			565	75
2. Δαπάνες ΠΔΕ⁽¹⁾	6.559	7.300	6.850	6.850
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-22.773	-14.138	-16.312	-11.194
(% του ΑΕΠ)	-10,9%	-6,9%	-8,4%	-6,1%
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα ΚΠ (III-II.1.ε)	-6.425	-1.088	-4.577	-2.294
(% του ΑΕΠ)	-3,1%	-0,5%	-2,4%	-1,3%
ΑΕΠ	208.532	206.319	194.003	183.049

⁽¹⁾ Συμπεριλαμβάνονται δαπάνες ύψους 116,05 εκατ. ευρώ του ΠΔΕ που έγιναν μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού. Δεν συμπεριλαμβάνονται δαπάνες του ΠΔΕ ύψους 48,5 εκατ. ευρώ που δεν ενταλματοποιήθηκαν στο 2011.

**Πίνακας 3.4 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του
European System Accounts (ESA 95)
(σε εκατ. ευρώ)**

	2011	2012		2013
	Πραγματ/σεις	Συμπλ. Προϋπ/σμός	Εκτ. πραγμ/σεων	Προβλέψεις
α. Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού	-22.773	-14.138	-16.312	-11.194
β. Εθνικολογιστικές προσαρμογές Κεντρικής Κυβέρνησης (1+2)	2.318	-945	2.925	-2.792
1. Εθνικολογιστικές προσαρμογές - Έσοδα	1.277	-1.535	1.029	-1.784
1 Επιστροφές φορολογικών εσόδων	-85		100	
2 Έκτακτη εισφορά μέσω ΔΕΗ	1.243	-967	-863	380
3 Φορολογικά έσοδα	-392	-70	-10	
4 Προώρη ανανέωση αδειών και παραχωρήσεων	-225	-221		-86
5 ΕΕΤΤ	45	30	-42	24
6 Διαφορά ταμειακών-δεδουλευμένων εισπράξεων από τη στήριξη τραπεζών λόγω χρηματοοικονομικής κρίσης	227			
7 Προσαρμογή για την παράταση στην υποβολή φορολ. εισοδήματος ΝΠ και ΦΠ			300	-300
8 Αναδρομική μείωση επιτοκίου δανείων 80 δις. ευρώ από ΕΕ			731	
9 Είσπραξη φόρου περιουσίας προηγ. ετών στους πρώτους 2 μήνες του 2013			130	-130
10 Μεταφορά εσόδων από ΑΝΦΑ			305	-436
11 Διαφορά απαιτήσεων εισπράξεων από ΕΕ	491	-384	-384	-601
12 Προκαταβολές από ΕΕ	43	77	77	50
13 Φόρος εισοδήματος 2012 που θα εισπραχθεί το 2013			685	-685
14 Προσαρμογή τακτικών εσόδων 2011 στο ΕDP	-66			
15 Προσαρμογή εσόδων ΠΔΕ 2011 στο ΕDP	-4			
2 Εθνικολογιστικές προσαρμογές – Δαπάνες	1.041	590	1.896	-1.008
1 Εξοπλιστικά προγράμματα (διαφορά πληρωμών-παραλαβών)	-277	203	204	15
2 Εφαρμογή ενιαίου μισθολογίου	137	-150	-137	
3 Διαφορά απλήρωτων οφειλών Κράτους με 31/12 προηγούμενου έτους	219	300	200	
4 Καθαρή εξοικονόμηση από εργασιακή εφεδρεία		53		6
5 Ατακτοποιήτες προκαταβολές	-254			
6 Υπόλοιπο λογαριασμών εκτός Προϋπολογισμού	34			
7 Διαφορά ταμειακών και δεδουλευμένων τόκων	408	-100	1.335	-1.200
8 Ακυρώσεις Swaps	-7			
9 Λογαριασμοί Θησαυροφυλακίου	446	120	120	120
10 Πληρωμές με ειδικά ομόλογα			-10	-100
11 ΕΛΕΓΕΠ	-131	93	117	77
12 Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου	-235	0	-50	-101
13 Προσαρμογή στο έλλειμμα εγγυημένων δανείων (ΟΔΙΕ, ΕΑΒ και ΟΑ)		71	71	175
14 Προσαρμογή εγγυήσεων	652			
15 Άλλες προσαρμογές	107		46	
16 Προσαρμογή τακτικών δαπανών 2011 στο ΕDP	-9			
17 Προσαρμογή δαπανών ΠΔΕ 2011 στο ΕDP	-49			
γ. Ισοζύγιο Κράτους κατά ΕΣΛ-95 (α+β)	-20.455	-15.083	-13.386	-13.986
(% του ΑΕΠ)	-9,8%	-7,3%	-6,9%	-7,6%
δ. Ισοζύγιο νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ	646	1.196	1.300	738
ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ	-279	-43	212	-259
ΑΚΑΓΕ	925	1.239	1.088	997
ε. Ισοζύγιο ΔΕΚΟ επανатаξινομημένων εντός της Γενικής Κυβέρνησης	975	1.175	871	496
ΕΛΓΑ	54		11	7
ΟΠΕΚΕΠ	7		4	3
ΕΤΕΡΠΣ	841		732	288
Λοιπές Δημόσιες Επιχειρήσεις	73		124	198
στ. Ισοζύγιο Κεντρικής Διοίκησης κατά ΕΣΛ-95 (γ+δ+ε)	-18.834	-12.712	-11.215	-12.752
(% του ΑΕΠ)	-9,0%	-6,2%	-5,8%	-7,0%
ζ. Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ΕΣΛ-95	521	133	556	589
Έσοδα ΟΤΑ	6.728	6.533	5.946	5.737
Δαπάνες ΟΤΑ	6.306	6.533	5.801	5.298
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΤΑ	99	133	411	150
Ανεξόφλητες οφειλές ΟΤΑ	99	133	411	150
η. Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ΕΣΛ-95	-1.373	-1.153	-2.223	2.721
Έσοδα ΟΚΑ	51.188	51.963	51.293	50.991
Δαπάνες ΟΚΑ	52.174	53.496	52.246	47.813
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΚΑ	-387	380	-1.270	-457
Ανεξόφλητες οφειλές ΟΚΑ	-961	-20	-1.315	-548
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις νοσοκομείων	1.033	400	45	41
Λοιπές προσαρμογές ΟΚΑ	-459			50
θ. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ΕΣΛ-95 (στ+ζ+η)	-19.686	-13.732	-12.882	-9.442
(% του ΑΕΠ)	-9,4%	-6,7%	-6,6%	-5,2%
ι. Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	14.901	11.241	10.486	10.189
(% του ΑΕΠ)	7,1%	5,4%	5,4%	5,6%
ια. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γεν. Κυβέρνησης κατά ΕΣΛ-95	-4.785	-2.491	-2.396	748
(% του ΑΕΠ)	-2,3%	-1,2%	-1,2%	0,4%
ΑΕΠ	208.532	206.319	194.003	183.049
Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της Γενικής Κυβέρνησης		6.000	3.500	3.500

**Πίνακας 3.5 Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού
(σε εκατ. ευρώ)**

	2011	2012		2013	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις	2012/2011	2013/2012
A. Τακτικά έσοδα (I+ II + III + IV)	52.308	52.868	49.477	46.709	-5,4	-5,6
I. Άμεσοι φόροι	20.318	23.522	20.840	19.877	2,6	-4,6
Φόρος εισοδήματος	12.934	15.132	13.081	11.042	1,1	-15,6
Φυσικών προσώπων	8.285	11.200	9.932	7.890	19,9	-20,6
Νομικών προσώπων	2.760	2.320	1.645	1.479	-40,4	-10,1
Ειδικών κατηγοριών	1.888	1.612	1.504	1.673	-20,4	11,2
Φόροι στην περιουσία	1.172	2.907	2.750	3.176	134,6	15,5
Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	1.911	2.185	2.100	3.307	9,9	57,5
Λοιποί άμεσοι φόροι	4.301	3.298	2.909	2.352	-32,4	-19,1
II. Έμμεσοι φόροι	28.632	26.881	26.210	24.430	-8,5	-6,8
Φόροι συναλλαγών	17.790	16.537	15.758	14.368	-11,4	-8,8
ΦΠΑ	16.887	15.687	15.090	13.717	-10,6	-9,1
πετρελαιοειδών	2.847	2.658	2.701	2.582	-5,1	-4,4
καπνού	844	750	749	690	-11,3	-7,9
λοιπών	13.197	12.279	11.640	10.445	-11,8	-10,3
Λοιποί φόροι συναλλαγών	903	850	668	651	-26,0	-2,5
(μεταβίβαση κεφαλαίων)	(509)	(493)	(369)	(341)	(-27,6)	(-7,6)
(χαρτόσημο)	(392)	(357)	(298)	(272)	(-24,0)	(-8,7)
Φόροι κατανάλωσης	10.131	9.630	9.673	9.336	-4,5	-3,5
Φόρος ασφαλιστών	379	343	343	315	-9,6	-8,2
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	100	91	47	45	-52,9	-4,3
ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων	4.653	4.727	4.562	4.532	-2,0	-0,7
Λοιποί ΕΦΚ (καπνού κ.λπ.)	3.509	3.120	3.133	2.903	-10,7	-7,3
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	1.117	1.011	1.250	1.228	11,9	-1,8
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	373	338	338	313	-9,3	-7,4
Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	373	374	461	435	23,7	-5,6
Λοιποί έμμεσοι	339	340	318	291	-6,2	-8,5
(για ΕΕ)	(190)	(182)	(165)	(152)	(-13,2)	(-7,9)
Σύνολο φορολογικών εσόδων (I+II)	48.951	50.403	47.050	44.307	-3,9	-5,8
III. Απολήψεις από ΕΕ	274	165	247	236	-9,9	-4,5
IV. Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	3.083	2.300	2.180	2.166	-29,3	-0,6
Σύνολο μη φορολογικών εσόδων (III+IV)	3.357	2.465	2.427	2.402	-27,7	-1,0
B. Μη τακτικά έσοδα	1.977	2.081	1.886	2.428	-4,6	28,7
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	1.033	847	785	703	-24,0	-10,4
Έσοδα προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης	909	1.174	701	648	-22,9	-7,6
Μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του ΕΔ στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος			349	1.042		
Έσοδα από NATO	35	60	51	35	45,5	-31,4
Γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου	1.157	270	32	86	-97,2	168,8
Δ. Γενικό σύνολο εσόδων (A + B + Γ)	55.442	55.219	51.395	49.223	-7,3	-4,2
Ε. Επιστροφές εσόδων	5.283	3.810	3.689	2.901	-30,2	-21,4
ΣΤ. Καθαρά έσοδα (Δ-Ε)	50.159	51.409	47.706	46.322	-4,9	-2,9
Z. Έσοδα Προϋπολογισμού Δημόσιων Επενδύσεων (1+2)	3.773	4.750	4.687	5.136	24,2	9,6
1. Εισροές από την ΕΕ	3.626	4.550	4.487	4.936	23,7	10,0
2. Ίδια έσοδα	147	200	200	200	36,5	0,0
Σύνολο εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού (ΣΤ+Ζ)	53.932	56.159	52.393	51.458	-2,9	-1,8

* Δεν συμπεριλαμβάνονται έσοδα από αποκρατικοποιήσεις ύψους 2.500 εκατ. ευρώ περίπου για το 2013.

** Στα λοιπά μη φορολογικά έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται έσοδα από τόκους των ομολόγων των ΔΕΚΟ που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος εθελοντικής συμμετοχής των ιδιωτών (PSI).

Πίνακας 3.6 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2005-2013
(σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Άμεσοι φόροι	Έμμεσοι φόροι	Σύνολο φορολογικών εσόδων	Έσοδα από ΕΕ	Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	Σύνολο μη φορολογικών εσόδων	Σύνολο εσόδων ΤΠ
2005	18.371	23.722	42.093	109	2.558	2.667	44.760
2006	18.704	26.287	44.991	234	3.460	3.694	48.685
2007	19.832	28.573	48.405	170	3.202	3.372	51.777
2008	20.863	30.222	51.085	579	3.670	4.249	55.334
2009	21.432	28.293	49.725	264	3.454	3.718	53.443
2010	20.224	31.042	51.266	320	4.592	4.912	56.178
2011	20.318	28.632	48.951	274	6.217	6.491	55.442
2012*	20.840	26.210	47.050	247	4.098	4.345	51.395
2013**	19.977	24.430	44.307	236	4.680	4.916	49.223
Συμμετοχή στο σύνολο ανά κατηγορία (%)							
2005	41,0	53,0	94,0	0,2	5,7	6,0	100,0
2006	38,4	54,0	92,4	0,5	7,1	7,6	100,0
2007	38,3	55,2	93,5	0,3	6,2	6,5	100,0
2008	37,7	54,6	92,3	1,0	6,6	7,7	100,0
2009	40,1	52,9	93,0	0,5	6,5	7,0	100,0
2010	36,0	55,3	91,3	0,6	8,2	8,7	100,0
2011	36,6	51,6	88,3	0,5	11,2	11,7	100,0
2012*	40,5	51,0	91,5	0,5	8,0	8,5	100,0
2013**	40,4	49,6	90,0	0,5	9,5	10,0	100,0
Ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)							
2005	9,5	12,3	21,8	0,1	1,3	1,4	23,2
2006	9,0	12,6	21,6	0,1	1,7	1,8	23,3
2007	8,9	12,8	21,7	0,1	1,4	1,5	23,2
2008	8,9	13,0	21,9	0,2	1,6	1,8	23,7
2009	9,3	12,2	21,5	0,1	1,5	1,6	23,1
2010	9,1	14,0	23,1	0,1	2,1	2,2	25,3
2011	9,7	13,7	23,5	0,1	3,0	3,1	26,6
2012*	10,7	13,5	24,3	0,1	2,1	2,2	26,5
2013**	10,9	13,3	24,2	0,1	2,6	2,7	26,9

* Εκτιμήσεις

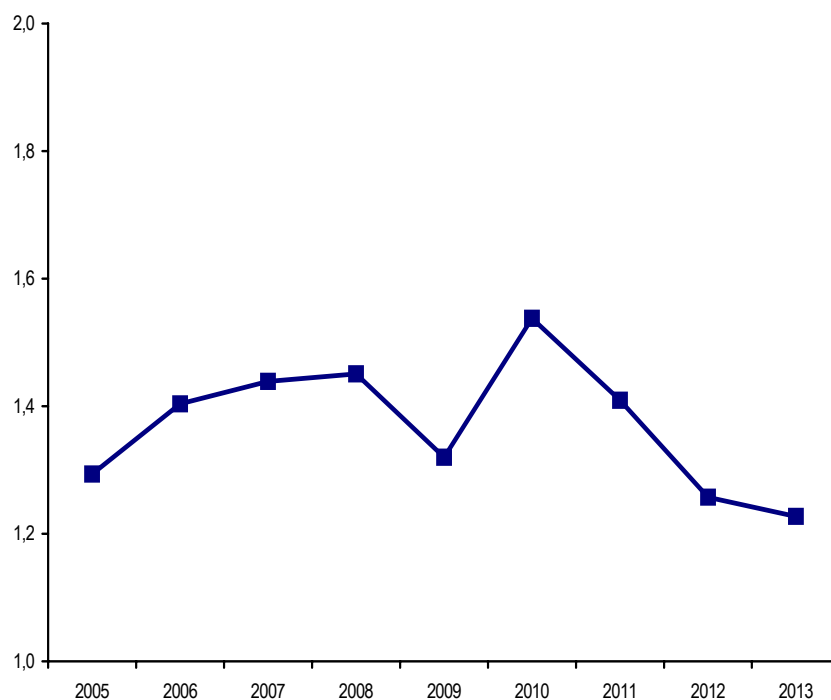
** Προβλέψεις

Πίνακας 3.7 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία

Έτος	Άμεσοι φόροι (%)	Έμμεσοι φόροι (%)	Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων
2005	43,6	56,4	1,29
2006	41,6	58,4	1,41
2007	41,0	59,0	1,44
2008	40,8	59,2	1,45
2009	43,1	56,9	1,32
2010	39,4	60,6	1,53
2011	41,5	58,5	1,41
2012*	44,3	55,7	1,26
2013**	44,9	55,1	1,23

* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις

Διάγραμμα 3.1 Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων

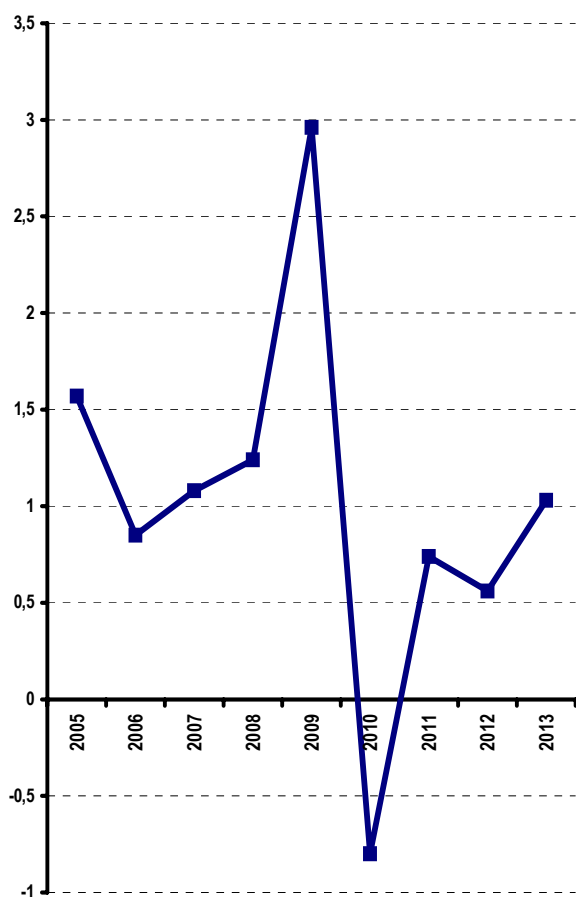
Πίνακας 3.8 Σχέση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ, φορολογικών εσόδων και ΦΠΑ για την περίοδο 2005-2013

Έτος	Αύξηση ονομαστικού ΑΕΠ (%)	Μεταβολή φορολογικών εσόδων (%)	Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων	Μεταβολή εσόδων ΦΠΑ (%)	Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ
	(I)	(II)	(II)/(I)	(III)	(III)/(I)
2005	4,2	6,6	1,57	2,8	0,68
2006	8,1	6,9	0,85	12,0	1,49
2007	7,0	7,6	1,08	9,8	1,40
2008	4,5	5,5	1,24	5,0	1,11
2009	-0,9	-2,7	2,96	-9,1	10,11
2010	-3,9	3,1	-0,80	4,8	-1,23
2011	-6,1	-4,5	0,74	-2,8	0,46
2012*	-7,0	-3,9	0,56	-10,6	1,53
2013	-5,6	-5,8	1,03	-9,1	1,61

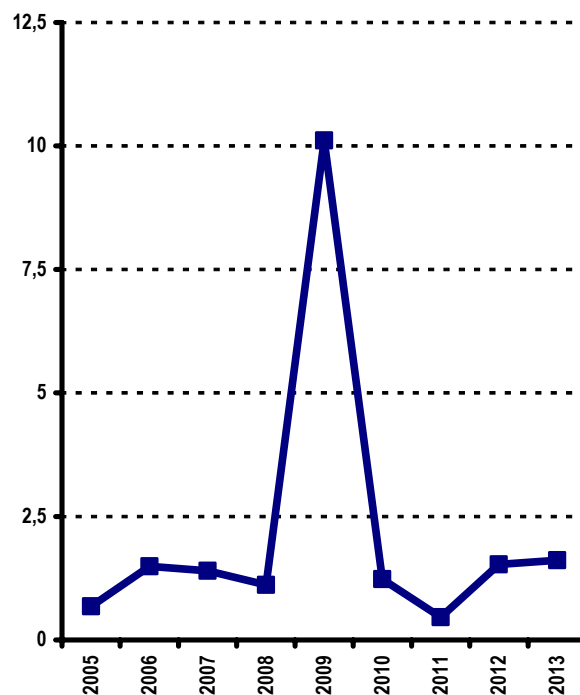
* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις

Διάγραμμα 3.2 Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων

Διάγραμμα 3.3 Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ

Άμεσοι φόροι

Από την άμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 20.840 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας αύξηση κατά 2,6% συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2011.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά κατά 19,9% έναντι του 2011, κυρίως λόγω της μείωσης του αφορολογήτου ορίου στα 5.000 ευρώ ενώ, αντίθετα, τα έσοδα από τη φορολογία νομικών προσώπων εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν μείωση κατά 40,4% λόγω της μειωμένης κερδοφορίας των επιχειρήσεων.

Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία αναμένονται αυξημένα κατά 134,6% συγκριτικά με τα έσοδα του 2011, λόγω της επιβολής του έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ), ενώ αύξηση κατά 9,9% εμφανίζουν οι εισπράξεις από άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ), λόγω εντατικοποίησης των σχετικών ελέγχων.

Οι λοιποί άμεσοι φόροι εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 32,4%, λόγω της μη επανάληψης στο 2012 εσόδων, όπως η έκτακτη εισφορά σε οχήματα μεγάλου κυβισμού, σκάφη και πισίνες και η έκτακτη εισφορά σε κερδοφόρες επιχειρήσεις, αλλά και λόγω της μείωσης των αποδοχών των μισθοδοτούμενων από το Δημόσιο που είχαν ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση των συνταξιοδοτικών τους εισφορών.

Έμμεσοι φόροι

Από την έμμεση φορολογία αναμένεται να εισπραχθούν 26.210 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 8,5% συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2011.

Τα έσοδα από φόρους συναλλαγών εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 11,4% έναντι του προηγούμενου έτους, καθώς η παρατεταμένη και βαθύτερη ύφεση, η μεγαλύτερη έναντι της προβλεπόμενης μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης και η έλλειψη ρευστότητας στην ελληνική οικονομία συμπίεσαν τα έσοδα από ΦΠΑ.

Οι συνολικές εισπράξεις από φόρους κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 4,5% έναντι του 2011, κυρίως λόγω των μειωμένων εισπράξεων από τον ΕΦΚ στα πετρελαιοειδή και στα λοιπά προϊόντα (καπνού κ.λπ.) και της μεγάλης μείωσης των πωλήσεων αυτοκινήτων (που εκτιμάται ότι θα επφέρει τη μείωση των εισπράξεων από το τέλος ταξινόμησης οχημάτων κατά 52,9%). Αντίθετα, οι εισπράξεις από τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων εμφανίζουν αύξηση κατά 11,9%.

Τα έσοδα από έμμεσους φόρους ΠΟΕ αναμένεται να αυξηθούν κατά 23,7% λόγω της εντατικοποίησης των σχετικών ελέγχων. Αντίθετα, μειωμένα κατά 6,2% αναμένονται τα έσοδα από λοιπούς έμμεσους φόρους, κυρίως λόγω της σημαντικής μείωσης των εισαγωγών που συνεπάγονται λιγότερες εισπράξεις από δασμούς.

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 2.427 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση κατά 27,7% έναντι του προηγούμενου έτους. Η μείωση αυτή οφείλεται ιδίως στα μειωμένα μερίσματα από επιχειρήσεις και οργανισμούς στους οποίους συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο (ΕΔ), είτε λόγω της μεταφοράς τους στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), είτε λόγω της μειωμένης κερδοφορίας τους.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς αναμένεται να διαμορφωθούν σε 785 εκατ. ευρώ, καθώς μεγάλο μέρος των εισπράξεων από αυτούς έχει ήδη περιέλθει στον Τακτικό Προϋπολογισμό. Τα έσοδα από το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης

αναμένεται να διαμορφωθούν σε 701 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από τις προμήθειες που εισπράττει το ΕΔ λόγω της παροχής εγγυήσεων στα πιστωτικά ιδρύματα. Στο ποσό αυτό δε συμπεριλαμβάνονται 555 εκατ. ευρώ περίπου που αφορούν τη σταθερή απόδοση 10% επί του εισφερόμενου κεφαλαίου από το ΕΔ έναντι ανάληψης από αυτό προνομιούχων μετοχών των 10 πιστωτικών ιδρυμάτων που εντάχθηκαν στο άρθρο 1 του ν. 3723/2008. Η απόδοση αυτή το 2012 καταγράφεται στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), που συμπεριλαμβάνεται στο ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης, ενώ από το 2013 τα προβλεπόμενα ποσά θα καταγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Σε συνέχεια της Δήλωσης του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης (Eurogroup) της 21^{ης} Φεβρουαρίου 2012 καθορίστηκε η διαδικασία τμηματικής μεταφοράς έως το 2020 των αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA). Η μεταφορά αυτή αφορά 12 κεντρικές τράπεζες κρατών-μελών της Ευρωζώνης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, και θα ανέλθει σε 4.100 εκατ. ευρώ συνολικά, εκ των οποίων αναμένεται να εισπραχθούν 349 εκατ. ευρώ το 2012.

Ειδικά έσοδα από την εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου

Το 2012 αναμένεται να ολοκληρωθεί η πώληση τεσσάρων αεροσκαφών που θα αποφέρουν 32 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι το 2011 τα αυξημένα έσοδα της κατηγορίας αυτής οφείλονται στην είσπραξη 1.157 εκατ. ευρώ από την επέκταση της σύμβασης παραχώρησης δικαιωμάτων της εταιρείας ΟΠΑΠ ΑΕ, από τη χορήγηση σε αυτή νέων αδειών για 35.000 παιγνιομηχανήματα, καθώς και από τη χορήγηση αδειών χρήσης ραδιοφάσματος κινητής τηλεφωνίας.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων αναμένεται να διαμορφωθούν στα 3.689 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 30,2% έναντι του προηγούμενου έτους.

Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 61.855 εκατ. ευρώ το 2012, μειωμένες κατά 1.142 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις που είχαν περιληφθεί στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για το ίδιο έτος. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η πληρωμή τόκων, η υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, οι επιχορηγήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση υποχρεώσεων του τρέχοντος και του προηγούμενου οικονομικού έτους, η εκταμίευση δανείου προς το ΕΤΧΣ και η πληρωμή των εγγυήσεων για λογαριασμό φορέων που έχουν κατηγοριοποιηθεί εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης. Οι πρωτογενείς δαπάνες εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις που είχαν περιληφθεί στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό κατά 99 εκατ. ευρώ.

Οι δαπάνες για τόκους, σε καθαρή ταμειακή βάση, μετά την εφαρμογή του PSI, εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 1.315 εκατ. ευρώ ή 10,1% σε σχέση με το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, ενώ οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς εντός της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 335 εκατ. ευρώ ή 32,6%, και πάλι σε σχέση με τις προβλέψεις του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.

Για την επίτευξη των ανωτέρω αποτελεσμάτων, έχουν ληφθεί υπόψη:

- ο εξορθολογισμός του μισθολογικού κόστους κυρίως λόγω:
 - της εφαρμογής του νέου μισθολογίου,
 - του περιορισμού των προσλήψεων με την εφαρμογή του κανόνα μία (1) πρόσληψη προς πέντε (5) αποχωρήσεις,
 - του μεγάλου αριθμού του προσωπικού που εκτιμάται ότι θα συνταξιοδοτηθεί μέσα στο 2012, αλλά και στη μεταφορά της θετικής δημοσιονομικής επίπτωσης των αποχωρήσεων του 2011,

- ο περιορισμός των πρόσθετων παροχών μισθολογικού χαρακτήρα όπως υπερωρίες, αμοιβές για συμμετοχή σε επιτροπές και συμβούλια, αμοιβές για εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες και εξαιρέσιμες ημέρες και
- ο περιορισμός των λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών με τον εξορθολογισμό για μετακινήσεις, προμήθειες, μισθώματα κτιρίων, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.

Μισθοί και συντάξεις

Οι δαπάνες για μισθούς και συντάξεις εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 20.629 εκατ. ευρώ, ελαφρώς υψηλότερα κατά 108 εκατ. ευρώ, έναντι των αντίστοιχων εκτιμήσεων του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.

Ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 16.202 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 623 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, λόγω της μεταφοράς κονδυλίου ύψους 500 εκατ. ευρώ περίπου ως επιχορήγηση του ΟΓΑ από τους αποδιδόμενους πόρους. Επίσης περιλαμβάνεται εκτίμηση για τη χορήγηση επιδόματος θέρμανσης ύψους 80 εκατ. ευρώ.

Η πρόβλεψη που είχε περιληφθεί στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για τις δαπάνες επιχορηγήσεων σε νοσηλευτικά ιδρύματα για εξόφληση υποχρεώσεων του τρέχοντος αλλά και του προηγούμενου οικονομικού έτους, συνολικού ύψους 1.450 εκατ. ευρώ, παραμένει αμετάβλητη.

Επιχορηγήσεις, λειτουργικές και λοιπές καταναλωτικές δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 7.146 εκατ. ευρώ αυξημένες κατά 573 εκατ. ευρώ έναντι των προβλέψεων του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εκτιμώμενων δαπανών για εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών των φορέων του Κρατικού Προϋπολογισμού για αναληφθείσες υποχρεώσεις λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών, προμηθειών, υποχρεωτικών εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς και στις δαπάνες για εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων.

Αποδιδόμενοι πόροι

Η πρόβλεψη για το ύψος των δαπανών αυτών σε σχέση με αυτήν που είχε περιληφθεί στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό εμφανίζεται μειωμένη κατά 706 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω μεταφοράς κονδυλίων για την επιχορήγηση του ΟΓΑ και των ΟΤΑ α' και β' βαθμού.

Δαπάνες τόκων

Οι ταμειακές δαπάνες για τόκους το 2012, μετά την εφαρμογή του PSI, εκτιμάται ότι θα περιοριστούν στα 11.735 εκατ. ευρώ από 13.050 εκατ. ευρώ στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό.

Δαπάνες για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Η πρόβλεψη που είχε περιληφθεί στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για τις δαπάνες σε ταμειακή βάση για την υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας εκτιμάται ότι θα παραμείνει αμετάβλητη.

**Πίνακας 3.9 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά κατηγορία
(σε εκατ. ευρώ)**

Κατηγορία δαπάνης	2011	2012	2013	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Εκτιμήσεις πραγματ/σεων	Προβλέψεις	2012/11	2013/12
1. Αποδοχές και συντάξεις (0100, 0200, 0300, 0400, 0600)	20.328	19.562	17.511	-3,8	-10,5
2. Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές (0500)	1.279	848	732	-33,7	-13,6
3. Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες (0700, 0800, 1000, 5000) πλην αποθεματικού	2.431	2.606	2.115	7,2	-18,8
4. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000) πλην επιχορηγήσεων σε νοσοκομεία για εξόφληση παλαιών οφειλών τους*	19.119	17.624	16.313	-7,8	-7,4
5. Πληρωμές που αντிகρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (3000)	7.522	5.637	5.999	-25,1	6,4
6. Δαπάνες NATO (4000)	63	86	84	36,1	-2,2
7. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) πλην τόκων, χρεολυσίων, λοιπών δαπανών δημόσιου χρέους, καταπτώσεων εγγυήσεων, ανάληψης χρεών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εξοπλιστικών προγραμμάτων και τακτοποίησης υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων Γενικής Κυβέρνησης	217	339	215	56,1	-36,5
8. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ εταιρειών	600	582	581	-3,1	-0,2
9. Δαπάνες για έργα του ΠΔΕ (8000)					
10. Αποθεματικό		303	1.100		
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	51.561	47.586	44.650	-7,7	-6,2
11. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Καταπτώσεις εγγυήσεων (καθαρή βάση)**	1.442	869	1.027	-39,7	18,2
12. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους πλην εξόδων εκταμίευσης δανείων στο EFSF (καθαρή βάση)	16.348	11.735	8.900	-28,2	-24,2
13. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Έξοδα εκταμίευσης δανείων στο EFSF		565	75		-86,7
14. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000) – Επιχορηγήσεις σε νοσοκομεία για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	435	400	400	-8,1	0,0
15. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστωσης (6000) - Εξοπλιστικά προγράμματα	360	700	750	94,7	7,1
II. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+11+12+13+14+15)	70.145	61.855	55.802	-11,8	-9,8
16. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού (καθαρή βάση)	28.843	12.860	12.845	-55,4	-0,1
17. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού	33.400	43.607	40.000	30,6	-8,3
18. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων	4.151	100	100		
19. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων Γενικής Κυβέρνησης		3.500	3.500		
20. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Ανάληψη χρέους φορέων Γενικής Κυβέρνησης	2.098				
21. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στο ΜΚ του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας		48.500			
22. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στο ΜΚ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων			30		
23. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης		901	901		
24. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στο ΜΚ λοιπών εταιρειών κ.λπ.	2.913	101	101	-96,6	
III. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (II+16+17+18+19+20+21+22+23+24)	141.550	171.334	113.279	21,0	-33,9

* Συμπεριλαμβάνεται ειδική επιχορήγηση στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού ύψους 155,0 και 396,1 εκατ. ευρώ για τα έτη 2012 και 2013 αντίστοιχα.

** Οι εγγεγραμμένες πιστώσεις το 2013 θα είναι αυξημένες κατά 1.099 εκατ. ευρώ, λόγω του τρόπου της λογιστικής αποτύπωσης των καταπτώσεων εγγυήσεων. Σημειώνεται ότι αντίστοιχο ποσό εμφανίζεται και στα έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων

Το ύψος των δαπανών αυτών εκτιμάται ότι θα εμφανισθεί μειωμένο κατά 293 εκατ. ευρώ ή 25,2% έναντι των προβλέψεων του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, λόγω της ανάληψης μέρους των δανειακών υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (κυρίως των συγκοινωνιακών φορέων) από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών

Σύμφωνα με το χρηματοδοτικό πλαίσιο που έχει καθοριστεί στο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής, ανάλογα και με την πορεία εκταμίευσης των δόσεων εντός του 2012, εκτιμάται ότι θα αποπληρωθούν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις (πέραν των 90 ημερών από την καθορισμένη ημερομηνία εξόφλησης) της Γενικής Κυβέρνησης ύψους 3.500 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, για τον Κρατικό Προϋπολογισμό εκτιμάται ότι οι οφειλές αυτές θα περιορισθούν σημαντικά, ενώ οι απλήρωτες υποχρεώσεις (κάτω από ενενήντα ημέρες) θα μειωθούν κατά 200 εκατ. ευρώ σε σχέση με αυτές της 31ης Δεκεμβρίου του 2011.

2.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Οι πληρωμές του ΠΔΕ μέχρι το τέλος του 2012 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν συνολικά σε 6.850 εκατ. ευρώ, από τα οποία 5.700 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για έργα συγχρηματοδοτούμενα από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα υπόλοιπα 1.150 εκατ. ευρώ για έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους.

Στο ΠΔΕ του 2012 δόθηκε έμφαση στην εντατικοποίηση της υλοποίησης των δράσεων του ΕΣΠΑ 2007-2013, του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 και του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Αλιείας 2007-2013. Σημαντική επίσης αναδείχθηκε η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων του Γ΄ ΚΠΣ, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και των έργων του Ταμείου Συνοχής.

Η αναθεώρηση του ΠΔΕ του 2012, που είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του προγράμματος κατά 450 εκατ. ευρώ, έναντι του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της δέσμευσης της χώρας για την υλοποίηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής.

3. Προϋπολογισμός 2013

3.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού

Για το έτος 2013 το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να περιορισθεί στα 9,4 δισ. ευρώ ή στο 5,2% του ΑΕΠ και το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 748 εκατ. ευρώ ή στο 0,4% του ΑΕΠ.

Η βελτίωση του ελλείμματος κατά 1,4 εκατοστιαίες μονάδες θα προέλθει κυρίως από τη βελτίωση του αποτελέσματος του ισοζυγίου του κρατικού προϋπολογισμού, και ιδιαίτερα από το σκέλος των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού που είναι μειωμένες κατά 6,05 δισ. ευρώ.

Ο κυρίαρχος στρατηγικός στόχος ήταν και είναι η συγκράτηση της δυναμικής αύξησης του τεράστιου χρέους της χώρας διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητά του. Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει:

- τη μείωση του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης,
- ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ να καταστεί θετικός και να ακολουθήσει ανοδική πορεία, διατηρώντας μακροπρόθεσμα σημαντικούς θετικούς ρυθμούς,
- την αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου είτε με τη μορφή των αποκρατικοποιήσεων, είτε με τη μορφή εκμετάλλευσης στη βάση συνεργασιών με τη συμμετοχή στρατηγικών εταίρων.

Αναγκαία συνθήκη για τη δημιουργία των ανωτέρω προϋποθέσεων και την επίτευξη του κυρίαρχου στόχου είναι:

- η υιοθέτηση των πολιτικών δράσεων και η αποτελεσματική υλοποίηση των εφαρμοστικών νόμων,
- η στήριξη του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής από όλους τους παράγοντες που διαμορφώνουν την πορεία της οικονομίας,
- η κοινωνική αποδοχή του βάρους της προσαρμογής, η οποία διασφαλίζεται με την κοινωνική προστασία και δικαιοσύνη, καθώς και η σύμμετρη συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων στην προσπάθεια εξόδου από την κρίση.

Ο προϋπολογισμός της Γενικής Κυβέρνησης για το 2013 στοχεύει στη δημοσιονομική σταθερότητα που είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη σταδιακή ανάκαμψη της οικονομίας. Στους πίνακες 3.3 και 3.4 περιλαμβάνονται οι προβλέψεις για το 2013 με την ενσωμάτωση και επίδραση των νέων παρεμβάσεων που αναλύονται στον πίνακα 3.11.

Η δημοσιονομική στρατηγική για το 2013 θα βασισθεί κυρίως στους παρακάτω πυλώνες:

- στην υιοθέτηση και υλοποίηση των αναγκαίων διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών,
- στη δημιουργία ενός απλού, δίκαιου και σταθερού φορολογικού συστήματος,
- στην επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων και του προγράμματος αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου και
- στην περαιτέρω αναδιάρθρωση και συγχώνευση των φορέων του δημόσιου τομέα.

Πίνακας 3.10 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2013
(σε εκατ. ευρώ)

Χρηματοδοτικές ανάγκες	
Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού	11.194
Χρηματοδότηση φορέων με ειδικά ομόλογα	100
Συμμετοχή στον ΕΜΣ, ΕΤΕπ κ.λπ.	1.032
Χρηματοδότηση παλαιών υποχρεώσεων	3.500
Καθαρός δανεισμός	15.826
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	12.845
Μερικό σύνολο	28.671
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπρόθεσμων τίτλων	40.000
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	68.671
Χρηματοδότηση	
Ειδικά ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	100
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός	40.000
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	2.500
Μηχανισμός Στήριξης	26.071
Σύνολο δανεισμού	68.671

3.2 Τακτικός Προϋπολογισμός

Έσοδα

Το 2013 συνεχίζεται η δημοσιονομική προσαρμογή, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας προέρχεται από το σκέλος των δαπανών. Στο πλαίσιο αυτό, τα δημοσιονομικά μέτρα στο σκέλος των εσόδων του Προϋπολογισμού είναι περιορισμένα και αποσκοπούν, με στοχευμένες παρεμβάσεις, να συγκρατήσουν την υπερβολική πτώση των εσόδων που προκαλείται από την ύφεση της οικονομίας.

Την περίοδο 2011-2013 η εκτιμώμενη σωρευτική συρρίκνωση του ΑΕΠ ανέρχεται σε 18,7% ενώ η μείωση των φορολογικών εσόδων σε 14,2% και ως εκ τούτου τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στο 24,2% το 2013, έναντι 23,5% του ΑΕΠ το 2011. Αντίστοιχα, το σύνολο των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού από 26,6% του ΑΕΠ το 2011 προβλέπεται να ανέλθει στο 26,9% του ΑΕΠ το 2013 (πίνακας 3.6). Τα επίπεδα αυτά, αν και εξακολουθούν να υπολείπονται σημαντικά, αρχίζουν να προσεγγίζουν σταδιακά τα μέσα επίπεδα εσόδων ως ποσοστό του ΑΕΠ που ισχύουν στις αναπτυγμένες χώρες της Ευρωζώνης και του ΟΟΣΑ.¹ Η συνέχιση της σύγκλισης αυτής μεσοπρόθεσμα αναμένεται να συμβάλει στη μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Στο πλαίσιο της παρατεταμένης ύφεσης της οικονομίας, το γενικό σύνολο εσόδων, προ μείωσης επιστροφών, για το οικονομικό έτος 2013 (πίνακας 3.5) προβλέπεται ότι θα σημειώσει περαιτέρω μείωση κατά 4,2% έναντι των εκτιμήσεων πραγματοποιήσεων του 2012, και θα διαμορφωθεί στα 49.223 εκατ. ευρώ.

Πέραν της ύφεσης της οικονομίας, αρνητική επίδραση στα έσοδα αναμένεται από:

- τη μείωση των φορολογητέων εισοδημάτων που προκύπτει από τη συγκράτηση της μισθολογικής δαπάνης του Δημοσίου λόγω της αναπροσαρμογής των ειδικών μισθολογίων (πλην ένστολων), της επέκτασης του ενιαίου μισθολογίου στις ΔΕΚΟ, της περικοπής των εποχικών επιδομάτων ε-

¹ Βλέπε σχετικά, Eurostat, Government Finance Statistics, 1996-2011, 1/2012, 2012 Edition και OECD Revenue Statistics, 1965-2010, 2011.

ορτών και αδείας, της μείωσης των προσλήψεων, της μείωσης στις κύριες και επικουρικές συντάξεις και του εξορθολογισμού των κοινωνικών επιδομάτων,

- τη μείωση των συνταξιοδοτικών/ασφαλιστικών εισφορών, ως απόρροια των ως άνω μειώσεων και περικοπών,
- τη μείωση των εισπράξεων ΦΠΑ λόγω της μείωσης των λειτουργικών δαπανών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και του περιορισμού της φαρμακευτικής δαπάνης.

Αντίθετα, αύξηση των εσόδων προβλέπεται από τις εξής παρεμβάσεις (πίνακας 3.11):

- τη μείωση των επιστροφών ΦΠΑ στους αγρότες (μείωση του συντελεστή επιστροφής από 11% σε 6%),
- τη μείωση της επιδότησης του πετρελαίου κίνησης των αγροτών από το 95% στο 80% του μειωμένου ΕΦΚ πετρελαίου κίνησης,
- τη μείωση των φοροαπαλλαγών για τις οικογένειες με τέκνα που όμως αντισταθμίζεται εν μέρει από τη χορήγηση οικογενειακού επιδόματος με βάση εισοδηματικά κριτήρια,
- την αύξηση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων που προκύπτει από την επέκταση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης κατά δύο έτη,
- την επιβολή φόρου ανάλογα με το τονάζ (tonnage) των πλοίων του ελληνικού εμπορικού στόλου,
- την εναρμόνιση της φορολογίας στην αγορά των παιγνίων με τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα έσοδα της ΟΠΑΠ ΑΕ ίση με 30% επί του μικτού κέρδους από τα παίγνια που προβλέπονται στην από 15/12/2000 σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ΟΠΑΠ ΑΕ, καθώς και της επιβολής φόρου ύψους 10% στα κέρδη των παικτών της ΟΠΑΠ ΑΕ,
- την επιβολή τέλους καπνίζόντων σε συγκεκριμένους χώρους εστίασης και διασκέδασης.

Άμεσοι φόροι

Τα έσοδα από την άμεση φορολογία προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 19.877 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας μείωση 4,6% έναντι των εκτιμήσεων πραγματοποιήσεων του 2012.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 7.890 εκατ. ευρώ σημειώνοντας σημαντική μείωση κατά 20,6%, λόγω της υποχώρησης των εισοδημάτων.

Η προβλεπόμενη μείωση των εσόδων από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων κατά 10,1% έναντι του 2012 εμφανίζεται σημαντικά χαμηλότερη συγκρινόμενη με την υποχώρηση κατά 40,4% η οποία καταγράφηκε το έτος 2012 έναντι του 2011. Η μείωση του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων αποδίδεται στη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και των αρνητικών της επιπτώσεων στην κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Αντίθετα, αύξηση της τάξης του 11,2% έναντι του 2012 αναμένεται στα έσοδα από το φόρο εισοδήματος ειδικών κατηγοριών, κυρίως λόγω της φορολόγησης με βάση το τονάζ (tonnage) των πλοίων του ελληνικού εμπορικού στόλου και της επιβολής φόρου ύψους 10% στα κέρδη των παικτών της ΟΠΑΠ ΑΕ.

Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία προβλέπεται ότι θα συνεχίσουν να αυξάνονται και θα διαμορφωθούν σε 3.176 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 15,5% έναντι του 2012, λόγω κυρίως της είσπραξης μέρους του ΕΕΤΗΔΕ 2012 στο έτος 2013 και της είσπραξης του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ) το 2013.

Από άμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπεται να εισπραχθούν 3.307 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μεγάλη αύξηση κατά 57,5% έναντι του 2012 η οποία αποδίδεται στην είσπραξη του ΦΑΠ των ετών 2011 και 2012.

Πίνακας 3.11 Δημοσιονομικές παρεμβάσεις σχεδίου Προϋπολογισμού 2013
(σε εκατ. ευρώ)

	2013						
	Κράτος	ΟΤΑ	ΟΚΑ/ Νοσοκομεία	ΔΕΚΟ	Νομικά Πρόσωπα	Ακαθάριστη Επίδραση	Καθαρή Επίδραση
A. Παρεμβάσεις στο σκέλος των δαπανών	4.081,3	221,0	4.371,3	210,8	108,9	8.993,3	7.592,4
1. Αναδιάρθρωση Δημόσιου Τομέα	384,5	0,0	0,0	0,0	0,0	384,5	384,5
1 Περικοπή στο εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	150,0					150,0	150,0
2 Μείωση των μη μισθολογικών δαπανών των Υπουργείων	234,5					234,5	234,5
2. Τοπική Αυτοδιοίκηση	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
1 Περικοπή αποδόσεων από ΚΑΠ (Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι)	10,0					10,0	10,0
2 Περικοπή αποδόσεων από ΣΑΤΑ	40,0					40,0	40,0
3. Μισθολογική Δαπάνη	1.321,8	221,0	77,0	0,0	69,9	1.689,6	1.173,7
1 Μείωση του αριθμού των συμβασιούχων κατά 10% επιπλέον του βασικού σεναρίου	16,5	14,4			11,0	41,9	30,7
2 Εξορθολογισμός γενικού μισθολογίου (πλην ΔΕΚΟ και ειδικών μισθολογίων)	16,2					16,2	9,9
3 Περικοπές ειδικών μισθολογίων (εκτός ένστολων)	207,5					207,5	127,2
4 Περικοπές ειδικών μισθολογίων (ένστολων)	212,7					212,7	130,4
5 Κατάργηση δώρων στο Δημόσιο Τομέα	469,6	60,0	40,0		36,0	605,6	430,6
6 Νέου τύπου εργασιακή εφεδρεία / προσυνταξιοδότηση	8,3					8,3	5,8
7 Μείωση μισθολογικής δαπάνης στους ΟΤΑ		89,6				89,6	54,9
8 Εφαρμογή ενιαίου μισθολογίου στους υπαλλήλους της Βουλής	17,8					17,8	10,9
9 Κατάργηση εξαιρέσεων ενιαίου μισθολογίου	17,5				7,9	25,4	15,6
10 Μείωση Βουλευτικής αποζημίωσης και λοιπών παροχών	3,3					3,3	2,0
11 Εξορθολογισμός μισθολογικής δαπάνης των διευθυντών νοσοκομείων	17,5					17,5	10,7
12 Αναστολή του Κινήτρου Επίτευξης Στόχου (ΚΕΣ) & του Κινήτρου Επίτευξης Δημοσιονομικού Στόχου (ΚΕΔΣ) στο Δημόσιο	260,0	57,0	37,0		15,0	369,0	291,5
13 Αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τη μείωση της μισθολογικής δαπάνης αναπληρωτών καθηγητών	57,1					57,1	41,2
14 Μείωση προσωπικού σε ΑΕΙ/ΤΕΙ	12,3					12,3	8,9
15 Μείωση προσλήψεων	5,5					5,5	3,4
4. Συντάξεις	1.640,4	0,0	3.806,9	0,0	0,0	5.447,3	4.680,3
1 Αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης κατά 2 έτη			631,0			631,0	631,0
2 Εξορθολογισμός των παροχών εφάπαξ του 2013 και 2014			247,3			247,3	247,3
3 Κλιμακωτή μείωση συντάξεων	438,0		1.022,0			1.460,0	1.080,4
4 Κατάργηση παράτυπων συντάξεων που έχουν ήδη εντοπιστεί από την απογραφή	66,0		57,0			123,0	112,2
5 Κατάργηση δώρων στις συντάξεις	922,0		1.752,0			2.674,0	2.341,2
6 Μείωση συντάξεων εξαιτίας περικοπών των ειδικών μισθολογίων	126,1					126,1	99,7
7 Πλαφόν στην κύρια σύνταξη ανύπανδρων θυγατέρων	49,3					49,3	41,7
8 Μείωση συντάξεων αιρετών	39,0					39,0	30,8
9 Κατάργηση ειδικών συντάξεων συνδικαλιστών			7,6			7,6	6,0
11 Αύξηση εισφορών υγειονομικής περίθαλψης ασφαλισμένων ΟΓΑ			90,0			90,0	90,0
5. Κοινωνικά Επιδόματα	141,0	0,0	70,0	0,0	0,0	211,0	210,5
1 Εξορθολογισμός σύνταξης ανασφάλιστων ηλικιωμένων			13,0			13,0	12,5
2 Εξορθολογισμός οικογενειακών επιδομάτων	86,0					86,0	86,0
3 Νέα προγράμματα του Οργανισμού Εργατικής Εστίας			-25,0			-25,0	-25,0
4 Περικοπές σε ειδικά επιδόματα ανεργίας	30,0					30,0	30,0
5 Εξορθολογισμός κανόνων αποζημίωσης μετακίνησης για ασθενείς			82,0			82,0	82,0
6 Μείωση ειδικών προγραμμάτων γεωργίας	25,0					25,0	25,0
6. Υγειονομική Περίθαλψη	74,0	0,0	417,1	0,0	0,0	491,1	455,3
1 Περικοπές στη φαρμακευτική δαπάνη των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης			417,1			417,1	390,0
2 Νέος Υγειονομικός Χάρτης	36,0					36,0	36,0
3 Μείωση λειτουργικών δαπανών νοσοκομείων	38,0					38,0	29,3

Πίνακας 3.11 Δημοσιονομικές παρεμβάσεις σχεδίου Προϋπολογισμού 2013
(σε εκατ. ευρώ)

	2013						
	Κράτος	ΟΤΑ	ΟΚΑ/ Νοσοκομεία	ΔΕΚΟ	Νομικά Πρόσωπα	Ακαθάριστη Επίδραση	Καθαρή Επίδραση
7. Άμυνα	306,3	0,0	0,0	0,0	0,0	306,3	303,0
1 Μείωση των νεοεισερχόμενων στις στρατιωτικές ακαδημίες	4,0					4,0	4,0
2 Μείωση λειτουργικών εξόδων	22,0					22,0	22,0
3 Κλείσιμο ή εμπορική αξιοποίηση στρατοπέδων	13,3					13,3	10,0
4 Επιπλέον περικοπή σε συμβάσεις στρατιωτικών προμηθειών	44,0					44,0	44,0
5 Ακύρωση νέων συμβάσεων στρατιωτικών εξοπλιστικών προμηθειών	223,0					223,0	223,0
8. Εκπαίδευση	122,6	0,0	0,0	0,0	0,0	122,6	86,4
1 Μείωση δαπανών κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών	30,0					30,0	23,1
2 Μείωση λειτουργικών δαπανών ΑΕΙ - ΤΕΙ με συγχωνεύσεις	42,0					42,0	24,3
3 Μείωση επιχορηγήσεων εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης (Πολιτισμός και Αθλητισμός)	50,6					50,6	39,0
9. Εξορθολογισμός ΔΕΚΟ	40,7	0,0	0,0	210,8	39,0	290,5	248,7
1 Αναδιάρθρωση των ΔΕΚΟ / μείωση λειτουργικών δαπανών				108,0	24,0	132,0	132,0
2 Περικοπή επιχορηγήσεων Κρατικού Προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης	40,7					40,7	40,7
3 Ένταξη των ΔΕΚΟ στο ενιαίο μισθολόγιο				102,8	15,0	117,8	76,0
Β. Παρεμβάσεις στο σκέλος των εσόδων	1.173,1		817,0			1.990,1	1.781,7
1. Εξορθολογισμός Φορολογικού Συστήματος						1.990,1	1.781,7
1 Μείωση φορολογικών επιστροφών στους αγρότες	152,1					152,1	152,1
2 Επίδραση από την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης κατά 2 έτη	8,0					8,0	8,0
3 Μείωση της επιδότησης του ειδικού φόρου κατανάλωσης ντιζελ στους αγρότες	129,5					129,5	129,5
4 Περικοπές στα οικογενειακά επιδόματα	379,0					379,0	379,0
5 Αλλαγή στη φορολόγηση πλοίων (φορολογία πλοίων βάσει χωρητικότητας)	80,0					80,0	80,0
6 Εξίσωση στο πλαφόν των αποδοχών προς υπολογισμό ασφαλιστικών εισφορών			817,0			817,0	608,7
7 Τέλος καπνιζόντων για χώρους διασκέδασης και εστίασης	36,0					36,0	36,0
8 Φορολόγηση των τυχερών παιγνίων του ΟΠΑΠ	388,5					388,5	388,5
Γ. Σύνολο παρεμβάσεων (Α + Β)	5.254,4	221,0	5.188,0	210,8	108,9	10.983,0	9.374,1

Τα έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους προβλέπονται μειωμένα κατά 19,1% εξαιτίας της αρνητικής επίπτωσης στα έσοδα από συνταξιοδοτικές εισφορές ως αποτέλεσμα της μείωσης του μισθολογικού κόστους στο Δημόσιο.

Έμμεσοι φόροι

Τα έσοδα από την έμμεση φορολογία προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 24.430 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας πτώση κατά 6,8% έναντι των αντίστοιχων εσόδων του 2012.

Τα έσοδα από το ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν σε 13.717 εκατ. ευρώ καταγράφοντας μείωση κατά 9,1% έναντι του 2012.

Τα έσοδα από λοιπούς φόρους συναλλαγών προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 651 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 2,5%, κυρίως λόγω της υστέρησης εισπράξεων από τη μεταβίβαση κεφαλαίων (ιδίως ακινήτων).

Τα έσοδα από φόρους κατανάλωσης αναμένεται να ανέλθουν σε 9.336 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας υστέρηση κατά 3,5% συγκριτικά με το 2012. Η μείωση που παρατηρείται στην εν λόγω κατηγορία

εσόδων αποδίδεται στη σημαντική μείωση των λοιπών ΕΦΚ (καπνού κ.λπ.) κατά 7,3% έναντι του προηγούμενου έτους.

Από έμμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπονται μειωμένα έσοδα κατά 5,6% έναντι του 2012, λόγω της απουσίας εσόδων προερχόμενων από την περαίωση ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων που εμφανίστηκαν στα έσοδα των προηγούμενων ετών.

Τα έσοδα από λοιπούς έμμεσους φόρους προβλέπεται να μειωθούν κατά 8,5% και να διαμορφωθούν σε 291 εκατ. ευρώ.

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα αναμένεται να σταθεροποιηθούν στα επίπεδα του 2012 και να διαμορφωθούν σε 2.402 εκατ. ευρώ κυρίως λόγω των μειωμένων εισπράξεων από μερίσματα.

Μη τακτικά έσοδα

Τα μη τακτικά έσοδα προβλέπεται να σημειώσουν αύξηση 28,7% έναντι του 2012 και να διαμορφωθούν σε 2.428 εκατ. ευρώ.

Τα έσοδα των καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών και του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης θα σημειώσουν μείωση κατά 10,4% και 7,6% αντίστοιχα. Ομοίως, τα έσοδα από ΝΑΤΟ προβλέπεται να ανέλθουν σε 35 εκατ. ευρώ σημειώνοντας μείωση κατά 31,4% έναντι του 2012. Οι ανωτέρω μειώσεις υπερκαλύπτονται από την αύξηση που παρατηρείται στα έσοδα από τη μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA), τα οποία αναμένεται να διαμορφωθούν σε 1.042 εκατ. ευρώ το 2013, έναντι 349 εκατ. ευρώ το 2012.

Ειδικά έσοδα από την εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου

Αναμένεται να εισπραχθούν 86 εκατ. ευρώ από την ολοκλήρωση της πώλησης των αδειών παιγνιομηχανημάτων (VLTs) της ΟΠΑΠ ΑΕ.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων το έτος 2013 προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 2.901 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση 21,4%.

Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 55.802 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 6.053 εκατ. ευρώ ή 9,8% σε σχέση με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις για το 2012.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 44.650 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 2.936 εκατ. ευρώ ή 6,2% συγκριτικά με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις για το 2012.

Οι δαπάνες για πληρωμή τόκων σε ταμειακή βάση, προβλέπεται να μειωθούν κατά 2.835 εκατ. ευρώ ή 24,2% σε σχέση με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων για το 2012.

Οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς που έχουν ταξινομηθεί εντός Γενικής Κυβέρνησης, προβλέπεται να μειωθούν κατά 133 εκατ. ευρώ ή 19,2% σε σχέση με το 2012.

Επισημαίνεται ότι στις πρωτογενείς δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού έχει περιληφθεί και πίστωση για την αντιμετώπιση των επενδυτικού χαρακτήρα δαπανών των ΟΤΑ (ΣΑΤΑ), το οποίο μέχρι

το έτος 2012 αντιμετωπιζόταν από το ΠΔΕ. Επίσης, έχει προβλεφθεί και πίστωση για τη χορήγηση του επιδόματος θέρμανσης (270 εκατ. ευρώ).

Οι ανωτέρω προβλέψεις έχουν βασιστεί στην εκτίμηση ότι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές θα μειωθούν σημαντικά και δεν θα σωρευθούν νέες απλήρωτες υποχρεώσεις.

Περαιτέρω, εκτιμάται ότι εντός του 2013 θα αποπληρωθούν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ύψους 3.500 εκατ. ευρώ, επιπλέον αυτών που θα εξοφληθούν το 2012, με βάση τις προβλέψεις του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής.

Προκειμένου να καταστεί εφικτή η επίτευξη των ανωτέρω αποτελεσμάτων, έχει σχεδιασθεί σειρά παρεμβάσεων που στοχεύουν:

- στην επιπλέον μείωση της μισθολογικής δαπάνης με την εφαρμογή:
 - επιπλέον μείωσης του προσωπικού που υπηρετεί με συμβάσεις,
 - επέκτασης του ενιαίου μισθολογίου και σε άλλες κατηγορίες προσωπικού του Δημοσίου,
 - μείωσης των πρόσθετων και λοιπών μισθολογικών παροχών,
 - συγκράτησης του αριθμού των εισακτέων στις παραγωγικές σχολές αυστηρά στο ύψος της αναπλήρωσης του προσωπικού που αποχωρεί από την υπηρεσία,
 - μείωσης του αριθμού του έκτακτου διδακτικού προσωπικού με εντατικότερη αξιοποίηση του υφιστάμενου και αύξηση των ωρών διδασκαλίας,
- στον εξορθολογισμό των δαπανών υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης,
- στο συστηματικό επανέλεγχο των δικαιούχων και τη συγκράτηση της δαπάνης παροχής συντάξεων,
- στην επαναξιολόγηση από μηδενική βάση και την μείωση των μη μισθολογικού χαρακτήρα δαπανών, με ιδιαίτερη αναφορά στη μείωση των κονδυλίων επιχορηγήσεων, αποδόσεων και εν γένει μεταβιβάσεων του κρατικού προϋπολογισμού σε φορείς και νομικά πρόσωπα,
- στον περιορισμό των μεταβιβάσεων του κράτους προς τους λοιπούς υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης σε επίπεδα αυστηρά και μόνο για την αντιμετώπιση των απολύτως ανελαστικών δαπανών τους. Η απώλεια των εσόδων των φορέων αυτών, θα αντισταθμιστεί από σειρά διαρθρωτικών παρεμβάσεων που έχουν σχεδιαστεί για κάθε υποτομέα ξεχωριστά και θα υλοποιηθούν στο 2013, με σκοπό:
 - την αύξηση των εσόδων τους από τις κύριες δραστηριότητές τους,
 - την πάταξη της εισφοροδιαφυγής,
 - την είσπραξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους των ανείσπρακτων απαιτήσεών τους,
 - την ενθάρρυνση δημιουργίας συνεργειών και οικονομιών κλίμακας που θα περιορίσουν το κόστος λειτουργίας τους κυρίως μέσω συγχωνεύσεων,
 - τον περιορισμό παροχής επιδομάτων και δωρεάν υπηρεσιών μετά από επανεξέταση των σχετικών κριτηρίων,
- στην επαναξιολόγηση των πάσης φύσεως μεταβιβάσεων προς τους φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης,
- στον περιορισμό των λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών με ιδιαίτερη έμφαση στις δαπάνες που αφορούν:
 - μετακινήσεις προσωπικού,
 - μισθώματα κτηρίων,
 - προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού, κ.λπ.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονα κατηγορία

Αποδοχές και συντάξεις

Οι δαπάνες αποδοχών και συντάξεων θα ανέλθουν σε 17.511 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 2.050,8 εκατ. ευρώ ή 10,5% σε σχέση με την εκτίμηση πραγματοποίησης του 2012. Η ανωτέρω εξοικονόμηση, προβλέπεται ότι θα επιτευχθεί με:

- τον εξορθολογισμό των ειδικών μισθολογίων,
- την περαιτέρω μείωση του αριθμού των συμβασιούχων ορισμένου χρόνου,
- την κατάργηση σημαντικού αριθμού κενών οργανικών θέσεων και τον επαναπροσδιορισμό των θέσεων ευθύνης,
- τη μείωση του αριθμού των εισακτέων στις παραγωγικές σχολές των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας,
- την εφαρμογή των πολιτικών μείωσης των δαπανών για καταβολή πρόσθετων αποζημιώσεων για:
 - συμμετοχή σε αμειβόμενες επιτροπές και συμβούλια,
 - υπερωριακή εργασία,
 - καταβολή πρόσθετων παροχών και επιδομάτων από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς και
 - καταβολή των πάσης φύσεως λοιπών πρόσθετων και παρεπόμενων παροχών.

Οι δαπάνες για καταβολή συντάξεων εμφανίζονται μειωμένες κατά 758 εκατ. ευρώ ή 11,6% σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση πραγματοποιήσεων για το 2012, λόγω του αυξημένου αριθμού αποχωρήσεων, αλλά και των παρεμβάσεων που θα εφαρμοστούν για την εκλογίκευση της συνταξιοδοτικής δαπάνης.

Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές

Οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας προβλέπεται να εμφανίσουν σημαντική μείωση και να περιοριστούν σε 732 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 115,6 εκατ. ευρώ ή 13,6% έναντι του 2012. Επισημαίνεται ότι οι σχετικές δαπάνες εμφανίζουν μείωση, παρά το γεγονός ότι καλύπτουν και αμοιβές ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, εφημερίες γιατρών κ.λπ., κυρίως ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για καταβολή πρόσθετων παροχών και αποζημιώσεων.

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές είναι μειωμένες κατά 491,2 εκατ. ευρώ ή 18,8% έναντι του 2012.

Το ύψος των δαπανών αυτών αποτελεί τον κυριότερο δείκτη μέτρησης του αποτελέσματος της καταβαλλόμενης δημοσιονομικής προσπάθειας. Η εξοικονόμηση εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για:

- μετακινήσεις προσωπικού για εκτέλεση υπηρεσίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό,
- μισθώματα των υπηρεσιών μέσω νομοθετικής ρύθμισης που προβλέπει μείωση των καταβαλλόμενων μισθωμάτων, ενώ επιπρόσθετα, έχει προγραμματιστεί η μεταστέγαση υπηρεσιών σε ιδιόκτητα κτήρια καθώς και η αναδιοργάνωση και συστέγαση υπηρεσιών,
- προμήθεια κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών με δημιουργία κεντρικών φορέων υλοποίησης των σχετικών προμηθειών ανά Υπουργείο και εκπόνησης προγραμμάτων μείωσης του κόστους προμηθειών κατά ένα σταθερό ποσοστό κατ' έτος,
- τηλεπικοινωνίες και ταχυδρομικά έξοδα, με επίσπευση της ένταξης των υπηρεσιών στο δίκτυο «Σύζευξис», την προγραμματιζόμενη σύναψη συμβολαίων με παρόχους σταθερής και κινητής τηλεφωνίας με ευνοϊκότερους οικονομικούς όρους, καθώς και την περικοπή των ταχυδρομικών εξόδων,
- ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, θέρμανση και κοινόχρηστα με εξορθολογισμό της χρήσης και
- προμήθεια ανταλλακτικών, ειδών συντήρησης και λοιπού εξοπλισμού.

Πέραν των ανωτέρω, σημαντικές εξοικονομήσεις εκτιμώνται από συγχωνεύσεις υπηρεσιών και φορέων με δράσεις όπως:

- νέος εκπαιδευτικός χάρτης της χώρας,
- νέος υγειονομικός χάρτης,
- επαναξιολόγηση των αρμοδιοτήτων και του έργου των φορέων.

Οι δράσεις αυτές, θα επιφέρουν περαιτέρω εξοικονομήσεις σε κατηγορίες δαπανών όπως αποδοχές, μισθώματα κτηρίων, λειτουργικές δαπάνες, προμήθειες, επιχορηγήσεις κ.λπ.

Μεταβιβαστικές πληρωμές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής αναμένεται να διαμορφωθούν σε 16.313 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 1.310 εκατ. ευρώ ή 7,4% σε σχέση με το 2012 και θα καλύψουν κυρίως ανάγκες των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και των νοσηλευτικών ιδρυμάτων.

Αποδιδόμενοι πόροι

Οι πιστώσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν αποδόσεις πόρων σε τρίτους (τοπική αυτοδιοίκηση, ΟΓΑ κ.λπ.). Οι δαπάνες αυτές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 5.999 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 362,4 εκατ. ευρώ ή 6,4% σε σχέση με το 2012.

Αποθεματικό

Στον προϋπολογισμό του 2012 έχει προβλεφθεί πίστωση ύψους 1.100 εκατ. ευρώ, για την αντιμετώπιση έκτακτου χαρακτήρα αναγκών.

Τόκοι

Οι δαπάνες για τόκους προβλέπεται να περιοριστούν στα 8.900 εκατ. ευρώ από 11.735 εκατ. ευρώ το 2012, μειωμένες κατά 2.835 εκατ. ευρώ ή 24,2%. Ως ποσοστό του ΑΕΠ θα διαμορφωθούν στο 4,9% από 6,0% το 2012.

**Πίνακας 3.12 Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων
(σε εκατ. ευρώ)**

Ασφαλιστικά ταμεία	2011 Πραγματοποιήσεις				2012 Εκτιμ. Πραγ/σεων				2013 Προβλέψεις				Μεταβολή 2013/12 %
	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρημα- τοδότηση	Σύνολο	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρηματοδότηση	Σύνολο	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρηματοδότηση	Σύνολο	
ΟΓΑ ⁽¹⁾	4.660	1.039		5.699	4.135	505		4.640	2.801	970		3.771	-18,7
ΙΚΑ – ΕΤΑΜ	4.066			4.066	3.659			3.659	2.200			2.200	-39,9
ΟΑΕΕ	950	11	395	1.356	1.350	23	265	1.638	800	39	320	1.159	-29,2
ΝΑΤ	1.130			1.130	1.000			1.000	1.000			1.000	
ΤΑΠ – ΟΤΕ	560			560	535			535	535			535	
ΕΤΑΑ		41		41		42		42		24		24	-42,9
Αντιπαροχή έναντι περιουσίας στους τομείς Ασφάλισης ΔΕΗ	600			600	579			579	579			579	
Λοιποί Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	19	1		20	22			22	27			27	22,7
ΕΚΑΣ (πλην Δημοσίου)	890			890	775			775	680			680	-12,3
ΟΠΑΔ	1.120			1.120									
ΕΟΠΥΥ					843			843	808			808	-4,2
ΑΚΑΓΕ		571		571		493		493		452		452	-8,3
Λοιπές δαπάνες Κοιν. Ασφάλισης									2.380			2.380	
ΟΑΕΔ	764			764	498			498	470			470	-5,6
Σύνολο	14.759	1.663	395	16.817	13.396	1.063	265	14.724	12.280	1.485	320	14.085	-4,3

⁽¹⁾ Δεν συμπεριλαμβάνονται τα πολυτεκνικά επιδόματα.

**Πίνακας 3.13 Αποδιδόμενοι πόροι
(σε εκατ. ευρώ)**

Φορείς	2011 Πληρωμές	2012 Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	2013 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2012/11	2013/12
Ασφαλιστικά Ταμεία	1.093	571	1.034	-47,8	81,1
ΟΓΑ	1.039	505	970	-51,4	92,1
ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ, ΤΑΕ, ΤΣΑ)	11	23	39	107,6	69,3
ΕΤΑΑ (Ταμείο Νομικών κ.λπ.)	41	42	24	1,9	-43,1
Λοιπά ασφαλιστικά ταμεία	1				
ΟΤΑ α' βαθμού	3.331	2.470	2.569	-25,8	4,0
ΟΤΑ β' βαθμού	395	155	92	-60,8	-40,5
Λοιπές αποδόσεις	152	71	48	-53,1	-32,1
Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ)	22	13	5	-40,6	-65,4
ΤΕΟ ΑΕ	6	5	5	-17,9	
Ενίσχυση κινηματογράφου	4	4	4	19,8	-2,0
ΕΟΦ	7	8	8	21,3	-8,5
ΕΛΓΑ	99	4	4	-96,3	-2,4
Λοιπά	15	37	24	150,4	-36,3
Επιστροφές δασμών	36	34	34	-6,3	
Σύνολο	5.007	3.301	3.777	-34,1	14,4
ΑΚΑΓΕ	571	493	452	-13,7	-8,3
Γενικό σύνολο	5.578	3.794	4.229	-32,0	11,5

Παρατήρηση: Στους ΟΤΑ β' βαθμού αναλογούν επιπλέον ποσά απόδοσης τα οποία κατ' έτος ανέρχονται σε 384,75 εκατ. ευρώ για το 2011, 375 εκατ. ευρώ για το 2012 και 370,2 εκατ. ευρώ για το 2013 τα οποία δεν αποδόθηκαν διότι καλύπτουν τη μισθοδοσία του προσωπικού των Περιφερειών που καταβάλλεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

**Πίνακας 3.14 Αριθμός συνταξιούχων του Δημοσίου
(στοιχεία Οκτωβρίου)**

Κατηγορία	2008	2009	2010	2011	2012
Πολιτικοί	193.602	204.662	214.592	230.889	242.541
Στρατιωτικοί	106.345	110.851	112.679	118.419	119.861
Σχετιζόμενοι με πολέμους	24.303	22.846	20.888	19.563	17.412
ΟΣΕ	7.288	6.961	6.499	6.119	5.523
Δημοτικοί-κοινοτικοί	27.909	28.929	29.592	30.693	31.817
Εθνική αντίσταση	24.959	23.408	21.197	19.716	15.056
Κληρικοί	5.329	5.376	5.384	5.548	5.402
Σύνολο	389.735	403.033	410.831	430.947	437.612

Πίνακας 3.15 Έσοδα και δαπάνες ΤΠ για συντάξεις Δημοσίου (σε εκατ. ευρώ)				
	2010	2011	2012	2013
		Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Δαπάνες				
Συντάξεις	6.253	6.572	6.521	5.763
Λειτουργικές δαπάνες	8	8	8	7
Γενικό σύνολο δαπανών (I)	6.261	6.580	6.529	5.770
Έσοδα				
Εισφορές				
5% στα τακτικά έσοδα των κοινοτήτων υπέρ συντάξεων κοινοτικών υπαλλήλων και 8% στις καταβαλλόμενες αποδοχές των κοινοτικών υπαλλήλων που βαρύνουν τις κοινότητες	6	6	5	5
10% στα έξοδα παράστασης των εν ενεργεία δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων	4	2	1	1
Συνταξιοδότησης από το Δημόσιο (6.67%, άρθ. 22 ν. 2084/92)	826	791	734	687
Αναγνώρισης προϋπηρεσίας και συμπληρωματικής 7% για αναγνώριση προϋπηρεσίας στον ιδιωτικό τομέα	22	26	25	24
Λοιπές	19	30	50	44
A. Σύνολο εισφορών εργαζομένων και συνταξιούχων	878	856	814	761
B. Τεκμαρτή συνεισφορά του Δημοσίου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθ.22 ν.2084/92 (23,33%)	2.889	2.767	2.566	2.403
Γενικό σύνολο εσόδων (II)	3.767	3.622	3.381	3.164
Γ. Έλλειμμα (I-II)	2.494	2.958	3.148	2.606
Συμμετοχή στις δαπάνες για συντάξεις Δημοσίου				
Συμμετοχή εργαζομένων (A)	878	856	814	761
%	14,0%	13,0%	12,5%	13,2%
Συμμετοχή Δημοσίου (B+Γ)	5.383	5.725	5.715	5.009
%	86,0%	87,0%	87,5%	86,8%

Δαπάνες κατά υπουργείο

Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές των υπαλλήλων του Υπουργείου και
- την υλοποίηση, υποστήριξη και διαχείριση της παραγωγικής λειτουργίας του έργου «Σύζευξις Ι» με το οποίο επιδιώκεται η μείωση της δαπάνης τηλεματικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε 4.500 φορείς του Δημοσίου.

Υπουργείο Εσωτερικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές των υπαλλήλων του Υπουργείου,
- τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και
- την απόδοση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων στην Αυτοδιοίκηση της χώρας (δήμοι και περιφέρειες).

Πίνακας 3.16 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά φορέα (σε εκατ. ευρώ)			
Υπουργεία-φορείς	2012	2013	Μεταβολή %
	Εκτιμήσεις πραγ- ματισμών	Προβλέψεις	2013/12
1. Προεδρία της Δημοκρατίας	4	4	-2,9
2. Βουλή των Ελλήνων	162	149	-7,9
3. Εσωτερικών	3.354	3.477	3,7
4. Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρον. Διακυβέρνησης	71	76	6,5
5. Εξωτερικών	304	295	-3,1
6. Εθνικής Άμυνας	3.087	2.646	-14,3
7. Υγείας	4.863	4.400	-9,5
8. Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	553	483	-12,7
9. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού	5.809	5.226	-10,0
10. Τουρισμού	37	29	-22,6
11. Οικονομικών πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών	802	680	-15,1
12. Μακεδονίας και Θράκης	7	6	-11,2
13. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	905	721	-20,3
14. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	99	73	-26,1
15. Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας	14.654	13.971	-4,7
16. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	917	792	-13,6
17. Ναυτιλίας και Αιγαίου	373	298	-20,0
18. Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη	1.942	1.778	-8,4
19. Γενικές Κρατικές Δαπάνες	9.465	9.385	-0,9
20. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	178	160	-10,3
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών ΤΠ	47.586	44.650	-6,2
21. Υγείας (επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για την εξόφληση μέρους πα- λαιών οφειλών τους)	400	400	
22. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (τόκοι)	11.735	8.900	-24,2
23. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (έξοδα εκταμίευσης δανείου στο EFSF)	565	75	-86,7
24. Εθνικής Άμυνας (εξοπλιστικά προγράμματα)	700	750	7,1
25. Γενικές Κρατικές δαπάνες (καταπτώσεις εγγυήσεων)*	869	1.027	18,2
II. Σύνολο δαπανών ΤΠ πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+21+22+23+24+25)	61.855	55.802	-9,8
26. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού)	12.860	12.845	-0,1
27. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού)	43.607	40.000	-8,3
28. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων)	10	100	
29. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων Γενικής Κυβέρνησης)	3.452	3.500	1,4
30. Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων Γενικής Κυβέρνησης)	49		
31. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (συμμετοχή στο ΜΚ του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας)	48.500		
32. Οικονομικών (Συμμετοχή στην αύξηση ΜΚ Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων)		30	
33. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (Συμμετοχή στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης)	901	901	
34. Γενικές Κρατικές Δαπάνες (Συμμετοχή στην αύξηση ΜΚ λοιπών εταιρειών)	101	101	
III. Σύνολο δαπανών Τακτικού Προϋπολογισμού (II+26+27+28+29+30+31+32+33+34)	171.334	113.279	-33,9

* Οι εγγεγραμμένες πιστώσεις το 2013 θα είναι αυξημένες κατά 1.099 εκατ. ευρώ, λόγω του τρόπου της λογιστικής αποτίμησης των καταπτώσεων εγγυήσεων. Σημειώνεται ότι αντίστοιχο ποσό εμφανίζεται και στα έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Υπουργείο Εξωτερικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού που υπηρετεί στην κεντρική υπηρεσία και στις αρχές εξωτερικού,
- τις εισφορές σε διεθνείς οργανισμούς, καθώς και τη συνεισφορά της χώρας στις δαπάνες των ειρηνευτικών αποστολών,
- τις λειτουργικές δαπάνες των αρχών εξωτερικού,
- τις δράσεις στον τομέα της παροχής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας προς τρίτες χώρες και
- τα προγράμματα και τις δράσεις για τον απόδημο ελληνισμό.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στο πλαίσιο της συγκράτησης των δαπανών, πέραν των μισθολογικών προσαρμογών έχει προβλεφθεί περιορισμός των πιστώσεων που αφορούν σε μετακινήσεις προσωπικού, περιστολή των λειτουργικών δαπανών και μείωση των εξοπλιστικών δαπανών.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη μισθοδοσία, τις δαπάνες περίθαλψης, την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού του υπουργείου,
- τη μισθοδοσία και τις δαπάνες λειτουργίας των στρατιωτικών νοσοκομείων, καθώς και τη μισθοδοσία του πολιτικού προσωπικού του ΝΙΜΤΣ,
- τις λειτουργικές δαπάνες του Υπουργείου,
- τις δαπάνες συμμετοχής των ενόπλων δυνάμεων σε διασυμμαχικές επιχειρήσεις και ειρηνευτικές αποστολές,
- τις προμήθειες αμυντικού υλικού και καυσίμων και
- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υλοποίηση των προγραμμάτων εξοπλισμού.

Υπουργείο Υγείας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την κρατική επιχορήγηση για τη λειτουργία των νοσοκομείων της χώρας,
- τη μισθοδοσία του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων της χώρας, καθώς και του Υπουργείου,
- τη μισθοδοσία των ιατρών και των ειδικευομένων γιατρών ΕΣΥ που απασχολούνται στο ΝΙΜΤΣ, καθώς και τη μισθοδοσία των ειδικευομένων γιατρών ΕΣΥ που απασχολούνται στα πανεπιστημιακά νοσοκομεία «Αιγινήτειο» και «Αρεταίειο»,
- τη μισθοδοσία των ειδικευόμενων ιατρών του ΙΚΑ που εντάχθηκαν στο ΕΣΥ,
- τις ανάγκες των εποπτευομένων φορέων για δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού τους και λειτουργικές δαπάνες,
- τις ανάγκες των εποπτευομένων φορέων υγείας,
- τη συνέχιση των προγραμμάτων των μονάδων ψυχικής υγείας,
- τις δαπάνες επιχορήγησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση υποχρεώσεων προς τρίτους, και
- την κρατική επιχορήγηση για τη λειτουργία του Εθνικού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ).

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές του προσωπικού της κεντρικής υπηρεσίας, των υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, των δικαστικών υπαλλήλων και δικαστικών λειτουργών, των σωφρονιστικών υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνε-

δρίου, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών και

- τις δαπάνες για την απρόσκοπτη λειτουργία των δικαστικών, ειδικών και λοιπών υπηρεσιών, καθώς και την ομαλή λειτουργία των σωφρονιστικών υπηρεσιών.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Οι πολιτικές και οι δράσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού αφορούν το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος (και στις 3 βαθμίδες), αλλά και τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης, της Έρευνας και Τεχνολογίας, του Πολιτισμού και του Αθλητισμού.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη μισθοδοσία εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που στελεχώνουν τις σχολικές μονάδες, τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τις διοικητικές περιφερειακές υπηρεσίες εκπαίδευσης,
- τη συνέχιση του προγράμματος πρόσθετης διδακτικής στήριξης,
- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το ΥΠΘΠΑ φορέων (νπδδ, νπιδ),
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς, κυρίως για την κάλυψη υποχρεώσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας,
- τη στήριξη των ερευνητικών φορέων,
- την κάλυψη λειτουργίας των δημόσιων ΙΕΚ,
- την κάλυψη διαφοράς κομίστρου από την παροχή του δικαιώματος μειωμένης μετακίνησης φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας, και
- την προμήθεια φοιτητικών συγγραμμάτων.

Επίσης, στους τομείς Πολιτισμού και Αθλητισμού, οι προβλεπόμενες πιστώσεις θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- μισθοδοσίας προσωπικού και πρόσληψης εποχικού προσωπικού κυρίως για την ανάγκη φύλαξης μουσείων και αρχαιολογικών χώρων,
- συντήρησης, διαμόρφωσης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με στόχο την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- λειτουργικών αναγκών των αρχαιολογικών υπηρεσιών,
- κάλυψης πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων και προγραμμάτων διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού και φορέων που προάγουν τον αθλητισμό.

Υπουργείο Οικονομικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές προσωπικού και τις λειτουργικές δαπάνες των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου,
- τους απαραίτητους πόρους προς τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων με στόχο τον εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης μέσα από την αναβάθμιση υποδομών και λογισμικού,
- τις αποδοχές και τις λειτουργικές δαπάνες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που εκπροσωπεί και υπερασπίζεται τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου,
- την επιχορήγηση προς την Ελληνική Στατιστική Αρχή που καλύπτει τόσο τις ανάγκες αποδοχών του προσωπικού της όσο και τις λειτουργικές δαπάνες συμπεριλαμβανομένων και της διενέργειας ερευνών και Γενικών Απογραφών Πληθυσμού,
- τις αποδοχές του προσωπικού και τις λειτουργικές δαπάνες της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, της Γενικής Γραμματείας του Πρωθυπουργού, του Υπουργού Επικρατείας και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό,
- τους αναγκαίους πόρους του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, καθώς και των

Οικονομικών Επιθεωρητών, προκειμένου να καταπολεμηθούν η φοροδιαφυγή και οι οικονομικές απάτες σε βάρος των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου,

- τις αποδοχές του προσωπικού και τις λειτουργικές δαπάνες της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και της Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης για την αντικειμενική πληροφόρηση των πολιτών και των οργάνων του κράτους σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις που αφορούν τη χώρα, καθώς και την προβολή εθνικών θεμάτων στο εξωτερικό και
- τις λειτουργικές δαπάνες καθώς και τις αποδοχές του Προέδρου και των μελών του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, της συνταγματικά κατοχυρωμένης Ανεξάρτητης Αρχής με σκοπό την τήρηση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές του προσωπικού (τακτικού και εποχικού),
- τις ενισχύσεις στη γεωργία, όπως αποκατάσταση ζημιών από πλημμύρες σε εγγειοβελτιωτικά έργα κ.λπ.,
- τις επιδοτήσεις για την υλοποίηση αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων και προγραμμάτων όπως η εξισωτική αποζημίωση, η πρόωρη συνταξιοδότηση κ.λπ.,
- τα δικαιώματα ενιαίας ενίσχυσης των αγροτών,
- τα προγράμματα προστασίας της αγροτικής παραγωγής,
- τις ενισχύσεις από εθνικούς πόρους στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ΠΣΕΑ και
- την αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των παρεχόμενων υπηρεσιών τόσο του Υπουργείου όσο και των εποπτευόμενων από αυτό Οργανισμών.

**Πίνακας 3.17 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα
(σε εκατ. ευρώ)**

	2011	2012		2013	Μεταβολή %	
	Πραγματ/σεις	Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	Προβλέψεις	2012/11	2013/12
Από εθνικούς πόρους	5.098	5.145	5.045	4.216	-1,0	-16,4
Εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων*	49	62	52	39	5,7	-23,9
Οικονομικές ενισχύσεις με ευρωπαϊκή συμμετοχή	465	375	402	363	-13,4	-9,7
Εθνική συμμετοχή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ΕΕ	17	18	18	20	9,7	10,5
Κάλυψη ελλείμματος Ειδικού Λογ/σμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	183	242	242	139	32,2	-42,4
Επιδοτήσεις επιτοκίων	38	45	39	39	2,9	0,0
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	319	537	458	515	43,7	12,4
Συντάξεις ΟΓΑ**	3.889	3.739	3.705	2.965	-4,7	-20,0
Πληρωμές μέσω ΕΛΓΑ***	126	115	118	123	-6,7	4,2
Επιστροφή ειδικού φόρου κατανάλωσης καυσίμων	13	11	12	12	-6,3	0,0
Από ΕΕ (FEOGA – Εγγυήσεις)	2.229	2.210	2.280	2.490	2,3	9,2
Γενικό σύνολο οικονομικών ενισχύσεων στον αγροτικό τομέα	7.327	7.355	7.325	6.706	0,0	-8,5

* Στις εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις ΠΣΕΑ που καταβάλλονται μέσω του ΕΛΓΑ.

** Στις συντάξεις ΟΓΑ περιλαμβάνεται ο κλάδος της υποχρεωτικής ασφάλισης.

***Στις πληρωμές μέσω ΕΛΓΑ περιλαμβάνονται οι αποζημιώσεις φυτικού και ζωικού κεφαλαίου.

Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές του προσωπικού,
- τις επιχορηγήσεις σε εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου και
- τις λειτουργικές και λοιπές δαπάνες.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές του προσωπικού,
- τη λειτουργία των υπηρεσιών του,
- την επιχορήγηση των εποπτευόμενων από το υπουργείο φορέων (ΕΚΒΒΑ, ΟΚΧΕ, ΟΡΣΑ, ΟΡΣΘ, ΚΑΠΕ) για να συνεχιστεί απρόσκοπτα το επιστημονικό και ερευνητικό τους έργο,
- την επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού για περιβαλλοντικές δράσεις,
- τις αποδόσεις εσόδων στο Πράσινο Ταμείο,
- τα προγράμματα προστασίας του δασικού πλούτου της χώρας μας,
- τη δασοπροστασία και
- τις επιδοτήσεις εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών για τον ομαλό ανεφοδιασμό των προβληματικών περιοχών της χώρας με πετρελαιοειδή.

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές του προσωπικού,
- τις συντάξεις τόσο του κλάδου υποχρεωτικής ασφάλισης όσο και του κλάδου κύριας ασφάλισης του ΟΓΑ,
- τη χρηματοδότηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (1% του ΑΕΠ),
- τη συμμετοχή του κράτους στη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης,
- την κάλυψη του ελλείμματος του προϋπολογισμού του ΟΑΕΕ,
- τις υποχρεώσεις του Δημοσίου προς τα υπόλοιπα ασφαλιστικά ταμεία,
- την επιχορήγηση του ΟΑΕΔ για την αντιμετώπιση των αναγκών καταβολής επιδομάτων ανεργίας και οικογενειακών επιδομάτων,
- τις ανάγκες των εποπτευόμενων φορέων της πρόνοιας και
- τη χορήγηση οικογενειακών και προνοιακών επιδομάτων.

Στον τομέα πρόνοιας έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για υλοποίηση δράσεων που σχετίζονται με ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (ΑΜΕΑ, λειτουργία κατασκηνώσεων, προγράμματα λουτροθεραπείας ηλικιωμένων κ.λπ.).

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές του προσωπικού,
- τον έλεγχο των τιμών και της ποιότητας των προϊόντων,
- την τήρηση της ισχύουσας αγορανομικής νομοθεσίας και την προστασία και ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού,
- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις και από τη συμμετοχή της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς,
- τη λειτουργία της νεοσύστατης Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων,
- τις ανάγκες των εποπτευόμενων φορέων (ΟΑΣΠ, ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ παγίων) και τις αποδόσεις εσόδων στην ΤΕΟ ΑΕ κ.λπ., καθώς και τη λειτουργία της νεοσύστατης ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΕ που θα προκύψει από τις υπό συγχώνευση ΘΕΜΙΣ ΑΕ, ΟΣΚ ΑΕ και ΔΕ-ΠΑΝΟΜ ΑΕ,

- την αντισταθμιστική καταβολή στους συγκοινωνιακούς φορείς (ΟΑΣΑ, ΟΣΥ, ΣΤΑΣΥ, ΟΑΣΘ, ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ κ.λπ.),
- τις αμοιβές των ιατρών για την εξέταση των υποψηφίων οδηγών, την προμήθεια μηχανημάτων εξοπλισμού για τα ΚΤΕΟ και των κινητών μονάδων ελέγχου καυσαερίου, τις δαπάνες για τη λειτουργία, βελτίωση και εκσυγχρονισμό των αεροδρομίων της χώρας, και
- τη λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων, καθώς επίσης και της Επιτροπής για την Διερεύνηση Ασφάλειας Ατυχημάτων Πτήσεων.

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη μισθοδοσία του ένστολου αστυνομικού και πυροσβεστικού προσωπικού, καθώς και του πολιτικού προσωπικού του υπουργείου,
- τη χορήγηση της ειδικής αποζημίωσης για εργασία πέραν του πενθημέρου και νυχτερινής απασχόλησης,
- τις αποδοχές των εποχικών πυροσβεστών και των πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης του Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη σίτιση των προσωρινά κρατούμενων στα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα και στις μονάδες πρώτης υποδοχής, σε εναρμόνιση με τις διεθνώς επικρατούσες συνθήκες,
- τις λοιπές λειτουργικού χαρακτήρα δαπάνες, και
- την πολιτική ασύλου και πρώτης υποδοχής υπηκόων τρίτων χωρών.

Πέραν αυτών, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί στους ακόλουθους τομείς δραστηριότητας του Υπουργείου:

- Στην ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας και προστασίας των πολιτών, την πάταξη του οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος, καθώς και την ενίσχυση της αντεγκληματικής και αντιτρομοκρατικής πολιτικής, καθώς και της μείωσης των τροχαίων ατυχημάτων.
Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την ενίσχυση της λειτουργίας των επιχειρησιακών μονάδων άμεσης επέμβασης, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση, προμήθεια ανταλλακτικών και τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιακών οχημάτων και εναέριων μέσων, τη λειτουργία του συστήματος ασφάλειας C4I και την έγκαιρη μετακίνηση του προσωπικού για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.
- Στην προστασία των συνόρων της χώρας, την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος και του φαινομένου της λαθρομετανάστευσης.
- Στην περίθαλψη, σίτιση και διαμονή λαθρομεταναστών.
- Στην παροχή τεχνογνωσίας από την Ελληνική Αστυνομία για την έκδοση των νέου τύπου διαβατηρίων και αδειών οδήγησης
- Στην προστασία των δασών από πυρκαγιές με τη μίσθωση σύγχρονων ελικοπτέρων δασοπυρόσβεσης και την πτητική και τεχνική υποστήριξη των ιδιόκτητων ελικοπτέρων του Πυροσβεστικού Σώματος.
- Στην αντιμετώπιση των συνεπειών εκτάκτων φυσικών καταστροφών.

Υπουργείο Τουρισμού

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού, καθώς και τις λειτουργικές δαπάνες των υπηρεσιών του Υπουργείου,
- την προβολή της χώρας στο εξωτερικό και ανάδειξή της ως ελκυστικού τουριστικού προορισμού,
- την τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση και
- την επιχορήγηση στον ΕΟΤ.

3.3 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2013

Ο Προϋπολογισμός του 2013 διαμορφώθηκε εντός του πλαισίου της ευρύτερης εθνικής προσπάθειας για δημοσιονομική προσαρμογή και σταδιακή επανεκκίνηση της πραγματικής οικονομίας.

Για το έτος 2013, βασικός στόχος του ΠΔΕ είναι η αύξηση του ρυθμού απορρόφησης των πόρων του ΕΣΠΑ και η τήρηση όλων των σχετικών υποχρεώσεων και στόχων απορροφητικότητας που απορρέουν από την εφαρμογή των Μνημονίων στήριξης της Ελληνικής οικονομίας.

Ο στόχος για το 2013 απαιτεί την υλοποίηση του ΠΔΕ με απόλυτο προγραμματισμό και στόχευση. Σημαντική συμβολή σε αυτό θα έχει η τήρηση και εμπέδωση των νέων διαδικασιών υλοποίησης του ΠΔΕ που υιοθετήθηκαν το 2012 και αφορούν το συνολικό μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό, καθώς και την ανάληψη διορθωτικών κινήσεων. Θα τηρηθεί, επίσης, η βελτιωμένη διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων στο πλαίσιο του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ εξασφαλίζοντας ακόμη καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων.

Το ΠΔΕ για το 2013 προβλέπεται να φθάσει τα 6.850 εκατ. ευρώ. Οι δαπάνες αυτές αντιπροσωπεύουν το 3,7% του ΑΕΠ και κατανέμονται σε 6.000 εκατ. ευρώ για την προώθηση των έργων που θα χρηματοδοτηθούν και από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε 850 εκατ. ευρώ για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Η αναπτυξιακή πολιτική προωθείται με την εντατικοποίηση της υλοποίησης των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013. Σε ό,τι αφορά στις δράσεις του ΕΣΠΑ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της τόνωσης της απασχόλησης, της διοικητικής μεταρρύθμισης, της υγείας και της πρόνοιας, της επιχειρηματικότητας (κυρίως στους τομείς της μεταποίησης και του τουρισμού), των έργων της προστασίας του περιβάλλοντος, των μεγάλων έργων υποδομών, καθώς και των έργων των ΟΤΑ σε όλη την επικράτεια.

Πίνακας 3.18 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2011 (παλαιά δομή) (σε εκατ. ευρώ)				
Υπουργείο - Φορέας	2011			Συμμετοχή %
	Πραγματοποιήσεις		Σύνολο	
	Συγχρ/νος	Λοιποί από εθνικούς πόρους		
Βουλή των Ελλήνων				
Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	147	585	731	11,07
Οικονομικών	3	1	4	0,06
Εξωτερικών	4	9	13	0,2
Εθνικής Άμυνας	0	2	2	0,04
Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (τ.ΥΠΟΙΑΝ)	1.279	420	1.699	25,7
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	146	11	157	2,4
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	285	103	387	5,8
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	1.417	401	1.818	27,5
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	274	85	359	5,4
Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	20	14	34	0,5
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	368	21	389	5,9
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	4	1	5	0,1
Προστασίας του Πολίτη	21	2	22	0,34
Πολιτισμού και Τουρισμού	66	54	120	1,8
Αποκεντρωμένες διοικήσεις	639	157	795	12,04
Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	50	20	70	1,06
Σύνολο	4.722	1.885	6.608	100,0

Σημείωση: Από τις συνολικές πληρωμές 6.608 εκατ. ευρώ, ποσό 116,05 εκατ. ευρώ αφορά δαπάνες έργων ΠΔΕ που πληρώνονται μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού, ενώ ποσό 48,5 εκατ. ευρώ αφορά δαπάνες που δεν ενταλματοποιήθηκαν το 2011. Η προσαρμογή αυτή αποτυπώνεται στον πίνακα 3.3

Πίνακας 3.19 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (νέα δομή)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2012				2013			
	Εκτιμήσεις Πραγματοποιήσεων			Συμμετοχή %	Προϋπολογισμός			Συμμετοχή %
	Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	2		2	0,03	2		2	0,03
Εσωτερικών	175	350	525	7,7	132	15	147	2,15
Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρον. Διακυβέρνησης	40		40	0,6	65	1	66	0,96
Οικονομικών	5	1	6	0,09	11	2	13	0,19
Εξωτερικών	6	2	8	0,12	6	4	10	0,15
Εθνικής Άμυνας	4	2	6	0,09	13	3	16	0,23
Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	2.766	456	3.222	47,04	2.863	419	3.282	47,91
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	230	10	240	3,50	350	20	370	5,40
Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού	510	114	624	9,11	460	134	594	8,67
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας	445	18	463	6,8	545	35	580	8,5
Υγείας	30	9	39	0,57	30	15	45	0,66
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	390	8	398	5,8	430	10	440	6,4
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	8	1	9	0,13	5	1	6	0,09
Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη	56	5	61	0,89	55	6	61	0,89
Τουρισμού	10	10	20	0,29	10	10	20	0,29
Ναυτιλίας και Αιγαίου	22	13	35	0,51	22	14	36	0,53
Μακεδονίας και Θράκης	1	1	2	0,03	1	1	2	0,03
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.000	150	1.150	16,8	1.000	160	1.160	16,9
Σύνολο	5.700	1.150	6.850	100,0	6.000	850	6.850	100,0

Παρατηρήσεις: 1) Βάσει του άρθρου 9, παρ. 12 του ν. 4071/12 (ΦΕΚ 85Α) από το έτος 2013 τα κονδύλια της ΣΑΤΑ προϋπολογίζονται στον ΤΠ.

2) Οι φορείς του ΠΔΕ είναι με τη νέα δομή των αρμοδιοτήτων ως εξής:

ΥΠΑΝΥΠ = ΥΠΑΑΝ - ΝΑΥΤ - ΜΑΘΡΑ + ΥΠΟΜΕΔΙ - ΑΛΙΕΙΑ

ΠΑΙΔ ΠΟΛ & ΑΘΛ = πρώην ΠΑΙΔ + πρώην ΠΟΛ - ΤΟΥΡ

ΕΡΓ & ΠΡΟΝ = ΕΡΓΑΣΙΑΣ + ΠΡΟΝΟΙΑ

ΥΓΕΙΑΣ = πρώην ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑ

ΔΗΜ ΤΑΞ & ΠΡΟΣΤ = πρώην ΠΡΟΣΤ ΠΟΛ - ΛΙΜΕΝ ΣΩΜΑ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ = ΝΑΥΤ + ΛΙΜΕΝ ΣΩΜΑ

ΑΓΡΟΤ ΑΝ = ΑΓΡΟΤ ΑΝ + ΑΛΙΕΙΑ

Διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ και συμμετοχή του στο ΑΕΠ

Στον πίνακα 3.20 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ από το 2003 έως το 2013 και η ποσοστιαία (%) συμμετοχή του στο ΑΕΠ της χώρας.

Πίνακας 3.20 Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ (2003-2013) (σε εκατ. ευρώ)						
Έτη	ΠΔΕ			Μεταβολή % σε σχέση με προηγούμενο έτος	ΑΕΠ	Ως % του ΑΕΠ
	Λοιποί εθνικοί πόροι	Συγχρηματοδοτούμενο	Σύνολο			
2003	3.974	4.461	8.435	-	172.431	4,9
2004	4.639	4.883	9.522	12,9	185.266	5,1
2005	2.569	4.955	7.524	-21,0	193.050	3,9
2006	2.673	5.511	8.184	8,8	208.622	3,9
2007	2.763	6.046	8.809	7,6	223.160	3,9
2008	2.559	7.065	9.624	9,3	233.198	4,1
2009	2.455	7.133	9.588	-0,4	231.081	4,1
2010	2.218	6.236	8.454	-11,8	222.151	3,8
2011	1.885	4.722	6.608	-21,8	208.532	3,2
2012*	1.150	5.700	6.850	3,7	194.003	3,5
2013*	850	6.000	6.850	0,0	183.049	3,7

Πηγή: Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων ΥΠΑΑΥΜΔ, Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής ΥΠΟΙΚ.

* Τα ποσά για τα έτη 2012 και 2013 αποτελούν εκτιμήσεις.

Η εκτίμηση για τη συνολικά θετική συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομία της χώρας παραμένει, δεδομένου ότι οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της Γενικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα, χωρίς τις κεφαλαιακές μεταβιβάσεις, κυμάνθηκαν σε ποσοστό πάνω από 3% του ΑΕΠ για όλα σχεδόν τα έτη της περιόδου 2001-2009, ποσοστά που υπερτερούν συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα μεγέθη των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης που κυμαίνονται μεταξύ 2,4 και 2,8%. Η υποχώρηση των ποσοστών αυτών για τα έτη 2010 και 2011 είναι προφανής για τη χώρα μας, αλλά και για το μέσο όρο των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης, με μικρότερο ωστόσο ρυθμό μείωσης. Τα συγκριτικά αυτά στοιχεία εμφανίζονται στον πίνακα 3.21.

Πίνακας 3.21 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)		
Έτη	Ελλάδα	Χώρες Ευρωζώνης
2001	3,6	2,5
2002	3,4	2,4
2003	3,5	2,6
2004	3,6	2,5
2005	2,8	2,5
2006	3,4	2,5
2007	3,4	2,6
2008	3,7	2,6
2009	3,1	2,8
2010	2,2	2,5
2011	1,6	2,3

Πηγή: EU Statistical Annex of European Economy (Spring 2012)

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς – ΕΣΠΑ 2007-2013 ως βασικό εργαλείο ανάπτυξης

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) αποτελεί το βασικό εργαλείο αξιοποίησης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας για την περίοδο 2007-2013. Επικεντρώνεται στην προώθηση της καινοτομίας και έρευνας, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της κοινωνίας της γνώσης, στην επένδυση του ανθρώπινου κεφαλαίου, στις βιώσιμες υποδομές, καθώς και στην αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ τα πρώτα τρία χρόνια από την έναρξή τους παρουσίασαν σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων με αποτέλεσμα την ιδιαίτερα χαμηλή απορροφητικότητα για το διάστημα αυτό. Η αρνητική αυτή εικόνα αντιστρέφεται από το έτος 2010, καθώς οι απορροφήσεις πόρων σε όρους συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης αντιστοιχούν πλέον στο 18% του συνολικά εγκεκριμένου ποσού, ενώ και για το έτος 2011 υπερκαλύπτεται ο στόχος που απορρέει από τις υποχρεώσεις του Προγράμματος φθάνοντας στο 31,5% (3.350 εκατ. κοινοτική συνδρομή). Για το τρέχον έτος, με βάση τα τελευταία στοιχεία, οι καταχωρημένες δαπάνες αντιστοιχούν σε ποσοστό απορρόφησης 39,2% της συνολικής δημόσιας δαπάνης.

Η εξέλιξη του ΕΣΠΑ παρακολουθείται συστηματικά και με ιδιαίτερη προσοχή προκειμένου να υπάρξει διασφάλιση επίτευξης των στόχων του Μνημονίου. Προς την κατεύθυνση αυτή οι υπηρεσίες του ΥΠΑΜΥΔ προχώρησαν στην εφαρμογή των παρακάτω ενεργειών:

- Υποβολή των προτάσεων αναθεώρησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΕΣΠΑ στην ΕΕ με στόχο την επίσπευση της υλοποίησης και ταυτόχρονα την προσαρμογή τους στα νέα οικονομικά και αναπτυξιακά δεδομένα. Μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής.

Βασικές κατευθύνσεις της εν λόγω αναθεώρησης είναι:

- η ενίσχυση νέων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών με αιχμή τις δράσεις επιχειρηματικότητας,
 - η αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία με έμφαση στις νέες ηλικίες, τους νέους επιστήμονες και τις γυναίκες, καθώς και της ανεργίας με τοπικά χαρακτηριστικά,
 - η αντιμετώπιση των υπερδεσμεύσεων που έχουν προκύψει στα Προγράμματα ώστε να μην επιβαρυνθούν δυσανάλογα του αναπτυξιακού αποτελέσματος οι εθνικοί πόροι έως το τέλος της προγραμματικής περιόδου,
 - η ενίσχυση, υπό προϋποθέσεις, της συμμετοχής των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) στη δημιουργία χρηματοδοτικού εργαλείου επιμερισμού κινδύνου (risk sharing),
 - η αντιμετώπιση των καθυστερήσεων σε τομείς/δράσεις/έργα και η προώθηση νέων αναπτυξιακών δράσεων και έργων, λαμβάνοντας υπόψη τις ανειλημμένες υποχρεώσεις της χώρας,
 - η αύξηση των πόρων της τεχνικής βοήθειας, όπου απαιτείται,
 - η διασφάλιση της ταχείας υλοποίησης των 181 έργων προτεραιότητας που έχουν προσδιοριστεί σε συνεργασία με την ΕΕ μέσω της δημιουργίας σχετικού μηχανισμού παρακολούθησής τους.
- Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) με στόχο την ταχεία και απρόσκοπτη απορρόφηση πόρων και τον προγραμματισμό συγκεκριμένων εργασιών και ενεργειών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην παρακολούθηση ΕΠ που υλοποιούν μεγάλα έργα και σε υπηρεσίες που παρατηρούνται καθυστερήσεις. Επίσης, παρακολουθείται η εξέλιξη των ημιτελών έργων του Γ' ΚΠΣ για τα οποία εκπνέει η προθεσμία υποβολής της τελικής έκθεσης των σχετικών ΕΠ (31/03/2013). Με δεδομένο τους περιορισμένους πόρους του ΠΔΕ και την ανάγκη για την επίτευξη των ετήσιων στόχων του Μνημονίου, εφαρμόζονται δράσεις εξυγίανσης των ΕΠ για την αποφυγή ύπαρξης ημιτελών έργων. Στο πλαίσιο αυτό καταβάλλονται προσπάθειες σχετικά με:
 - διαχείριση υπερδεσμεύσεων (overbooking),
 - διαχείριση εκχωρήσεων,
 - απομάκρυνση ανενεργών έργων,
 - διαχείριση ανενεργών συμβάσεων,
 - διαχείριση μεγάλων έργων που μπορούν να λειτουργήσουν ως «γέφυρες» για τη νέα προγραμματική περίοδο.
 - Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης μεγάλων έργων. Μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί αιτήσεις 12 μεγάλων έργων στην ΕΕ. Σύμφωνα με τους στόχους του Προγράμματος προβλέπεται η υποβολή συνολικά 15 φακέλων μεγάλων έργων. Καταβάλλεται προσπάθεια υπέρβασης του σχετικού μνημονιακού στόχου ώστε μέχρι το τέλος του έτους να γίνει υποβολή έργων «γεφυρών» και έργων που έχουν επιλέξιμες δαπάνες.
 - Ολοκλήρωση θεσμικών παρεμβάσεων για την άρση καθυστερήσεων στην εκτέλεση των έργων. Ειδικότερα:
 - Έχουν θεσμοθετηθεί μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδοτήσεων από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) το οποίο έχει εκδώσει όλες τις εφαρμοστικές αποφάσεις του σχετικού νόμου που αφορούν στη μείωση του χρόνου γνωμοδοτήσεων για τις αρχαιολογικές εργασίες (ν.3905/2010 ΦΕΚ 219/τ.Α/23.12.2010 και σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις και εγκύκλιοι).
 - Ολοκληρώθηκε η ψήφιση νέου νομοθετικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις (ν.4014/2011, ΦΕΚ 209/Α/21.09.11), με το οποίο επιχειρείται η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και ο εξορθολογισμός του ισχύοντος πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και του συστήματος περιβαλλοντικών ελέγχων.
 - Τέθηκε σε πλήρη λειτουργία η διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω κεντρικού λογαριασμού που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, εξασφαλίζοντας καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.

- Σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανακύπτουν στο ΕΣΠΑ λόγω της εφαρμογής του Καλλικράτη.
 - Εκδόθηκε σχετική Υπουργική Απόφαση, σύμφωνα με την οποία δεν υφίσταται υποχρέωση ένταξης στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών έως την 31η Δεκεμβρίου 2012 των προμηθειών που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα επιχειρησιακά προγράμματα, εξασφαλίζοντας έτσι σημαντική επιτάχυνση στην υπογραφή των συμβάσεων των αντίστοιχων έργων. Η εξαίρεση θα παραταθεί για ένα έτος με δυνατότητα παράτασης έως το τέλος του 2015.
 - Εγκρίθηκαν από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προτάσεις απλοποιημένης διαχείρισης δαπανών που υποβλήθηκαν από τις Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΥΜΔ και αφορούν στα έργα επιχορηγήσεων τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ (έμμεσες δαπάνες).
 - Εκδόθηκε ο νόμος στον οποίο συμπεριλαμβάνονται όλες οι σχετικές ρυθμίσεις για τη μείωση του χρόνου συντέλεσης των απαλλοτριώσεων (άρθρα 123–132 του ν. 4070/2012 ΦΕΚ 82/Α/10.04.12), ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη ο σχεδιασμός του συστήματος παρακολούθησης απαλλοτριώσεων (μείωση χρόνου για τις απαλλοτριώσεις από 33 μήνες σε 19).
 - Ψηφίστηκε το νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο ρυθμίζονται θέματα διαχείρισης απορριμμάτων και συγκεκριμένα θεσμοθετούνται οι Περιφερειακοί Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων οι οποίοι θα διαδεχθούν τους ήδη λειτουργούντες ΦΟΔΣΑ (άρθρα 13-17, του ν.4071/2012 ΦΕΚ Α'85/11.4.2012, «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ»).
 - Ψηφίστηκαν οι διατάξεις που αφορούν θέματα φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας (άρθρο 242, ν.4072/ΦΕΚ86/Α/11.4.2012 και εκδόθηκε σχετική εγκύκλιος).
 - Ψηφίστηκε διάταξη για χρηματοδότηση του μη επιλέξιμου ΦΠΑ από το ΠΔΕ (άρθρο 242 ν. 4072/2012) και δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ η ΚΥΑ 26931/ ΕΥΘΥ 580/ 14.6.2012, (ΦΕΚ 1968 Β/18.6.2012) σχετικά με «Ρυθμίσεις για τη χρηματοδότηση του μη επιλέξιμου ΦΠΑ σε συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΣΠΑ περιόδου 2007–2013» και προετοιμάζεται η σχετική εγκύκλιος προς τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης για τις απαιτούμενες ενέργειες.
 - Ψηφίστηκαν διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση προκαταβολών σε συγχρηματοδοτούμενα έργα (άρθρο 242 του ν. 4072/2012), όπου προβλέπεται ότι στις διακηρύξεις συγχρηματοδοτούμενων δημόσιων έργων θα πρέπει να περιλαμβάνεται υποχρεωτικά η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής.
 - Εκδόθηκε εγκύκλιος (ΑΠ:44914/ΔΕ5466/22.10.2012) για την επιτάχυνση των διαδικασιών εκτέλεσης του συγχρηματοδοτούμενου ΠΔΕ με την οποία εφαρμόζεται η άμεση ανακατανομή των πιστώσεων μεταξύ των φορέων χρηματοδότησης ώστε να χρηματοδοτούνται έργα που παρουσιάζουν δυναμική και αποφέρουν πόρους από την ΕΕ.
- Βρίσκονται σε εξέλιξη συγκεκριμένες δράσεις που βοηθούν την τόνωση της πραγματικής οικονομίας, ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και την επιχειρηματικότητα και συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Συγκεκριμένα:
 - Προωθούνται δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας με στόχο την προώθηση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς και τη δημιουργία καινούργιων και εξειδικευμένων θέσεων εργασίας. Επιπλέον, θα επιδιωχθεί η ανάπτυξη και προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας σε τομείς υψηλής τεχνολογίας με αυξημένες απαιτήσεις σε επιστημονικό δυναμικό. Στο πλαίσιο αυτό προωθούνται προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων μέσω του ΕΣΠΑ και των επιχειρησιακών του προγραμμάτων με στόχο την ενίσχυση του συνόλου της παραγωγικής βάσης της χώρας, την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων για υλοποίηση καινοτομικών δράσεων, την ενίσχυση των νέων επιστημόνων, την ενίσχυση του τομέα του τουρισμού και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, καθώς και την προώθηση των συνεργασιών. Αναμενόμενο αποτέλεσμα από την υλοποίηση των δράσεων είναι η ενίσχυση καινοτομικών ενεργειών με σαφή προσανατολισμό στην προστασία του περιβάλλοντος και τις νέες τεχνολογίες, καθώς και η δημιουργία και διατήρηση της απασχόλησης μέσω ενός μοντέλου αειφόρου ανάπτυξης.

- Προωθούνται δράσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος (πράσινη επιχειρηματικότητα). Ειδικότερα υλοποιούνται:
 - Στοχευμένες ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης με έμφαση στην υλοποίηση έργων με χαρακτηριστικά παρέμβασης ολοκληρωμένου χαρακτήρα όπως αστικές υποδομές (συμπεριλαμβανομένων έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, ενεργειακής διαχείρισης, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, δίκτυα πεζόδρομων και ποδηλατόδρομων, περιβαλλοντικές αναπλάσεις, αύξηση πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων, έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, έργα επαναξιοποίησης εγκαταλειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων κ.λπ.).
 - Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς. Εξοικονόμηση σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολική ενέργεια, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία, βιοκαύσιμα από γεωργικά απόβλητα κ.λπ.).
 - Στοχευμένες ενισχύσεις στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) για την προώθηση σχεδίων βιώσιμης παραγωγής (εισαγωγή αποτελεσματικών συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την καταπολέμηση της ρύπανσης, ενσωμάτωση μη ρυπογόνων τεχνολογιών).
 - Παρεμβάσεις στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς για μεταφορές καθαρές και φιλικές στο περιβάλλον μέσω του περιορισμού των εκπομπών ρύπων.
 - Βιώσιμη διαχείριση των αστικών υγρών και στερεών αποβλήτων με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
 - Έργα προστασίας υδάτινων πόρων, εξοικονόμησης νερού μέσω της ανακύκλωσης του χρησιμοποιημένου νερού, παραγωγή νερού μέσω της αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού.

- Παράλληλα υλοποιούνται δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας μέσω των Νέων Χρηματοδοτικών Εργαλείων (Ταμείων).

Συγκεκριμένα:

- **JEREMIE:** Πλήρης ενεργοποίηση της πρωτοβουλίας JEREMIE για την εφαρμογή χρηματοδοτικών εργαλείων χορήγησης δανείων και μικροπιστώσεων σε ΜΜΕ, με προϋπολογισμό έως 250 εκατ. ευρώ. Από το Νοέμβριο του 2009 μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός 5 προϊόντων συνολικού ύψους δημόσιας δαπάνης 210,3 εκατ. ευρώ.
- **Ελληνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ETEAN).** Μέσω του εν λόγω ταμείου με συνολικό προϋπολογισμό 460 εκατ. ευρώ χρηματοδοτούνται στοχευμένες δράσεις που θα ενταχθούν στο νέο επενδυτικό νόμο 3908/2011, όπως επενδύσεις που έχουν σχέση με την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, το θεματικό τουρισμό, την αφαλάτωση, τις πράσινες υποδομές και εφαρμογές, τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τη διαχείριση απορριμμάτων, τον κλάδο τροφίμων και ποτών κ.λπ.
- **Ελληνικό Ταμείο Εγγυήσεων Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για ΜΜΕ (ΕΛΕΤΕπ ΜΜΕ).** Η σύσταση ταμείου εγγυήσεων για ΜΜΕ, μετά τη σχετική συμφωνία μεταξύ ΕΕ και ΕΤΕπ, ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2012. Στο πλαίσιο αυτό το κράτος-μέλος θα παρέχει εγγύηση 500 εκατ. ευρώ στην ΕΤΕπ, η οποία με βάση τη συγκεκριμένη εγγύηση θα διαθέσει έως 1 δισ. ευρώ δάνεια στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας μας για την απόκτηση επαρκούς ρευστότητας προκειμένου αυτά με τη σειρά τους να παρέχουν δάνεια, με όσο το δυνατόν ευνοϊκότερους όρους, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τον Ιούνιο 2012 συστάθηκε η Επενδυτική Επιτροπή του Ταμείου, ενώ είναι σε εξέλιξη κρίσιμες διαπραγματεύσεις με την ΕΤΕπ καθώς δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι όροι των σχετικών συμφωνιών των εργοδοτικών σχημάτων. Επιπλέον τον Ιούνιο του 2012 καταβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η πρώτη δόση των εγγυήσεων ύψους 150 εκατ. ευρώ.
- **Ταμείο Επιμερισμού Κινδύνου** για έργα υποδομών και παραγωγικών επενδύσεων (Risk Sharing Instrument for Infrastructure and Productive Investments). Σκοπός του Ταμείου είναι η παροχή δανείων, εγγυήσεων ή κάθε είδους χρηματοδοτικής εξασφάλισης για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους κινδύνου των έργων που θα επιλεγούν για χρηματοδότηση.
- **JESSICA:** Σύσταση του Επενδυτικού Συμβουλίου του Ταμείου μετά τη υπογραφή της σύμβασης χρηματοδότησης ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και το τ.ΥΠΟΙΑΝ για τη δέσμευση πόρων ύψους 258 εκατ. ευρώ προκειμένου να ενταχθούν οι αντί-

στοιχες πράξεις στα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Ολοκληρώθηκε η σύσταση των Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης (ΤΑΑ) με διαφορετικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για κάθε περιφέρεια και εκδόθηκε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς δυνητικούς δικαιούχους/φορείς υλοποίησης από όλες τις τράπεζες.

▪ **Ταμείο χαρτοφυλακίου ΕΝΑΛΙΟ:** Για το εν λόγω Ταμείο έχουν διατεθεί 35 εκατ. ευρώ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία». Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός της επενδυτικής στρατηγικής και των αντίστοιχων προϊόντων, ενώ είναι σε εξέλιξη η διαδικασία για την εύρεση ενδιάμεσων χρηματοδοτικών οργανισμών.

Βασικός στόχος για το έτος 2013 παραμένει η επίτευξη της απορροφητικότητας των πόρων του ΕΣΠΑ στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του Προγράμματος στήριξης της Ελληνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, κύρια επιδίωξη παραμένει η μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του ΕΣΠΑ προκειμένου να αρθούν κατά το δυνατό οι δυσμενείς επιπτώσεις από τη σοβαρή οικονομική κρίση η οποία πλήττει τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις με άμεσες συνέπειες στην απασχόληση και τη λειτουργία της αγοράς.

Προγράμματα ΠΔΕ χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους

Στο χρηματοδοτούμενο αποκλειστικά από εθνικούς πόρους σκέλος του ΠΔΕ, το οποίο θα ανέλθει στα 850 εκατ. ευρώ για το 2013, η επιλογή των έργων θα γίνει με κριτήριο τη συμπληρωματικότητα, τις συνέργιες και την σκοπιμότητά τους σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ. Οι κατηγορίες έργων που χρηματοδοτούνται περιλαμβάνουν επενδυτικές δραστηριότητες των Περιφερειών της χώρας, ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων, δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής, καθώς και ενισχύσεις σε πληγέντες από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές.

Το ΠΔΕ, πέραν της χρηματοδότησης των παραπάνω τομέων, συμβάλλει στο πλαίσιο της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής και στην υποβοήθηση κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα προβλήματα διαθέτοντας αποκλειστικά εθνικούς πόρους για την κοινωνική πρόνοια, τη λαϊκή κατοικία, την καταπολέμηση της ανεργίας, τη δωρεάν κρατική αρωγή στους σεισμόπληκτους κ.λπ.

Δράσεις κατά Υπουργείο

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις βιομηχανίας-βιοτεχνίας στο πλαίσιο της ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων. Σημαντικό εργαλείο αποτελεί ο σχετικός αναπτυξιακός νόμος που ενισχύει την ανάπτυξη τόσο των νέων όσο και των υφιστάμενων βιομηχανικών, βιοτεχνικών και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, τον εκσυγχρονισμό τους, την προώθηση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, την απασχόληση και την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Επίσης, στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για την ανάπτυξη δομών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας της χώρας, καθώς και οι επιχορηγήσεις για αποζημιώσεις επιχειρήσεων που επλήγησαν από θεομηνίες.

Επιπλέον, το Υπουργείο υλοποιεί δράσεις του οικονομικού σχεδιασμού, δράσεις του προγράμματος για την ψηφιακή σύγκλιση και έργα πρώην νομαρχιακού και περιφερειακού επιπέδου (ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα).

Η σημαντική συμβολή, όμως, του ΠΔΕ στην οικονομική ανάπτυξη αποτυπώνεται στα προγράμματα του τομέα υποδομών, μεταφορών και δικτύων που υλοποιεί μεγάλα έργα υποδομών, όπως την κατασκευή των εθνικών οδικών αξόνων, την κατασκευή της επέκτασης του Μετρό Αθηνών, τον εκσυγχρονισμό του ΟΣΕ, την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, την κατασκευή της επέκτασης του Προαστιακού Σιδηροδρόμου Αθηνών, τα λιμενικά-ναυτιλιακά έργα, τα έργα για τα αεροδρόμια, κα-

θώς και τα έργα του συνολικού εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας. Επίσης υλοποιεί έργα για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Για το σκοπό αυτό έχουν προβλεφθεί πιστώσεις 3.282 εκατ. ευρώ, οι οποίες αποτελούν το 47,9% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ για το 2013.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Τα έργα του γεωργικού τομέα συνιστούν μια άλλη πολύ σημαντική κατηγορία έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ για το 2013. Περιλαμβάνουν έργα υποδομών για τη βελτίωση συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, οικονομικές ενισχύσεις γεωργικών προγραμμάτων, κατασκευαστικές βελτιώσεις και εξοπλισμό κτηνιατρικών εργαστηρίων σε ακριτικές περιοχές, εγγειοβελτιωτικά έργα κλπ. Για τα εν λόγω έργα έχουν προβλεφθεί πιστώσεις 440 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται και οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς όπως στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη, καθώς και την προστασία των δασών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται να διατεθούν πιστώσεις 370 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εσωτερικών και Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Σημαντικά είναι επίσης τα κονδύλια που θα διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτούνται δράσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, για την άρση διοικητικών εμποδίων, για την αποφυγή δημιουργίας συνθηκών αποκλεισμού από την κοινωνία της γνώσης, για τη διοικητική διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς, για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση των δημοσίων υπαλλήλων, για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και για τη μετατροπή των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) σε κέντρα ολοκληρωμένων συναλλαγών.

Τα ποσά που έχουν προβλεφθεί ανέρχονται στα 213 εκατ. ευρώ και αφορούν σε έργα των τομέων της δημόσιας διοίκησης, των ΟΤΑ και της ψηφιακής σύγκλισης.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπουργείο Υγείας και Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Οι επενδυτικές δαπάνες για τους τομείς της Παιδείας, του Πολιτισμού και της Υγείας-Πρόνοιας αποτελούν σημαντικό μέρος του ΠΔΕ μέσα από τη στήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία ως βασικά στοιχεία της Οικονομίας της Γνώσης, συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα στον τομέα της Παιδείας καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και τη διάχυση της γνώσης στους νέους μέσω στοχευμένων δράσεων.

Στις δαπάνες για την Υγεία-Πρόνοια περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δαπάνες για εξοπλισμό των νοσοκομείων, για τη λειτουργία παιδικών σταθμών και γηροκομείων, για τη δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών όπως και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, καθώς και δαπάνες για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί επίσης δράσεις για την έρευνα και την τεχνολογία, για προγράμματα ανάπτυξης βιομηχανικών ερευνών, καθώς και για προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού.

Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα πολιτισμού, όπως η κατασκευή–επισκευή μουσείων, η συντήρηση και συνολική ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων.

Παράλληλα το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού, του αθλητισμού, της απασχόλησης και της προστασίας των ανέργων αλλά και άλλων δράσεων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ευημερία των πολιτών.

Η ταχύτητα των τεχνολογικών και οργανωτικών αλλαγών στην παραγωγική διαδικασία δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και ανάπτυξης ποικίλων δεξιοτήτων στο κοινωνικό σύνολο. Ο ρόλος της κατάρτισης και της εκπαίδευσης καθίσταται πρωταρχικός, τόσο για τους άνεργους όσο και για τους εργαζόμενους, με ιδιαίτερη βαρύτητα στους νέους και τις γυναίκες, καθώς και στον τομέα της ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης, αλλά και της επαγγελματικής ανέλιξης ατόμων.

Συνολικά οι προβλεπόμενες πιστώσεις για τις ανωτέρω δράσεις ανέρχονται σε 1.219 εκατ. ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο 17,8% του συνόλου των Δημοσίων Επενδύσεων.

Τέλος το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

Χρηματοδότηση έργων Περιφερειακών Προγραμμάτων

Πολύ σημαντική είναι η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Με τον «Καλλικράτη» συστάθηκαν 13 Αιρετές Περιφέρειες Β΄ βαθμού και 7 Αποκεντρωμένες Κρατικές Διοικήσεις στη θέση των 13 κρατικών περιφερειών που υπήρχαν.

Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον Προϋπολογισμό του 2013 για έργα περιφερειακών προγραμμάτων ανέρχονται στο ποσό των 1.160 εκατ. ευρώ (1.000 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και 160 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους), έναντι 1.150 εκατ. ευρώ το 2012 και 795 εκατ. ευρώ το 2011. Στον πίνακα 3.23 παρουσιάζονται στοιχεία για τη χρηματοδότηση από το ΠΔΕ έργων που εκτελούνται από τις Περιφέρειες για την περίοδο 2011-2013.

Πίνακας 3.22 Περιφερειακό πρόγραμμα ΠΔΕ 2013 (σε εκατ. ευρώ)			
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Συγχρηματοδοτούμενο	Εθνικό	Σύνολο
Αττική	130	60	190
Περιφέρεια Αττικής	130	60	190
Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα	140	18	158
Περιφέρεια Θεσσαλίας	70	6	76
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	70	12	82
Ήπειρος – Δυτική Μακεδονία	110	12	122
Περιφέρεια Ηπείρου	80	8	88
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	30	4	34
Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα και Ιόνιο	170	22	192
Περιφέρεια Πελοποννήσου	60	10	70
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	60	8	68
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	50	4	54
Αιγαίο	90	12	102
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	50	4	54
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	40	8	48
Κρήτη	90	10	100
Περιφέρεια Κρήτης	90	10	100
Μακεδονία – Θράκη	270	26	296
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης	70	6	76
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	200	20	220
Σύνολο	1.000	160	1.160

**Πίνακας 3.23 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις Περιφέρειες
(σε εκατ. ευρώ)**

	2011 Πληρωμές	2012 Εκτιμήσεις πληρωμών	2013 Προβλέψεις	Μεταβολή 2012/2011	Μεταβολή 2013/2012
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας με κοινοτική συμμετοχή	639	1.000	1.000	56,5	
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας από εθνικούς πόρους	156	150	160	-4,4	6,7
Σύνολο	795	1.150	1.160	44,5	0,9

Πηγή: Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, ΥΠΑΑΥΜΔ.

Συμμετοχή του ΠΔΕ στο μετοχικό κεφάλαιο των ΔΕΚΟ και ΑΕ του Δημοσίου

Σημαντικό μέρος των μεγάλων έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ υλοποιείται από τις ΔΕΚΟ και ΑΕ του Δημοσίου Τομέα με μεταβίβαση πιστώσεων στους οργανισμούς αυτούς. Συγκεκριμένα, το ύψος των επιχορηγήσεων ανέρχεται στα 890 εκατ. ευρώ κατά το έτος 2013, το οποίο αντιστοιχεί στο 13% του ΠΔΕ. Το μεγαλύτερο μέρος των επιχορηγήσεων αφορά σε μεγάλα έργα υποδομής, όπως τα έργα της Εγνατίας ΑΕ, του Αττικό Μετρό ΑΕ, του ΟΣΕ και του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ).

**Πίνακας 3.24 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου
των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου
(σε χιλ. ευρώ)**

Δημόσιες επιχειρήσεις	2011 Πραγματοποιήσεις			2012 Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			2013 Προβλέψεις		
	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	167.393		167.393	235.000		235.000	215.000		215.000
ΔΕΠΑΝΟΜ	16.758	15.135	31.893	70.000	7.000	77.000	80.000	3.000	83.000
ΕΓΝΑΤΙΑ	105.981	24.736	130.717	160.000	13.000	173.000	150.000		150.000
ΕΑΧΑ		1.000	1.000		1.000	1.000		1.000	1.000
ΕΟΜΜΕΧ	17.302	3.292	20.595	3.000		3.000			
ΕΛΟΤ	31		31						
ΘΕΜΙΣ ΑΕ		1.919	1.919		2.000	2.000		3.000	3.000
ΚΕΔ		4.776	4.776		1.000	1.000		5.000	5.000
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ		4.300	4.300	9.000		9.000	15.000	2.000	17.000
ΟΑΣΑ	40.180		40.180	14.000	3.000	17.000	15.000	3.000	18.000
ΟΣΕ	331.903		331.903	295.000		295.000	350.000		350.000
ΟΣΚ	21.235	9.152	30.387	55.000	5.000	60.000	25.000	10.000	35.000
ΟΠΕ		3.000	3.000		2.000	2.000		3.000	3.000
ΟΛΠ				1.000		1.000	5.000		5.000
ΤΕΜΠΜΕ / ΕΤΕΑΝ	58.000		58.000						
ΤΡΑΜ ΑΕ				4.000		4.000	5.000		5.000
Σύνολο	758.784	67.310	826.094	846.000	34.000	880.000	860.000	30.000	890.000

Πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ

Η αποτελεσματική αξιοποίηση των πηγών χρηματοδότησης και η επίσπευση της απορρόφησης των πόρων από την ΕΕ για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του ΠΔΕ αποτελούν πρώτη προτεραιότητα για τη χώρα μας.

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής, τα Ταμεία για τα έργα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 -ΕΓΤΑΑ (γεωργικό) και ΕΤΑ (αλιείας)- καθώς και το Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών. Τα έσοδα από την ΕΕ για το 2012 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 4.487 εκατ. ευρώ, τα οποία καλύπτουν το 65,5% περίπου του συνόλου των δαπανών του ΠΔΕ.

Σημειώνεται ότι, το 2012 τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 23,7% σε σχέση με το 2011, ενώ το 2013 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 10,0% έναντι αυτών του 2012.

Τέλος, τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου το 2012 παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το 2011 κατά 23,7% και αντίστοιχη μείωση κατά 20,7% το 2013 σε σχέση με το 2012.

Πίνακας 3.25 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)					
Πηγές εσόδων	2011 Πραγματικές	2012 Εκτιμήσεις	2013 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2012/2011	2013/2012
Έσοδα δημόσιων επενδύσεων	3.773	4.687	5.136	24,2	9,6
Ίδια έσοδα	147	200	200	36,1	0,0
Επιχορηγήσεις ΕΕ	3.626	4.487	4.936	23,7	10,0
- ΕΤΠΑ	(2.219)	(2.255)	(2.530)	(1,6)	(12,2)
- Ταμείο Συνοχής	(591)	(940)	(852)	(59,1)	(-9,4)
- ΕΚΤ	(513)	(1.031)	(1.100)	(101,0)	(6,7)
- ΕΓΤΠΕ-ΧΜΠΑ	(25)	(11)	(49)	(-56,0)	(345,5)
- Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών	(25)	(51)	(60)	(104,0)	(17,6)
- ΕΓΤΕ	(6)	(5)	(12)	(-16,7)	(132,4)
- ΕΓΤΑΑ (2007-2013)	(202)	(140)	(235)	(-30,5)	(67,8)
- ΕΤΑ (2007-2013)	(39)	(52)	(96)	(33,7)	(85,1)
- Λοιπές απολήψεις	(6)	(2)	(2)	(-66,7)	(0,0)
Πιστωτικά έσοδα και αύξηση στοιχείων ενεργητικού	2.835	2.163	1.714	-23,7	-20,7
Σύνολο	6.608	6.850	6.850	3,7	0,0

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής, ΓΛΚ, ΟΠΕΚΕΠΕ

**Πίνακας 3.26 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού
έτους 2013
(σε εκατ. ευρώ)**

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαι	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	2013 Σύνολο
Έσοδα (1+2)	4.437	3.508	3.407	3.513	3.745	4.678	5.019	4.409	3.688	3.939	4.781	6.334	51.458
1. Καθαρά έσοδα ΤΠ (α-β)	4.357	3.158	3.047	3.243	3.445	4.358	4.319	3.609	3.518	3.739	3.881	5.648	46.322
α. Έσοδα προ επιστροφών φόρων	4.668	3.336	3.238	3.431	3.652	4.567	4.598	3.857	3.750	4.003	4.132	5.990	49.223
β. Επιστροφές φόρων	311	179	191	189	207	208	279	248	231	265	251	342	2.901
2. Έσοδα Προγράμματος Δημ. Επενδύσεων	80	350	360	270	300	320	700	800	170	200	900	686	5.136
Δαπάνες (1+2)	5.310	6.019	4.957	5.421	5.066	5.054	5.340	4.842	4.375	4.496	5.625	6.151	62.652
1. Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού (ΤΠ)	5.110	5.619	4.407	4.821	4.566	4.454	4.740	4.442	3.875	3.946	4.825	5.001	55.802
- Πρωτογενείς δαπάνες ΤΠ	4.431	3.663	3.726	3.793	3.598	3.613	3.672	3.383	3.507	3.430	3.862	3.977	44.650
- Αποδοχές και συντάξεις	1.535	1.572	1.552	1.576	1.522	1.530	1.584	1.503	1.512	1.455	1.500	1.659	18.499
- Ασφάλιση, Περιθαλψη και Κοινωνική Προστασία	2.281	1.224	1.327	1.330	1.219	1.346	1.131	1.043	1.058	1.058	1.235	717	14.969
- Καταναλωτικές και λοιπές δαπάνες και αποδιδόμενοι πόροι	596	837	817	807	777	657	857	677	757	807	1.008	1.492	10.083
- Αποθεματικό	20	30	30	80	80	80	100	160	180	110	120	110	1.100
- Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση μέρους παλαιών οφειλών τους	180	130	40	40	10								400
- Εξοπλιστικά προγράμματα Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	10	20	20	40	50	40	44	45	40	70	140	231	750
- Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης	14	108	21	16	87	125	18	15	21	14	14	17	469
- Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης	15	3	21	392	17	16	4	3	15	45	5	22	558
- Τόκοι	460	1.695	554	540	804	635	1.002	996	268	387	804	755	8.900
- Έξοδα EFSF			25			25			25				75
2. Δαπάνες Προγράμματος Δημ. Επενδύσεων	200	400	550	600	500	600	600	400	500	550	800	1.150	6.850
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού	-873	-2.511	-1.550	-1.908	-1.320	-375	-321	-432	-687	-557	-845	183	-11.194

4. Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα έτη 2011-2013 παρουσιάζονται στον πίνακα 3... Από τη σύγκριση απολήψεων και αποδόσεων προκύπτει ότι το δημοσιονομικό όφελος της Ελλάδας από τον κοινοτικό προϋπολογισμό για το έτος 2011 διαμορφώθηκε στα 3.979 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2012 εκτιμάται σε 4.998 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 1,9% και το 2,6% του ΑΕΠ, αντίστοιχα. Το έτος 2013 το δημοσιονομικό όφελος προβλέπεται σε 5.689 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 3,1% του ΑΕΠ. Η σχέση απολήψεων-αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί περίπου σε 3,45/1 για το έτος 2012 και σε 3,87/1 το 2013, ενώ το 2011 ήταν 2,84/1.

Το μεγαλύτερο μέρος των κοινοτικών πόρων προέρχεται από τα διαρθρωτικά ταμεία και κατευθύνεται σε τομείς αναπτυξιακής πολιτικής, που συμβάλλουν κυρίως στη στήριξη του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στην ενίσχυση της απασχόλησης.

Ειδικότερα, με τη μεταφορά κοινοτικών πόρων στην Ελληνική οικονομία ενισχύονται τα μεγάλα έργα υποδομών κυρίως στους τομείς μεταφορών και περιβάλλοντος, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η επιχειρηματικότητα, η κοινωνική πολιτική και η περιφερειακή ανάπτυξη. Επίσης, ένα σημαντικό μέρος κοινοτικών πόρων κατευθύνεται στον αγροτικό τομέα, αφενός μέσω εισοδηματικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και αφετέρου μέσω προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη, από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

4.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2012

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές από την ΕΕ κατά το έτος 2012 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 7.038 εκατ. ευρώ, υπερκαλύπτοντας το στόχο που είχε τεθεί στον Προϋπολογισμό και παρουσιάζοντας αύξηση κατά 14,7% έναντι του 2011. Η αύξηση αυτή αναμένεται να προέλθει κυρίως από τις απολήψεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Ειδικότερα, σημαντική αύξηση παρουσιάζεται στις απολήψεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής, ενώ σε υψηλά επίπεδα εξακολουθούν να κινούνται και οι απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ειδικότερα, το έτος 2012 ανά τομέα Προϋπολογισμού αναμένονται τα ακόλουθα:

Τακτικός προϋπολογισμός (ΤΠ)

Οι απολήψεις που προορίζονται για τον ΤΠ αφορούν, κατά κύριο λόγο, στην παροχή κοινοτικών ενισχύσεων για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης, όπως αγροτοπεριβαλλοντικά μέτρα (βιολογική γεωργία, μακροχρόνια παύση, κτηνοτροφία), στήριξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, δάσωση, κ.λπ.

Μέσω του ΤΠ αναμένεται να εισρεύσουν συνολικά 247 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 9,9% σε σχέση με το 2011, κυρίως λόγω των μειωμένων απολήψεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), εξαιτίας της καθυστέρησης υλοποίησης ορισμένων αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων που κατ' ακολουθία οδηγεί στην καθυστέρηση είσπραξης των αντίστοιχων ποσών της κοινοτικής συμμετοχής. Ωστόσο, σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη για το 2012, το σύνολο των αναμενόμενων απολήψεων από το παραπάνω Ταμείο στον ΤΠ παρουσιάζει αύξηση κατά 50%,

λόγω της συγχρηματοδότησης του προγράμματος εξισωτικής αποζημίωσης, ως αποτέλεσμα της 11^{ης} Αναθεώρησης του Προγράμματος 2007-2013.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Μέσω του ΠΔΕ εκτιμώνται εισροές ύψους 4.487 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 23,7% σε σύγκριση με το έτος 2011. Σημειώνεται ότι σε σχέση τόσο με τις αρχικές προβλέψεις του Προϋπολογισμού 2012, όσο και με αυτές του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, η απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων παρουσιάζει ελαφρά υστέρηση. Τούτο οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των απολήψεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) για τα προγράμματα που αφορούν στο ΠΔΕ, μείωση η οποία οφείλεται στην έλλειψη ρευστότητας λόγω της ύφεσης, που έχει ως αποτέλεσμα την υποαπορρόφηση των σχετικών κονδυλίων. Η μείωση αυτή ωστόσο αντισταθμίζεται σχεδόν εξολοκλήρου από την αύξηση των αντίστοιχων απολήψεων ΕΓΤΑΑ για τον ΤΠ. Αναφορικά με τα Διαρθρωτικά Ταμεία, η απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων εμφανίζεται ενισχυμένη σε σύγκριση με το 2011, λόγω της αναμενόμενης έγκρισης της αναθεώρησης των προγραμμάτων και της θετικής επίδρασης των μέτρων επιτάχυνσης του ΕΣΠΑ. Θετικά έχει συμβάλει, επιπλέον, η αύξηση κατά 10% του ποσοστού της κάθε ενδιάμεσης πληρωμής, η οποία όμως θα συμψηφιστεί στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Το 61% των συνολικών απολήψεων για το 2012 προέρχονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Ειδικότερα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αναμένονται εισροές ύψους 2.255 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 1.031 εκατ. ευρώ και από το Ταμείο Συνοχής 940 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, προβλέπονται 140 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και 63 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.

Στις εκτιμώμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 51 εκατ. ευρώ, το οποίο αφορά απολήψεις από το Γενικό Πρόγραμμα της ΕΕ «Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών». Το εν λόγω πρόγραμμα αφορά την περίοδο 2007-2013 και έχει στόχο την υλοποίηση δράσεων για την καθιέρωση μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και την εφαρμογή κοινών πολιτικών στη χορήγηση ασύλου και τη μετανάστευση.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του τομέα εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων που αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις) χρηματοδοτούν τη στήριξη του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Οι εισροές από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 2.280 εκατ. ευρώ για το έτος 2012, αντιπροσωπεύοντας το 32% του συνόλου των απολήψεων από την ΕΕ, ελαφρά αυξημένες έναντι του 2011 (κατά 2,3%).

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον κοινοτικό προϋπολογισμό εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.040 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση 5,4% σε σχέση με το 2011. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται κυρίως σε μειωμένες αποδόσεις δασμών του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου και στη μείωση των συνεισφορών βάσει ΑΕΕ και ΦΠΑ (λόγω συρρίκνωσης της ιδιωτικής και της δημόσιας κατανάλωσης).

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος για το 2012 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 4.998 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 25,6% σε σύγκριση με το αντίστοιχο όφελος του έτους 2011.

Πίνακας 3.27 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2011-2013
(σε εκατ. ευρώ)

	2011	2012			2013	2012/11	2013/12
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Συμπληρ/κός Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	Μεταβολή %	
Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (I)	2.157	2.326	2.075	2.040	1.976	-5,4	-3,1
Ίδιοι κοινοτικοί πόροι	1.968	2.247	1.997	1.972	1.897	0,2	-3,8
Δασμοί ΚΕΔ και αντιντάμπινγκ	186	190	180	175	180	-5,9	2,9
Εισφορές ζάχαρης και ισογλυκόζης	2	1	2	2	2	5,3	
Συνεισφορές βάσει ΦΠΑ	372	408	365	365	320	-1,9	-12,3
Συνεισφορές βάσει ΑΕΕ	1.408	1.648	1.450	1.430	1.395	1,6	-2,4
Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές	141	16	15	25	14	-82,3	-44,0
Πρόσθετες έκτακτες συνεισφορές	137	10	10	14	9	-89,8	-35,7
Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα	4	6	5	11	5	175,0	-54,5
Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ	48	63	63	43	65	-10,4	51,2
Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	47	63	63	42	64	-10,6	52,4
Λοιπές αποδόσεις	1			1	1		
Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (II)	6.136	6.928	6.928	7.038	7.665	14,7	8,9
Τακτικός Προϋπολογισμός	274	165	165	247	236	-9,9	-4,5
Έξοδα είσπραξης παραδοσιακών ιδίων πόρων	47	48	48	44	45	-6,4	2,3
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	221	107	107	190	177	-14,0	-6,8
Λοιπές απολήψεις	6	10	10	13	14	116,7	7,7
Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	3.626	4.550	4.550	4.487	4.936	23,7	10,0
Απολήψεις ΕΤΠΑ	2.219	2.371	2.371	2.255	2.530	1,6	12,2
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	227	247	247	140	235	-38,3	67,9
Απολήψεις Ευρ. Ταμείο Αλιείας	40	30	30	63	145	57,5	130,2
Απολήψεις ΕΚΤ	513	819	819	1.031	1.100	101,0	6,7
Απολήψεις ΕΓΤΕ	5			5	12		140,0
Απολήψεις Ταμείο Συνοχής	591	1.045	1.045	940	852	59,1	-9,4
Απολήψεις Πρόγραμμα αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών	25	36	36	51	60	104,0	17,6
Λοιπές απολήψεις	6	2	2	2	2	-66,7	
Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ	2.229	2.210	2.210	2.280	2.490	2,3	9,2
Απολήψεις από ΕΓΤΕ	2.229	2.210	2.210	2.280	2.490	2,3	9,2
Προϋπολογισμός τρίτων	7	3	3	24	3	242,9	-87,5
Απολήψεις ΕΤΠΑ		2	2	23	2		-91,3
Απολήψεις ΕΖΕΣ	7	1	1	1	1	-85,7	
Δημοσιονομικό όφελος (II-I)	3.979	4.602	4.853	4.998	5.689	25,6	13,8
(ως % του ΑΕΠ)	1,9	2,4	2,5	2,6	3,1		

4.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2013

Οι προβλέψεις των χρηματορροών με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2013 βασίζονται κυρίως στο σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, στην πρόοδο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και στις εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Το σύνολο των εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ κατά το έτος 2013 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο ποσό των σε 7.665 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 8,9% έναντι του 2012. Η αύξηση αυτή αναμένεται να προέλθει κυρίως από τις απολήψεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς οι απολήψεις που σχετίζονται με τον Τακτικό Προϋπολογισμό εμφανίζονται ελαφρά μειωμένες.

Ειδικότερα, ανά τομέα προϋπολογισμού προβλέπονται τα εξής:

Τακτικός Προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές από τον ΤΠ ανέρχονται συνολικά σε 236 εκατ. ευρώ, το 75% των οποίων αφορά απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι απολήψεις από το ΠΔΕ προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 4.936 εκατ. ευρώ, οι οποίες αντιστοιχούν στο 64% περίπου των συνολικών εισροών από την ΕΕ. Σε σχέση με το έτος 2012 προβλέπεται αύξηση των απολήψεων κατά 10%, λόγω της αύξησης κατά 10% του ποσοστού των ενδιάμεσων πληρωμών έως το τέλος του 2013 και επιπλέον, λόγω της αναμενόμενης επίλυσης των προβλημάτων ρευστότητας που αφορούν μεγάλα έργα, καθώς και της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.

Ειδικότερα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αναμένονται εισροές ύψους 2.530 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 1.100 εκατ. ευρώ, από το Ταμείο Συνοχής 852 εκατ. ευρώ και από το ΕΓΤΑΑ 235 εκατ. ευρώ.

Στις προβλεπόμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 60 εκατ. ευρώ που αφορά στο Γενικό Πρόγραμμα της ΕΕ «Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών» περιόδου 2007-2013.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ για το 2013, προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 2.490 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 32% των συνολικών εισροών από την ΕΕ για το έτος αυτό.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό για το οικονομικό έτος 2013 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 1.976 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση κατά 3,1% σε σχέση με το 2012.

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος για το έτος 2013 προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε 5.689 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 13,8%, σε σχέση με το εκτιμώμενο όφελος για το 2012. Το προβλεπόμενο δημοσιονομικό όφελος για το 2013 αντιπροσωπεύει το 3,1% του ΑΕΠ.

5. Νομικά πρόσωπα

Στον ενοποιημένο προϋπολογισμό των νομικών προσώπων περιλαμβάνονται οι προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου πλην των ΔΕΚΟ που ταξινομήθηκαν στη Γενική Κυβέρνηση το 2009. Περιλαμβάνεται επίσης το Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ).

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους προέρχεται από επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Στα λοιπά έσοδα τους περιλαμβάνονται διάφορα τέλη (διδόδια κ.λπ.), προμήθειες, έσοδα από πώληση υπηρεσιών κλπ.

Νομικά πρόσωπα πλην ΑΚΑΓΕ

Προβλέπεται ότι το σύνολο των νομικών προσώπων πλην του ΑΚΑΓΕ θα παρουσιάσουν πλεόνασμα 212 εκατ. ευρώ το 2012 και έλλειμμα 259 εκατ. ευρώ το 2013. Το αποτέλεσμα για το 2012 εμφανίζεται αρκετά βελτιωμένο γεγονός που αποδίδεται κυρίως στο πρόγραμμα στήριξης τραπεζών, στα πλαίσια του οποίου ποσό ύψους 555 εκατ. ευρώ προστέθηκε στο σκέλος των εσόδων. Το έλλειμμα για το 2013 οφείλεται κατά κύριο λόγο στις προβλέψεις του ΕΤΕΑΝ για καταπτώσεις εγγυήσεων ύψους 204 εκατ. ευρώ που επιβαρύνουν το σκέλος των δαπανών, στα ΑΕΙ και ΤΕΙ καθώς και στα λοιπά νομικά πρόσωπα του υποτομέα της εκπαίδευσης για τον πολιτισμό και αθλητισμό, τα οποία λόγω του περιορισμού των επιχορηγήσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό αναλώνουν ταμειακά διαθέσιμα προηγούμενων χρήσεων. Μειωμένες αναμένεται να είναι και οι αποδόσεις των νομικών προσώπων λόγω του δυσμενούς οικονομικού σεναρίου για ανάπτυξη.

Οι επιχορηγήσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, στο πλαίσιο των νέων δημοσιονομικών παρεμβάσεων για το 2013, προβλέπονται εμφανώς μειωμένες, ενώ οι επιχορηγήσεις από το ΠΔΕ δεν προβλέπεται να παρουσιάσουν ιδιαίτερη αλλαγή.

Πίνακας 3.28 Ενοποιημένος προϋπολογισμός νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2012	2013
Έσοδα	3.082	2.315
Έσοδα από τόκους	50	50
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	842	702
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	503	503
Έσοδα υπέρ τρίτων	77	43
Λοιπά έσοδα	1.610	1.017
Δαπάνες	2.869	2.575
Δαπάνες προσωπικού	588	529
Δαπάνες επενδύσεων	301	301
Αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων	81	47
Τόκοι	34	34
Λοιπές δαπάνες	1.865	1.663
Ισοζύγιο	212	-259

Μειωμένες προβλέπονται οι δαπάνες προσωπικού λόγω των νέων μισθολογικών ρυθμίσεων και της μείωσης της απασχόλησης. Στη μείωση των συνολικών δαπανών συμβάλλει σημαντικά ο περιορισμός των λειτουργικών δαπανών από τον εξορθολογισμό και την αναδιάρθρωση των φορέων εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης. Το σκέλος των λοιπών δαπανών επιβαρύνεται από τις προβλέψεις του ΕΤΕΑΝ για καταπτώσεις εγγυήσεων.

Οι δαπάνες για τόκους και οι πληρωμές χρεολυσίων καλύπτονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς το κράτος είχε εγγυηθεί για τα δάνειά τους.

Πίνακας 3.29 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις νομικών προσώπων (σε εκατ. ευρώ)	
	Υπόλοιπο την 31/12/2011
Περιουσιακά στοιχεία	5.384
Διαθέσιμα	3.562
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου	1.537
Λοιπά χρεόγραφα	283
Δάνεια προς τρίτους	2
Δανειακές υποχρεώσεις	835

Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)

Το ΑΚΑΓΕ συστάθηκε με το άρθρο 149 του ν.3655/2008 και βασικός σκοπός του είναι η δημιουργία αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ) από την 1/1/2019 και μετά για τη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών.

Με την αριθ. Φ80000/οικ. 12445/2646/10-8-2012 (ΦΕΚ 2371 Β) Κοινή Υπουργική Απόφαση, εγκρίθηκε ο Κανονισμός Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του ΑΚΑΓΕ, όπου αποτυπώθηκαν οι θεσμοθετημένοι πόροι του και καθορίστηκε η διαδικασία χρηματοδότησης των κλάδων σύνταξης των ΦΚΑ.

Για το έτος 2013 ποσό ύψους 200 εκατ. ευρώ πρόκειται να μεταφερθεί από το ΑΚΑΓΕ προς στα ασφαλιστικά ταμεία για τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων τους.

Στον πίνακα 3.30 παρουσιάζεται ο συνοπτικός προϋπολογισμός του ΑΚΑΓΕ.

Πίνακας 3.30 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2012	2013
Έσοδα	1.323	1.232
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (κύρια σύνταξη)	550	550
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (επικουρική σύνταξη)	170	120
Έσοδα από κοινωνικούς πόρους	50	30
Έσοδα από τόκους	60	80
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	493	452
Δαπάνες	235	235
Μεταβιβάσεις σε ασφαλιστικά ταμεία	200	200
Μεταβιβάσεις στο Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι»	35	35
Ισοζύγιο	1.088	997

6. Κοινωνικός προϋπολογισμός

Ο κοινωνικός προϋπολογισμός για το 2013 ενσωματώνει τα θετικά αποτελέσματα της συνεχιζόμενης προσπάθειας για την οικονομική εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος και του συστήματος υγείας.

Τα συνολικά έσοδα του ενοποιημένου κοινωνικού προϋπολογισμού, αφαιρουμένων των μεταβιβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, προβλέπονται μειωμένα κατά 106 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2012 ως αποτέλεσμα κυρίως της μείωσης των εσόδων από τόκους.

Οι συνολικές δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά 5 περίπου δισ. ευρώ. Η μείωση αυτή θα προέλθει κυρίως από τη μείωση της δαπάνης για συντάξεις κατά 2.073 εκατ. ευρώ και της δαπάνης για τα επιδόματα εορτών και αδείας σε συνταξιούχους. Επισημαίνεται ότι οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης αναμένεται να αυξήσουν κατά 155 εκατ. ευρώ τις μεταβιβάσεις τους προς τα νοσοκομεία.

Πίνακας 3.31 Ενοποιημένος κοινωνικός προϋπολογισμός (σε εκατ. ευρώ)		
	2012	2013
Έσοδα	39.767	38.904
Ασφαλιστικές εισφορές	20.436	20.565
Έσοδα από τόκους	618	542
Λοιπά έσοδα	2.655	2.496
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	15.624	14.871
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	234	230
Μεταβιβάσεις από άλλους φορείς γενικής κυβέρνησης	200	200
Έξοδα	40.720	35.726
Αμοιβές προσωπικού	764	716
Συντάξεις	24.620	22.547
Λοιπές μεταβιβάσεις	11.297	8.706
Διοικητικές και λοιπές δαπάνες	4.039	3.757
Ισοζύγιο	-953	3.178

6.1 Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

Στον τομέα των εσόδων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης θα εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, τον περιορισμό της ανασφάλιστης εργασίας και την είσπραξη των καθυστερούμενων οφειλών.

Έχει ήδη ξεκινήσει η εφαρμογή ενός πλήρως διαρθρωμένου σχεδίου δράσης για την είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών με στόχο τον εκσυγχρονισμό του εισπρακτικού μηχανισμού και την αύξηση των εσόδων από τρέχουσες και καθυστερούμενες εισφορές.

Παράλληλα αναμένεται αύξηση των εσόδων από τις ασφαλιστικές εισφορές μισθωτών λόγω εναρμόνισης του ανώτατου ορίου ασφαλιστέων αποδοχών για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους μισθωτούς, η οποία κρίνεται αναγκαία για λόγους ίσης μεταχείρισης.

Επίσης, γίνεται προσπάθεια εναρμόνισης του ύψους των εισφορών υγειονομικής περίθαλψης μεταξύ των συνταξιούχων όλων των Ταμείων.

Οι δαπάνες των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αναμένεται να περιοριστούν, τόσο σε βραχυπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα λόγω:

- Μείωσης των δαπανών για κύριες και επικουρικές συντάξεις εξαιτίας της εισαγωγής από 1/1/2013 των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης που προβλέπονται στις διατάξεις του ν.3863/2010, ενώ ταυτόχρονα προστίθενται στα διαμορφούμενα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης δύο (2) επιπλέον έτη.
- Μειώσεων που θα επιβληθούν στις ήδη χορηγούμενες συντάξεις, αλλά και σε όσες χορηγηθούν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των σχετικών διατάξεων, τόσο από τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, όσο και από το Δημόσιο, και έχουν εφαρμογή στο σύνολο της καταβαλλόμενης κύριας ή κύριων συντάξεων και επικουρικής σύνταξης ή μερίσματος.
- Μειώσεων που προβλέπονται με την κατάργηση επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας που καταβάλλεται σε όλους τους συνταξιούχους από το Δημόσιο ή τα ασφαλιστικά ταμεία.

Επίσης, προβλέπεται μείωση των δαπανών για τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών στους ανασφάλιστους υπερήλικες δεδομένου ότι τίθεται για πρώτη φορά ως απαραίτητη προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, να μη λαμβάνουν ή να μη δικαιούνται σύνταξης από οποιοδήποτε φορέα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, ανεξάρτητα από το ύψος αυτής. Ακόμη, τίθεται ως προϋπόθεση η συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας καθώς και η μόνιμη και νόμιμη διαμονή του αιτούντος στην Ελλάδα, τα τελευταία 20 χρόνια πριν την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση.

Τέλος, προβλέπεται μείωση στα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούνται από τους φορείς και τομείς πρόνοιας, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Αναλογιστικής Μελέτης Ελέγχου Περιπτώσεων.

6.2 Νοσοκομεία

Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος παροχής υπηρεσιών υγείας αποτελεί βασική επιδίωξη ενός Συστήματος Υγείας που εδράζεται στις αρχές της οικονομικής αποδοτικότητας, της διασφάλισης ποιότητας και της εξασφάλισης ίσης και καθολικής πρόσβασης.

Οι δαπάνες των νοσοκομείων έχουν περιοριστεί σημαντικά ως αποτέλεσμα παρεμβάσεων που έχουν σχεδιασθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως η λειτουργία κεντρικού συστήματος προμηθειών, ο εξορθολογισμός της φαρμακευτικής δαπάνης (νέα τιμολογιακή πολιτική και ασφαλιστική τιμή στα φάρμακα) και η μείωση της μισθολογικής δαπάνης του προσωπικού.

Ειδικότερα, γίνεται προσπάθεια ελέγχου του κόστους λειτουργίας των νοσοκομείων μέσω σειράς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και μέτρων περιστολής των δαπανών, όπως:

- η διοικητική διασύνδεση νοσοκομείων, με στόχο τη μείωση του διοικητικού κόστους μέσω της δημιουργίας οικονομικών κλίμακας και της αποδοτικότερης διαχείρισης των συντελεστών λειτουργίας τους,
- η συνένωση νοσοκομείων και κλινικών, μέσω συγχωνεύσεων μονάδων χαμηλής πληρότητας,
- η αναθεώρηση του χάρτη υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας τόσο σε πρωτοβάθμιο όσο και σε δευτεροβάθμιο επίπεδο,
- η ανάπτυξη και εφαρμογή προγράμματος αξιολόγησης της απόδοσης του Συστήματος Υγείας, μέσω της εφαρμογής συστήματος δεικτών παρακολούθησης της απόδοσης της λειτουργίας των νοσοκομείων KPI's (χρόνος αναμονής κ.α) με τη χρήση έγκυρης μεθοδολογίας. Για το σκοπό αυτό, αναπτύσσεται ενοποιημένο και αυτοματοποιημένο σύστημα αναφοράς με κόμβο τις Υγειονομικές Περιφέρειες,

Πίνακας 3.32 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων (σε εκατ. ευρώ)		
	2012	2013
I Φορείς κοινωνικής ασφάλισης		
α) ΙΚΑ, ΟΓΑ κλπ		
Έσοδα	45.195	45.055
Ασφαλιστικές εισφορές	16.794	17.203
Ρύθμιση οφειλών	1.101	1.000
Μεταβιβάσεις από ΑΚΑΓΕ	200	200
Κοινωνικοί πόροι	1.198	1.323
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	13.097	12.481
Απόδοση περιουσίας	1.479	1.387
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	10.453	10.684
Έσοδα από επιστροφή (rebate)	250	250
Λοιπά έσοδα	623	527
Έξοδα	46.069	42.042
Συντάξεις	24.620	22.547
Κύριας ασφάλισης	20.463	18.510
Επικουρικής ασφάλισης	4.157	4.037
Φαρμακευτική δαπάνη	3.007	2.621
Λοιπές παροχές ασθένειας	1.961	1.840
Προνοιακές παροχές	3.671	1.883
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	373	359
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	10.486	10.778
Λοιπές δαπάνες	492	438
Δαπάνες προσωπικού	415	377
Διοικητικές δαπάνες	49	49
Μεταβιβάσεις στα νοσοκομεία	995	1.150
Ισοζύγιο	-873	3.013
β) ΟΑΕΔ, ΟΕΕ, ΟΕΚ		
Έσοδα	3.444	3.225
Ασφαλιστικές εισφορές	2.541	2.362
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	498	470
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	204	200
Απόδοση περιουσίας	13	13
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	178	178
Λοιπά έσοδα	10	2
Έξοδα	3.524	3.420
Επιδόματα ανεργίας	1.741	1.558
Προγράμματα απασχόλησης	680	569
Λοιπές προνοιακές παροχές	225	229
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	375	580
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	171	177
Δαπάνες προσωπικού	149	138
Λοιπές δαπάνες	183	168
Ισοζύγιο	-80	-195
Συνολικό Ισοζύγιο ΦΚΑ	-954	2.818
II. Νοσοκομεία		
Έσοδα	2.654	2.711
Ίδια έσοδα	209	220
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.450	1.341
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	995	1.150
Έξοδα	2.653	2.351
Δαπάνες προσωπικού	200	200
Λοιπές δαπάνες	2.453	2.151
Ισοζύγιο	1	360
Συνολικό ισοζύγιο κοινωνικού προϋπολογισμού	-953	3.178
Λοιπά νοσηλευτικά ιδρύματα*		
Έσοδα	152	143
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	37	36
Λοιπά έσοδα	115	107
Έξοδα	140	132
Δαπάνες προσωπικού	46	42
Λοιπές δαπάνες	94	90
Ισοζύγιο	12	11

* ΓΝΘ Παπαγεωργίου, Αιγινήτειο, Αρεταίειο, ΝΙΜΤΣ. Τα αποτελέσματα των ανωτέρω νοσηλευτικών ιδρυμάτων περιλαμβάνονται στον πίνακα 3.28.

- η αξιολόγηση της οικονομικής λειτουργίας των νοσοκομείων και ο εξορθολογισμός του συστήματος εσωτερικού ελέγχου,
- η παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης των προϋπολογισμών και των λογαριασμών τάξεως, μέσω του ΕΣΥnet, προκειμένου να ελέγχονται οι αναλήψεις δεσμεύσεων-υποχρεώσεων (Μητρώο Δεσμεύσεων) και να εξασφαλίζεται ότι ο προϋπολογισμός θα εκτελείται εντός των τιθέμενων ορίων,
- η αναδιοργάνωση του συστήματος προμηθειών φαρμάκων, υλικών, ιατροτεχνολογικών προϊόντων και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας μέσω της προώθησης του συστήματος κεντρικών προμηθειών, ώστε να μειωθούν σημαντικά οι δαπάνες προμήθειας υλικών-φαρμάκων και υπηρεσιών,
- η αναθεώρηση του συστήματος του Κλειστού Ενοποιημένου Νοσηλίου (ΚΕΝ) με στόχο τη σταδιακή εφαρμογή του συστήματος προπληρωμής και κλειστών προϋπολογισμών,
- η αύξηση του ποσοστού χρήσης γενοσήμων φαρμάκων στα νοσοκομεία του ΕΣΥ και στην πρωτοβάθμια φαρμακευτική αγωγή με στόχο τον περιορισμό της φαρμακευτικής δαπάνης,
- η περαιτέρω συρρίκνωση και οριστική κατάργηση μέχρι το 2015 των υφιστάμενων ψυχιατρικών νοσηλευτικών ιδρυμάτων και υποκατάστασή τους από κοινοτικά δίκτυα υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Παροχές Υγείας – Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)

Ο εξορθολογισμός λειτουργίας του ΕΟΠΥΥ με στόχο την οικονομική του εξυγίανση και την κάλυψη των αναγκών υγείας των ασφαλισμένων ευθύνης του, αποτελεί προτεραιότητα μείζονος σημασίας του Υπουργείου Υγείας και για το σκοπό αυτό έχουν προγραμματιστεί ενέργειες όπως:

- η ένταξη του συνόλου των ασφαλιστικών ταμείων (κλάδοι ασφάλειας υγείας) στον ΕΟΠΥΥ και ο εξορθολογισμός των παροχών προς τους ασφαλισμένους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο,
- η αναδιοργάνωση του Οργανισμού, η βελτίωση της οικονομικής του λειτουργίας και η ενίσχυση του ελεγκτικού του ρόλου,
- η ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης του ΕΟΠΥΥ με την ανάπτυξη μηχανισμού είσπραξης νοσηλίων,
- η ενεργοποίηση του συστήματος του οικογενειακού ιατρού για τον έλεγχο της πρόσβασης στα νοσοκομεία,
- η υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής υγείας με την ενημέρωση των πολιτών και τη διεξαγωγή προληπτικών ελέγχων σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες για καρδιαγγειακά, καρκινικά νοσήματα και ασθένειες τρίτης ηλικίας,
- η βελτίωση της εφαρμογής του Συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης, ώστε ο κύριος όγκος των συνταγών να καταχωρείται ηλεκτρονικά προκειμένου να αποτρέπεται η κατευθυνόμενη συνταγογράφηση και
- η πληρωμή νοσηλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται σε ασφαλισμένους αλλοδαπούς από τους οικείους ασφαλιστικούς τους φορείς.

Το 2012 προβλέπεται για το σύνολο των νοσοκομείων του ΕΣΥ ταμειακό πλεόνασμα ύψους 1 εκατ. ευρώ, ενώ το 2013 προβλέπεται ταμειακό πλεόνασμα 360 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω της μείωσης των λειτουργικών δαπανών των νοσηλευτικών ιδρυμάτων κατά 302 εκατ. ευρώ και την αύξηση των μεταβιβάσεων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης κατά 155 εκατ. ευρώ. Προβλέπεται, επίσης, περαιτέρω μείωση των ανεξόφλητων υποχρεώσεων κατά 400 εκατ. ευρώ.

7. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Δήμοι (ΟΤΑ α' βαθμού)

Οι Δήμοι αποτελούν τον α' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η κυριότερη πηγή εσόδων τους είναι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), οι οποίοι αποδίδονται μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού. Η καθιέρωση των ΚΑΠ στοχεύει στη χρηματοδότηση των δήμων από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού, το ύψος των οποίων ορίζεται ρητά από τις σχετικές διατάξεις. Επειδή όμως για το 2013 προβλέπονται μειωμένα έσοδα λόγω της ύφεσης, θεωρήθηκε αναγκαίο να προβλεφθεί ειδική επιχορήγηση ύψους 312,9 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση των Δήμων προκειμένου να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Οι συνολικές πιστώσεις που προβλέπονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό το 2013 για τους Δήμους, ανέρχονται στο ποσό των 2.881,8 εκατ. ευρώ. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνονται οι οφειλές των παρελθόντων ετών, καθώς και η ειδική επιχορήγηση των Δήμων (πίνακας 3.33).

Πίνακας 3.33 Πόροι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	2013
	Προϋπολογισμός
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) – Δήμων	2.355,1
• Απόδοση στους Δήμους του 12% επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	972,0
• Απόδοση στους Δήμους του 21,3% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	1.140,0
• Απόδοση στους Δήμους του 50% επί του φόρου ακίνητης περιουσίας	243,0
Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού	312,9
• Απόδοση στους Δήμους από τη ρύθμιση των οφειλόμενων παρελθόντων ετών	213,9
Γενικό σύνολο	2.881,8

Η κατανομή των ΚΑΠ γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, βάσει ειδικών κριτηρίων και αποσκοπεί στην άμβλυνση των δημοσιονομικών και γεωγραφικών ανισοτήτων των δήμων.

Περιφέρειες (ΟΤΑ β' βαθμού)

Οι Περιφέρειες αποτελούν το β' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Ο ρόλος των Περιφερειών, όπως διαμορφώνεται με τη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Οι αρμοδιότητές τους εστιάζονται κυρίως:

- στον αναπτυξιακό σχεδιασμό,
- στον προγραμματισμό,
- στην υλοποίηση δράσεων και
- στην παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας.

Οι κυριότεροι πόροι των Περιφερειών προέρχονται από τους ΚΑΠ, όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στον πίνακα 3.34 Το 2013 και για τις Περιφέρειες έχει προβλεφθεί ειδική επιχορήγηση ύψους 83,2 εκατ. ευρώ για τους λόγους που αναφέρθηκαν για τους Δήμους.

Πίνακας 3.34 Πόροι Περιφερειών από τον Τακτικό προϋπολογισμό (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	2013
	Προϋπολογισμός
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) – Περιφερειών	462,4
• Απόδοση στις Περιφέρειες του 2,4% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων	138,7
• Απόδοση στις Περιφέρειες του 4% επί του φόρου προστιθεμένης αξίας	323,7
Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ β' βαθμού	83,2
Γενικό Σύνολο	545,6

Παρατήρηση: Από το παραπάνω συνολικά δικαιούμενο ποσό έχει αφαιρεθεί ποσό 370,2 εκατ. ευρώ, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η μισθοδοσία του προσωπικού των Περιφερειών.

Οι αποδόσεις των ΚΑΠ κατανέμονται στις περιφέρειες με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας.

Πίνακας 3.35 Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2012	2013
	Εκτίμηση	Προϋπολογισμός
Έσοδα	5.946	5.737
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	2.828	3.099
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	774	426
Έσοδα από τόκους	35	31
Λοιπά έσοδα	2.310	2.181
Έξοδα	5.801	5.298
Δαπάνες προσωπικού	1.660	1.564
Προνοιακά επιδόματα	860	830
Δαπάνες επενδύσεων	779	692
Τόκοι	91	141
Λοιπές δαπάνες	2.410	2.071
Ισοζύγιο	146	439

Πίνακας 3.36 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)		
	Υπόλοιπο την 31/12/2011	Εκτίμηση μεταβολών 2012
Περιουσιακά στοιχεία	1.640	27
Διαθέσιμα	1.640	27
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου		
Λοιπά χρεόγραφα		
Δανειακές υποχρεώσεις	1.918	-186

Οι ενοποιημένοι προϋπολογισμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το οικονομικό έτος 2013 καθώς και οι εκτιμήσεις του οικονομικού έτους 2012 καταρτίστηκαν με βάση:

- τα όρια και τους στόχους που ορίζονται στο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής,
- τα μέτρα που θεσπίστηκαν με τους εφαρμοστικούς νόμους που ακολούθησαν (ν.3986/2011, ν.4002/2011, ν.4051/2012 και ν.4071/2012),
- το ενιαίο μισθολόγιο (ν.4024/2011),
- και τα νέα μέτρα προσαρμογής.

Ειδικότερα:

Ως προς τα έσοδα:

Τα έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από μεταβιβάσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού είναι οι αντίστοιχες εγγεγραμμένες πιστώσεις για το σκοπό αυτό στον Τακτικό Προϋπολογισμό του 2013 και ανέρχονται:

- σε 2.554 εκατ. ευρώ μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών (μειωμένες κατά 10 εκατ. ευρώ βάσει των νέων μέτρων). Το ποσό αυτό αναλύεται σε 2.158 εκατ. ευρώ, που αφορά πρόβλεψη των ΚΑΠ των ΟΤΑ και την ειδική επιχορήγηση ύψους 396 εκατ. ευρώ. Οι εκτιμήσεις για τη διαμόρφωση των αποδόσεων του οικονομικού έτους 2012 ανέρχονται σε 2.516 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό αναλύεται σε 2.361 εκατ. ευρώ που αφορά εκτίμηση των ΚΑΠ των ΟΤΑ και 155 εκατ. ευρώ ειδική επιχορήγηση.
- σε 290 εκατ. ευρώ μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών,
- στο ποσό των 214 εκατ. ευρώ για οφειλόμενα παρελθόντων ετών προς τους Δήμους,
- 41 εκατ. ευρώ για λοιπές επιχορηγήσεις.

Για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ελήφθησαν υπόψη τα υπάρχοντα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και η αποτελεσματικότερη πορεία είσπραξης των ιδίων εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία βασίζεται στη βελτίωση του μηχανισμού βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων.

Ως προς τα έξοδα:

Η εξοικονόμηση για το τρέχον έτος (2012) προέκυψε κυρίως από τη μείωση του μισθολογικού κόστους, τη μείωση των δαπανών για την εξυπηρέτηση δανειακών υποχρεώσεων και τη συγκράτηση των επιχορηγήσεων σε τρίτους.

Στο πλαίσιο των νέων δημοσιονομικών παρεμβάσεων για το έτος 2013 οι δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν συνολικά κατά 271 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, η εξοικονόμηση των δαπανών θα προκύψει από την επιπλέον μείωση του αριθμού των συμβασιούχων έργου κατά 14,4 εκατ. ευρώ, την κατάργηση των δώρων Χριστουγέννων-Πάσχα και αδείας με εξοικονόμηση 60 εκατ. ευρώ, την αναστολή της χορήγησης του Κινήτρου Επίτευξης Στόχου (ΚΕΣ) & (ΚΕΔΣ) με εξοικονόμηση 57 εκατ. ευρώ και από λοιπές παρεμβάσεις ύψους 139,6 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι για τη μείωση των οφειλών των ΟΤΑ προς τρίτους, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει αναλάβει τις παρακάτω νομοθετικές πρωτοβουλίες:

- παροχή δυνατότητας στους Δήμους και τις Περιφέρειες που δεν μπορούν να ισοσκελίσουν τους προϋπολογισμούς τους, πριν την προσφυγή στις διατάξεις του άρθρου 262 του ν.3852/2010 να εγγραφούν στο σκέλος των εσόδων το ποσό που αντιστοιχεί αποκλειστικά και μόνο για τα χρέη που

έχουν προκύψει μέχρι 31/12/2011, το οποίο θα καλυφθεί με συνομολόγηση δανείου από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή από άλλα πιστωτικά ιδρύματα,

- συμψηφισμός οφειλών των Δήμων προς το Ελληνικό Δημόσιο και τα Ασφαλιστικά Ταμεία, με τα συνολικά προβλεπόμενα στο αρθ.27 του ν.3756/2009 έσοδά τους. (άρθρο δεύτερο του ν. 4047/2012),
- ρύθμιση των χορηγηθέντων δανείων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (αρθ.49 παρ.1 περ.α,β,γ, ν.3943/2011) και
- δυνατότητα τμηματικής πληρωμής υποχρεώσεων (αρθ.12 παρ.1, ν.4018/2011).

Επίσης, σχεδιάζεται η βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος παρακολούθησης της πορείας των αποτελεσμάτων των ΟΤΑ με στόχο τη δημιουργία μηχανισμού παρεμβάσεων στις περιπτώσεις όπου εντοπίζονται αποκλίσεις από τους στόχους.

8. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί

Περιλαμβάνονται οι προϋπολογισμοί των Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών που είναι ενταγμένοι στο μητρώο φορέων Γενικής Κυβέρνησης της ΕΛΣΤΑΤ το 2012.

Οι φορείς αυτοί είναι οι εξής: Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ), Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ, Όμιλος Εταιρειών "Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος ΑΕ" (ΟΣΕ ΑΕ - ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ - ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ), ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση ΑΕ (ΕΡΤ ΑΕ), Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ), Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα ΑΕ (ΕΑΣ ΑΕ), Ηλεκτρομηχανική Κύμης ΑΕ, Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων ΑΕ (ΜΟΔ ΑΕ) και Οδικές Συγκοινωνίες ΑΕ (ΟΣΥ ΑΕ).

Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί πλην Πράσινου Ταμείου

Στον πίνακα 3.37 παρουσιάζονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ, πλην του Πράσινου Ταμείου για τα έτη 2012 και 2013.

Πίνακας 3.37 Ενοποιημένος Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ εκτός Πράσινου Ταμείου (σε εκατ. ευρώ)		
	2012	2013
Έσοδα	2.836	2.734
Πωλήσεις	771	847
Λοιπά έσοδα	138	129
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	411	384
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	831	865
Λοιπές μεταβιβάσεις	685	509
Δαπάνες	2.217	2.072
Δαπάνες προσωπικού	635	494
Λοιπές δαπάνες	934	833
Δαπάνες επενδύσεων	648	745
Ισοζύγιο προ τόκων	619	662
Τόκοι	481	454
Ισοζύγιο	139	208

Η μείωση του συνόλου των εσόδων το 2013 σε σχέση με το 2012, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των λοιπών μεταβιβάσεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κατά βάση οι καταπτώσεις εγγυήσεων (τόκοι και χρεολύσια), οι οποίες βαίνουν μειούμενες (505 εκατ. ευρώ το 2013 έναντι 641 εκατ. ευρώ το τρέχον έτος). Μειωμένες παρουσιάζονται και οι μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στο πλαίσιο εξορθολογισμού των δημοσίων δαπανών.

Τα έσοδα από πωλήσεις αυξάνονται από την εφαρμογή πολιτικών βελτίωσης της ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών, κυρίως επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών, οι οποίες θα οδηγήσουν σε αύξηση του αντίστοιχου μεριδίου αγοράς, συνδυαζόμενες με νέες μεθόδους αντιμετώπισης της εισιτηριοδιαφυγής. Επιπλέον, αυξάνονται οι μεταβιβάσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για την παράλληλη χρηματοδότηση δαπανών επενδύσεων.

Ως προς το σκέλος των εξόδων, παρατηρείται μείωση το 2013 σε σχέση με το 2012, η οποία κατά κύριο λόγο οφείλεται στη μείωση του εργασιακού κόστους, λόγω της εφαρμογής του νέου μισθολογίου από 1/1/2013, της αύξησης των αποχωρήσεων προσωπικού και της αναδιάρθρωσης παρεχομένων υπηρεσιών και δρομολογίων των συγκοινωνιακών φορέων. Επιπρόσθετα, παρατηρείται μείωση στις

λοιπές δαπάνες, η οποία προέρχεται από την προσπάθεια εξορθολογισμού των κύριων κατηγοριών λειτουργικού κόστους (ενοίκια κ.λπ.), την αποτελεσματικότερη διαχείριση των δαπανών και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

Τέλος, η αύξηση των δαπανών επενδύσεων οφείλεται στην εντατικοποίηση απορρόφησης των πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Ενδεικτικά, αναπτύσσονται ενέργειες όπως κατασκευή φωτοβολταϊκού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ, εκτέλεση έργων υποδομής της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ για την επέκταση του υφιστάμενου δικτύου Αθηνών και την κατασκευή Μετρό Θεσσαλονίκης, κ.λπ.

Ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων το ισοζύγιο προ τόκων προβλέπεται το 2013 να βελτιωθεί σε σχέση με το 2012 κατά 43 εκατ. ευρώ.

Το Πράσινο Ταμείο

Στον πίνακα 3.38 παρουσιάζονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη του προϋπολογισμού του Πράσινου Ταμείου για τα έτη 2012 και 2013.

Πίνακας 3.38 Προϋπολογισμός Πράσινου Ταμείου (σε εκατ. ευρώ)		
	2012	2013
Έσοδα	804	389
Έσοδα από τόκους	30	45
Λοιπά έσοδα	774	344
Δαπάνες	72	101
Λοιπές δαπάνες	72	101
Ισοζύγιο	732	288

Τα έσοδα του Πράσινου Ταμείου για το έτος 2013, τα οποία θα προέλθουν από τη ρύθμιση αυθαιρέτων, τα τέλη διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και λοιπά πρόστιμα, προβλέπονται μειωμένα σε σχέση με το 2012. Η μείωση αυτή θα προέλθει κατά κύριο λόγο από τη χαμηλή εισροή εσόδων κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

Οι δαπάνες του Πράσινου Ταμείου έχουν διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη τη διάταξη της παραγράφου 6β του άρθρου 39 του ν.4024/2011, σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής η διάθεση των πόρων του Πράσινου Ταμείου κατ' έτος για τις λειτουργικές του δαπάνες και την επίτευξη των σκοπών του δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% επί του συνόλου των διαθέσιμων του κατά το τέλος του προηγούμενου έτους. Στο πλαίσιο αυτό οι δαπάνες παρουσιάζουν αύξηση, η οποία θα προέλθει από τα αυξημένα διαθέσιμα του τρέχοντος έτους έναντι του προηγούμενου.

9. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ως ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ορίζονται οι υποχρεώσεις εκείνες για τις οποίες έχουν παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου. Το ΓΛΚ δημοσιεύει σε μηνιαία βάση στοιχεία με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει ότι ποσοστό 85%-90% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων καταγράφονται εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.39 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)				
	Δεκέμβριος 2011	Μάρτιος 2012	Ιούνιος 2012	Αύγουστος 2012
Υπουργεία	567	796	916	910
ΟΤΑ	882	895	771	835
Νοσοκομεία	1.281	1.556	1.630	1.712
Ασφαλιστικά ταμεία ¹	3.666	3.808	3.979	4.122
Λοιπά νομικά πρόσωπα	268	267	263	262
Σύνολο	6.664	7.323	7.559	7.841
Νομικά πρόσωπα που εντάχθηκαν το 2012 στη Γενική Κυβέρνηση		61	66	61
Γενικό σύνολο	6.664	7.384	7.625	7.902

¹ Περιλαμβάνεται στο Δεκέμβριο του 2011 ποσό 930 εκατ. ευρώ ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων που συνέστησαν τον ΕΟΠΥΥ.

Το φαινόμενο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν είναι καινούργιο στο δημόσιο τομέα. Στην περίοδο 1997-2010 έγιναν τέσσερις ρυθμίσεις για ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των νοσοκομείων. Σήμερα καταγράφονται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις σε όλους τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Στα αίτια της δημιουργίας ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων περιλαμβάνονται τα ανεπαρκή συστήματα διαχείρισης των δημόσιων προϋπολογισμών, η απουσία μηχανισμών ελέγχου των υποχρεώσεων, οι γραφειοκρατικές διαδικασίες κ.λπ.. Η κρίση και η συνακόλουθη έλλειψη ρευστότητας έχει επιδεινώσει το πρόβλημα.

Η Κυβέρνηση επεξεργάζεται σχέδιο εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων η υλοποίηση του οποίου θα συμβάλει στην τόνωση της ρευστότητας της οικονομίας, θα αποσυμφορήσει τους δημόσιους προϋπολογισμούς και θα ενισχύσει την αξιοπιστία των δημόσιων φορέων. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό ειδικό κονδύλι έκτακτης χρηματοδότησης των δημόσιων φορέων.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση, αποτελεί η εξασφάλιση ότι δεν θα δημιουργούνται νέες ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις. Αυτό θα επιτευχθεί με την εφαρμογή από τους δημόσιους φορείς, των μεταρρυθμίσεων που έχουν θεσμοθετηθεί στη διαχείριση των δημόσιων δαπανών και την υλοποίηση των μέτρων διόρθωσης των διαρθρωτικών προβλημάτων που αποτελούν τη γενεσιουργό αιτία ελλειμμάτων και απλήρωτων υποχρεώσεων. Το Μητρώο Δεσμεύσεων, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς που έχουν υιοθετηθεί για τον έλεγχο των υποχρεώσεων. Πριν την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης, δεσμεύονται οι αναγκαίες πιστώσεις του προϋπολογισμού, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι θα υπάρχουν πόροι για την πληρωμή τους. Το Μητρώο Δεσμεύσεων θε-

σμοθετήθηκε με το π.δ. 113/2010 και η εφαρμογή του είναι υποχρεωτική σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Ειδικότερα οι προϋποθέσεις που τέθηκαν προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι φορείς είναι οι ακόλουθες (εγκύκλιος 21967/13-3-2012):

- α) να έχουν ορίσει προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών, όπως προβλέπεται στο ν.3871/2010,
- β) να τηρούν πλήρως λειτουργικό μητρώο για τρεις τουλάχιστον μήνες,
- γ) να εξοφλήσουν μέρος των υφιστάμενων κατά την 31/12/2011 ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων από ίδιους πόρους και
- δ) να δεσμεύονται στη μη σώρευση νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Το ΓΛΚ ξεκίνησε τη διενέργεια ελέγχων για να διαπιστώσει εάν τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις. Διενεργήθηκαν 75 τέτοιοι έλεγχοι και εκτιμάται ότι μέχρι τέλους του έτους θα γίνουν 70 περίπου ακόμη, οι οποίοι καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης. Τα αποτελέσματα των ελέγχων έδειξαν ότι ικανοποιητικός αριθμός φορέων πληρεί τις προϋποθέσεις αυτές.

Η εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων θα γίνει σταδιακά ανάλογα με:

- α) τη δυνατότητα διεκπεραίωσης των πληρωμών που έχουν οι φορείς. Η δυνατότητα αυτή εξαρτάται από τον όγκο των πληρωμών, το διαθέσιμο προσωπικό και τις ακολουθούμενες διαδικασίες (έκδοση εντολών πληρωμής, έλεγχος από ΕΣ κ.λπ.),
- β) το βαθμό στον οποίο οι φορείς ανταποκρίνονται στη μεταρρυθμιστική προσπάθεια, γεγονός που θα αποτρέπει τη δημιουργία καινούργιων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Το Υπουργείο Οικονομικών θα εξαντλήσει κάθε διαθέσιμο μέσο για να επιταχυνθεί η διαδικασία αυτή και να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και την αποτροπή δημιουργίας νέας γενιάς ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων (πιο στενή παρακολούθηση των προϋπολογισμών, πάγωμα των επιχορηγήσεων, επιβολή ποινών στους προϊστάμενους οικονομικών υπηρεσιών κ.λπ.).

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Οι έντονες αυξομειώσεις του ρυθμού ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας είχαν σημαντικές επιπτώσεις στις χρηματαγορές και τις αγορές κεφαλαίου, οι οποίες συνεχίζουν και το τρέχον έτος να χαρακτηρίζονται από έντονη μεταβλητότητα.

Στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), παρά τα αυστηρά δημοσιονομικά μέτρα που λήφθηκαν από τις χώρες με υπερβολικό χρέος, καθώς και τα προγράμματα λιτότητας, η κρίση χρέους εξακολούθησε να επηρεάζει σημαντικά την οικονομική πολιτική των κρατών-μελών, τόσο της ευρωζώνης, όσο και των υπολοίπων της ΕΕ. Η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) και η αντικατάστασή του από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ) του οποίου η σύσταση κυρώθηκε στη χώρα μας με το ν. 4063/2012, αναμένεται να αμβλύνουν τα οξεία προβλήματα ρευστότητας των χωρών με δημοσιονομικά προβλήματα και να συμβάλουν στην αναμενόμενη ανάκαμψή τους.

Η κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού Δημοσίου, από το Μάιο του 2010, πραγματοποιείται, κυρίως, μέσω του Μηχανισμού Στήριξης για τη Σταθεροποίηση της Ελληνικής οικονομίας. Σημειώνεται ότι, μέχρι και τον Ιανουάριο του 2012, τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), και σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3845/2010, εκταμίευσαν σταδιακά το συνολικό ποσό ύψους 73.200 εκατ. ευρώ. Από αυτό, το ΔΝΤ συμμετείχε με ποσό ύψους 20.300 εκατ. ευρώ και τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης με 52.900 εκατ. ευρώ. Μετά από τροποποίηση της σχετικής δανειακής σύμβασης που κυρώθηκε από τα κοινοβούλια των κρατών μελών της Ευρωζώνης, το περιθώριο κόστους δανεισμού μειώθηκε, από 15/3/2011, κατά 150 μονάδες βάσης.

Στη συνέχεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4060/2012 εγκρίθηκε το Σχέδιο Κυρίας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας ως δικαιούχου κράτους – μέλους, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ), της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), συνολικού ποσού 109.100 εκατ. ευρώ. Σκοπός της χρηματοδοτικής διευκόλυνσης είναι η οικονομική ενίσχυση κράτους-μέλους, όπως συμφωνήθηκε στο Συμβούλιο της 12ης Μαρτίου 2012 των Υπουργών Οικονομικών των κρατών-μελών της Ευρωζώνης. Από το παραπάνω δάνειο μέχρι σήμερα έχει εκταμιευτεί το ποσό των 39.400 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 25.000 εκατ. ευρώ είναι τίτλοι του ΕΤΧΣ με σκοπό την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Επιπλέον, το ΔΝΤ συμμετέχει με 27.000 εκατ. ευρώ περίπου και μέχρι τώρα έχουν εκταμιευθεί 1.600 εκατ. ευρώ περίπου.

Ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου

Με τις αποφάσεις των Συνόδων Κορυφής των κρατών-μελών της Ευρωζώνης της 21 Ιουλίου 2011 και της 27-28 Οκτωβρίου 2011 αποφασίστηκε η εθελοντική ανταλλαγή ομολόγων ιδιωτικού τομέα του Ελληνικού Δημοσίου (PSI). Με τις διατάξεις των ν. 4046/2012 και 4050/2012, την από 24/02/2012 πρόσκληση προς τους Ιδιώτες κατόχους ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και την από 9/3/2012 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, προσδιορίστηκαν οι βασικοί όροι και οι διαδικασίες ανταλλαγής των υφισταμένων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, ύψους 205.568 εκατ. ευρώ, με νέα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, για κάθε παλαιό ομόλογο ανεξόφλητου ονομαστικού κεφαλαίου 1.000 ευρώ, δόθηκαν 20 νέα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, λήξεως από 24/2/2023 έως 24/2/2042, συνολικής ονομαστικής αξίας 315 ευρώ και τίτλοι έκδοσης ΕΤΧΣ ονομαστικής αξίας 150 ευρώ, σύμφωνα με τις προσκλήσεις προς τους ομολογιούχους. Επίσης, καταβλήθηκαν οι δεδουλευμένοι τόκοι των παλαιών ομολόγων μέχρι τις 24/2/2012 σε τίτλους ΕΤΧΣ.

Συνολικά, από τις ανωτέρω εκκαθαρίσεις εκδόθηκαν:

- νέοι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου ύψους 62.383 εκατ. ευρώ λήξεως από 24/2/2023 μέχρι 24/2/2042 που ισοδυναμούν με το 31,5% των παλαιών ομολόγων,
- τίτλοι ΕΤΧΣ ύψους 29.689 εκατ. ευρώ, για τους οποίους το Υπουργείο Οικονομικών σύναψε δάνειο με το ΕΤΧΣ, λήξεως από 24/02/2023 έως 24/02/2042 που ισοδυναμούν με το 15% των παλαιών ομολόγων και
- τίτλοι ΕΤΧΣ ύψους 4.863 εκατ. ευρώ που χρησιμοποιήθηκαν για την καταβολή των δεδουλευμένων τόκων των ομολόγων που αντηλλάγησαν. Το Υπουργείο Οικονομικών σύναψε ισόποσο δάνειο από το ΕΤΧΣ, λήξεως από 28/8/2023 μέχρι 28/8/2037.

Από την υλοποίηση των παραπάνω αποφάσεων αντηλλάγησαν ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου συνολικής ονομαστικής αξίας 198.045 εκατ. ευρώ και εκδόθηκε νέο χρέος, ως ανωτέρω, συνολικής ονομαστικής αξίας 92.072 εκατ. ευρώ, δηλαδή το δημόσιο χρέος της Κεντρικής Κυβέρνησης μειώθηκε κατά 105.973 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι Ευρωπαϊκές Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, που κατείχαν ελληνικά ομόλογα ύψους 56.675 εκατ. ευρώ, δε συμμετείχαν στην παραπάνω διαδικασία ανταλλαγής.

1. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης στο τέλος του έτους 2012 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 343.230 εκατ. ευρώ ή 176,9% του ΑΕΠ, έναντι 367.978 εκατ. ευρώ ή 176,5% του ΑΕΠ το 2011, παρουσιάζοντας αύξηση το 2012 κατά 0,4% περίπου του ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι σε απόλυτους αριθμούς το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 24.748 εκατ. ευρώ.

Το έτος 2013, το ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης προβλέπεται ότι θα ανέλθει στα 352.320 εκατ. ευρώ ή 192,5% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 15,6% του ΑΕΠ έναντι του 2012 (πίνακας 4.1).

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης στο τέλος του 2012 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 340.600 εκατ. ευρώ ή 175,6% του ΑΕΠ, έναντι 355.657 εκατ. ευρώ ή 170,6% του ΑΕΠ το 2011, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 5,0% του ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι σε απόλυτους αριθμούς το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 15.057 εκατ. ευρώ.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης του έτους 2013 προβλέπεται ότι θα ανέλθει στα 346.200 εκατ. ευρώ ή 189,1% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 13,5% του ΑΕΠ έναντι του 2012 (πίνακας 4.2).

Πίνακας 4.1 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)

	2010	2011	2012*	2013**
A. Ομόλογα	276.303	259.774	118.411	108.320
Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	256.453	240.940	113.905	105.552
Ομόλογα στις αγορές εξωτερικού	19.155	18.521	4.286	2.607
Τίτλοιποήσεις στο εξωτερικό	695	313	220	161
B. Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι	9.441	15.059	14.942	14.940
Έντοκα Γραμμάτια	9.314	14.936	14.822	14.822
Έντοκα Γραμμάτια σε φυσικούς τίτλους	127	123	120	118
Γ. Δάνεια	54.542	93.145	209.877	229.060
Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	6.154	5.684	5.214	4.742
Λοιπά Δάνεια Εσωτερικού	3.236	837	130	130
Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	6.406	7.257	6.870	6.540
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	31.825	73.210	192.300	212.468
Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	6.921	6.157	5.363	5.180
Δ. Σύνολο χρέους κεντρικής διοίκησης (A+B+Γ)	340.286	367.978	343.230	352.320
(ως % του ΑΕΠ)	153,2%	176,5%	176,9%	192,5%
ΑΕΠ	222.151	208.532	194.003	183.049

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Πίνακας 4.2 Χρέος Γενικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)

	2010	2011	2012*	2013**
A. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης	340.286	367.978	343.230	352.320
B Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	13.551	9.905	4.590	4.600
Γ. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	353.837	377.883	347.820	356.920
Δ Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-24.325	-22.226	-7.220	-10.720
Ε. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ+Δ)	329.512	355.657	340.600	346.200
(ως % του ΑΕΠ)	148,3%	170,6%	175,6%	189,1%
ΑΕΠ	222.151	208.532	194.003	183.049

*Εκτιμήσεις **Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

2. Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης από 31/12/2011 μέχρι 31/12/2012 εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 15.057 εκατ. ευρώ, ενώ για το διάστημα από 31/12/2012 μέχρι 31/12/2013 προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά 5.600 εκατ. ευρώ κυρίως λόγω της κάλυψης του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης (πίνακας 4.3). Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης του 2012 μειώθηκε κατά 105.973 εκατ. ευρώ από την ανταλλαγή των ομολόγων (PSI). Στη συνέχεια, αναμένεται να αυξηθεί λόγω της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών κατά 48.500 εκατ. ευρώ, της μείωσης του ενδοκυβερνητικού χρέους κατά 20.715 εκατ. ευρώ και της κάλυψης του ταμειακού ελλείμματος κατά 14.948 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 4.3 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)			
	2012*	2013**	Διαφορά 2013-2012
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
Ταμιακό έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης	14.948	6.261	-8.687
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA 95	12.882	9.359	-3.525
Εθνολογιστικές προσαρμογές Γενικής Κυβέρνησης	2.066	-3.098	-5.164
Συμμετοχή ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	-105.973	0	105.973
Συμμετοχή ΟΚΑ, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ στην ανταλλαγή ομολόγων (ενδοκυβερνητικό χρέος)	20.715	0	-20.715
Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών	3.500	3.500	0
Χρηματοδότηση με έκδοση ειδικών ομολόγων	10	100	90
Ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών	48.500	0	-48.500
Συμμετοχή στον ΕΜΣ, ΕΤΕπ κ.λπ.	1.002	1.032	30
Μεταβολή διαθεσίμων	2.110	-3.293	-5.403
Αποκρατικοποιήσεις	-69	-2.500	-2.431
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	200	500	300
Μεταβολή από προηγούμενο έτος	-15.057	5.600	20.657
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	340.600	346.200	5.600
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ	175,6%	189,1%	13,6%
ΑΕΠ	194.003	183.049	

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις (μετά από την εφαρμογή του PSI)

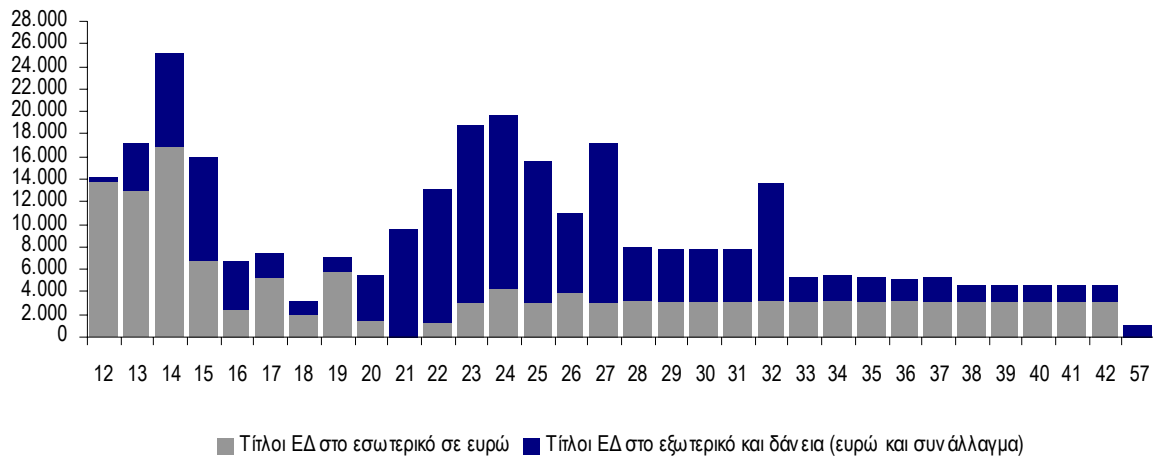
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

3. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Μετά την ολοκλήρωση του PSI, ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης στις 30/09/2012 ομαλοποιείται πλέον και εκτείνεται μέχρι το έτος 2057. Διευκρινίζεται ότι το έτος 2014 προβλέπεται η λήξη ομολόγων ύψους:

- 5.225,5 εκατ. ευρώ που εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 1 του ν. 3723/2008, για την ενίσχυση της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, έναντι απόκτησης προνομιούχων μετοχών των ελληνικών τραπεζών από το ελληνικό δημόσιο συνολικής ονομαστικής αξίας 5.148,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων το Δημόσιο κατέχει σήμερα 4.473,6 εκατ., καθώς οι μετοχές της ΑΤΕ ονομαστικής αξίας 675 εκατ. ευρώ επεστράφησαν από το Ελληνικό Δημόσιο έναντι μετρητών,
- 1.500 εκατ. ευρώ που έχουν εκδοθεί για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΕΜΠΜΕ (σημερινό ΕΤΕΑΝ) έναντι ίσης αξίας προνομιούχων μετοχών που έχει στην κατοχή του σήμερα το Ελληνικό Δημόσιο (ΕΔ) και
- 10.037,7 εκατ. ευρώ που έχουν στην κατοχή τους η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι Ευρωπαϊκές Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Σημειώνεται ότι τα έτη 2013-2020 λήγουν ομόλογα που έχουν στην κατοχή τους οι ανωτέρω φορείς (διάγραμμα 4.1).

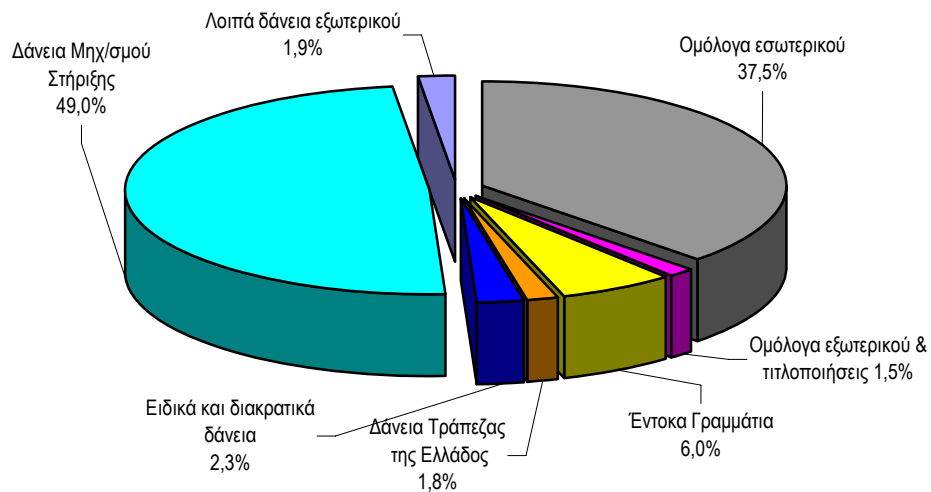
Διάγραμμα 4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2012 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Επισημαίνεται ότι στις 30/09/2012 το ύψος των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου περιορίστηκε στο 39% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (έναντι 91% το 2009) και αντικαταστάθηκε με δάνεια που ελήφθησαν από το Μηχανισμό Στήριξης, τα οποία αποτελούν πλέον το 49% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (διάγραμμα 4.2).

Διάγραμμα 4.2 Σύθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2012

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης από το έτος 2009 και μετά παρουσίασε πτώση, η οποία οφειλόταν στην έκδοση περισσότερων βραχυπρόθεσμων τίτλων έναντι των μακροπρόθεσμων. Μετά την ανταλλαγή των ομολόγων (PSI), η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια σχεδόν διπλασιάστηκε (πίνακας 4.4).

Πίνακας 4.4 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης			
Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2009	8,10	2,82	8,07
31/10/2010	7,21	3,34	7,14
31/12/2011	6,38	3,22	6,30
30/09/2012	12,17	2,62	11,87

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Στις 30/09/2012, ποσοστό 71,4% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών, λόγω της επιμήκυνσης των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και της έκδοσης νέων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο της ανταλλαγής ομολόγων (PSI) (πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.5 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια	
Διάρκεια	30/09/2012
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	10,1%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	18,5%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	71,4%
Σύνολο	100,0%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

4. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης το 2012 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 25.160 εκατ. ευρώ, έναντι 45.195 εκατ. το έτος 2011. Η μεγάλη μείωση των δαπανών εξυπηρέτησης οφείλεται αφενός στη μείωση του δημόσιου χρέους που πραγματοποιήθηκε μέσω του PSI και αφετέρου στη μείωση του κόστους εξυπηρέτησής του (πίνακας 4.6).

Πίνακας 4.6 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)

	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες	Τόκοι και παραλ. δαπάνες	Γενικό σύνολο
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο			
			(1)			(2)		(2+3)	(1+2+3)
1992	1.539	4.867	6.406	622	3.501	4.123	71	4.194	10.600
1993	1.400	3.307	4.707	692	5.536	6.228	135	6.363	11.070
1994	1.619	5.543	7.162	913	8.077	8.990	190	9.180	16.342
1995	1.952	5.955	7.907	1.214	7.884	9.098	307	9.405	17.312
1996	1.894	8.369	10.263	1.263	8.378	9.641	339	9.980	20.243
1997	3.057	7.088	10.145	1.348	7.461	8.809	308	9.117	19.262
1998	3.550	6.132	9.682	1.625	7.393	9.018	170	9.188	18.870
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	101	9.391	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	58	9.557	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	39	9.328	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	59	8.594	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	70	9.278	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	72	9.355	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	71	9.687	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	56	9.497	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	71	9.728	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	72	11.206	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	141	12.325	41.460
2010	159	19.390	19.549	104	12.873	12.977	246	13.223	32.772
2011	-129	28.976	28.847	372	15.758	16.130	218	16.348	45.195
2012*	-1.355	14.215	12.860	600	11.050	11.735	565	12.300	25.160

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις: α) Από το 2008 και έπειτα περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95

β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού και ταμειακές διευκολύνσεις) οι οποίες εμφανίζονται στον πίνακα 4.7.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες από το 2011 περιλαμβάνουν μόνο έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, εκτιμάται ότι το 2012 θα ανέλθουν συνολικά σε 43.607 εκατ. ευρώ έναντι 33.395 εκατ. ευρώ το 2011, λόγω της αυξανόμενης έκδοσης εντόκων γραμματίων. Για το έτος 2013 οι δαπάνες εξόφλησης προβλέπεται να ανέλθουν σε 40.000 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.7).

Πίνακας 4.7 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων
(σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ⁽¹⁾ - Βρα- χυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις	Σύνολο
2005	2.495	2.590	5.085
2006	2.206	5.885	8.091
2007	1.692	23.031	24.723
2008	1.733	23.941	25.674
2009 ⁽²⁾	8.902	28.002	36.904
2010	17.974	4.627	22.601
2011	33.395	0	33.395
2012*	43.607	0	43.607
2013**	40.000	0	40.000

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

⁽¹⁾ Euro Commercial Paper (ECP)⁽²⁾ Από το 2008 περιλαμβάνονται οι βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις.

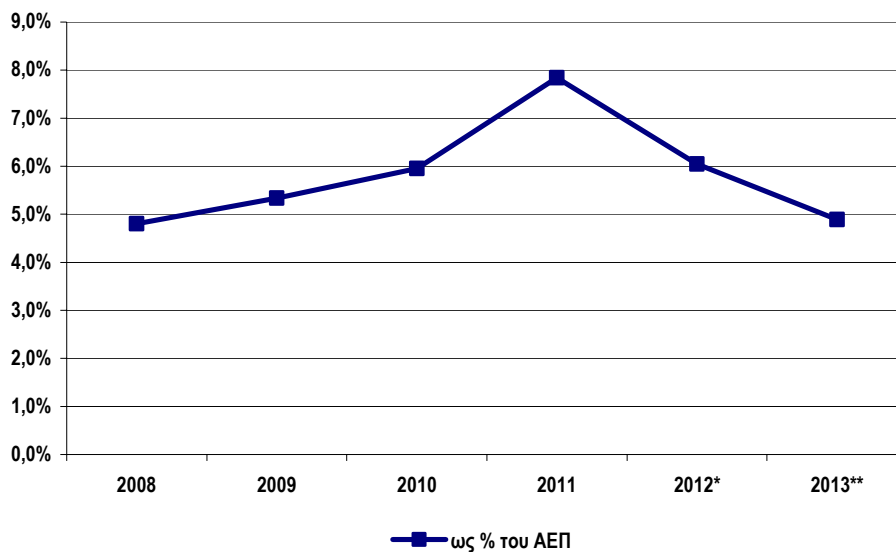
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Οι δαπάνες για τόκους του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζουν ανοδική πορεία μέχρι το έτος 2011. Για το 2012, οι δαπάνες για τόκους εκτιμάται ότι θα φθάσουν στο 6,0% ως ποσοστό του ΑΕΠ, ενώ για το 2013 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στο 4,9% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η μείωση των τόκων από το 2012 και μετά, οφείλεται κυρίως στη μείωση του ύψους του δημόσιου χρέους μετά την ανταλλαγή των ομολόγων (PSI) και τη μείωση των επιτοκίων των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και των νέων ομολόγων μετά την ανταλλαγή χρέους (πίνακας 4.8, διάγραμμα 4.3).

**Πίνακας 4.8 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης
(ποσά σε εκατ. ευρώ)**

	2008	2009	2010	2011	2012*	2013**
Τόκοι	11.207	12.325	13.223	16.348	11.735	8.900
ως % του ΑΕΠ	4,8%	5,3%	6,0%	7,8%	6,0%	4,9%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

**Διάγραμμα 4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(% του ΑΕΠ)**

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

5. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

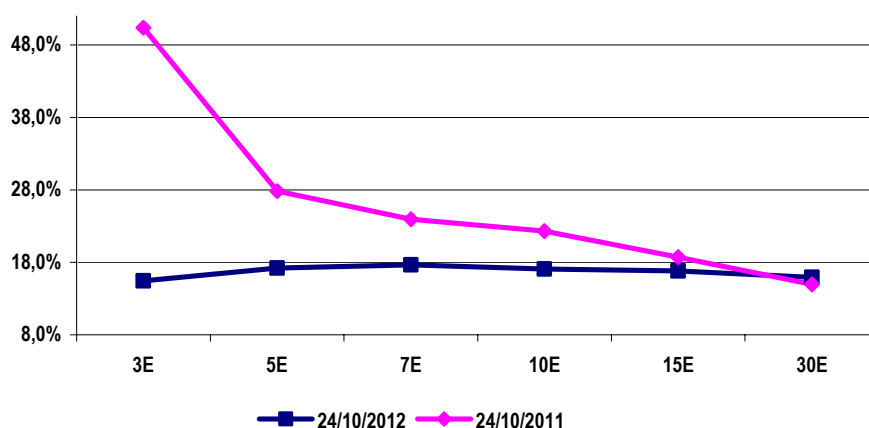
Κατά το μεγαλύτερο διάστημα του 2012, οι αποδόσεις των μέσο-μακροπρόθεσμων κρατικών χρεογράφων των χωρών της Ευρωζώνης με υψηλή πιστοληπτική ικανότητα (AAA εκδότες) συνέχισαν να μειώνονται σημαντικά, φτάνοντας στα μέσα του έτους στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας, αντικατοπτρίζοντας τις χαμηλές προσδοκίες για παγκόσμια ανάπτυξη και κατά το τρέχον έτος. Στα παραπάνω συνηγορεί και το γεγονός ότι οι αποδόσεις των αμερικανικών κρατικών χρεογράφων αντίστοιχης διάρκειας βρέθηκαν, επίσης, στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας. Ειδικότερα όμως, για τις χώρες του ευρώ, κατά το 2012 υπήρξε έντονη διαφοροποίηση στις αποδόσεις των μακροχρόνιων κρατικών ομολόγων τους όχι μόνον ανάμεσα στις χώρες με διαφορετική πιστοληπτική ικανότητα, αλλά και μεταξύ κρατών τα οποία εν ευρεία εννοία ανήκουν στην ίδια κατηγορία χωρών. Χαρακτηριστικό είναι ότι, η διαφορά-περιθώριο αποδόσεων (yield spread) των γαλλικών 10ετών ομολόγων έναντι των αντίστοιχων γερμανικών κατά μέσο όρο ανήλθε στις 65 μονάδες βάσης (μ.β.) κατά τη διάρκεια του 2011. Για το τρέχον έτος έχει ανέλθει στις 107 μ.β., ξεκινώντας από τις περίπου 160 μ.β. στις αρχές του έτους και ευρισκόμενες στα τρέχοντα επίπεδα των περίπου 70 μ.β., επιβεβαιώνοντας για μία ακόμη φορά την τάση των αγορών για την επιλογή τους σε επενδύσεις του ελάχιστου δυνατού κινδύνου (fly to quality) κατά τις περιόδους εκτεταμένης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

6. Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Το βραχυχρόνιο κόστος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αυτό αποτυπώνεται στις δημοπρασίες εντόκων γραμματίων 13 και 26 εβδομάδων, παρουσιάζει σημαντική βελτίωση καθώς από τον Ιούνιο του 2012 και μετά μειώνεται συνεχώς και στις αρχές Οκτωβρίου διαμορφώθηκε στο 4,46% για τα εξάμηνα έντοκα. Πριν το PSI, τον Ιανουάριο του 2012, το επιτόκιο των εντόκων γραμματίων 26 εβδομάδων είχε ανέλθει στο 4,90%.

Η καμπύλη αποδόσεων του Ελληνικού Δημοσίου έχει θετική κλίση (steepening curve) μέχρι σχεδόν την επταετία, αντικατοπτρίζοντας τη μείωση των βραχυχρόνιων επιτοκίων σε σχέση με τα μακροχρόνια. Για διάρκειες άνω των 10 ετών (που αφορούν τα νέα ομόλογα που εκδόθηκαν με την εφαρμογή του PSI) γίνεται σχεδόν επίπεδη, με ελαφρά καθοδική κλίση, καθώς οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων τίτλων διάρκειας 10 έως 30 ετών βρίσκονται σε σχετικά κοντινά επίπεδα. Παράλληλα, σε σχέση με το 2011, υπάρχει μετατόπιση της καμπύλης προς τα κάτω λόγω της μείωσης των περιθωρίων απόδοσης μετά το PSI και τη συνεχή μείωση των αποδόσεων, ιδιαίτερα μετά τα μέσα Ιουλίου 2012 (διάγραμμα 4.4).

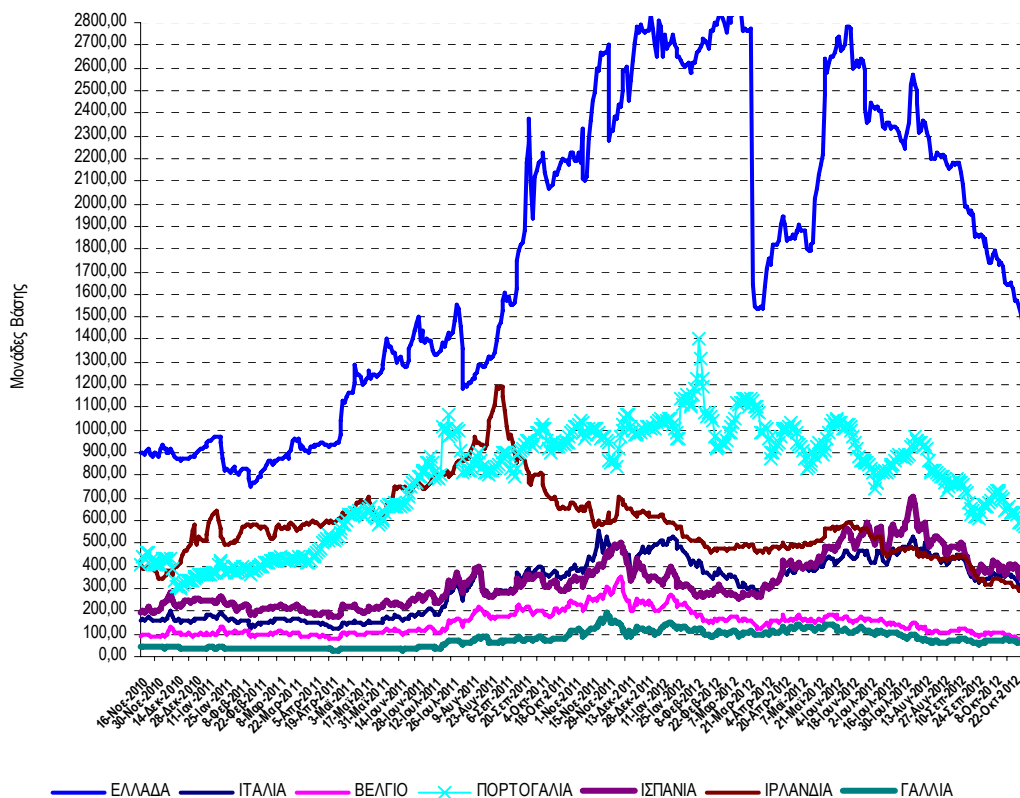
Διάγραμμα 4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η διαφορά των αποδόσεων (yield spreads) μεταξύ των ελληνικών 10ετών ομολόγων αναφοράς σε σχέση με αυτές των αντίστοιχων γερμανικών ήταν πάνω από το επίπεδο των 3.000 μονάδων βάσης έως τις αρχές Μαρτίου 2012, ενώ μετά την ολοκλήρωση του PSI κινήθηκε στο επίπεδο των 1.600-1.700 μονάδων βάσης. Η πτωτική τάση ανακόπηκε προσωρινά το χρονικό διάστημα Απριλίου-Ιουλίου και τα περιθώρια απόδοσης ξαναέφτασαν στο ανώτατο επίπεδο που ήταν πριν το PSI. Κατόπιν, μετά το τέλος Ιουλίου 2012, εμφανίζεται συνεχής καθοδική πορεία των περιθωρίων απόδοσης τα οποία κινούνται στο επίπεδο των 1.400 μονάδων βάσης, όσο ήταν τον Αύγουστο του 2011. Από το τέλος Ιουλίου 2012 παρουσιάζεται συνεχής καθοδική τάση και για τα περιθώρια απόδοσης των υπόλοιπων χωρών του νότου της Ευρωζώνης, όπως η Ιταλία, το Βέλγιο, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Ιρλανδία και η Γαλλία (διάγραμμα 4.5).

**Διάγραμμα 4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων
(ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)**

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Κατά το έτος 2012 δεν υπήρξε οποιαδήποτε έκδοση ομολόγων μέσω δημοπρασίας ή κοινοπραξίας στην πρωτογενή αγορά.

Κατά τη διάρκεια του έτους, το Ελληνικό Δημόσιο συνέχισε να εκδίδει τίτλους βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με μηνιαίες εκδόσεις εντόκων γραμματίων διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων. Μετά την προσφυγή στο Μηχανισμό Στήριξης, ο δανεισμός μέσω των αγορών συνεχίστηκε μόνο με εκδόσεις εντόκων γραμματίων. Ο μεσοσταθμικός συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών Εντόκων Γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ) διαμορφώθηκε στο 2,15.

Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού, το οποίο διαμορφώνεται κυρίως από τις εκδόσεις εντόκων γραμματίων και τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και το ΔΝΤ, μέχρι 31/10/2012, διαμορφώθηκε στο 2,28%, έναντι 3,78% το 2011. Η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού διαμορφώθηκε σε 9,12 έτη, έναντι 2,30 την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ανταλλαγή του χρέους που πραγματοποιήθηκε μέσω της ανταλλαγής ομολόγων.

Δευτερογενής αγορά τίτλων

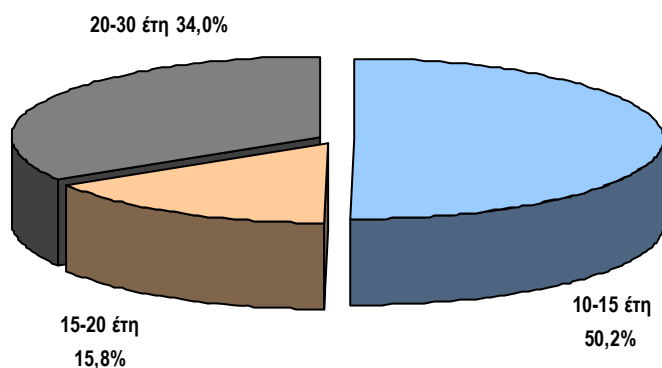
Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ), στο οποίο περιλαμβάνονται οι συναλλαγές στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) και την εξωχρηματιστη-

ριακή αγορά τίτλων (over the counter), το γ' τρίμηνο του 2012 διαμορφώθηκε σε 2,6 δισ. ευρώ, έναντι 6,1 δισ. ευρώ που ήταν το β' τρίμηνο του 2012 και 6,7 δισ. ευρώ που ήταν το γ' τρίμηνο του 2011.

Κατά το ίδιο τρίμηνο, το 50,2% της συναλλακτικής δραστηριότητας αφορούσε τίτλους με διάρκεια από 10 έως 15 έτη. Ακολούθησαν οι τίτλοι διάρκειας 20 έως 30 έτη με ποσοστό 34% και κατόπιν οι τίτλοι διάρκειας από 15 έως 20 έτη με ποσοστό 15,8%.

Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ, ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το γ' τρίμηνο του 2012 εμφανίζεται στο διάγραμμα 4.6.

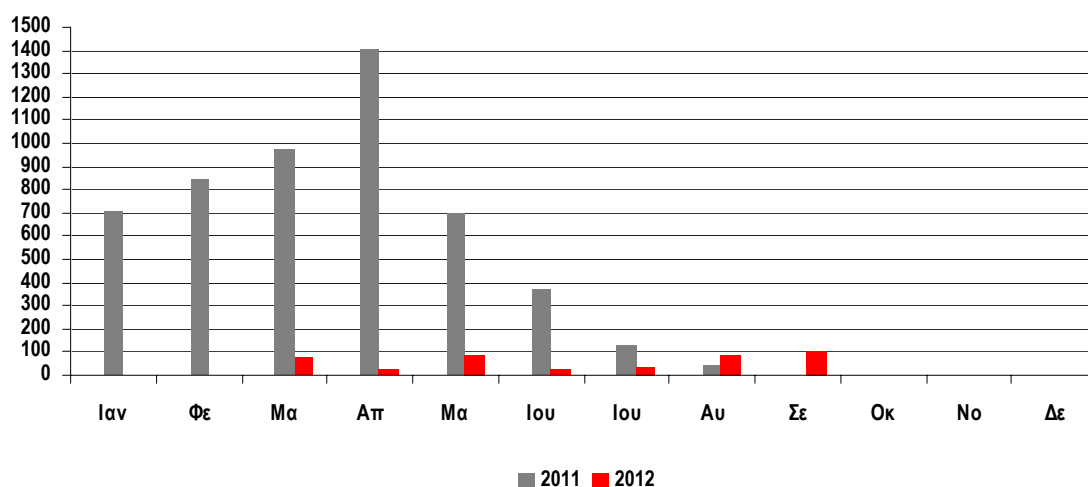
**Διάγραμμα 4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2012
(με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Ο συνολικός όγκος των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ διαμορφώθηκε σε χαμηλά επίπεδα το γ' τρίμηνο του 2012 και ανήλθε σε 221 εκατ. ευρώ έναντι 136 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 81 εκατ. ευρώ το α' τρίμηνο. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για την περίοδο Ιανουαρίου 2011-Σεπτεμβρίου 2012, ανά μήνα, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.7.

**Διάγραμμα 4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ
(σε εκατ. ευρώ)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 5 ελληνικά και 17 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα. Τα 16 από τα διεθνή συμμετέχουν στην ΗΔΑΤ από την έδρα τους στο εξωτερικό.

7. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2013

Η υλοποίηση του PSI, εκτός από τη μείωση του χρέους, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του ληξιπρόθεσμου χρέους, την ομαλοποίηση των αποπληρωμών και την επέκταση της μεσοσταθμικής ληκτότητάς του από 6,3 έτη σε 12,1 έτη. Εν τούτοις, η κρίση χρέους στην Ευρωζώνη και η αβεβαιότητα των επενδυτών σε σχέση με τις οικονομίες της περιφέρειας, και ιδιαίτερα, για την Ελλάδα διατηρεί το κόστος δανεισμού σε απαγορευτικά υψηλά επίπεδα.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η απόδοση του 10ετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου λήξης 24/02/2023 υπερβαίνει το 16%. Ως εκ τούτου, για το 2013, η κάλυψη των δανειακών αναγκών του Δημοσίου θα υλοποιηθεί κυρίως, μέσω των δανείων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) και του ΔΝΤ και κατά το μέρος που υπολείπεται από εκδόσεις Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου.

Με στόχο τη βελτίωση της προβλεψιμότητας των μελλοντικών δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους καθώς και τη σταθεροποίηση του ύψους του, οι βασικοί μεσοπρόθεσμοι στόχοι της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους παραμένουν (α) η αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τα δάνεια του ΔΝΤ σε SDR και άλλα νομίσματα καθώς και (β) η μερική αντιστάθμιση του επιτοκιακού κινδύνου που απορρέει από το ποσοστό του χρέους που φέρει κυμαινόμενο επιτόκιο. Το ποσοστό κυμαινόμενου χρέους ανέρχεται σήμερα σε επίπεδα άνω του 55%, καθώς τα δάνεια του Μηχανισμού Στήριξης (ΕΕ, EFSF, ΔΝΤ) φέρουν κυμαινόμενο επιτόκιο και η συμπληρωματική χρηματοδότηση γίνεται μέσω ΕΓΕΔ. Επισημαίνεται ότι ο στόχος είναι το ποσοστό χρέους σε κυμαινόμενο επιτόκιο ως προς το σύνολο του χρέους να μειωθεί κάτω του 50%. Τέλος, υφιστάμενες διαχειριστικές πράξεις που συνδέονται με ομόλογα που ανταλλάχθηκαν κατά το PSI σταδιακά θα ακυρωθούν ή θα προσαρμοσθούν στα χαρακτηριστικά των νέων δανείων.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Η πολιτική εγγυήσεων του Δημοσίου εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, το οποίο αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση της οικονομίας από το μηχανισμό στήριξης της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Το 2012 οι παρεχόμενες εγγυήσεις περιορίστηκαν σημαντικά διότι κρίθηκε αναγκαία -και βρίσκεται σε εξέλιξη- η αναμόρφωση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, με σκοπό αφενός την ευθυγράμμισή του με το ισχύον δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και ανταγωνισμού και αφετέρου την προσαρμογή του στις ανάγκες της σημερινής οικονομικής πραγματικότητας.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), στην οποία έχει παρασχεθεί αρκετές φορές η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς χρηματοδότηση σημαντικών επενδυτικών έργων, αποφάσισε, στο πλαίσιο και της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας, την επί το αυστηρότερο τροποποίηση των συμβάσεων εγγύησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και αυτής που θα υπογράφονταν προς εξασφάλιση σημαντικών επενδυτικών έργων, αλλά και των υπογραφόμενων με τους αντίστοιχους χρηματοδοτούμενους φορείς δανειακών συμβάσεων. Επί του θέματος αυτού διεξήχθησαν πολύμηνες διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο πλευρών με αποτέλεσμα την πολιτική συμφωνία μεταξύ της ΕΤΕπ και του Ελληνικού Δημοσίου, την 13^η Σεπτεμβρίου 2012, γεγονός που αναμένεται να συνεισφέρει στην άμεση ενεργοποίηση της παροχής εγγυήσεων προς την ΕΤΕπ.

Για το έτος 2012 τα στοιχεία των εγγυήσεων αναμένεται να διαμορφωθούν ως εξής:

- οι εγγυήσεις θα κυμανθούν στο 0,5% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2011 (0,9% του ΑΕΠ),
- το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο θα είναι ίσο με το 9,5% του ΑΕΠ (9,7% το 2011),
- οι καταπτώσεις παρουσιάζουν σημαντική μείωση σε σχέση με πέρυσι, αγγίζοντας το 0,43% του ΑΕΠ (0,70% το 2011).

Η εφαρμογή του προγράμματος εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων (PSI) που πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2012, μείωσε αισθητά τις καταπτώσεις εγγυήσεων του έτους κατά 33% σε σχέση με τις προβλεπόμενες πριν το PSI, ενώ αντίστοιχα, για το έτος 2013, οι καταπτώσεις εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένες κατά 66% σε σχέση με αυτές που είχαν προβλεφθεί πριν το PSI.

Για το έτος 2013, σύμφωνα με τις επιταγές του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Πολιτικής, το όριο εγγυήσεων είναι μηδενικό.

Εξαιρούνται του μηδενικού αυτού ορίου:

- α) οι εγγυήσεις που παρέχονται για τη στήριξη των τραπεζών,
- β) οι εγγυήσεις που σχετίζονται με δάνεια που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και
- γ) οι εγγυήσεις που παρέχονται για δανεισμό φορέων εντός της Γενικής Κυβέρνησης.

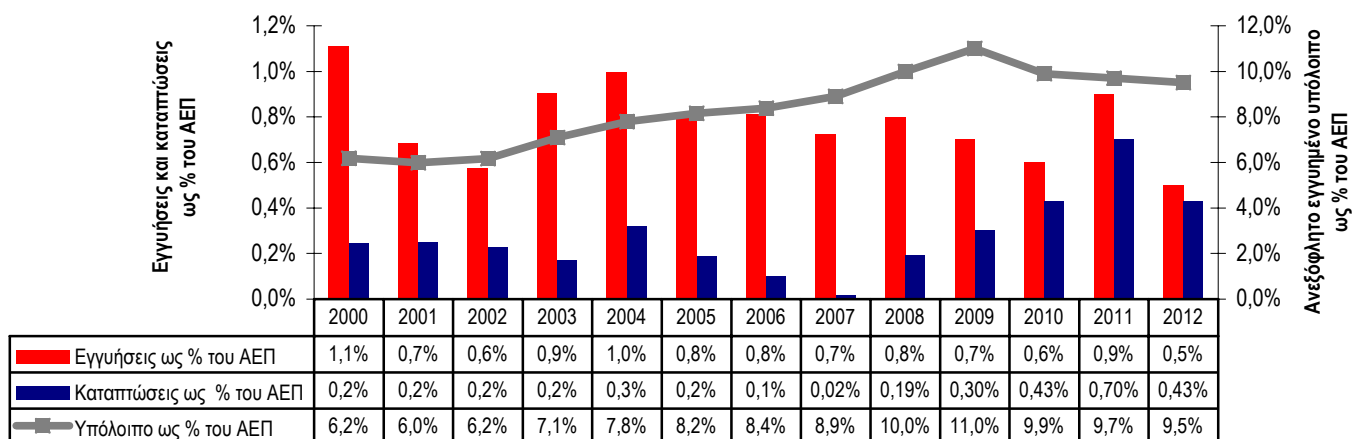
Βασική επιδίωξη είναι η πιο ορθολογική αξιολόγηση των παρεχόμενων εγγυήσεων με στόχο την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου.

Πίνακας 4.9 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2012 (σε εκατ. ευρώ)

	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο	
	(1)		(2)		(3)		(4)	(5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
Έτος	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2000	1.511,4	1,1	8.416,7	6,2	332,3	0,2	35,3	297,0	0,22
2001	1.011,0	0,7	8.819,3	6,0	366,7	0,2	45,8	320,9	0,22
2002	905,0	0,6	9.714,6	6,2	360,5	0,2	47,3	313,2	0,20
2003	1.545,5	0,9	12.143,4	7,1	293,6	0,2	66,4	227,2	0,13
2004	1.848,4	1,0	14.436,5	7,8	593,9	0,3	57,9	536,0	0,29
2005	1.628,2	0,8	16.200,5	8,2	373,9	0,2	51,2	322,7	0,16
2006	1.736,0	0,8	17.936,1	8,4	94,6	0,1	49,2	45,4	0,02
2007	1.656,6	0,7	19.929,0	8,9	42,3	0,02	57,3	-15,0	-0,01
2008	1.788,0	0,8	23.232,0	10,0	434,1	0,19	68,4	365,7	0,16
2009	1.563,7	0,7	25.586,6	11,0	704,8	0,30	70,7	634,1	0,27
2010	1.254,4	0,6	22.438,2	9,9	971,7	0,43	78,5	893,2	0,39
2011	1.804,9	0,9	19.950,8	9,7	1.442,0	0,70	135,8	1.306,2	0,64
2012	909,0	0,5	19.087,2	9,5	868,7	0,43	70,0	798,7	0,40

Τα στοιχεία για το έτος 2012 αποτελούν εκτίμηση.

Διάγραμμα 4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2012 (ως % του ΑΕΠ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι καταπτώσεις (μπλε στήλη) αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών.

Ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας

Με την ψήφιση του ν. 3723/2008 «Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης και άλλες διατάξεις» επιχειρήθηκε η θωράκιση της Ελληνικής οικονομίας από τις επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης με την ενίσχυση της ρευστότητας.

Ένα από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος και καλύπτουν το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που αυτή θέτει για δάνεια που θα συναφθούν με ή χωρίς έκδοση τίτλων και θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη. Η παραπάνω εγγύηση παρέχεται έναντι προμήθειας, η οποία αποτελεί σημαντικό έσοδο του Ελληνικού Δημοσίου. Συγκεκριμένα, για το έτος 2012 έχει εισπραχθεί μέχρι σήμερα το συνολικό ποσό των 419.214.329,64 ευρώ.

Στο πλαίσιο του παραπάνω νόμου, όπως ισχύει, το ανώτατο ποσό εγγυήσεων είναι 85 δισ. ευρώ. Οι εγγυήσεις που είναι σε ισχύ ανέρχονται στο ποσό των 52,85 δισ. ευρώ και οι δικαιούχοι είναι έξι πιστωτικά ιδρύματα (ALPHA BANK, EFG EUROBANK ERGASIAS, ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΑΤΤΙΚΑ BANK, FBB-ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ).

Κατόπιν αυτών, το πλαίσιο ενίσχυσης των τραπεζών συνέβαλε αποτελεσματικά στη διατήρηση της σταθερότητας και ενίσχυση της ρευστότητάς τους.

Σύμφωνα με το ν.3845/2010 (ΦΕΚ Α 65/06-05-2010) παρασχέθηκε η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος για κάλυψη πιστώσεων σε τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα και παραμένουν φερέγγυες, με σκοπό την αντιμετώπιση προσωρινών βραχυπρόθεσμων προβλημάτων ρευστότητας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει και εισπράττει από τις τράπεζες με τις οποίες καταρτίζει τις συμβάσεις παροχής πίστωσης, προμήθεια την οποία πιστώνει σε λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου.

ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί

Στόχοι και μέσα εφαρμογής της οικονομικής πολιτικής

Στο πλαίσιο της γενικότερης προσπάθειας που καταβάλλεται για την έξοδο της χώρας από τη δύσκολη οικονομική συγκυρία στην οποία έχει περιέλθει, αναδεικνύεται ο σημαντικός ρόλος των δημόσιων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι τα οικονομικά τους αποτελέσματα επηρεάζουν σημαντικά τα περισσότερα μακροοικονομικά μεγέθη της Ελληνικής οικονομίας.

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος από την πλευρά του Κράτους, των ΔΕΚΟ και των ΝΠΙΔ που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, καθίστανται επιτακτικοί.

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν.2362/1995 (ΦΕΚ 247/Α'), όπως ισχύει, ο Υπουργός Οικονομικών έχει την εξουσιοδότηση και την αρμοδιότητα του συντονισμού και της εποπτείας των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης. Κατ' εφαρμογή δε του άρθρου 3Α του ίδιου νόμου, κάθε Υπουργός παρακολουθεί και κατευθύνει τους φορείς που εποπτεύει για την κατάρτιση του προϋπολογισμού τους εντός των ορίων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής καθώς και την ορθή εκτέλεσή τους.

Στόχοι

Στόχος της οικονομικής πολιτικής για τις ΔΕΚΟ και τα ΝΠΙΔ που είναι φορείς Γενικής Κυβέρνησης, είναι η βελτίωση του οικονομικού τους αποτελέσματος, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια για την αύξηση των εσόδων τους και τη μείωση των δαπανών τους. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος τους επαναξιολογείται, με σκοπό τη λήψη των απαραίτητων μέτρων σύμφωνα με τα όσα στη συνέχεια αναφέρονται. Ειδικότερα, η εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής έχει ως στόχο:

- Την ενίσχυση της εξυπηρέτησης των πολιτών σε όλες τις κοινωνικές ομάδες και τη συνεχή αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχουν οι φορείς αυτοί.
- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας, μέσω της ορθολογικής διαχείρισης των πόρων.
- Τη συμμετοχή στην αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων, μέσω της προσπάθειας ελαχιστοποίησης της ανάγκης αύξησης των τιμολογίων των φορέων.
- Την ομαλή λειτουργία των αγορών και την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, μέσω της προσπάθειας ελαχιστοποίησης των ολιγοπωλιακών φαινομένων, ιδίως τύπου καρτελικών συμπράξεων, καθώς και των φαινομένων κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης ή της χρήσης δημόσιων πόρων για αθέμιτο ανταγωνισμό.
- Τη συμμετοχή στη μείωση της επιβάρυνσης του ελλείμματος του Κρατικού Προϋπολογισμού που προκαλούν οι εν λόγω φορείς αντλώντας πόρους από το Δημόσιο.
- Τη μείωση του κόστους λειτουργίας τους, μέσω του ελέγχου της εισοδηματικής πολιτικής και ειδικότερα του μέσου κατά κεφαλή κόστους των πάσης φύσεως αποδοχών και μέσω του ελέγχου και της μείωσης των ελαστικών δαπανών.
- Την εισαγωγή κανόνων δημοσιονομικής διαχείρισης και κανόνων διαφάνειας στους φορείς, ώστε να διαφοροποιηθεί στη συνείδηση του κοινού η εικόνα που έχει για τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Μέσα εφαρμογής

Τα μέσα εφαρμογής για την επίτευξη των στόχων της οικονομικής πολιτικής που ακολούθησαν οι φορείς κατά την κατάρτιση των σχεδίων των οικονομικών τους προϋπολογισμών είναι τα εξής:

- Αύξηση των εσόδων, μέσω:
 - α) διεύρυνσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας μεριμνώντας παράλληλα για την καλή σχέση ποιότητας/τιμής των παρεχόμενων υπηρεσιών/προϊόντων,
 - β) λελογισμένης αναπροσαρμογής των τιμολογίων σε περιπτώσεις όπου οι αυξήσεις των συντελεστών του κόστους δεν μπορούν να απορροφηθούν από άλλες μειώσεις κόστους στην επιχείρηση ή από άλλες αυξήσεις εσόδων,
 - γ) αξιοποίησης της παραγωγικότητας των διαθέσιμων πόρων για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών,
 - δ) εντοπισμού νέων καινοτόμων πηγών επιχειρηματικής δραστηριότητας,
 - ε) μεγιστοποίησης εισοδημάτων από μισθώματα και εκμετάλλευση των πλεοναζόντων περιουσιακών στοιχείων και
 - στ) ορθολογικής διαχείρισης και αξιοποίησης των αποθεμάτων και των άχρηστων υλικών.
- Δραστική μείωση των λειτουργικών εξόδων, μέσω:
 - α) στρατηγικής, διαρθρωτικής και λειτουργικής βελτιστοποίησης των παραγόντων κόστους παραγωγής σε όλα τα επίπεδα,
 - β) καθετοποίησης της παραγωγικής διαδικασίας,
 - γ) αναδιάρθρωσης των οργανωτικών δομών με τη συγχώνευση και συστέγαση γραφείων, τμημάτων και διευθύνσεων με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση του υπάρχοντος προσωπικού και τη μείωση των δαπανών λειτουργίας,
 - δ) επαναδιαπραγμάτευσης και μείωσης των ενοικίων που καταβάλλονται για τις εγκαταστάσεις των φορέων,
 - ε) επαναδιαπραγμάτευσης και μείωσης των δαπανών που καταβάλλονται για προμήθειες πρώτων υλών, λοιπές αμοιβές και έξοδα τρίτων, καθώς και για επισκευές και συντηρήσεις,
 - στ) ελαχιστοποίησης των εξόδων μεταφορών, προβολής, διαφήμισης, εκθέσεων, επιδείξεων και ταξιδίων,
 - ζ) μείωσης των εξόδων για δωρεές – επιχορηγήσεις,
 - η) μείωσης της μισθολογικής δαπάνης μέσω της εναρμόνισης των αμοιβών με αυτές του στενού δημόσιου τομέα και
 - ι) περιορισμού των προσλήψεων τακτικού και έκτακτου προσωπικού.

Έλεγχος εφαρμογής

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7 του Ν. 3429/2005 (ΦΕΚ 314/Α'), κάθε φορέας:

- εφαρμόζει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και συμμορφώνεται απαρέγκλιτα προς τις διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διαταγμάτων και πράξεων,
- συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- τηρεί την εισοδηματική, τιμολογιακή, δανειοληπτική και τη γενικότερη οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης.

Οι διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής της οικονομικής πολιτικής για τους εν λόγω φορείς περιγράφονται στις διατάξεις του Ν. 3429/2005, λαμβάνοντας υπόψη και τις τυχόν ειδικές διατάξεις που αφορούν καθένα από αυτούς. Ειδικά, για τον έλεγχο εφαρμογής του μισθολογικού κόστους εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 4024/2011, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

Το Υπουργείο Οικονομικών παρακολουθεί και ελέγχει την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής στους φορείς αυτούς, καθώς και την εν γένει δραστηριότητά τους. Ήδη από το 2009 έχει εγκαταστα-

θεί Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ), μέσω του οποίου οι φορείς αποστέλλουν, σε μηνιαία, τριμηνιαία, εξαμηνιαία και ετήσια βάση οικονομικά στοιχεία, στοιχεία απασχόλησης και λοιπά πληροφοριακά στοιχεία.

Σκοπός είναι το Υπουργείο Οικονομικών να έχει αποτυπωμένη άμεσα την εικόνα των κυριότερων οικονομικών μεγεθών, και να επιβλέπει και να ελέγχει την εφαρμογή των νόμων και των κανονιστικών πράξεων της Διοίκησης που αφορούν στην οικονομική πολιτική.

Ιδιωτικοποιήσεις - Καταργήσεις - Συγχωνεύσεις φορέων

Οι διαρθρωτικές αλλαγές και η επιτάχυνση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων φορέων είναι παράγοντες που μπορούν να επιταχύνουν την ανάκαμψη της Ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι ιδιωτικοποιήσεις και η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και συνεπώς σε ενίσχυση της παραγωγικότητας και επιτάχυνση της τεχνολογικής αναδιάρθρωσης, παράγοντες που συνδέονται άμεσα και με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Η αρχική εισροή ξένων κεφαλαίων, λόγω των ιδιωτικοποιήσεων, είναι δυνατόν να δημιουργήσει δευτερογενείς εισροές, ενώ θα υπάρξουν και παρεπόμενα οφέλη για άλλες επιχειρήσεις ή κλάδους της οικονομίας. Αντίστοιχα, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να αποτελέσουν καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της εξωστρέφειας της Ελληνικής οικονομίας και τη βελτίωση του επενδυτικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Σκοπός των καταργήσεων – συγχωνεύσεων φορέων είναι η οικονομικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία των δημόσιων οργανισμών που εξυπηρετούν δημόσια αγαθά και παρέχουν αναγκαίες υπηρεσίες στο κοινωνικό σύνολο, με όσο το δυνατόν μικρότερο δημοσιονομικό κόστος.

Ειδικότερα:

- Προγραμματίζεται να καταργηθούν φορείς των οποίων η αποστολή και ο ρόλος μπορεί πλέον να ασκηθεί συνεκτικότερα από κάποια υφιστάμενη δομή. Στο πλαίσιο αυτό, αρμοδιότητες των καταργούμενων νομικών προσώπων που κρίνεται ότι εξακολουθούν να εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον, θα μεταφερθούν σε άλλους φορείς ή υπηρεσίες του Δημοσίου, γεγονός που συνεπάγεται σημαντική εξοικονόμηση πόρων.
- Προγραμματίζεται να συγχωνευθούν οργανισμοί του δημόσιου τομέα και να τεθούν σε εκκαθάριση ανώνυμες εταιρείες, προς επίτευξη του στόχου της ορθολογικής αναδιάρθρωσης του δημόσιου τομέα στην κατεύθυνση του περιορισμού του εύρους του.

Εξέλιξη οικονομικών μεγεθών 2011-2013

Τα οικονομικά στοιχεία αφορούν σε 127 ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που είναι φορείς Γενικής Κυβέρνησης.

Η Εγνατία Οδός ΑΕ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 321 παρ. 13 του Ν. 4072/12 εξαιρέθηκε από το Κεφ. Α' του Ν. 3429/2005 και συνεπώς δεν συμπεριλαμβάνεται στα οικονομικά στοιχεία.

Στα Λοιπά Έξοδα, που εμφανίζονται στον πίνακα 5.4, συμπεριλαμβάνονται πέραν των διαφόρων εξόδων, οι προβλέψεις και οι αναλώσεις – δαπάνες έργων ή αποζημιώσεις και, ως εκ τούτου, σε κάποιες εταιρείες (ενδεικτικά αναφέρονται ΕΡΓΟΣΕ, ΚτΠ, ΟΔΙΕ, ΕΛΓΑ, ΕΡΤ, ΙΝΕΔΙΒΙΜ), το σύνολο της εν λόγω κατηγορίας εμφανίζεται σημαντικά αυξημένο.

Οι επενδύσεις για το 2013 εμφανίζονται αυξημένες σε σχέση με το 2012, καθώς εκτιμάται εντατικοποίηση της απορρόφησης των πόρων μέσω του ΠΔΕ-ΕΣΠΑ.

Εκτιμήσεις εκτέλεσης έτους 2012 σε σχέση με τον απολογισμό του έτους 2011

Το οικονομικό αποτέλεσμα (ζημία) των ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που υπέβαλαν στοιχεία για το έτος 2011 ανήλθε σε 1.193,6 εκατ. ευρώ (ή σε ποσοστό 0,57% του ΑΕΠ του 2011).

Σύμφωνα με τις προβλέψεις για την εκτέλεση του 2012 σε σχέση με τον απολογισμό του 2011 (πίνακας 5.1), παρατηρούνται τα εξής:

- Βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος χρήσης (μείωση ζημιών χρήσης) κατά 31% ή 369,9 εκατ. ευρώ, το οποίο εκτιμάται σε 823,7 εκατ. ευρώ το 2012 έναντι 1.193,6 εκατ. ευρώ το 2011. Σημαντική βελτίωση εμφανίζει το πρωτογενές έλλειμμα, το οποίο διαμορφώνεται σε 215,4 εκατ. ευρώ το 2012 έναντι 542,7 εκατ. ευρώ του έτους 2011, ή σε ποσοστό 60,3%. Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα του 2011 επιβαρύνθηκαν με 200,5 εκατ. ευρώ της Αττικό Μετρό ΑΕ λόγω της μεταβίβασης άνευ ανταλλάγματος των μετοχών της ΑΜΕΛ στον ΟΑΣΑ δυνάμει του Ν.3920/2011. Σημαντική είναι και η βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA), το οποίο προβλέπεται θετικό, στα 195,2 εκατ. ευρώ στο 2012 έναντι ελλείμματος 124,5 εκατ. ευρώ το 2011 (ποσοστό βελτίωσης 256,8%).
- Μείωση των συνολικών εξόδων κατά 11% ή 458 εκατ. ευρώ και ταυτόχρονη μείωση των συνολικών εσόδων (συμπεριλαμβανομένων και των επιχορηγήσεων) κατά 3% ή 88,2 εκατ. ευρώ λόγω της γενικότερης ύφεσης της οικονομίας. Σημειώνεται ότι τα έσοδα προ επιχορηγήσεων του τακτικού προϋπολογισμού σημείωσαν μείωση της τάξης του 8,6%.
- Αύξηση των επιχορηγήσεων του τακτικού προϋπολογισμού κατά 24% ή 122,2 εκατ. ευρώ το 2012, οι οποίες ανήλθαν σε 506,2 εκατ. ευρώ το 2011 και εκτιμώνται σε 628,4 εκατ. ευρώ το 2012. Η αύξηση των επιχορηγήσεων οφείλεται κυρίως σε επιμέρους αυξήσεις στους φορείς ΟΣΥ-ΣΤΑΣΥ (στο πλαίσιο υλοποίησης του σχεδίου αναδιάρθρωσης), ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ (για την έκδοση και διανομή των σχολικών βιβλίων) και ΙΝΕΔΙΒΙΜ (για τη διαχείριση και συντήρηση των φοιτητικών εστιών).
- Περιορισμός της μισθολογικής δαπάνης (χωρίς ιδιοπαραγωγή) κατά 16,4% ή 192,9 εκατ. ευρώ, η οποία διαμορφώνεται το 2012 σε 984,8 εκατ. ευρώ έναντι 1.177,7 εκατ. ευρώ το 2011, κυρίως λόγω της εφαρμογής του αρ. 31 του Ν. 4024/2011 (αναλογικές ρυθμίσεις για νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα).
- Οι επενδύσεις για το έτος 2012 εκτιμώνται σε 498,1 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως του 72,6% σε σχέση με το 2011. Σημειώνεται, ότι το 2011 επενδύσεις ύψους 1.114 εκατ. ευρώ αφορούν ενσωμάτωση περιουσιακών στοιχείων των ΗΣΑΠ, ΤΡΑΜ, ΑΜΕΛ στα οικονομικά στοιχεία της ΣΤΑΣΥ Α.Ε.
- Ο ακαθάριστος δανεισμός για το έτος 2012 προβλέπεται να σημειώσει ελαφρά μείωση της τάξης του 10,8% και να ανέλθει σε 66,9 εκατ. ευρώ έναντι 75 εκατ. ευρώ το 2011.

Προϋπολογισμός 2013

Σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία του προϋπολογισμού 2013 σε σχέση με την πιθανή εκτέλεση του 2012 (πίνακας 5.1), παρατηρούνται τα εξής:

- Το οικονομικό αποτέλεσμα (ζημία) χρήσης των ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που υπέβαλαν στοιχεία για το έτος 2013 προβλέπεται σε 348,9 εκατ. ευρώ έναντι 823,7 εκατ. ευρώ το 2012, σημειώνοντας βελτίωση κατά 57,7%. Το πρωτογενές αποτέλεσμα προβλέπεται για πρώτη φορά θετικό και διαμορφώνεται σε 261,1 εκατ. ευρώ το 2013, έναντι ελλείμματος 215,4 εκατ. ευρώ το 2012 (βελτίωση κατά 221,2%). Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι και η συνεχιζόμενη βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA), το οποίο προβλέπεται να ανέλθει σε 688,9 εκατ. ευρώ στο 2013 έναντι 195,2 εκατ. ευρώ το 2012 (ποσοστό αύξησης 252,9%).
- Μείωση των συνολικών εξόδων κατά 1,5% ή 54,8 εκατ. ευρώ ενώ τα συνολικά έσοδα αυξάνονται κατά 15% ή 420 εκατ. ευρώ. Σε ότι αφορά στα λειτουργικά έξοδα των φορέων (εκτός αποσβέσεων, τόκων και προβλέψεων) αυτά παρουσιάζουν το 2013 μείωση κατά περίπου 11% σε σχέση με το 2012 ως αποτέλεσμα περαιτέρω εξορθολογισμού των συντελεστών κόστους.

- Μείωση των επιχορηγήσεων του τακτικού προϋπολογισμού κατά 8,04% ή 50,5 εκατ. ευρώ το 2013, οι οποίες εκτιμώνται σε 577,9 εκατ. ευρώ έναντι 628,4 εκατ. ευρώ το 2012.
- Περιορισμός της μισθολογικής δαπάνης εκμετάλλευσης (χωρίς ιδιοπαραγωγή) κατά 22,2% ή 218,8 εκατ. ευρώ, η οποία προβλέπεται το 2013 σε 765,9 εκατ. ευρώ έναντι 984,8 εκατ. ευρώ το 2012.
- Οι επενδύσεις για το έτος 2013 εκτιμώνται σε 1.003,3 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 101% περίπου σε σχέση με το 2012. Η αύξηση των επενδύσεων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε μη πραγματοποιηθείσες επενδύσεις το 2012, η υλοποίηση των οποίων μετακυλίεται στο 2013.
- Η εξέλιξη των βασικών οικονομικών μεγεθών των δημοσίων επιχειρήσεων και ΝΠΙΔ που είναι φορείς Γενικής Κυβέρνησης, τόσο συγκεντρωτικά όσο και κατά φορέα, παρουσιάζεται στους πίνακες 5.1 έως 5.4 (δεν συμπεριλαμβάνονται τα οικονομικά στοιχεία 43 φορέων που εντάχθηκαν το Σεπτέμβριο του 2012 στο μητρώο φορέων της Γενικής Κυβέρνησης της ΕΛΣΤΑΤ).

Πίνακας 5.1 Βασικά οικονομικά μεγέθη Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (φορέων Γενικής Κυβέρνησης) (σε εκατ. ευρώ)					
	Απολογισμός 2011	Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
		2012	% 2012/2011	2013	% 2013/12
Σύνολο εσόδων	2.938,37	2.850,21	-3,00	3.270,16	14,73
Σύνολο εξόδων	4.131,97	3.673,95	-11,08	3.619,11	-1,49
Οικονομικό αποτέλεσμα	-1.193,64	-823,73	30,99	-348,88	57,65
% ΑΕΠ	-0,57%	-0,42%		-0,19	
Επιχορήγηση τακτικού προϋπολογισμού	506,15	628,37	24,15	577,87	-8,04
Οικονομικό αποτέλεσμα προ τόκων	-542,69	-215,39	60,31	261,10	221,22
% ΑΕΠ	0,88%	0,69%		0,46	
Οικονομικό αποτέλεσμα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων	-124,46	195,19	256,83	688,85	252,91
% ΑΕΠ	1,12%	0,88%		0,67	
Επενδύσεις	1.818,13	498,11	-72,60	1.003,29	101,42
Ακαθάριστος δανεισμός	75,04	66,92	-10,82	50,00	-25,28
% ΑΕΠ	0,04%	0,03%		0,02	

**Πίνακας 5.2 Οικονομικό αποτέλεσμα, Έσοδα και Επιχορηγήσεις
Τακτικού Προϋπολογισμού
(σε εκατ. ευρώ)**

Δημόσιες επιχειρήσεις	Οικονομικό Αποτέλεσμα			Συνολικά έσοδα			Επιχορηγήσεις Τακτικού Προϋπολογισμού		
	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός
HELEXPO	(4,51)	(4,07)	0,24	11,28	9,12	11,32	0,00	0,00	0,00
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑ- ΝΙΣΜΩΝ	0,65	0,31	0,54	1,14	0,71	0,86	0,00	0,00	0,00
ΑΕΔΙΚ	(0,76)	0,13	0,57	4,94	4,39	4,44	0,00	0,00	0,00
ΑΕΜΥ	(1,62)	(2,02)	0,07	3,10	4,26	11,79	1,56	1,96	6,93
ΑΠΕ-ΜΠΕ	(0,69)	0,78	1,75	11,30	12,15	10,93	8,81	10,00	7,95
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	(342,04)	(145,14)	(170,87)	18,88	16,60	18,39	0,00	0,00	0,00
ΓΑΙΑΟΣΕ	1,68	2,13	2,89	3,62	3,45	4,29	0,00	0,00	0,00
ΔΕΘ	(0,05)	0,29	1,55	8,18	8,40	7,68	0,00	0,00	0,00
ΔΗΜΗΤΡΑ	0,31	(2,96)	4,09	8,30	36,18	34,13	5,16	21,90	19,71
ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ	0,52	1,41	0,14	11,13	44,89	43,01	0,47	28,39	26,75
ΕΑΒ	(34,58)	(14,54)	18,00	159,22	154,95	165,00	0,00	0,00	0,00
ΕΑΣ	(84,38)	(59,70)	(45,00)	33,59	73,38	50,00	0,00	0,00	0,00
ΕΑΧΑ	(1,00)	(0,80)	(0,83)	0,09	0,06	0,07	0,00	0,00	0,00
ΕΒΕΤΑΜ	(0,95)	(0,31)	0,11	2,86	3,65	4,02	0,00	0,00	0,00
ΕΔΕΤ	(2,56)	(0,16)	2,16	11,15	11,73	16,46	0,28	0,28	0,25
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	1,26	1,31	1,07	2,87	3,18	2,85	0,00	0,00	0,00
ΕΘ	0,07	1,18	1,71	10,15	9,93	10,42	6,73	7,25	7,90
ΕΘΠΑΛΒΟΣΠΟΡ	(0,15)	(0,02)	0,00	0,22	0,35	0,46	0,00	0,00	0,00
ΕΘΓΖΑΚΥΝΘΟΥ	0,32	(0,61)	0,45	1,32	0,57	2,06	0,00	0,00	0,00
ΕΙΕ	2,82	(0,58)	4,85	17,40	13,75	19,00	9,77	7,35	8,31
ΕΙΜ	(0,02)	(0,38)	(0,33)	2,31	1,72	1,71	0,80	0,36	0,35
ΕΙΠ	(0,08)	(0,21)	1,60	7,05	6,04	7,30	2,63	3,00	3,00
ΕΚΑΠΤΥ	0,00	0,00	0,20	0,88	0,73	0,70	0,00	0,00	0,00
ΕΚΒΑΑ	(2,40)	(1,63)	0,50	4,59	12,62	11,38	3,80	12,30	11,00
ΕΚΒΜΒΜ	(0,25)	(0,05)	0,08	0,17	0,34	0,53	0,11	0,20	0,15
ΕΚΕΒΙ	(0,11)	(0,14)	0,02	2,42	2,49	2,38	0,86	0,94	0,90
ΕΚΕΔΙ	(0,15)	(0,04)	(0,03)	0,48	0,52	0,47	0,45	0,50	0,45
ΕΚΕΨΥΕ	0,24	1,22	0,89	9,95	9,39	9,00	8,93	8,80	8,41
ΕΚΚ	(0,10)	0,65	1,22	4,52	5,87	5,45	1,18	2,40	1,90
ΕΛΒΟ	(21,29)	(17,13)	15,00	10,05	13,00	76,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΓΑ	142,61	17,75	58,78	433,74	220,00	239,74	4,38	1,83	1,50
ΕΛΙΔΠΟ	(0,35)	0,00	0,10	1,90	1,85	1,80	1,44	1,80	1,80
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	0,64	1,48	1,48	5,05	5,98	6,15	0,00	0,00	0,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(1,90)	0,81	2,26	11,29	10,81	10,53	1,58	3,60	2,70
ΕΛΟΤ	0,14	(0,34)	(0,19)	5,25	3,34	2,76	1,73	1,51	1,10
ΕΛΣ	0,52	6,09	1,90	23,56	26,66	21,60	19,40	22,81	16,38
ΕΜΣΤ	(0,45)	(0,44)	0,15	0,67	0,50	0,69	0,47	0,43	0,43
ΕΟΜ	(0,29)	(0,12)	0,03	0,23	0,28	0,40	0,20	0,10	0,09
ΕΠΑΝΟΔΟΣ	(0,04)	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
ΕΠΙΣΕΥ	(1,54)	0,08	0,27	23,37	20,52	21,39	0,00	0,00	0,00
ΕΠΙΨΥ	(0,34)	(0,05)	0,42	2,83	2,06	2,61	1,78	1,53	1,53
ΕΠΚΔ	0,15	0,00	0,40	1,22	1,60	1,60	0,47	0,95	0,90
ΕΠΠ	0,01	(0,27)	(0,25)	0,77	0,47	0,31	0,00	0,00	0,00
ΕΠΣΧΙΝΜΑΡΑΘ	0,19	(0,20)	0,16	0,38	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00
ΕΡΓΟΣΕ	5,55	1,87	3,08	224,20	319,09	542,57	0,00	0,00	0,00
ΕΡΤ	66,62	8,99	67,91	336,95	264,49	269,77	0,00	0,00	0,00
ΕΣΥΔ	0,02	0,06	0,11	2,51	2,21	2,02	0,00	0,06	0,00
ΕΤΑΔ	(3,14)	18,61	25,00	87,02	61,15	62,00	0,00	0,00	0,00
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	(0,60)	0,21	0,03	0,69	1,27	0,94	0,44	0,90	0,72
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	7,48	17,71	15,36	20,70	0,00	0,00	0,00
ΗΛΚΥ	(2,83)	(1,97)	(1,00)	0,10	0,17	2,00	0,00	0,00	0,00
ΘΜ-ΚΜΕΕΘ	(0,21)	(0,16)	0,01	0,37	0,27	0,31	0,25	0,25	0,25
ΙΔΙΔΗΔΙΔΣ	(0,11)	0,00	0,00	0,01	0,01	0,04	0,00	0,01	0,03
ΙΙΒΕΑΑ	(0,43)	(2,33)	2,49	13,76	12,90	12,86	4,30	1,10	1,00
ΙΝΕΔΙΒΙΜ	(0,60)	0,34	1,00	31,57	121,02	120,00	0,70	23,40	23,03
ΙΟΚ	(0,15)	0,00	0,00	0,38	0,24	0,24	0,36	0,24	0,24
ΙΥΠ	(0,96)	(0,06)	0,22	2,00	2,93	3,00	1,54	2,20	2,25
ΙΦΣΦΓ	(0,05)	0,07	0,01	0,00	0,12	0,06	0,00	0,12	0,06
ΚΑΘ	0,53	0,37	0,68	4,21	4,30	4,50	0,00	0,00	0,00
ΚΑΠΕ	0,35	0,09	2,31	9,84	9,66	10,33	0,72	1,00	0,65
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	(0,09)	(0,11)	0,20	1,27	1,21	2,00	0,14	0,12	0,12
ΚΔΕΟΔ	(0,38)	(0,42)	0,37	0,54	0,15	0,80	0,08	0,02	0,02
ΚΕΓΛ	0,29	0,56	0,38	2,43	3,31	3,49	0,31	0,79	0,48
ΚΕΘΙ	0,01	0,02	0,04	1,01	1,25	0,65	0,68	0,65	0,65

**Πίνακας 5.2 Οικονομικό αποτέλεσμα, Έσοδα και Επιχορηγήσεις
Τακτικού Προϋπολογισμού
(σε εκατ. ευρώ)**

Δημόσιες επιχειρήσεις	Οικονομικό Αποτέλεσμα			Συνολικά έσοδα			Επιχορηγήσεις Τακτικού Προϋπολογισμού		
	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός
ΚΕΜΕΑ	0,04	0,45	0,68	0,36	1,55	1,70	0,00	0,00	0,00
ΚΕΠΕ	0,16	0,18	0,18	3,44	3,15	2,85	0,43	0,00	0,00
ΚΘΒΕ	(0,29)	2,06	1,16	9,74	12,59	10,83	5,67	8,71	7,50
ΚΜΣΤ	(1,43)	(0,42)	(0,06)	1,54	1,14	1,90	0,39	0,85	0,70
ΚΟΝΙΑΡΕΙΟ	0,00	0,00	0,02	0,12	0,14	0,15	0,04	0,05	0,05
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	(1,51)	0,11	(2,00)	14,82	15,11	15,00	0,00	0,00	0,00
ΚτΠ	(1,90)	0,00	3,99	30,42	51,07	104,14	0,00	3,62	4,00
ΚΤΥΠ	(12,59)	0,02	1,40	26,60	34,71	37,00	23,83	28,35	35,00
ΜΒΗ	(1,02)	0,05	(0,05)	6,34	6,26	4,20	0,00	0,00	0,00
ΜΜΣΤ	(0,24)	(0,20)	0,10	0,53	0,69	0,76	0,08	0,15	0,13
ΜΦΘ	0,51	0,01	0,33	1,13	0,55	0,88	0,22	0,29	0,25
ΝΜΣ	0,03	0,00	0,00	0,35	0,26	0,19	0,00	0,00	0,00
ΟΑΚΑ	(2,01)	0,53	4,50	19,08	17,65	18,00	10,40	11,20	9,00
ΟΑΝΜΑ	(5,40)	(0,14)	0,10	0,84	3,22	3,30	0,00	0,00	0,00
ΟΑΣΑ	3,03	5,74	8,83	12,98	12,44	13,13	0,00	0,00	0,00
ΟΒΙ	0,44	2,04	1,87	6,76	6,87	6,06	0,00	0,00	0,00
ΟΔΙΕ	(25,34)	(23,46)	(13,32)	125,21	92,27	94,38	0,00	0,00	0,00
ΟΚΑΑ	(1,33)	(0,89)	1,69	7,13	10,32	14,20	0,00	0,00	0,00
ΟΚΕ	(0,06)	(0,28)	0,02	1,00	0,90	0,80	0,97	0,88	0,80
ΟΛΑ	0,31	0,14	0,25	1,12	0,87	0,88	0,00	0,00	0,00
ΟΛΒ	0,22	0,16	1,34	5,49	4,80	4,80	0,00	0,00	0,00
ΟΛΕ	0,23	1,32	1,93	3,39	3,21	3,27	0,00	0,00	0,00
ΟΛΗ	0,62	0,28	2,96	8,64	7,20	7,89	0,00	0,00	0,00
ΟΛΗΓ	1,02	0,25	1,48	5,47	4,24	4,74	0,00	0,00	0,00
ΟΛΚ	(0,50)	(0,32)	0,55	1,87	1,90	2,32	0,00	0,00	0,00
ΟΛΚΕ	0,81	1,19	1,99	3,72	4,03	4,17	0,00	0,00	0,00
ΟΛΛ	0,44	0,52	1,12	2,78	2,51	2,63	0,00	0,00	0,00
ΟΛΠΑ	0,20	0,11	1,01	7,15	6,45	6,45	0,00	0,00	0,00
ΟΛΡ	0,03	0,05	0,25	2,53	2,37	2,13	0,00	0,00	0,00
ΟΜΜΑ	(3,66)	(1,88)	2,62	29,21	29,25	30,80	3,03	5,33	4,64
ΟΜΜΘ	(0,72)	0,00	0,25	6,60	6,75	6,81	1,51	2,00	1,90
ΟΠΕ	0,00	0,00	8,94	14,48	13,23	16,25	3,50	0,00	0,00
ΟΠΕΚΕΠΕ	(0,94)	2,65	2,10	42,38	41,71	29,27	39,38	41,71	29,00
ΟΠΙ	0,00	0,05	0,03	0,36	0,48	0,43	0,12	0,28	0,23
ΟΣΕ	(581,05)	(563,12)	(470,85)	219,58	170,32	197,38	106,59	98,32	97,36
ΟΣΥ	(139,76)	(60,57)	1,83	286,39	281,79	302,09	131,71	135,59	151,81
ΣΕΦ	0,76	0,34	4,40	9,90	10,80	10,00	5,70	5,00	4,00
ΣΤΑΣΥ	(43,78)	(10,29)	2,65	199,12	191,80	162,80	27,95	62,00	18,80
ΤΕΟ	(56,29)	8,15	12,00	57,72	49,25	44,00	0,00	0,00	0,00
ΤΙΤΑΠΘ	(0,49)	0,00	0,17	0,62	0,61	0,70	0,09	0,18	0,16
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(33,57)	0,21	40,91	140,32	149,99	177,57	50,00	50,00	50,00
ΦΔΔΑΞΛΟΥΑΛΙΑΚ	0,00	0,10	0,16	0,49	0,72	0,83	0,41	0,00	0,00
ΦΔΔΝΕΣΒΙΣ	0,00	0,24	0,88	0,37	0,71	1,38	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΑΙΝΟΥ	0,02	0,09	0,01	0,25	0,55	0,56	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΒΙΑΩΠΙ	0,05	0,16	0,20	0,77	1,28	1,38	0,05	0,05	0,00
ΦΔΕΔΟΛΥΜΠΟΥ	0,07	(0,09)	0,53	0,19	0,22	0,88	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΠΑΡΝΗΘΑΣ	(0,81)	0,25	0,40	0,46	1,45	1,46	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΠΡΕΣΠΩΝ	(0,04)	(0,01)	0,19	0,29	0,41	0,98	0,00	0,04	0,00
ΦΔΕΔΣΑΜΛΕΥΟΡ	(0,07)	(0,02)	0,02	0,20	0,31	0,55	0,03	0,03	0,00
ΦΔΕΘΔΕΒΡΟΥ	0,02	(0,09)	0,49	0,54	0,38	1,00	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΠΔΔΑΔΛΕΥΚΣΟΥΦ	0,12	0,20	0,17	0,30	0,61	0,61	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΚΕΡΚΙΝΗΣ	0,05	0,11	0,15	0,72	0,73	0,61	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΚΟΡΒΟΛΒ	(0,03)	0,27	0,00	0,42	0,84	1,20	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	(0,35)	(0,50)	0,00	0,04	0,32	0,44	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΠΑΜΒΩΤΙΔΑΣ	0,42	0,02	0,01	0,69	0,32	0,53	0,04	0,04	0,00
ΦΔΟΠΥΜ	0,00	0,05	0,02	0,32	0,61	0,84	0,00	0,00	0,00
ΦΔΟΡΟΔ	0,00	0,00	0,05	0,21	0,35	0,87	0,00	0,00	0,00
ΦΔΠΟΚΑΜΑΚΕΒΕ	0,00	(0,14)	0,00	0,18	0,15	0,53	0,00	0,00	0,00
ΦΔΥΑΜΒΡ	(0,14)	0,12	0,00	0,18	0,53	0,90	0,00	0,00	0,00
ΦΔΥΣΤΡΚΟΤ	0,00	0,08	0,30	0,22	0,35	0,65	0,00	0,00	0,00
ΦΔΧΕΛΒΟΥΡ	0,17	0,19	0,10	0,45	0,56	0,85	0,00	0,00	0,00
ΦΚΘ	(1,51)	0,35	1,58	3,45	4,43	5,52	1,22	2,45	2,40
ΨΚΒΕ-ΠΞ	0,07	0,00	0,02	0,38	0,33	0,36	0,25	0,20	0,25
Γενικό Σύνολο	(1.193,64)	(823,73)	(348,88)	2.938,37	2.850,21	3.270,16	506,15	628,37	577,87

**Πίνακας 5.3 Έξοδα και δαπάνες μισθοδοσίας
(σε εκατ. ευρώ)**

Δημόσιες επιχειρήσεις	Συνολικά έξοδα			Δαπάνες μισθοδοσίας*		
	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός
ΗΕΛΕΧΡΟ	15,79	13,19	11,07	1,84	1,46	1,43
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙ- ΣΜΩΝ	0,49	0,40	0,32	0,21	0,17	0,09
ΑΕΔΙΚ	5,70	4,26	3,88	3,93	2,95	2,60
ΑΕΜΥ	4,72	6,28	11,71	2,98	2,94	6,40
ΑΠΕ-ΜΠΕ	11,99	11,37	9,18	9,58	9,20	7,30
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	360,91	161,74	189,26	0,11	0,10	0,08
ΓΑΙΑΟΣΕ	1,93	1,32	1,40	0,60	0,47	0,47
ΔΕΘ	8,22	8,11	6,13	1,81	1,27	0,70
ΔΗΜΗΤΡΑ	7,99	39,14	30,04	5,37	26,11	18,25
ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ	10,61	43,49	42,87	2,46	2,42	2,20
ΕΑΒ	193,80	169,48	147,00	89,76	70,24	50,00
ΕΑΣ	117,97	133,08	95,00	40,90	30,71	25,00
ΕΑΧΑ	1,09	0,86	0,90	0,73	0,65	0,70
ΕΒΕΤΑΜ	3,81	3,96	3,92	1,58	2,14	1,93
ΕΔΕΤ	13,71	11,89	14,31	0,40	0,34	0,30
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	1,61	1,87	1,78	0,00	0,00	0,00
ΕΘ	10,07	8,75	8,71	6,31	6,06	6,00
ΕΘΠΑΛΒΟΣΠΟΡ	0,36	0,37	0,46	0,16	0,15	0,17
ΕΘΠΖΑΚΥΝΘΟΥ	1,00	1,18	1,61	0,69	0,74	0,74
ΕΙΕ	14,58	14,33	14,15	10,08	8,13	7,60
ΕΙΜ	2,33	2,10	2,04	0,77	0,75	0,72
ΕΙΠ	7,13	6,25	5,71	3,78	3,20	2,65
ΕΚΑΠΤΥ	0,87	0,73	0,50	0,44	0,42	0,28
ΕΚΒΑΑ	6,98	14,25	10,88	6,04	12,23	9,50
ΕΚΒΜΒΜ	0,42	0,39	0,45	0,07	0,09	0,10
ΕΚΕΒΙ	2,52	2,63	2,36	0,17	0,17	0,17
ΕΚΕΔΙ	0,63	0,57	0,51	0,33	0,26	0,25
ΕΚΕΨΥΕ	9,71	8,17	8,11	7,48	6,05	6,00
ΕΚΚ	4,62	5,22	4,23	1,09	0,79	0,55
ΕΛΒΟ	31,34	30,14	61,00	15,32	12,30	11,00
ΕΛΓΑ	291,13	202,24	180,97	26,02	19,34	12,60
ΕΛΙΔΠΟ	2,25	1,85	1,70	0,56	0,41	0,33
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	4,42	4,50	4,67	2,12	1,31	1,55
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	13,19	10,00	8,27	2,07	1,78	1,22
ΕΛΟΤ	5,11	3,68	2,95	2,80	1,63	1,05
ΕΛΣ	23,04	20,57	19,69	16,68	13,25	12,50
ΕΜΣΤ	1,12	0,94	0,55	0,45	0,44	0,32
ΕΟΜ	0,51	0,40	0,37	0,18	0,13	0,12
ΕΠΑΝΟΔΟΣ	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΙΣΕΥ	24,91	20,44	21,12	0,87	0,81	0,78
ΕΠΙΨΥ	3,17	2,11	2,19	2,19	1,62	1,63
ΕΠΚΔ	1,07	1,60	1,20	0,63	0,76	0,55
ΕΠΠ	0,77	0,75	0,56	0,13	0,11	0,11
ΕΠΣΧΙΝΜΑΡΑΘ	0,20	0,21	0,26	0,16	0,18	0,22
ΕΡΓΟΣΕ	218,65	317,22	539,49	10,76	7,20	6,00
ΕΡΤ	270,33	255,50	201,86	124,67	111,50	77,35
ΕΣΥΔ	2,49	2,15	1,91	0,86	0,78	0,75
ΕΤΑΔ	90,16	42,54	37,00	16,42	14,25	11,50
ΗΔΙΚΑ	17,71	15,36	13,22	13,60	10,40	8,00
ΗΛΚΥ	2,93	2,14	3,00	2,17	1,78	1,60
ΘΜ-ΚΜΕΕΘ	0,59	0,43	0,30	0,50	0,33	0,20
ΙΔΙΔΗΔΙΔΣ	0,12	0,01	0,04	0,11	0,00	0,03
ΙΙΒΕΑΑ	14,18	15,23	10,37	4,49	4,35	3,56
ΙΝΕΔΙΒΙΜ	32,17	120,68	119,00	14,64	4,58	4,00
ΙΟΚ	0,53	0,24	0,24	0,28	0,17	0,17
ΙΥΠ	2,96	2,99	2,78	2,08	1,91	1,75
ΙΦΣΦΓ	0,05	0,05	0,05	0,03	0,03	0,03
ΚΑΘ	3,67	3,93	3,82	0,54	0,57	0,57
ΚΑΠΕ	9,49	9,57	8,02	5,05	5,05	3,54
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	1,36	1,33	1,80	0,79	0,73	0,60
ΚΔΕΟΔ	0,92	0,57	0,43	0,38	0,33	0,26
ΚΕΓΛ	2,14	2,74	3,11	0,54	0,54	0,52
ΚΕΘΙ	1,00	1,23	0,61	0,28	0,23	0,22
ΚΕΜΕΑ	0,31	1,10	1,02	0,01	0,00	0,00
ΚΕΠΕ	3,28	2,98	2,67	2,36	2,06	1,90
ΚΘΒΕ	10,03	10,53	9,67	6,94	6,75	6,60

**Πίνακας 5.3 Έξοδα και δαπάνες μισθοδοσίας
(σε εκατ. ευρώ)**

Δημόσιες επιχειρήσεις	Συνολικά έξοδα			Δαπάνες μισθοδοσίας*		
	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός
ΚΜΣΤ	2,97	1,56	1,96	0,57	0,53	0,55
ΚΟΝΙΑΡΕΙΟ	0,13	0,14	0,12	0,10	0,11	0,10
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	16,33	15,00	17,00	9,09	8,10	8,00
ΚτΠ	32,32	51,07	100,14	2,65	4,47	4,47
ΚΤΥΠ	39,19	34,69	35,60	13,84	12,56	10,55
ΜΒΗ	7,35	6,21	4,25	2,72	1,92	1,80
ΜΜΣΤ	0,77	0,89	0,66	0,37	0,38	0,30
ΜΦΘ	0,62	0,54	0,55	0,11	0,08	0,07
ΝΜΣ	0,33	0,26	0,19	0,22	0,17	0,13
ΟΑΚΑ	21,09	17,12	13,50	11,08	8,45	6,30
ΟΑΝΜΑ	6,24	3,35	3,20	3,32	3,22	3,10
ΟΑΣΑ	9,95	6,70	4,30	6,45	3,85	2,90
ΟΒΙ	6,32	4,83	4,18	4,99	3,27	2,72
ΟΔΙΕ	150,55	115,73	107,70	11,18	10,25	6,20
ΟΚΑΑ	8,46	11,21	12,52	1,47	2,76	3,86
ΟΚΕ	1,06	1,18	0,78	0,36	0,35	0,27
ΟΛΑ	0,82	0,73	0,62	0,27	0,19	0,19
ΟΛΒ	5,27	4,64	3,46	2,43	2,05	1,40
ΟΛΕ	3,16	1,89	1,33	0,64	0,55	0,33
ΟΛΗ	8,02	6,92	4,93	2,56	2,00	1,10
ΟΛΗΓ	4,45	3,99	3,26	0,63	0,59	0,49
ΟΛΚ	2,37	2,22	1,78	0,74	0,64	0,44
ΟΛΚΕ	2,92	2,85	2,18	0,40	0,35	0,25
ΟΛΛ	2,33	1,99	1,51	0,31	0,30	0,22
ΟΛΠΑ	6,95	6,34	5,44	2,41	1,81	1,40
ΟΛΡ	2,51	2,31	1,88	0,45	0,38	0,33
ΟΜΜΑ	32,87	31,13	28,19	10,07	8,91	7,00
ΟΜΜΘ	7,32	6,75	6,56	1,60	1,43	1,36
ΟΠΕ	14,48	13,23	7,31	3,39	2,72	1,10
ΟΠΕΚΕΠΕ	43,32	39,06	27,17	31,43	28,43	19,17
ΟΠΙ	0,36	0,43	0,39	0,25	0,28	0,25
ΟΣΕ	800,63	733,44	668,23	136,72	98,00	70,00
ΟΣΥ	426,15	342,36	300,26	248,05	201,66	174,00
ΣΕΦ	9,14	10,46	5,60	6,51	5,50	3,20
ΣΤΑΣΥ	242,91	202,09	160,15	121,46	102,81	71,00
ΤΕΟ	114,01	41,10	32,00	5,77	5,05	4,20
ΤΙΤΑΠΘ	1,12	0,60	0,53	0,22	0,18	0,16
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	173,89	149,78	136,67	49,27	35,62	25,00
ΦΔΔΑΞΛΟΥΑΛΙΑΚ	0,49	0,62	0,67	0,33	0,37	0,28
ΦΔΔΝΕΣΒΙΣ	0,37	0,47	0,50	0,15	0,36	0,33
ΦΔΕΔΑΙΝΟΥ	0,23	0,46	0,55	0,13	0,26	0,22
ΦΔΕΔΒΙΑΩΠΙ	0,72	1,12	1,19	0,38	0,59	0,40
ΦΔΕΔΟΛΥΜΠΟΥ	0,12	0,31	0,34	0,11	0,26	0,26
ΦΔΕΔΠΑΡΝΗΘΑΣ	1,27	1,20	1,06	0,49	0,50	0,48
ΦΔΕΔΠΡΕΣΠΩΝ	0,33	0,42	0,79	0,23	0,21	0,23
ΦΔΕΔΣΑΜΛΕΥΟΡ	0,27	0,34	0,53	0,17	0,19	0,23
ΦΔΕΘΔΕΒΡΟΥ	0,52	0,47	0,51	0,23	0,21	0,21
ΦΔΕΠΔΔΑΔΛΕΥΚΣΟΥΦ	0,18	0,40	0,44	0,09	0,11	0,11
ΦΔΛΚΕΡΚΙΝΗΣ	0,67	0,62	0,46	0,33	0,33	0,30
ΦΔΛΚΟΡΒΟΛΒ	0,45	0,57	1,20	0,33	0,37	0,41
ΦΔΛΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	0,39	0,82	0,44	0,13	0,16	0,14
ΦΔΛΠΑΜΒΩΤΙΔΑΣ	0,27	0,30	0,52	0,16	0,15	0,14
ΦΔΟΠΥΜ	0,32	0,56	0,82	0,22	0,32	0,32
ΦΔΟΡΟΔ	0,21	0,35	0,82	0,11	0,21	0,22
ΦΔΠΟΚΑΜΑΚΕΒΕ	0,18	0,29	0,53	0,12	0,16	0,17
ΦΔΥΑΜΒΡ	0,32	0,41	0,90	0,24	0,28	0,40
ΦΔΥΣΤΡΚΟΤ	0,22	0,27	0,36	0,14	0,15	0,19
ΦΔΧΕΛΒΟΥΡ	0,28	0,36	0,76	0,22	0,24	0,27
ΦΚΘ	4,96	4,08	3,95	1,41	1,15	0,99
ΨΚΒΕ-ΠΞ	0,31	0,33	0,35	0,25	0,25	0,23
Γενικό σύνολο	4.131,97	3.673,95	3.619,11	1.177,66	984,75	765,92

*Σημείωση: Οι δαπάνες μισθοδοσίας δεν περιλαμβάνουν τη μισθοδοσία της ιδιοπαραγωγής, η οποία βαρύνει τις επενδύσεις/έργα.

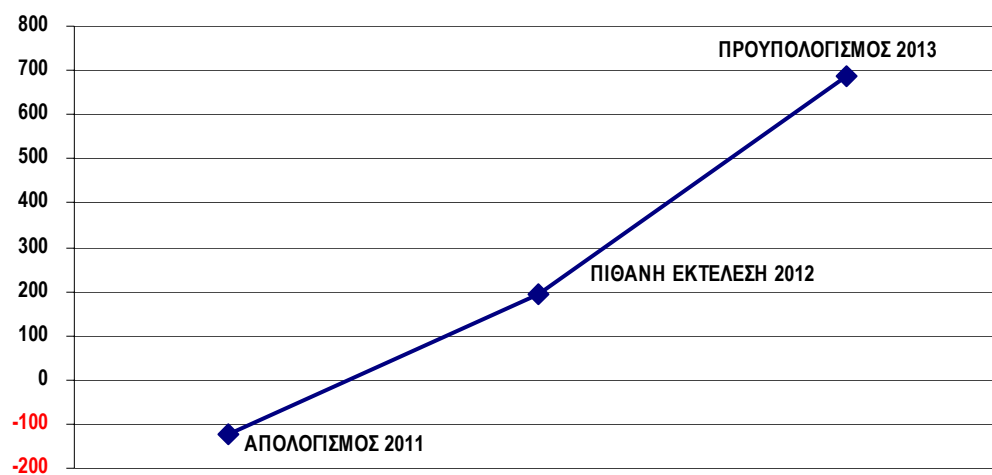
Πίνακας 5.4 Λοιπά έξοδα και τόκοι
(σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιες επιχειρήσεις	Λοιπά έξοδα			Τόκοι		
	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός
HELEXPO	13,47	11,27	9,00	0,01	0,01	0,01
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	0,26	0,21	0,21	0,00	0,00	0,00
ΑΕΔΙΚ	1,65	1,18	1,22	0,01	0,00	0,00
ΑΕΜΥ	1,13	2,62	4,53	0,00	0,00	0,00
ΑΠΕ-ΜΠΕ	2,30	2,07	1,79	0,03	0,01	0,01
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	205,32	4,33	2,59	84,41	85,18	101,55
ΓΑΙΑΟΣΕ	1,32	0,84	0,80	0,00	0,00	0,00
ΔΕΘ	3,60	4,07	2,70	0,00	0,00	0,00
ΔΗΜΗΤΡΑ	1,87	12,52	11,27	0,01	0,03	0,03
ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ	7,08	40,02	39,40	0,24	0,20	0,17
ΕΑΒ	56,89	64,88	65,80	33,22	25,50	22,40
ΕΑΣ	34,64	64,05	18,50	36,42	33,68	47,00
ΕΑΧΑ	0,35	0,21	0,20	0,00	0,00	0,00
ΕΒΕΤΑΜ	1,58	1,39	1,56	0,02	0,05	0,06
ΕΔΕΤ	11,28	9,55	12,00	0,00	0,00	0,01
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	0,11	0,37	0,28	0,00	0,00	0,00
ΕΘ	3,31	2,69	2,71	0,01	0,00	0,00
ΕΘΠΑΛΒΟΣΠΟΡ	0,15	0,16	0,24	0,00	0,00	0,00
ΕΘΠΖΑΚΥΝΘΟΥ	0,22	0,35	0,70	0,00	0,00	0,00
ΕΙΕ	4,36	5,88	5,80	0,03	0,03	0,03
ΕΙΜ	0,41	0,35	0,37	0,00	0,00	0,00
ΕΙΠ	3,34	3,05	3,05	0,01	0,01	0,01
ΕΚΑΠΤΥ	0,38	0,27	0,20	0,00	0,00	0,00
ΕΚΒΑΑ	0,68	1,89	1,25	0,14	0,13	0,13
ΕΚΒΜΒΜ	0,35	0,30	0,35	0,00	0,00	0,00
ΕΚΕΒΙ	2,33	2,43	2,14	0,00	0,00	0,00
ΕΚΕΔΙ	0,30	0,31	0,26	0,00	0,00	0,00
ΕΚΕΨΥΕ	2,21	2,07	2,10	0,01	0,01	0,01
ΕΚΚ	1,01	1,00	0,75	0,01	0,00	0,02
ΕΛΒΟ	9,90	12,79	45,20	4,63	3,76	3,60
ΕΛΓΑ	262,82	181,40	167,62	1,45	1,50	0,75
ΕΛΙΔΠΟ	1,65	1,41	1,35	0,00	0,00	0,01
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	2,09	2,78	2,69	0,01	0,02	0,02
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	10,66	7,82	6,64	0,04	0,04	0,04
ΕΛΟΤ	1,24	0,86	0,69	0,01	0,01	0,01
ΕΛΣ	5,87	6,59	6,59	0,20	0,55	0,40
ΕΜΣΤ	0,66	0,41	0,23	0,00	0,00	0,00
ΕΟΜ	0,32	0,26	0,25	0,00	0,00	0,00
ΕΠΑΝΟΔΟΣ	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΙΣΕΥ	23,99	19,60	20,30	0,04	0,03	0,03
ΕΠΙΨΥ	0,92	0,49	0,54	0,00	0,00	0,00
ΕΠΚΔ	0,44	0,84	0,65	0,00	0,00	0,00
ΕΠΠ	0,36	0,37	0,18	0,02	0,02	0,02
ΕΠΣΧΙΝΜΑΡΑΘ	0,04	0,03	0,04	0,00	0,00	0,00
ΕΡΓΟΣΕ	207,78	309,97	533,45	0,04	0,05	0,05
ΕΡΤ	112,07	100,70	74,91	2,18	1,60	1,60
ΕΣΥΔ	1,50	1,23	1,06	0,00	0,00	0,00
ΕΤΑΔ	63,70	19,41	17,00	2,06	2,00	2,00
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	1,01	0,86	0,72	0,00	0,00	0,00
ΗΔΙΚΑ	3,69	4,37	4,37	0,00	0,00	0,00
ΗΛΚΥ	0,71	0,33	1,37	0,00	0,00	0,00
ΘΜ-ΚΜΕΕΘ	0,08	0,10	0,10	0,00	0,00	0,00
ΙΔΙΔΗΔΙΔΣ	0,01	0,01	0,02	0,00	0,00	0,00
ΙΙΒΕΑΑ	7,68	9,00	5,37	0,02	0,02	0,03
ΙΝΕΔΙΒΙΜ	17,13	116,02	115,00	0,01	0,08	0,00
ΙΟΚ	0,25	0,08	0,08	0,00	0,00	0,00
ΙΥΠ	0,88	1,01	1,03	0,00	0,00	0,00
ΙΦΣΦΓ	0,03	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00
ΚΑΘ	1,89	2,17	2,00	0,00	0,00	0,00
ΚΑΠΕ	3,18	3,24	3,20	0,03	0,04	0,04
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	0,56	0,52	1,15	0,00	0,00	0,00
ΚΔΕΟΔ	0,48	0,19	0,12	0,00	0,00	0,00
ΚΕΓΛ	1,56	2,20	2,59	0,00	0,00	0,00
ΚΕΘΙ	0,72	1,00	0,40	0,00	0,00	0,00
ΚΕΜΕΑ	0,31	1,09	1,00	0,00	0,00	0,00
ΚΕΠΕ	0,88	0,92	0,78	0,00	0,00	0,00
ΚΘΒΕ	2,80	3,69	2,97	0,01	0,02	0,02

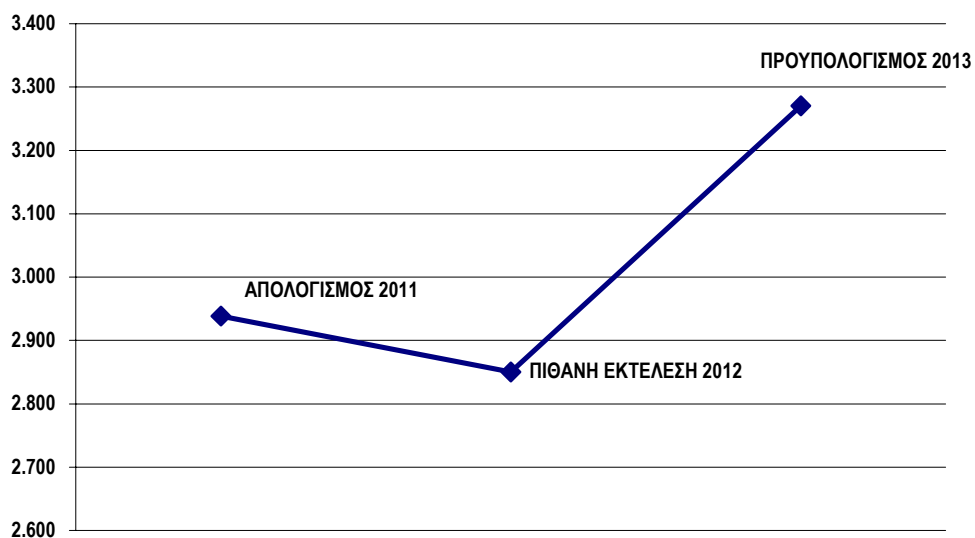
Πίνακας 5.4 Λοιπά έξοδα και τόκοι
(σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιες επιχειρήσεις	Λοιπά έξοδα			Τόκοι		
	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός	2011 Απολ/σμός	2012 Εκτίμηση	2013 Προϋπ/σμός
ΚΜΣΤ	2,37	0,92	1,30	0,00	0,00	0,00
ΚΟΝΙΑΡΕΙΟ	0,02	0,03	0,02	0,00	0,00	0,00
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	3,33	3,00	4,89	0,00	0,00	0,01
ΚτΠ	29,05	46,51	95,58	0,57	0,02	0,02
ΚΤΥΠ	3,66	3,89	2,90	21,35	17,90	21,70
ΜΒΗ	4,24	3,94	2,10	0,31	0,30	0,30
ΜΜΣΤ	0,40	0,50	0,35	0,00	0,00	0,00
ΜΦΘ	0,48	0,45	0,45	0,00	0,00	0,00
ΝΜΣ	0,11	0,10	0,07	0,00	0,00	0,00
ΟΑΚΑ	9,78	8,65	7,19	0,00	0,02	0,02
ΟΑΝΜΑ	2,76	0,13	0,10	0,00	0,00	0,00
ΟΑΣΑ	1,88	1,55	0,97	0,30	0,00	0,00
ΟΒΙ	1,21	1,46	1,37	0,01	0,01	0,01
ΟΔΙΕ	126,89	93,64	90,00	3,65	3,40	3,20
ΟΚΑΑ	3,93	5,39	5,39	0,19	0,00	0,01
ΟΚΕ	0,69	0,82	0,50	0,00	0,01	0,01
ΟΛΑ	0,48	0,51	0,40	0,00	0,00	0,00
ΟΛΒ	2,24	1,89	1,50	0,00	0,00	0,00
ΟΛΕ	2,43	1,34	1,00	0,00	0,00	0,00
ΟΛΗ	3,97	3,18	2,20	0,07	0,05	0,01
ΟΛΗΓ	3,43	2,99	2,00	0,00	0,00	0,00
ΟΛΚ	0,89	0,84	0,60	0,01	0,00	0,00
ΟΛΚΕ	1,84	1,99	1,50	0,00	0,00	0,00
ΟΛΛ	1,83	1,50	1,10	0,00	0,00	0,00
ΟΛΠΑ	3,25	3,22	2,55	0,00	0,00	0,00
ΟΛΡ	1,59	1,35	1,00	0,00	0,01	0,01
ΟΜΜΑ	11,16	10,53	10,04	11,54	11,61	11,07
ΟΜΜΘ	3,06	2,47	2,34	0,00	0,00	0,00
ΟΠΕ	10,51	10,32	6,00	0,04	0,05	0,08
ΟΠΕΚΕΠΕ	9,91	10,62	8,00	0,00	0,00	0,00
ΟΠΙ	0,08	0,14	0,14	0,00	0,00	0,00
ΟΣΕ	86,76	53,80	43,48	414,44	419,72	392,83
ΟΣΥ	74,41	59,12	51,71	23,95	0,50	0,50
ΣΕΦ	2,50	4,80	2,30	0,01	0,01	0,00
ΣΤΑΣΥ	71,06	57,06	46,95	9,06	0,00	0,00
ΤΕΟ	107,19	35,51	27,23	0,03	0,03	0,04
ΤΙΤΑΠΘ	0,69	0,42	0,37	0,00	0,00	0,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	110,78	88,26	88,00	0,09	0,11	0,09
ΦΔΔΑΞΛΟΥΑΛΙΑΚ	0,12	0,25	0,38	0,00	0,00	0,00
ΦΔΔΝΕΣΒΙΣ	0,18	0,07	0,14	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΑΙΝΟΥ	0,07	0,17	0,30	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΒΙΑΩΠΙ	0,31	0,53	0,79	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΟΛΥΜΠΟΥ	0,01	0,04	0,09	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΠΑΡΝΗΘΑΣ	0,70	0,62	0,49	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΠΡΕΣΠΩΝ	0,09	0,20	0,56	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΔΣΑΜΛΕΥΟΡ	0,10	0,15	0,30	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΘΔΕΒΡΟΥ	0,20	0,18	0,30	0,00	0,00	0,00
ΦΔΕΠΔΑΔΛΕΥΚΣΟΥΦ	0,05	0,25	0,27	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΚΕΡΚΙΝΗΣ	0,27	0,22	0,11	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΚΟΡΒΟΛΒ	0,08	0,16	0,75	0,00	0,00	0,00
ΦΔΛΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	0,25	0,66	0,29	0,00	0,01	0,01
ΦΔΛΠΑΜΒΩΤΙΔΑΣ	0,06	0,12	0,35	0,00	0,00	0,00
ΦΔΟΠΥΜ	0,07	0,24	0,50	0,00	0,00	0,00
ΦΔΟΡΟΔ	0,06	0,14	0,60	0,00	0,00	0,00
ΦΔΠΟΚΑΜΑΚΕΒΕ	0,04	0,13	0,36	0,00	0,00	0,00
ΦΔΥΑΜΒΡ	0,06	0,12	0,47	0,00	0,00	0,00
ΦΔΥΣΤΡΚΟΤ	0,07	0,10	0,15	0,00	0,00	0,00
ΦΔΧΕΛΒΟΥΡ	0,06	0,12	0,49	0,00	0,00	0,00
ΦΚΘ	3,13	2,58	2,61	0,00	0,00	0,00
ΨΚΒΕ-ΠΞ	0,06	0,08	0,12	0,00	0,00	0,00
Γενικό σύνολο	1.818,72	1.584,08	1.737,46	650,95	608,34	609,98

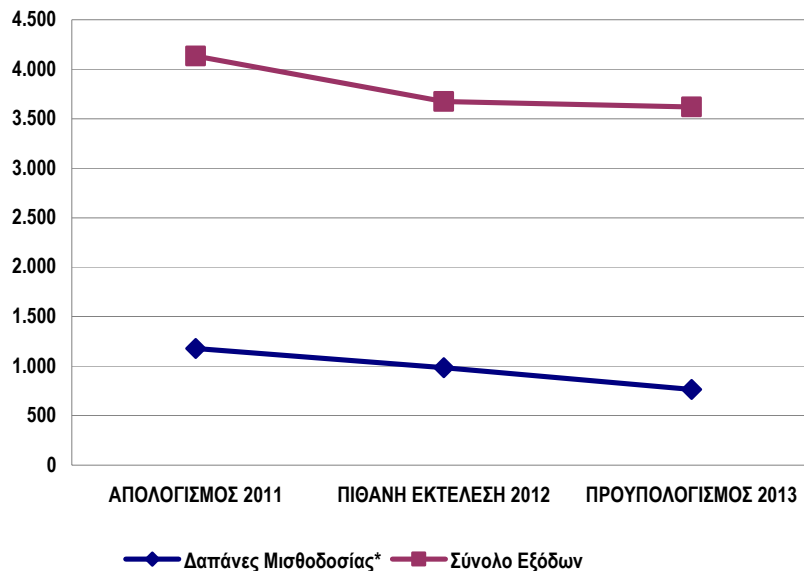
**Διάγραμμα 5.1 Οικονομικό αποτέλεσμα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων
(σε εκατ. ευρώ)**

**Διάγραμμα 5.2 Σύνολο εσόδων
(σε εκατ. ευρώ)**

**Διάγραμμα 5.3 Συνολικά έξοδα και δαπάνες μισθοδοσίας
(σε εκατ. ευρώ)**

* Οι δαπάνες μισθοδοσίας δεν περιλαμβάνουν τη μισθοδοσία της ιδιοπαραγωγής η οποία βαρύνει τις επενδύσεις/έργα.

2. Αποκρατικοποιήσεις

Το Ελληνικό Δημόσιο σχεδιάζει και ξεκινά να υλοποιεί ένα εξαιρετικά φιλόδοξο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Η σχεδιασμένη μεταφορά επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων στον ιδιωτικό τομέα θα ωφελήσει πολλαπλά την ελληνική οικονομία με:

- την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους, από τις χρηματικές προσόδους του προγράμματος ιδιωτικοποίησης,
- τη μείωση-εξάλειψη της κρατικής χρηματοδότησης οποιασδήποτε μορφής προς αυτά και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού και
- τον εκσυγχρονισμό/αξιοποίησή τους, που με τη σειρά τους θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, οδηγώντας σε δημιουργία θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων μεταφέρεται σταδιακά στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) από τη σύστασή του, την 1η Ιουλίου 2011. Τα περιουσιακά στοιχεία κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- ακίνητα του δημόσιου τομέα, τα οποία διαχειρίζονται δημόσιες κτηματικές εταιρείες, η ΕΤΑΔ ΑΕ, ΔΕΚΟ ή διάφορα Υπουργεία,
- υποδομές διαθέσιμες για χρήση, στις οποίες εντάσσονται μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια και εταιρείες υδρεύσεως,

- ενέργεια, στην οποία εντάσσονται περιουσιακά στοιχεία των κλάδων διανομής-αποθήκευσης αερίου, διύλισης πετρελαίου και παραγωγής ηλεκτρισμού και
- λοιπά περιουσιακά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται μετοχές εταιρειών τυχερών παιχνιδιών, παραγωγής νικελίου, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, τράπεζες, καθώς και άδειες εκμετάλλευσης των κρατικών λαχείων και χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.

Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του Ταμείου, υλοποιήθηκαν 3 έργα αποκρατικοποιήσεων με αποτέλεσμα συνολικά έσοδα ύψους 1.402 εκατ. ευρώ (πίνακας 5.5).

Πίνακας 5.5 Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις (σε εκατ. ευρώ)			
		Σύνολο τιμήματος	Καταβεβλημένο
1	Πώληση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας παιχνισμομηχανημάτων (VLTs)	560	474
2	Επέκταση διάρκειας σύμβασης δικαιώματος διεξαγωγής παιχνιδιών μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ ΑΕ για 10 χρόνια	461	375
3	Χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων στις ζώνες των 900 MHz και 1800 MHz	381	317
Σύνολο		1.402	1.166

Στα ανωτέρω θα πρέπει να προστεθούν και τα έσοδα από την πώληση του 10% του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΤΕ (392 εκατ. ευρώ). Επιπλέον, στο τέλος Σεπτεμβρίου 2012 ολοκληρώθηκε ο διεθνής διαγωνισμός για την μακροχρόνια μίσθωση για 90 έτη του κτιρίου Διεθνούς Κέντρου Ραδιοτηλεόρασης (IBC).

Επιπλέον έχουν δρομολογηθεί άλλα 6 έργα:

- η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την άδεια Κρατικών Λαχείων το Νοέμβριο του 2011, στην οποία ανταποκρίθηκαν 3 όμιλοι,
- η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την πώληση των μετοχών της Ελληνικό ΑΕ το Δεκέμβριο του 2011, της εταιρείας που έχει τα δικαιώματα για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση του χώρου του παλαιού αεροδρομίου της Αθήνας, καθώς και του γειτονικού παράκτιου μετώπου, στην οποία εκδήλωσαν ενδιαφέρον 9 υποψήφιοι επενδυτές,
- η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την ΔΕΠΑ/ΔΕΣΦΑ (29 Φεβρουαρίου 2012), η οποία προσέλκυσε το ενδιαφέρον 17 επενδυτών από 12 χώρες, στην επόμενη φάση προκρίθηκαν 14 επενδυτές, οι οποίοι έλαβαν το πληροφοριακό δελτίο για την υποβολή μη δεσμευτικών προσφορών,
- η εκμίσθωση διάρκειας 99 ετών ακινήτου στην περιοχή της Κασσιώπης στην Κέρκυρα (20 Μαρτίου 2012),
- η εκμίσθωση διάρκειας 99 ετών ακινήτου στην περιοχή Αφάντου στη Ρόδο (20 Μαρτίου 2012),
- η πώληση 33% των μετοχών του ΟΠΑΠ.

Προωθείται επίσης η επιτάχυνση των διαδικασιών ώστε να ξεκινήσουν στο άμεσο μέλλον και οι παρακάτω αποκρατικοποιήσεις:

- πώληση μετοχών της ΕΥΑΘ,
- πώληση μετοχών της ΕΥΔΑΠ,
- πώληση μετοχών των Ελληνικών Πετρελαίων,
- πώληση των περιουσιακών στοιχείων της ΛΑΡΚΟ, εταιρίας εξόρυξης και μεταλλουργικής επεξεργασίας σιδηρονικελίου,
- πώληση επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων του αμυντικού τομέα της εταιρείας «Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα»,

- δικαιώματα διαχείρισης και εκμετάλλευσης της περιοχής «Νότια Καβάλα»,
- πώληση της εταιρείας «Ελληνική Βιομηχανία Όπλων»,
- πώληση δικαιωμάτων επιλεγμένων ακινήτων του Δημοσίου,
- παραχώρηση 12 μεγάλων λιμένων, συμπεριλαμβανομένων του ΟΛΠ και του ΟΛΘ,
- παραχώρηση μαρίνων,
- πώληση και επαναμίσθωση επιλεγμένων ακινήτων του Δημοσίου
- παραχώρηση κρατικών αεροδρομίων,
- πώληση μετοχών στον Αερολιμένα Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος» και
- πώληση των Ελληνικών Ταχυδρομείων.

Παράλληλα, το ΤΑΙΠΕΔ υλοποιεί ένα ιδιαίτερα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία είναι εδαφικές εκτάσεις, που, εκ των πραγμάτων, απαιτούν σημαντικό χρόνο προκειμένου να ετοιμαστούν προς αξιοποίηση. Τα έσοδα αναμένεται ότι θα προέλθουν από ένα υποσύνολο 3.000 ακινήτων. Στην παρούσα φάση έχει ολοκληρωθεί ο νομικός και τεχνικός έλεγχος για 110 ακίνητα. Από αυτά 55 ακίνητα μπορούν να αξιοποιηθούν άμεσα, καθώς είτε έχει ξεκινήσει η διαγωνιστική διαδικασία, είτε γίνεται προετοιμασία με στόχο να τεθούν άμεσα προς πώληση.

Ο γενικότερος στόχος είναι η επίτευξη εσόδων της τάξης των 2.586 εκατ. ευρώ κατά το 2013, δεδομένου του ευρύτερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος, έσοδα τα οποία αναλύονται σε μηνιαία βάση ως εξής:

Ιαν.	Φεβρ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοε.	Δεκ.	Σύνολο
0	0	272	0	0	30	60	0	0	430	625	1.169	2.586

Οι παραπάνω προβλέψεις έγιναν με τις εξής παραδοχές:

A. Οι πρόσοδοι προέρχονται από την αξιοποίηση των παρακάτω 15 περιουσιακών στοιχείων:

- 1 ΟΠΑΠ 2, (2^η δόση τιμήματος για την άδεια για τα 35.000 παιγνιομηχανήματα)
- 2 Κρατικά Λαχεία
- 3 IBC (2^η δόση – εξόφληση)
- 4 ΔΕΠΑ
- 5 ΔΕΣΦΑ
- 6 Κασσιώπη
- 7 ΟΠΑΠ – Πώληση 33%
- 8 Πώληση / επαναμίσθωση 28 κτιρίων
- 9 ΕΛΠΕ
- 10 Αστέρης Βουλιαγμένης
- 11 ΛΑΡΚΟ
- 12 Αφάντου
- 13 Περιφερειακά Αεροδρόμια
- 14 Ελληνικά Ταχυδρομεία
- 15 Αποθηκευτικός χώρος «Νότια Καβάλα»

B. Η παραπάνω εκτίμηση έχει λάβει υπόψη τα εξής:

- α. Το χρόνο ολοκλήρωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας ανάδειξης του προτιμητέου επενδυτή.
- β. Το χρόνο ολοκλήρωσης της εξέτασης του πλήρους φακέλου του έργου από το Ελεγκτικό Συνέδριο ή άλλες αρμόδιες αρχές.
- γ. Τις υφιστάμενες μακροοικονομικές συνθήκες της αγοράς και του διεθνούς περιβάλλοντος.

Γ. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει όλα τα ανωτέρω είναι ο Ν. 3986/2011, και το αντικείμενο του εσόδου είναι «Έσοδα από Αποκρατικοποιήσεις».

Πίνακας 5.6 Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ (αφορά μετοχές κυριότητας Ε Δ που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του ΜΠΔΣ 2012-2015 και μεταφέρθηκαν με απόφαση της ΔΕΑΑ στο ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ σύμφωνα με το Ν. 3986/2011)			
ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ
Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ	305.635.185	108.430.304	35,48%
ΕΥΑΘ	36.300.000	26.868.000	74,02%
ΕΥΔΑΠ	106.500.000	65.319.740	61,33%
ΟΛΘ	10.080.000	7.486.194	74,27%
ΟΛΠ	25.000.000	18.534.440	74,14%
ΟΠΑΠ	319.000.000	105.270.000	33,00%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	956.090.482	11.793.750	1,23%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1.143.326.564	14.953.429	1,30%
ALPHA BANK	534.269.648	3.306.202	0,62%
ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ) κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ
Ελληνικό ΑΕ	1.500.000	1.500.000	100,00%
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	75.000.000	25,00%
ΛΑΡΚΟ	109.327.633	60.337.942	55,19%
ΔΕΠΑ Α.Ε.	991.238.046	644.304.730	65,00%
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ) ΑΕ	124.512.087	124.512.087	100,00%

Πίνακας 5.7 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008	
Πιστωτικό ίδρυμα	Προνομιούχες μετοχές (σε ευρώ)
Τράπεζα Πειραιώς	750.000.000
Attica Bank	100.200.000
Alpha Bank	940.000.000
Proton Bank	80.000.000
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	224.960.000
EFG Eurobank	950.125.000
ETE	1.350.000.000
FBB	50.000.000
Πανελλήνια Τράπεζα	28.300.000
Σύνολο	4.473.585.000

**Πίνακας 5.8 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΔΕΗ	232.000.000	118.605.114	51,12
ΟΠΑΠ	319.000.000	3.190.468	1,00
ΟΤΕ	490.150.389	29.409.027	6,00
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	284.465.964	96.841.396	34,04
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	19.864.886	1.774.088	8,93
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ	71.082.707	742	0,00
ΥΓΕΙΑ	163.320.183	33.660	0,02
ΚΑΕ (FOLLI FOLLIE GROUP)	66.948.210	643.887	0,96
NUTRIART ABEE	42.501.273	140.784	0,33
TITAN	77.007.158	30.464	0,04
ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ ΑΕ	25.583.146	128.857	0,50
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ	73.366.520	6.250	0,01
ΚΕΚΡΟΨ	3.300.689	3.777	0,11
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ-ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	24.619.524	317.887	1,29

Σημείωση: Η ΑΤΕbank στην οποία το Δημόσιο είχε το 92,68% των μετοχών της βρίσκεται υπό ειδική εκκαθάριση.

**Πίνακας 5.9 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Μη εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικό Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ	1.060.618.710	1.057.013.910	99,66
Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΕ	102.290.000	85.487.900	83,57
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	696.488.026	695.535.535	99,86
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	3.245.287.642	3.245.287.642	100,00
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνας (ΟΑΣΑ)	2.346.984.747	2.346.984.747	100,00
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ)	4.799.198.000	4.799.198.000	100,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	213.043.400	213.043.400	100,00
ΚΤΗΜΑΤΙΚΕΣ			
Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) ΑΕ (Συγχώνευση ΚΕΔ και ΕΤΑ)	Αναμένεται ο Ισολογισμός μετασχ/σμού		100,00
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) ΑΕ (Συγχώνευση με ΘΕΜΙΣ & ΔΕΠΑΝΟΜ)	Αναμένεται ο Ισολογισμός μετασχ/σμού		100,00
Κτηματολόγιο ΑΕ	938.091.529	938.091.529	100,00
ΛΙΜΕΝΕΣ			
Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης	1.354.741	1.354.741	100,00
Οργανισμός Λιμένος Βόλου	8.192.157	8.192.157	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας	895.400	895.400	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίστας	9.783.640	9.783.640	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	1.533.515	1.533.515	100,00
Οργανισμός Λιμένος Καβάλας	8.605.775	8.605.775	100,00
Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας	2.500.206	2.500.206	100,00
Οργανισμός Λιμένος Λαυρίου	303.051	303.051	100,00
Οργανισμός Λιμένος Πατρών	17.389.590	17.389.590	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ραφίνας	681.409	681.409	100,00

**Πίνακας 5.9 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Μη εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικό Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΔΙΑΦΟΡΕΣ			
HELEXPO AE	1.546.888	1.546.888	100,00
ΑΕ Εκμεταλλεύσεως Ακινήτων	1.028.861	401.256	39,00
Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΑΕΔΙΚ)	12.019.950	12.019.950	100,00
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) ΑΕ	128.088.490	128.088.490	100,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	75.000.000	25,00
Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) ΑΕ	623.797	424.182	68,00
Ελληνικές Αλυκές ΑΕ	6.440.418	3.554.467	55,19
Ελληνικό Φεστιβάλ ΑΕ	210.000	210.000	100,00
Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) ΑΕ	340.814.324	306.732.892	90,00
Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ	261.394.000	261.394.000	100,00
ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές (ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ) ΑΕ	191.155.200	66.904.320	35,00
Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης (ΚΑΘ) ΑΕ	18.953.760	18.953.760	100,00
Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ (Συγχώνευση με Ψηφιακές Ενισχύσεις ΑΕ & ΗΔΙΚΑ)	7.017.500	7.017.500	100,00
Οργανισμός Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (ΟΚΑΑ) ΑΕ (Συγχώνευση με ΕΤΑΝΑ/)	33.946.900	33.946.900	100,00
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) ΑΕ	56.407.000	56.407.000	100,00
Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) ΑΕ	200.010	200.010	100,00
Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ΑΕ	4.611.979	4.611.979	100,00
Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης –πρώην ΤΕΜΠΜΕ- (Συγχώνευση με ΕΟΜΜΕΧ)	1.712.885.700	1.712.885.700	100,00
Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ	60.000	60.000	100,00
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις ΑΕ	120.491.465	120.491.465	100,00
Εγνατία Οδός ΑΕ	6.450.000.000	6.450.000.000	100,00
Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ	129.140	129.140	100,00
ΑΕ Μονάδων Υγείας	12.000.000	12.000.000	100,00
Invest in Greece (πρώην ΕΛΚΕ) ΑΕ	293.400	293.400	100,00
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	2.935.000	146.750	5,00
Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Δικαιωμάτων Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	45.000.000	45.000.000	100,00
Λειτουργός Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΛΑΓΗΕ) ΑΕ (πρώην ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ)	293.500	293.500	100,00
Οργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης (ΟΑΔΥΚ) ΑΕ	58.600	19.924	34,00
Οργανισμός Ανάπτυξης Ανατολικής Κρήτης (ΟΑΝΑΚ) ΑΕ	474.193	161.226	34,00
Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) ΙΑΕ	2.000.000	480.000	24,00
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ	3.000.000	3.000.000	100,00
Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ	5.653.856	5.653.856	100,00
Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	1.500.000.000	1.500.000.000	100,00
Δημοτική Επιχείρηση Λίμνης Ιωαννίνων ΑΕ	247.104	24.710	10,00
ΚΑΙΡ Ρόδου	576.721	21.694	3,76
Εταιρείες Ομίλου Σαρακάκη (μεταφορά από χαρτοφυλάκιο ΔΕΚΑ ΑΕ):			
- Απόλλων ΑΕ Μεσιτείας Ασφαλίσεων	74.000	560	0,76
- Γενική Αυτοκινήτων ΑΕΒΕ	14.680.040	50.320	0,34
- Αφοι Σαρακάκη ΑΕΒΜΕ	30.070.790	1.160	0,004
- Σαρακάκης Λιανική ΑΕΒΕ	27.523.100	880	0,003
- ΙΑΣΩΝ ΑΒΕΕ	22.919.651	9.378	0,04
- Σαρακάκης Σέντερ ΑΕΤΕ	15.806.040	237.590	1,50
- Κτηματική και Ναυτική ΑΕ	6.814.670	221.510	3,25
Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	30.000.000	30.000.000	100,00
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Εταιρεία Βιομηχ/ικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (ΕΒΕΤΑΜ) ΑΕ (Συγχώνευση με ΕΚΕΠΥ & ΕΤΑΚΕΙ)	3.574.600	2.783.800	77,88
Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ)	6.603.081	6.603.081	100,00
Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ)	1.337.568	1.337.568	100,00
ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
Ολυμπιακές Αερογραμμές	130.385.000	130.385.000	100,00
Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες	354.946.354	354.946.354	100,00
Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Επενδύσεων (ΕΑΕΕ) ΑΕ	26.208.640	26.208.640	100,00
ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε.	5.870.000	5.870.000	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης (ΔΕΠΟΣ) ΑΕ	15.819.982	15.819.982	100,00
Ιχθυοκαλλιερητικό Κέντρο Αχελώου (ΙΧΘΥΚΑ) ΑΕ	3.827.944	2.148.625	56,13
ΑΤΕ Τεχνική Πληροφορική	4.298.895	297.814	6,93
Νέα Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΝΑΕΔΚ)	395.833	294.104	74,30
Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Τροφίμων (ΕΤΑΤ) ΑΕ	505.000	502.475	99,50